

HUM Bbk

+

Handhaving

Uitvoeringsmethode

Besluit bodemkwaliteit

Bodem +

Inhoudsopgave

	VOORWOORD	5
	+ INLEIDING	6
1	GEDOE MET GROND- EN BOUWSTOFSTROMEN	7
	1.1 Een voorbeeld uit de handhavingpraktijk	7
2	+ DOMEINBESCHRIJVING	8
	2.1 Algemeen kader	8
	2.1.1 Functie en kader van de HUM Bbk	8
	2.1.2 Voor wie is deze HUM Bbk bedoeld?	8
	2.1.3 Wat is het doel van de HUM Bbk?	8
	2.1.4 Samenhang oude en bestaande HUM's	8
	2.1.5 Naleefgedrag en (milieu)impact	9
	2.2 Wet- en regelgeving	9
	2.2.1 Algemeen wettelijk kader	9
	2.2.2 Relatie met andere regelgeving	9
	2.2.3 Aandachtspunten (Kernbepalingen)	9
3	+ STANDAARDAANPAK	12
	3.1 Algemeen	12
	3.2 Wat aan handhaving vooraf gaat - De voorfase	13
	3.3 Standaardaanpak onderzoeken	16
	3.4 Afstemming	17
	3.5 Beschrijving elementen van de keten	21
4	+ KWALIBO	22
	4.1 Situatiebeschrijving	22
	4.2 Wet- en regelgeving	26
	4.3 Aandachtspunten	26
	4.4 Betrokken partijen	35
	4.5 Wat kan er mis gaan?	35
	4.6 Oordeelsvorming en interventie	38

5	+	PRODUCTIE BOUWSTOFFEN EN GROND OF BAGGERSPECIE	39
		5.1 Situatiebeschrijving	39
		5.2 Wet- en regelgeving	40
		5.3 Aandachtspunten	41
		5.4 Wat kan er mis gaan?	43
		5.5 Kwalibo	47
		5.6 Oordeelsvorming en interventie	47
6	+	OPSLAG (TIJDELIJK EN/OF BINNEN INRICHTINGEN)	48
		6.1 Situatiebeschrijving	48
		6.2 Wet- en regelgeving	49
		6.3 Aandachtspunten: specifiek grond en baggerspecie	52
		6.4 Betrokken partijen en afstemming	60
		6.5 Wat kan er mis gaan?	61
		6.6 Kwalibo	67
		6.7 Oordeelsvorming en interventie	67
7	+	TRANSPORT	68
		7.1 Situatiebeschrijving	68
		7.2 Wet- en regelgeving	68
		7.3 Aandachtspunten	69
		7.4 Betrokken partijen en afstemming	75
		7.5 Wat kan er mis gaan?	76
		7.6 Kwalibo	81
		7.7 Oordeelsvorming en interventie	81
8	+	TOEPASSEN VAN BOUWSTOFFEN	82
		8.1 Situatiebeschrijving	82
		8.2 Wet- en regelgeving	83
		8.3 Aandachtspunten	84
		8.4 Betrokken partijen	92
		8.5 Wat kan er mis gaan?	92
		8.6 Kwalibo	99
		8.7 Oordeelsvorming en interventie	99
9	+	TOEPASSEN GROND EN BAGGERSPECIE OP OF IN DE BODEM	100
		9.1 Situatiebeschrijving	100
		9.2 Wet- en regelgeving	102
		9.3 Aandachtspunten	102
		9.4 Betrokken partijen	116
		9.5 Wat kan er mis gaan?	116
		9.6 Kwalibo	120
		9.7 Oordeelsvorming en interventie	120

10	TOEPASSEN GROND EN BAGGERSPECIE IN OPPERVLAKTEWATER	121
	10.1 Situatiebeschrijving	121
	10.2 Wet- en regelgeving	122
	10.3 Aandachtspunten	123
	10.4 Betrokken partijen	132
	10.5 Wat kan er mis gaan?	133
	10.6 Kwalibo	136
	10.7 Oordeelsvorming en interventie	136
11	MELDEN	137
	11.1 Situatiebeschrijving	137
	11.2 Meldingsverplichtingen	137
	11.3 Wet- en regelgeving	139
	11.4 Aandachtspunten	139
	11.5 Wat kan er mis gaan?	142
	11.6 Kwalibo	145
	11.7 Oordeelsvorming en interventie	145
12	OVERIGE PRAKTIJKSITUATIES	146
	12.1 Tijdelijke uitname bouwstoffen en grond en baggerspecie	146
	12.1.1 Wet- en regelgeving	146
	12.1.2 Controleaspecten	148
	12.1.3 Betrokken partijen	150
	12.2 Verspreiden van baggerspecie over aangrenzende percelen	152
	12.2.1 Wet- en regelgeving	152
	12.2.2 Aandachtspunten	153
	12.2.3 Betrokken partijen	155
	12.2.4 Wat kan er mis gaan?	155
	12.2.5 Kwalibo	160
	12.2.6 Oordeelsvorming en interventie	160
13	ADEQUAAT NIVEAU BESLUIT BODEMKWALITEIT	161
	13.1 Uitvoering van het Besluit bodemkwaliteit door de gemeente en waterkwaliteitsbeheerder	161
	13.2 Gemeente als bodembeheerder	161
	13.3 Toezichtsbeleid	162
	13.4 Uitvoering toezicht en handhaving	162
	13.5 Rol als opdrachtgever/opdrachtnemer	163
	BIJLAGE 1: STRAFBAARHEIDSTELLING	164
	BIJLAGE 2: RELATIE TUSSEN EEN BOUWSTOF, GROND OF BAGGERSPECIE EN AFVAL	168
	BIJLAGE 3: HERGEBRUIK VAN NIET-ERNSTIG VERONTREINIGDE GROND OF BAGGERSPECIE VAN SANERINGSLOCATIES	172
	BIJLAGE 4: ILLEGALE BODEMSANERING	174
	BIJLAGE 5: GROND IN AFGEDAMDE SLOOT BRENGEN	175
	BIJLAGE 6: TOEZICHTHOUDERS BEVOEGD VOOR BBK?	177
	BIJLAGE 7: OVERGANGSBELEID	182
	BIJLAGE 8: CONTROLELIJST TOEPASSING EN TRANSPORT GROND OF BAGGERSPECIE (DROOG)	183
	BIJLAGE 9: TREFWOORDENREGISTER	187
	BIJLAGE 10: AFKORTINGENLIJST	190
	BIJLAGE 11: PROJECTGROEP EN MEELEESGROEP	192

Voorwoord

We kiezen er voor om in Nederland grond en baggerspecie op een verantwoorde wijze te hergebruiken. Dit 'schuiven' met partijen grond en baggerspecie gebeurt dan ook op grote schaal. Het uitgangspunt hierbij is dat bodem en water voldoende worden beschermd. Ook bij het toepassen van bouwstoffen willen we de kwaliteit van de bodem en het water in voldoende mate beschermen. Om hergebruik te stimuleren willen we het toepassen van deze materialen zo eenvoudig mogelijk laten zijn. Beschermen en hergebruik moeten in balans zijn, deze balans is verankerd in het Besluit bodemkwaliteit (Bbk).

Een goed zicht en meer grip op de verschillende stromen en de totale keten is een voorwaarde voor de goede uitvoering van het Bbk. De decentrale overheden hebben hier een belangrijke verantwoordelijkheid omdat die belast zijn met het toezicht op de uitvoering van het Bbk. Om deze overheden te ondersteunen is deze Handavings Uitvoerings Methode Besluit bodemkwaliteit (HUM Bbk) ontwikkeld.

De HUM Bbk is één van de instrumenten die moet bijdragen aan een betere beheersing en handhaving van de verschillende stromen grond, baggerspecie en bouwstoffen en de toepassing daarvan en tevens een bijdrage levert aan de verbetering van de kwaliteit van het bodembeheer.

De HUM Bbk is onder regie van Bodem+ ontwikkeld door de doelgroep, namelijk de verschillende toezichthoudende overheden (gemeenten, waterschappen, provincies, Rijkswaterstaat, politie en rijksinspecties). Door deze inbreng zal de HUM Bbk goed bruikbaar zijn in de dagelijkse praktijk. Ik heb dan ook de hoop en de verwachting dat deze HUM een positieve bijdrage zal leveren aan het toezicht en de handhaving van het Bbk. Waardoor een robuust en duurzaam bodembeheer wordt gerealiseerd.

Jan van Vliet
Ministerie van VROM

Inleiding

Het Besluit bodemkwaliteit betekent een moderniseringslag van het bodembeleid in ons land. De nieuwe koers beoogt dat we duurzamer omgaan met de bodem en vooral nadenken over functies en gebruik. Daarnaast betekent het ook dat alle betrokken partijen moeten samenwerken om de beoogde einddoelen te realiseren.

In Nederland wordt ‘geschoven’ met grond, baggerspecie en bouwstoffen. Dit verschilt niet met de tijd van voor het Besluit bodemkwaliteit (Bbk). Grond wordt ontgraven, getransporteerd, opgeslagen, gereinigd, gestort of toegepast en vele verschillende actoren spelen daarbij een rol. Het is dan ook niet onlogisch dat er bewust of onbewust nog wel eens iets mis gaat. Toezicht en handhaving zijn de kritische succesfactoren. Voor een succesvol nieuw beleid wordt tijdens de implementatiefase van het Besluit bodemkwaliteit ook nadrukkelijk aandacht besteed aan toezicht en handhaving. Om hier een nadere invulling aan te geven is ondermeer deze Handavings Uitvoerings Methode (HUM) ontwikkeld. De HUM Bbk is één van de instrumenten die moet bijdragen aan een betere beheersing en handhaving van de stromen bouwstoffen, grond en baggerspecie. Ook moet deze HUM een bijdrage leveren aan de kwaliteitsverbetering op het gebied van het bodembeheer. Daarnaast gaat deze HUM in op het toezicht op de Kwalibo-aspecten.

Deze HUM is bedoeld voor alle handhavers in het veld en voor alle handhavende overheidsinstanties die toezicht houden in het kader van het Bbk. De HUM Bbk is echter vooral gericht op de toezichthouder van de gemeenten en waterschappen, die in de meeste gevallen het bevoegde gezag zijn voor het Bbk. Toch is deze HUM ook bruikbaar voor toezichthouders en handhavers van de overige instanties, zoals de politie, de provincie, de inspecties en Rijkswaterstaat. Deze HUM is een

aanreiking van een praktisch hulpmiddel, waarmee de toezichthouder in de dagelijkse praktijk goed uit de voeten kan.

De HUM Bbk is er ook op gericht ondersteuning te bieden bij de samenwerking tussen de verschillende bevoegde gezagen, bij de signalering van overtredingen en natuurlijk bij het beëindigen, ongedaan maken of terugdraaien van een overtreding. Uiteraard is het opleggen van sancties een belangrijk element in de handhaving, maar deze HUM is ook bedoeld om overtredingen te voorkomen en te ontmoedigen. Door de aanwezigheid van handhavers en door een scherpe controle verbetert de ‘spontane naleving’.

Het Bbk betekent verandering en ook, zeker in de beginfase, dat er vele vragen en onduidelijkheden zijn. Ook vragen op het gebied van toezicht en handhaving. Deze HUM Bbk is bedoeld om een deel van die vragen en onduidelijkheden weg te nemen.

Door de HUM Bbk als een naslagwerk aan te bieden en tevens als een compacte versie die buiten het veld hanteerbaar is, wordt het handhaven van het Bbk wellicht wat gemakkelijker en nodigt het uit om dit samen met de overige partners adequaat uit te voeren. Bodem+ biedt daarbij ondersteuning, ondermeer via de bodemhelpdesk en de website (www.bodemplus.nl).

Aan de tekst van deze HUM kunnen geen rechten worden ontleend.

1

Gedoe met grond- en bouwstofstromen

1.1 Een voorbeeld uit de handhavingpraktijk

Binnen een gemeente wordt een nieuw industrieterrein van ongeveer 6 ha ontwikkeld. Het industrieterrein komt tussen een provinciale weg en een rivier in te liggen.

Een klein gedeelte ligt in de uiterwaarden. Het terrein is eigendom van een projectontwikkelaar; alle werkzaamheden worden in zijn opdracht uitgevoerd. De bodem is afwisselend schoon en verontreinigd. De kwaliteit is vooraf bepaald met een oriënterend bodemonderzoek door adviesbureau A en delen van het terrein worden gesaneerd onder milieukundige begeleiding van adviesbureau B. Adviesbureau B heeft ook een nader onderzoek uitgevoerd en het saneringsplan opgesteld. De provincie heeft een saneringsbeschikking afgegeven.

Voor de ontsluiting van het terrein wordt een aansluiting op de provinciale weg gemaakt.

Dit betekent 500 meter nieuwe weg bestaande uit een klinkerbestrating, inclusief riolering en diverse andere leidingen. De fundering bestaat uit puingranulaat.

De wegenstructuur wordt door aannemer X aangelegd en de infrastructuur en bouwterreinen worden verder ontwikkeld door aannemer Y.

Een deel van het terrein wordt opgehoogd, hiervoor wordt 2.000 m³ schone grond aangevoerd. Bedrijf Z zorgt voor het transport, de meldingen op grond van het Besluit bodemkwaliteit en de toepassing ter plaatse.

De handhaver van de gemeente neemt een kijkje op het industrieterrein en loopt tegen de volgende zaken aan:

- adviesbureau A is niet gecertificeerd en dus ook niet erkend;
- bedrijf Z heeft geen melding gedaan van het aanleveren van schone grond;
- bewoners protesteren, omdat de provincie nog niet heeft gereageerd op hun bezwaren tegen het saneringsplan. Zij zijn bang voor het vrijkomen van vluchtige stoffen;
- een collega van het waterschap is ook aanwezig;
- het OM belt dat zij een onderzoek verrichten naar het handelen van adviesbureau B.

Bovenstaand voorbeeld typeert dat bij een goede handhaving van bouwstoffen en grondstromen heel wat komt kijken. Een handhaver moet niet alleen beschikken over technische (en juridische) kennis en inzicht; hij moet de juiste vragen stellen, gevoel hebben voor verhoudingen tussen de verschillende 'spelers in het veld' en kunnen omgaan met verschillende wetten en regelingen die op bouwstoffen, grond en baggerspecie van toepassing zijn. Handhaving vraagt ook een sterke rug, ook als de overtreder de eigen of een andere overheid is.

Dit voorbeeld geeft ook aan dat goede handhaving alleen mogelijk is als er goed wordt samengewerkt.

Deze samenwerking vraagt van de betrokken overheden de bereidheid om informatie met andere overheden te delen en om het eigen optreden af te stemmen met de partners.

2

Domeinbeschrijving

2.1 Algemeen kader

2.1.1 Functie en kader van de HUM Bbk

Deze HUM Bbk heeft de volgende vijf kenmerken:

1. het beschrijft de standaardwerkwijze voor de handhaving van het Besluit bodemkwaliteit van voorbereiding tot en met nazorg;
2. het helpt een overtreding beter te kunnen waarnemen en de ernst ervan in te schatten en richt zich daarnaast op de fase nadat een overtreding is vastgesteld;
3. het heeft betrekking op specifieke handhaving-situaties en is primair bedoeld als hulpmiddel voor de handhaver (en onderscheidt zich op dat punt van bijvoorbeeld een handhavingprogramma of projectplan);
4. het is bedoeld voor zowel bestuurlijke als strafrechtelijke handhavers;
5. het is altijd bruikbaar, los van de vraag of het een handhavingzaak in het kader van een programma of project of een incidentele kwestie betreft.

2.1.2 Voor wie is deze HUM Bbk bedoeld?

Deze HUM Bbk is bedoeld voor alle handhavers in het veld en voor alle handhavende overheidsinstanties die toezicht houden op het toepassen en verspreiden van baggerspecie en het toepassen van grond en bouwstoffen. Tevens komt in deze HUM Bbk het onderdeel Kwalibo aan de orde. Hierbij wordt vooral stilgestaan bij die aspecten die betrekking hebben op het toepassen van bouwstoffen en grond of baggerspecie. Veel partijen kunnen aan de slag met de HUM Bbk: de gemeente, het waterschap, de politie, de provincie, Rijkswaterstaat en de Inspectie van VROM en VenW.

De HUM Bbk is vooral bedoeld voor de handhavers en toezichthouders bij de gemeenten en de waterkwaliteitsbeheerders, die in veel gevallen als lokaal bevoegd gezag als eerste aan zet zijn. In veel gevallen initiëren zij namelijk handhavingacties. Samenwerking met

inspecties, politie en OM is hierbij onmisbaar.

Deze laatste partijen zijn dan ook in tweede instantie als doelgroep te beschouwen.

2.1.3 Wat is het doel van de HUM Bbk?

Deze HUM Bbk is erop gericht ondersteuning te bieden bij:

- signalering van overtredingen;
- beëindigen, ongedaan maken of terugdraaien van een overtreding;
- samenwerking tussen de verschillende bevoegde gezagen.

Daarnaast dient de HUM Bbk als naslagwerk voor zowel bestuursrechtelijke als strafrechtelijke handhaving.

Uiteraard is het opleggen van sancties een belangrijk element in de handhaving, maar deze HUM Bbk is ook bedoeld om overtredingen te voorkomen en te ontmoedigen. Door de aanwezigheid van handhavers en door een scherpe controle verbetert de 'spontane naleving'.

2.1.4 Samenhang oude en bestaande HUM's

In 2008 is de regelgeving met betrekking tot grond- en bouwstoffen gewijzigd en gebundeld: het Besluit bodemkwaliteit (Bbk). Het Bbk vervangt het Bouwstoffenbesluit, de Vrijstellingsregeling grondverzet en de Regeling klassenindeling onderhoudspecie. Tevens is het Besluit uitvoeringskwaliteit bodem (Kwalibo) integraal opgenomen in het Bbk. De HUM Bbk vervangt daarmee de HUM Bouwstoffenbesluit en de HUM Grondstromen. Naast deze nieuwe regelgeving is nog andere wet- en regelgeving van toepassing. Dit wordt verder toegelicht in de paragraaf 'Wet en regelgeving' van de hoofdstukken 4 t/m 12.

Naast deze HUM Bbk bestaat de HUM Wet bodem- bescherming (Wbb). Daar waar nodig wordt in de tekst verwezen naar de HUM Wbb. De HUM Wbb behandelt de handhaving bij saneringen, terwijl de HUM Bbk Kwalibo, bouwstoffen en het toepassen van grond en baggerspecie behandelt.

De HUM Bbk is niet bedoeld voor het bepalen van eigen beleid ten aanzien van benodigde capaciteit en ambities. Dit moet iedere organisatie voor zichzelf bepalen. Wel verwijst de HUM Bbk naar diverse ontwikkelingen en insteken die hierbij van belang zijn.

2.1.5 Naleefgedrag en (milieu)impact

Het Bbk geeft nieuwe regels met als doelstelling bescherming van het milieu en het stimuleren van hergebruik. Het is van groot belang dat deze nieuwe regels worden nageleefd. Een van de lessen uit het verleden is dat het lucratief kan zijn om de regels niet na te leven. Diverse onderzoeken door Justitie en de VROM-Inspectie tonen aan dat er bij grondverzet en het toepassen van bouwstoffen veel fout kan gaan. De financiële voordelen van het niet-naleven blijken groot te zijn. De keerzijde is dat dit schade oplevert voor het milieu en bonafide bedrijven in een verslechterde concurrentiepositie zet. De milieuschade die wordt veroorzaakt is vaak sluipend en wordt daarom niet altijd even snel opgemerkt.

Om goed toezicht uit kunnen oefenen is het gewenst dat de geschiedenis van partijen bouwstoffen, grond of baggerspecie bekend is. Samenwerking tussen toezichthoudende instanties is daarbij onontbeerlijk. Gebleken is dat de kwaliteit van de handhaving niet altijd voldoende is.

Het Bbk zet daarop sterk in op samenwerking en verbetering van de uitvoeringskwaliteit.

2.2 Wet- en regelgeving

2.2.1 Algemeen wettelijk kader

Het Bbk is gebaseerd op de Wet milieubeheer, de Wet bodembescherming, de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, de Wet milieugevaarlijke stoffen (inmiddels vervangen door REACH, hoofdstuk 9 van de Wet milieubeheer) en de Woningwet.

In hoofdlijnen heeft het Bbk als doel milieuhygiënische voorwaarden te stellen aan de toepassing van bouwstoffen, grond en baggerspecie ter bescherming van de bodem en het oppervlaktewater. De regels verschaffen tevens duidelijkheid over de mogelijkheden van het hergebruik van afvalstoffen als bouwstof of als bodem. Het Bbk richt zich primair tot degenen die bouwstoffen, grond of baggerspecie toepassen. Het Bbk is echter ook bedoeld ter verbetering van de uitvoeringskwaliteit en de handhaving in de hele keten, van het ontstaan of de productie tot het toepassen van een bouwstof, grond of baggerspecie.

Het Bbk begint in hoofdstuk 1 met de definities en enkele algemene bepalingen.

Daarna wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op de eisen die worden gesteld aan de uitvoeringskwaliteit. In dit hoofdstuk is Kwalibo geregeld, gebaseerd op nieuwe

bepalingen van hoofdstuk 11 van de Wet milieubeheer. In hoofdstuk 3 wordt allereerst ingegaan op bouwstoffen. Hierbij is de gehele keten geregeld, van de productie tot en met de toepassing. In hoofdstuk 4 wordt de opslag en toepassing van grond en baggerspecie behandeld. De slot- en overgangsbepalingen staan in hoofdstuk 5.

2.2.2 Relatie met andere regelgeving

Het Bbk mag niet los worden gezien van andere bodemregelgeving.

Kwalibo (hoofdstuk 2 Bbk) geldt niet alleen voor de werkzaamheden die direct zijn gerelateerd aan het Bbk, maar ook voor werkzaamheden die vallen onder bijvoorbeeld de Wet bodembescherming of de Wet milieubeheer. Voorbeelden zijn het aanbrengen van bodembeschermende voorzieningen, ondergrondse tanks en grond(water)saneringen. Deze werkzaamheden moeten worden uitgevoerd door erkende intermediairs, die daarbij de vastgestelde normdocumenten moeten hanteren.

Naast het Bbk blijft altijd de zorgplicht voor bodem (art. 13 Wbb) gelden.

Ook de afvalstoffenregelgeving blijft, naast het Bbk, gelden. Wel is het nuttig toepassen van bouwstoffen, grond of baggerspecie die tegelijkertijd afval zijn, uitgezonderd van het stortverbod van art. 10.2 Wet milieubeheer. Alleen voor het toepassen van onbewerkt bouw- en sloopafval en residuen, afkomstig van het bewerken van bouw- en sloopafval blijft het stortverbod relevant.

Zoals verderop in deze HUM Bbk zal blijken, biedt het feit dat de afvalstoffenregelgeving blijft gelden mogelijkheden om transporten te controleren.

2.2.3 Aandachtspunten (Kernbepalingen)

Het is bij de handhaving van geconstateerde overtredingen van belang om te weten waar prioriteit moet liggen. Tot nu toe werd in dit kader gesproken over "kernbepalingen". Deze term staat de laatste tijd echter ter discussie. Daarom wordt in deze HUM Bbk gesproken over aandachtspunten.

Uit een analyse van de bepalingen van het Bbk en de achterliggende bepalingen is gebleken dat de hierna te noemen overtredingen als aandachtspunten moeten worden gezien. Hierbij is echter ook gebleken dat de ernst van de concrete overtreding bepaalt of en hoe hiertegen moet worden opgetreden.

Een voorbeeld is het werken zonder erkenning.

Het maakt nogal een verschil of hier sprake is van het reageren op een calamiteit of van het bewust illegaal uitvoeren van een bodemsanering.

Wat is de betekenis van deze aandachtspunten? In de bestaande sanctiestrategieën wordt er vaak nog vanuit gegaan dat bij overtreding van een kernbepaling zowel strafrechtelijk als bestuursrechtelijk wordt opgetreden. In paragraaf 3.4.1. wordt ingegaan op de afstemming tussen bestuursrecht en strafrecht. Hier wordt een heel andere benadering van de handhaving en de rol van aandachtspunten / kernbepalingen geïntroduceerd.

Uitgangspunt is dat de aandachtspunten aangeven op welke bepalingen de handhaving zich vooral moet richten. De handhavingpiramide zoals die in paragraaf 3.4.1. wordt geïntroduceerd geeft aan hoe op overtredingen moet worden gereageerd.

De lijst van Bbk-aandachtspunten geeft dus aan op welke bepalingen de handhaving zich vooral moet richten.

<p>HOOFDSTUK 1 Bbk ALGEMEEN</p>	<p>12. Niet (correct) uitvoeren van een monitoringsprogramma bij IBC-bouwstoffen</p>
<p>1. Bouwstoffen, grond of baggerspecie niet nuttig toepassen</p>	<p>13. Niet voldoen aan meldingsverplichting hergebruikte bouwstoffen zonder eigendomsoverdracht</p>
<p>2. Algemene zorgplicht Wvo (art. 7 Bbk)</p>	<p>14. Vermengen van bouwstoffen met de ondergrond</p>
<p>3. Algemene zorgplicht bodem (Art. 13 Wbb)</p>	<p>15. Niet voldoen aan de verwijderingsplicht</p>
<p>HOOFDSTUK 2 Bbk KWALIBO</p>	<p>HOOFDSTUK 4 Bbk GROND EN BAGGERSPECIE</p>
<p>4. Werken zonder erkenning</p>	<p>16. Toepassen van grond of baggerspecie die niet aan de eisen voldoet</p>
<p>5. Niet werken in overeenstemming met een normdocument</p>	<p>17. Niet bepalen kwaliteit ontvangende bodem</p>
<p>6. Niet voldoen aan vereiste functiescheiding</p>	<p>18. Kwaliteit niet op de juiste wijze aangetoond</p>
<p>7. Beschikken/accepteren voor besluitvorming van bescheiden die niet door een erkende partij zijn verstrekt/opgesteld</p>	<p>19. Toepassen onder regime grootschalige toepassing terwijl niet wordt voldaan aan criteria voor grootschalige toepassing</p>
<p>HOOFDSTUK 3 Bbk BOUWSTOFFEN</p>	<p>20. Niet voldoen aan de meldingsplicht</p>
<p>8. Niet voldoen aan eisen van art. 28 Bbk (kwaliteitseisen, juiste bewijsmiddelen of afleverbon)</p>	<p>21. Het in depot niet gescheiden houden van niet gelijkwaardige partijen grond</p>
<p>9. Niet voldoen aan toepassingseisen IBC-bouwstoffen</p>	<p>22. Bij tijdelijk depot niet voldoen aan voorwaarden (eindbestemming, nuttige toepassing)</p>
<p>10. Niet voldoen aan de meldingsplicht IBC-bouwstoffen</p>	<p>23. Slecht/onjuist acceptatiebeleid bij tijdelijk depot</p>
<p>11. Toepassen IBC-bouwstoffen onder niet-standaardmaatregelen zonder gelijkwaardigheidsverklaring</p>	<p>24. Vervoeren van materialen zonder vereiste of juist/volledig ingevulde documenten</p>

Overgangsrecht

Om een soepele overgang van het oude naar het nieuwe Bbk mogelijk te maken is overgangsrecht opgesteld.

In het kader van het overgangsrecht geldt het volgende:

SITUATIE	OVERGANGSBEPALING	DUUR
Toepassing onder Bsb	Blijft onder Bsb.	Altijd.
Bodemkwaliteitskaart	Vrijstellingsregeling Grondverzet blijft van kracht, incl. melden bij de gemeente.	Geldigheidsduur bodemkwaliteitskaart, max. tot 1-7-2013.
Bewijsmiddelen Bsb	Blijven geldig als bewijsmiddel.	Gedurende geldigheidsduur, max. tot 1-1-2011 (nat) en 1-7-2011 (droog).
Lopende projecten	Uitvoering onder regime Bsb.	Indien gemeld voor 1-7-2008 en gestart voor 1-1-2009: Max. tot 1-1-2011. Dit geldt voor het gehele project en niet alleen voor de al gemelde partijen.
Tarragrond	Vrijstellingsregeling plantenresten en tarragrond blijft van kracht.	Max. tot 1-1-2010.

3

Standaardaanpak

3.1 Algemeen

De verwerkkingsketen speelt een grote rol bij het toepassen en verspreiden van baggerspecie en het toepassen van grond en bouwstoffen. Om goed te kunnen handhaven moet het denken in ketens bij de handhaving centraal staan. Een bouwstof, grond of baggerspecie is immers ergens geproduceerd of is ergens vrijgekomen. Het is van groot belang te weten wat de herkomst van een bepaalde partij is om te oordelen over de juistheid van bijbehorende gegevens.

Ketenhandhaving is zinvol vanwege vele stromen en overdrachtsmomenten en de betrokkenheid van veel handhavende instanties. Door ketenhandhaving word je gestimuleerd om zowel voor- als achteruit te kijken vanuit je eigen handhavingsrol. Door samen te werken kun je zicht krijgen op de hele keten en kunnen overtredingen tijdig worden gesignaleerd.

In figuur 3.1 is de keten van bouwstoffen, grond en baggerspecie weergegeven.

In de rest van dit hoofdstuk komt dit schema herhaaldelijk terug om aan te geven waar een bepaald onderdeel zich bevindt ten opzichte van de rest van de keten.

In figuur 3.1 is de import van bouwstoffen en grond of baggerspecie niet aangegeven. Dit kan echter wel een bron van herkomst zijn.

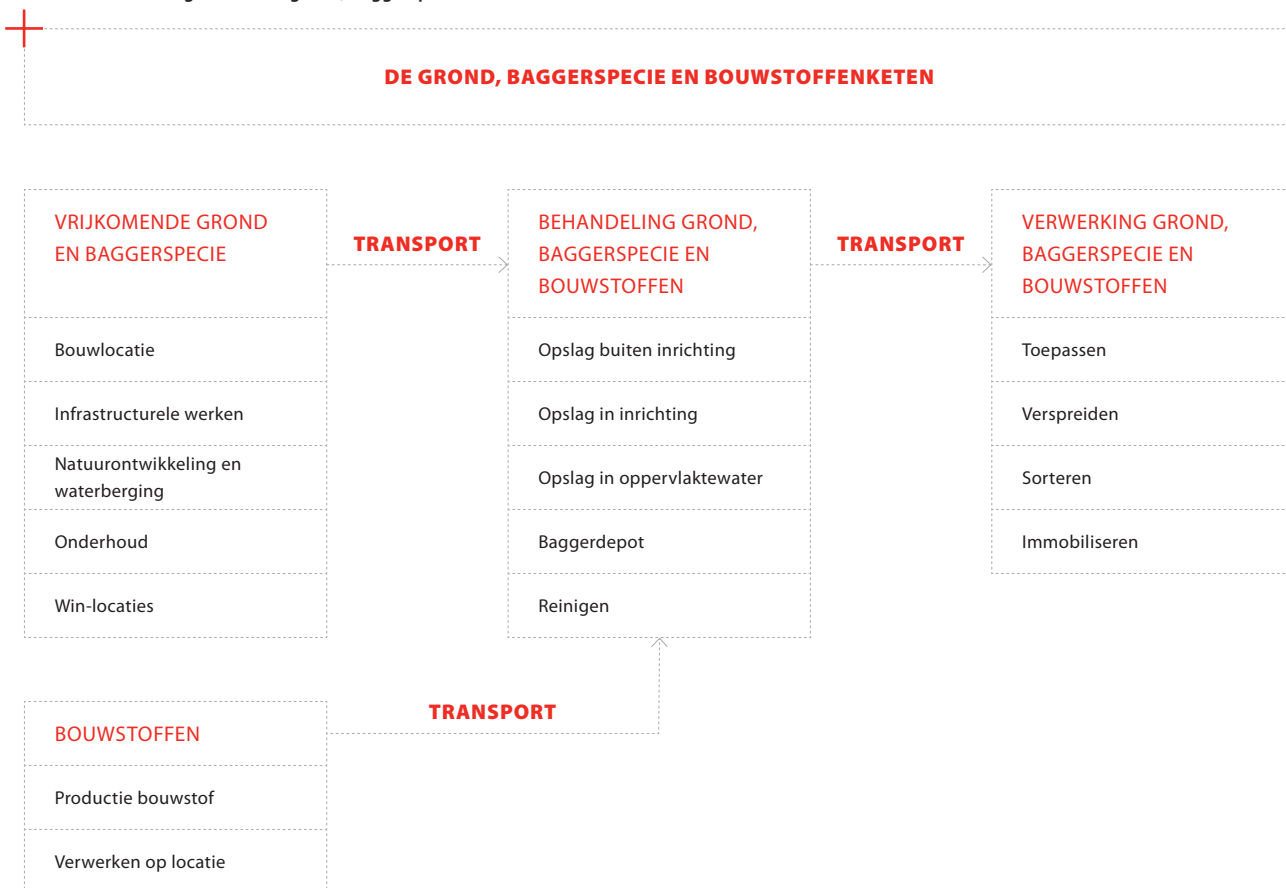
Informatie-uitwisseling en samenwerking staan bij ketenhandhaving centraal. Informatie is nodig voor het dagelijkse operationele optreden, de ketencoördinatie en voor de sturing van elk van de partners door het eigen bestuur.

Hierna wordt ingegaan op een aantal aandachtspunten die bij het toezicht van belang zijn.

Ketenhandhaving is het samenwerken van handhavingpartijen gericht op afstemming van samenhangende activiteiten vanuit een gemeenschappelijk doel.

Figuur 3.1: De grond, baggerspecie en bouwstoffenketen

3.2 Wat aan handhaving vooraf gaat De voorfase

De handhaver kan op verschillende momenten en onderdelen van de voorbereiding van een grondverzetproject of een infrastructureel werk meedenken met de initiatiefnemer en vergunningverlener.

Deze betrokkenheid is in tabel 1 weergegeven.

De mate en omvang van betrokkenheid is vanzelfsprekend sterk afhankelijk van de lokale omstandigheden (omvang project, aantal betrokken instanties, tijdstip van betrokkenheid, enz.). Tabel 1 is slechts een handreiking.

Binnen de provincie Noord-Brabant zijn de punten uit de tabel voor grootschalige projecten verder uitgewerkt (zie: www.sephbrabant.nl).

Tabel 1: Betrokkenheid handhaving in de voorfase

MOMENT IN DE VOORFASE	INPUT HANDHAVER	WAT BORGEN
<p>Discussie maatschappelijk nut toekomstig werk.</p>	<p>Gebiedskennis t.b.v. afwegingen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Juiste afbakening van het gebied; - Kennis van evt. risico's t.a.v. bodemkwaliteit; - Functionaliteit van toepassingen (art. 5 Bbk).
<p>Contractopzet</p>	<p>Creëren handhaafbare opzet en gebruik van contract ter preventie van onduidelijkheden of overtredingen. Handhaafbaarheidstoets.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Aandacht voor Bbk; - Opzet van een volledige grondstromenadministratie met duidelijke kaders t.b.v. administratie (opzet van controleerbare administratie); - Duidelijke kaders m.b.t. te gebruiken materiaal (bijv. wel of geen AVI, wel of geen grootschalige bodemtoepassingen, enz.); - Aanwezigheid grondbalans/grondstromenplan.
<p>Vorbereiding vergunningen inclusief bodemkwaliteit en saneringsplannen. Afstemming met vergunningverleners.</p>	<p>Tijdig aandacht voor Bbk.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Betrokkenheid juiste instanties; - Uitvoeren juiste verkennende onderzoeken; - Inzet erkende intermediairs; - Werken in overeenstemming met juiste protocollen; - Betrokkenheid bij het vooroverleg over inrichtingsmaatregelen waarbinnen tevens Bbk-meldingen zullen worden gedaan; - Stellen van duidelijke (handhaafbare) kaders.
<p>Definitie projectgebied</p>	<p>Kennis betrokken instanties. Informereren / betrekken andere instanties.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Opzet handhavingsamenwerking.
<p>Vorbereiding handhaving</p>	<p>Handhavingkennis</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Betrokkenheid juiste instanties; - Vastleggen gezamenlijk ambitieniveau; - Aanwijzen coördinerende instantie als gevolg van art. 4 lid 2 Bbk; - Opzet samenwerkingsproject; - Vastleggen afspraken over: <ul style="list-style-type: none"> • samenwerking/handhavingsteam; • opzet overlegstructuur (bestuurlijk en ambtelijk); • prioriteiten; • handhavingstrategie met sanctiestrategie; • "op en nabij" regeling; • bevoegd gezag bij demping oppervlaktewateren; • eenduidige wijze van toetsing van meldingen. • opstellen toezichtplan.

Ervaring leert dat handhaving vaak pas in een laat stadium bij projecten wordt betrokken. Zoals uit tabel 1 blijkt, is het echter van belang om al in een erg vroeg stadium betrokken te worden, zodat toekomstige problemen kunnen worden voorkomen. Ook kan daardoor de handhaving tijdig worden georganiseerd. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is overigens wel dat de handhaving haar onafhankelijkheid moet bewaren. Er moet voor worden gewaakt dat handhaving in een zodanige rol terecht komt, dat haar later kan worden verweten dat ze optreedt tegen activiteiten waaraan eerder instemming is verleend.

Vorbereiding

In zijn algemeenheid wordt toezicht of handhaving op twee verschillende wijzen voorbereid:

1. Controle van een specifieke situatie (vaak naar aanleiding van een ingediende melding of een binnengekomen signaal);
2. Gebiedstoezicht.

Deze HUM Bbk is in beide situaties bruikbaar.

Ad 1 Controle van een specifieke situatie

Bij de voorbereiding kan vooraf informatie worden ingewonnen over:

- de grondeigenaar;
- de opdrachtgever / initiatiefnemer;
- de uitvoerder(s);
- aard, omvang en planning van de werkzaamheden.

Hiervoor kan vaak gebruik worden gemaakt van gegevens die elders bij de gemeente of de waterkwaliteitsbeheerder bekend zijn. De overheid is vaak zelf direct betrokken bij projecten, zeker als deze grootschalig zijn. Afdelingen als ruimtelijke ordening/ontwikkeling, openbare werken/civiele techniek zijn vaak op de hoogte of mogelijk zelfs opdrachtgever van projecten.

Werkzaamheden vloeien vaak voort uit activiteiten waarvoor een melding of vergunningsaanvraag bij de gemeente of het waterschap ingediend moet worden zoals:

- aanvragen van bouwvergunningen;
- aanlegvergunningen in het kader van de Wet ruimtelijke ordening;
- uitritvergunning;
- aanvragen van milieuvergunningen of meldingen op grond van de Wet milieubeheer;
- ontheffing van de keur;
- meldingen Wvo, die moeten worden gedaan bij de waterkwaliteitsbeheerder als er bij bouwwerkzaamheden (ontgravingen) grondwater (bronningen) wordt geloosd op het oppervlaktewater.

In tabel 17 'Signaalmomenten transportcontroles' van paragraaf 7.3. van de HUM Bbk worden meer signalen genoemd waaruit kan blijken dat er relevante werkzaamheden worden uitgevoerd.

Deze meldingen en aanvragen moeten vaak ver voor de werkelijke uitvoering van de werkzaamheden worden ingediend. In dat stadium beschikt men nog niet altijd over alle gewenste informatie die relevant is voor de handhaving van het Bbk; vaak is nog onbekend hoeveel grond, baggerspecie of bouwstoffen er exact vrij zullen komen of zullen worden toegepast, wat daarvan de kwaliteit is en waar die zal worden hergebruikt. Op basis van de genoemde meldingen en aanvragen kan het bevoegde gezag echter wel inschatten hoe groot de kans is dat er bij het werk materiaal vrijkomt of welke materialen ongeveer zullen worden gebruikt.

Lijkt dit het geval, dan kan het bevoegde gezag het vooroverleg met de indiener gebruiken om te wijzen op de verplichtingen van het Bbk.

In de hoofdstukken 4 tot en met 11 wordt ingegaan op de verschillende onderdelen van de keten. In hoofdstuk 12 wordt daarnaast nog ingegaan op twee bijzondere aspecten.

Bij de voorbereiding van een controle kan in paragraaf 5 van de hoofdstukken 4 tot en met 11 worden opgezocht wat er bij de verschillende onderdelen van de keten mis kan gaan en tot welke ongewenste gevolgen dit kan leiden.

Ad 2 Voorbereiding van gebiedstoezicht

Ook als toezicht wordt uitgeoefend in de vorm van gebiedstoezicht moet dit worden voorbereid. Hiervoor kan vooraf worden geïnventariseerd welke meldingen Bbk (of tijdens het overgangsrecht ook nog het Bsb) zijn ingediend, waar projecten in uitvoering of gepland zijn, wie daarbij betrokken is, enz. Hiermee kan dus een keuze worden gemaakt waar toezicht zal worden uitgeoefend en wat daar verwacht mag worden.

Coördinerende instantie

Stel dat er sprake is van een project waarbij bouwstoffen, grond of baggerspecie worden toegepast binnen een of meer bodembeheersgebieden, waarvoor meerdere bestuursorganen bevoegd gezag zijn. Dan moeten de betrokken bestuursorganen, op grond van art. 4 lid 2 Bbk, één bevoegd gezag aanwijzen dat namens de betrokken bestuursorganen zorgdraagt voor een gecoördineerd toezicht. Het moment en de wijze waarop dit plaats moet vinden zijn niet bepaald. Het is logisch dat dit al in een vroegtijdig stadium plaatsvindt. Het initiatief hiertoe kan door alle betrokken bestuursorganen worden genomen. Binnen de provincie Noord-Brabant is hiervoor een werkwijze vastgelegd (zie: www.sephbrabant.nl).

3.3 Standaardaanpak onderzoeken

3.3.1 Standaard-controleformulier

Bij deze HUM Bbk is een controleformulier gevoegd. Gebruik maken van dit formulier tijdens het toezicht betekent dat de meest relevante gegevens worden verzameld. Daarna kunnen de feiten verder worden gecontroleerd (administratief, op kantoor, enz.). In bijlage 6 is een overzicht opgenomen van de bevoegdheden waarvan een toezichthoudend ambtenaar gebruik kan maken.

3.3.2 Gegevensverzameling

Bij het uitvoeren van toezicht worden de gegevens verzameld die voor het eigen toezicht gewenst zijn. Voor ondersteuning van instanties, die elders in de keten verantwoordelijk zijn voor het toezicht, is het van belang dat alle beschikbare gegevens op het controleformulier worden ingevuld. Deze gegevens kunnen in een later stadium relevant blijken!

3.3.3 Bemonstering t.b.v. handhaving

Controle van de kwaliteit van bouwstoffen, grond of baggerspecie vindt meestal plaats aan de hand van de milieuhygiënische verklaringen en de administratieve gegevens. Controle kan echter ook betekenen dat partijen bemonsterd moeten worden en monsters geanalyseerd moeten worden.

In art. 3.8.2 en 4.13.1 van de Regeling bodemkwaliteit is aangegeven dat een onderzoek in het kader van handhaving moet plaatsvinden door middel van een partijkeuring. Hier is aangegeven dat de normen met een factor 1,4 moeten zijn overschreden, voordat de handhaver kan overgaan tot afkeur. Voor de initiatiefnemer/toepassers geldt deze factor niet!

Het is vrij aan de handhaver om ook analyses uit te laten voeren op stoffen die vallen buiten het stoffenpakket dat is gehanteerd voor een bepaalde stroom bouwstoffen, grond of baggerspecie.

De bemonstering door handhavers valt niet onder de bepalingen van Kwalibo. Als de bemonstering wordt uitgevoerd door een particulier bedrijf in opdracht van de overheid geldt Kwalibo wel. Uiteraard moet een partijkeuring zoals die in art. 3.8.2 en 4.13.1 van de Regeling bodemkwaliteit is aangegeven wel worden uitgevoerd in overeenstemming met AP-04 en de BRL SIKB 1000.

3.3.4 Controleren van feiten

Als bij een onderzoek gegevens zijn verzameld is het belangrijk deze te verifiëren. Gegevens die zijn verstrekt met betrekking tot milieuhygiënische verklaringen,

herkomst van partijen, enz. kunnen op kantoor worden nagekomen.

3.3.5 Rapporteren

Het is belangrijk om constatering op een juiste wijze vast te leggen.

Bezoekverslagen van controles moeten voldoende gedetailleerd zijn om te kunnen reconstrueren met wie er is gesproken, wat er is gecontroleerd, wat daarbij de bevindingen waren, welke bepalingen zijn overtreden, welke afspraken zijn gemaakt en hoe de afhandeling heeft plaatsgevonden. Natuurlijk mogen ook de controleplaats en -datum en de namen van de toezichthouders niet ontbreken. Om goed verslag te kunnen doen van handelingen die in het kader van het Bbk relevant zijn, zijn foto's vaak onontbeerlijk.

De elementen van een bezoekverslag zijn in ieder geval:

Locatiekenmerken:

- naam, adres, woonplaats met eventueel XY-coördinaten;
- locatiekenmerken, zoals soort bodem, eventueel aanwezige verontreinigingen of bijmengingen;
- activiteiten, wijze van toepassing;
- omgeving (zoals: landelijke, stedelijke, industriële).

De controlekenmerken:

- de (soort) controle bij de locatie;
- controledatum;
- naam controleur;
- aanleiding;
- de NAW gegevens van betrokkenen waarmee is gesproken;
- transporteur, opdrachtgever, uitvoerend bedrijf, eventuele intermediairs;
- de gecontroleerde aspecten en toelichting m.b.t. aard en diepgang van de controle op dit aspect.

De handhavingkenmerken:

- per gecontroleerd aspect wordt geregistreerd of en waarom er sprake was van een overtreding;
- de reactie op overtredingen, zoals afspraken, handhavingbeschikkingen en processen-verbaal;
- bewust afzien van handhaven m.b.t. overtredingen met vastlegging van de reden daarvan.

Bij deze HUM Bbk is een controleformulier opgesteld. Hierin zijn de belangrijkste aspecten die in het veld kunnen worden gecontroleerd opgenomen. Ook zijn hierin vragen opgenomen. De aspecten die bij de beantwoording van die vragen relevant zijn, zijn uitgewerkt in stroomschema's en overzichten. Deze stroomschema's en overzichten zijn opgenomen in de velduitgave van deze HUM Bbk.

3.4 Afstemming

3.4.1 Afstemming bestuurs- en strafrecht

Regelmatig doet zich de vraag voor of strafrecht en/of bestuursrecht kan worden toegepast voor de aanpak van een overtreding. Deze vraag kan worden beantwoord door te kijken naar de verschillende doelen van strafrecht en bestuursrecht.

- Strafrecht is vooral bedoeld om te straffen (punitief doel). Het strafrecht kijkt hiervoor vooral naar het verleden, naar wat de overtreder fout heeft gedaan. Hierbij speelt de verwijtbaarheid van het gedrag een grote rol. Strafrecht heeft, los van de voorlopige maatregel door de Officier van Justitie, ook weinig mogelijkheden om zaken te repareren.
- Bestuursrecht is vooral bedoeld om te herstellen/repareren (reperatoir doel). Het bestuursrecht kijkt hiervoor vooral naar de toekomst, naar de mogelijkheden om schade te herstellen of om datgene te doen wat door de overtreder is nagelaten. Hier spelen in het bijzonder de proportionaliteit en redelijkheid een grote rol. Bestuursrecht mag (los van de bestuurlijke boete) in beginsel ook niet bestraffend zijn maar moet altijd op de minst belastende wijze plaatsvinden.

Bij de vraag of strafrecht dan wel bestuursrecht moet worden ingezet, is het dus van belang om te weten welk soort overtreding en vooral met welke soort overtreder men te maken heeft.

Dit is verder uitgewerkt in de rapportage van de Commissie Herziening Handhavingstelsel

VROM-regelgeving (Commissie Mans). Deze is als advies uitgebracht aan het Kabinet. Het Kabinet heeft aangegeven dat zij de conclusies van deze rapportage onderschrijft.

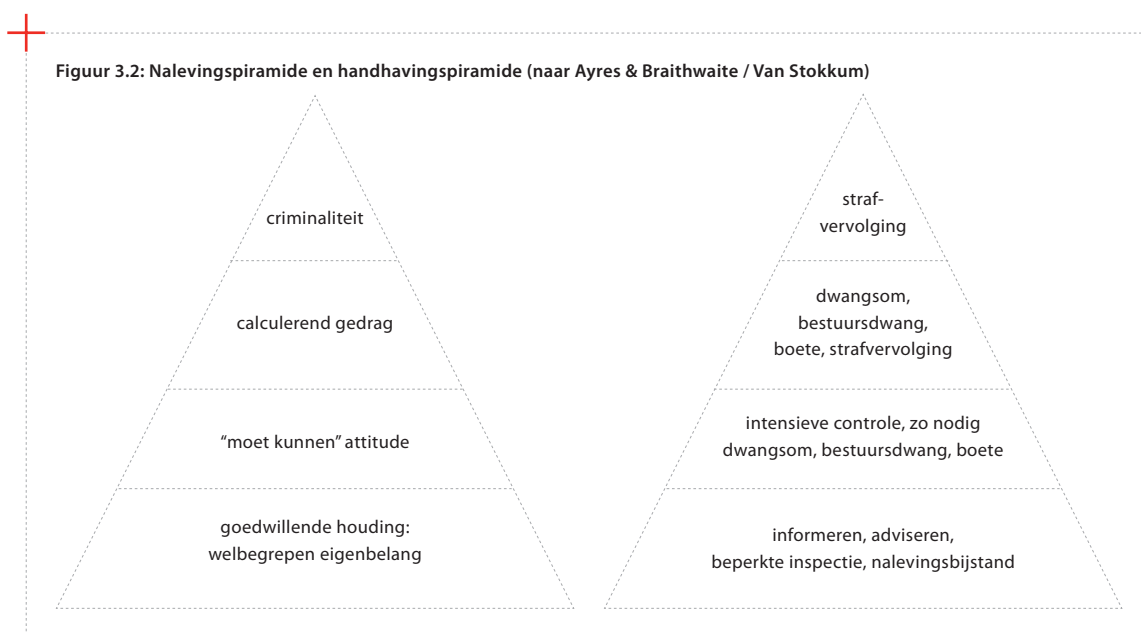
In de rapportage is een richting aangegeven die sterk afwijkt van de bestaande praktijk, waarin kernbepalingen een belangrijke rol spelen. In deze HUM Bbk is geen rekening gehouden met de discussie die naar aanleiding van de adviezen van de commissie wordt gevoerd. Wel is rekening gehouden met een aantal constatering en adviezen van deze commissie. Een daarvan raakt de afstemming tussen bestuursrecht en strafrecht.

Deze commissie onderkent namelijk verschillende motieven om niet na te leven. Er is sprake van een nalevingpiramide met onderaan een grote groep goedwillenden die incidenteel niet naleven, veelal uit gebrek aan kennis. Daarboven is er een minder grote groep die het niet zo nauw neemt met het collectieve belang (houding van "moet kunnen"). Vervolgens komt een weer kleinere groep calculerenden en tenslotte is er aan de top een kleine groep criminelen.

Een goed handhavingstelsel sluit bij deze indeling aan (handhavingpiramide) en reageert al naar gelang het motief voor niet naleving op een wijze die daarbij past ('aangepast optreden').

Bij de keten van bouwstoffen, grond en baggerspecie kan de hiervoor genoemde nalevingpiramide ook worden toegepast.

De rapportage van de commissie Mans gaat uit van de volgende naleving- en handhavingpiramide:

Hierbij kan de volgende verdeling tussen bestuursrecht en strafrecht tot een aangepast optreden leiden:

- Criminaliteit	- Primair strafrecht
- Calculerend gedrag	- Flankerend beleid van strafrecht en bestuursrecht, nadruk op strafrecht
- 'Moet kunnen' attitude	- Flankerend beleid van strafrecht en bestuursrecht, nadruk op bestuursrecht
- Goedwillende houding	- Primair bestuursrecht

In de loop van 2009 wordt de bestuurlijke strafbeschikking voor een aantal wetten en besluiten geïntroduceerd. Zo ook voor het Bbk.

Hier wordt duidelijk dat de meeste overtredingen bestuursrechtelijk aangepakt moeten worden. Toch is in een aantal gevallen ook, of in geval van criminaliteit zelfs vooral, strafrechtelijk optreden noodzakelijk. In dit strafrechtelijke optreden zijn twee niveaus aanwezig:

1. in een aantal gevallen wordt strafrechtelijk opgetreden door de regionale of interregionale milieuteams van de politie;

2. de meeste gevallen moeten echter strafrechtelijk worden aangepakt door de Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's) die werkzaam zijn voor het bevoegde gezag. Mogelijk kunnen hierover afspraken worden gemaakt met de lokale politie.

Wanneer is niveau 1 en wanneer is niveau 2 aan de orde? Hierbij kunnen de volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

Tabel 2: Wanneer treedt een IMT of RMT op?

Niveau 1	<ul style="list-style-type: none"> - Het betreft een ingewikkelde overtreding die als economisch delict is aangemerkt. - Het feit kan niet met een bestuurlijke boete of bestuurlijke strafbeschikking worden afgedaan. - Er is sprake van aanhouding met eventueel in verzekering stellen van verdachten. - Het onderzoek vereist gebruik van bijzondere opsporingsmethoden. - Het onderzoek zal vermoedelijk een inzet van meer dan 40 uur vergen. - Het strafbare feit wordt door een overheidsinstantie gepleegd en daardoor staat de geloofwaardigheid van de overheid op het spel. - Betrokkenheid van bijzondere opsporingsdiensten is vereist. - Het mogelijke onderzoek moet met een pré-weegdocument worden gewogen. - Er is aanmerkelijke milieuschade ontstaan. - Er is directe bedreiging voor de openbare gezondheid ontstaan. - Er is samenloop van commune delicten als fraudeconstructies, bedreiging en/of corruptie. - Het strafbare gedrag vindt stelselmatig plaats.
Niveau 2	<ul style="list-style-type: none"> - Alle andere gevallen waarin strafrechtelijk moet worden opgetreden.

De hiervoor geschetste indeling staat landelijk nog ter discussie. De verdeling tussen bestuursrecht en strafrecht moet voorlopig dan ook nog op regionaal gestalte krijgen. Daarom adviseren wij om op regionaal of provinciaal niveau afspraken te maken tussen bestuurlijke en strafrechtelijke partners.

In paragraaf 5 en 7 van de hoofdstukken 4 tot en met 11 is per onderdeel van de keten zo concreet mogelijk aangegeven wanneer opgetreden moet worden en wie dit dan bij voorkeur moet doen.

3.4.2 Afstemming lokaal bevoegd gezag en Inspecties

Op grond van het Bbk is er een nieuwe rol ontstaan voor de VROM-Inspectie en de Inspectie VenW. Deze inspecties hebben de handhavingstaak voor Kwalibo en voor de keten van bouwstoffen en grond of baggerspecie.

Bij het toepassen van bouwstoffen, grond of baggerspecie is het lokaal bevoegde gezag verantwoordelijk voor de handhaving. Hierbij heeft zij ook de taak om toe te zien op de naleving van enkele aspecten van Kwalibo (erkenning, persoonsregistratie).

Hierbij bestaat een verschil tussen toepassen op of in de bodem of in oppervlaktewater.

Bij een toepassing op of in de bodem is het lokaal bevoegde gezag (meestal de gemeente) verantwoordelijk voor de handhaving bij de opdrachtgever en is de VROM-Inspectie op toepassingsniveau verantwoordelijk voor de handhaving bij de uitvoerder/aannemer.

Bij een toepassing in oppervlaktewater is het lokaal bevoegde gezag (de waterkwaliteitsbeheerder) verantwoordelijk voor de handhaving bij zowel de opdrachtgever als de uitvoerder/aannemer. De Inspectie VenW heeft hier dus geen directe taak.

Overigens is in het Bbk aangegeven dat het lokaal bevoegde gezag bij een toepassing van bouwstoffen, grond of baggerspecie wel toezicht houdt. Als er een overtreding wordt geconstateerd zijn de verantwoordelijkheden zoals hiervoor is aangegeven.

Schematisch is de verdeling als volgt:

Tabel 3: Bevoegd gezag Bbk

PRODUCENT	TRANSPORTEUR	LEVERANCIER	TRANSPORTEUR	AANNEMER	OPDRACHTGEVER
OP OF IN DE BODEM					
Bevoegd gezag en bestuurlijke handhaving: VROM-inspectie				Bevoegd gezag: Lokaal bevoegd gezag (meestal gemeente)	Bevoegd gezag en bestuurlijke handhaving: Lokaal bevoegd gezag (meestal gemeente)
				Bestuurlijke handhaving: VROM-inspectie	
IN OPPERVLAKEWATER					
Bevoegd gezag en bestuurlijke handhaving: Inspectie Verkeer en Waterstaat				Bevoegd gezag en bestuurlijke handhaving: Lokaal bevoegd gezag (waterkwaliteitsbeheerder)	

In de praktijk kan het verwarrend zijn wie wanneer kan/moet optreden.

- Wie moet of kan bijvoorbeeld optreden als een aannemer op eigen initiatief grond die bij een bouwput is ontgraven tijdelijk elders gaat opslaan om de grond daarna in een heel andere toepassing weer te gaan gebruiken? Hij is in dit geval zowel opdrachtgever als uitvoerder. Dit betekent dat zowel het lokaal bevoegde gezag als de Inspectie op kunnen treden.

- Wie kan of moet optreden als een particulier door een aannemer werkzaamheden laat uitvoeren? De particulier is meestal uitgezonderd van de bepalingen van het Bbk. De aannemer is wel gebonden aan de Bbk-bepalingen. De VROM-Inspectie of Inspectie VenW zal dus moeten optreden tegen eventuele overtredingen door de aannemer, ook als deze worden uitgevoerd in opdracht van een particulier.

In onderstaande tabel is aangegeven voor welke wet- en regelgeving verschillende instanties verantwoordelijk zijn.

Tabel 4:
Ontgravingen en toepassingen (bodem, grond en baggerspecie)

BEVOEGD GEZAG	WET- EN REGELGEVING
Gemeenten	Bevoegd gezag voor: <ul style="list-style-type: none"> - Wbb: nieuw geval en ongewoon voorval, art. 13 en art. 30 (buiten inrichtingen), waarbij afstemming met GS noodzakelijk is; - Wm: nieuw geval en ongewoon voorval, hoofdstuk 17 (binnen inrichtingen, indien bevoegd gezag voor de inrichting); - Bbk: Bodemkwaliteitskaart / Bodemfunctiekaart en toepassingen binnen inrichtingen waarbij gemeente bevoegd gezag is voor de inrichting; - Bsb: overgangsregeling met een max. tot 1 juli 2013 (max. 5 jaar); - Wro: Bestemmingsplan en aanlegvergunning; - Woningwet: Bouwvergunning (aanhoudingsplicht, art. 52 a).
Waterschap	Bevoegd gezag voor: <ul style="list-style-type: none"> - Wvo: toepassingen in oppervlaktewateren (in hoofdzaak: sloten en beken); - Bbk: toepassingen in oppervlaktewateren (in hoofdzaak: sloten en beken).
Bevoegd gezag Wbb (Provincie en bevoegd gezag gemeenten Wbb)	Bevoegd gezag voor: <ul style="list-style-type: none"> - Wbb: nieuw geval en ongewoon voorval, art. 13 en art. 30 (buiten inrichtingen); - Wm: nieuw geval en ongewoon voorval, hoofdstuk. 17 (binnen inrichtingen, indien bevoegd gezag voor de inrichting); - Wbb: saneringsgevallen (verontreinigingen < 1987), art. 28, 29 en 39; - PMV: Beschermingsgebieden (PMV gaat dan voor Bbk); - Bbk: toepassingen binnen inrichtingen die vallen onder bevoegd gezag; - Ontgrondingenwet: bevoegd gezag GS, behalve rijkswateren; - Onderhoudsbaggerwerkzaamheden: art 63 i Wbb (ontheffing bepalingen saneringsparagraaf kunnen worden verleend door provincies).
Inspectie VenW / RWS	Bevoegd voor: <ul style="list-style-type: none"> - Wbb; - Wvo; - Bbk: in hoofdzaak: grotere rivieren en aangrenzende oppervlaktewateren die in open verbinding staan met rijkswateren; - Ontgrondingenwet (bij rijkswateren); - Wbr (Wet beheer Rijkswaterstaat, bouwactiviteiten in het stroomvoerend en bergend gebied).
Inspectie VROM	Bevoegd voor: <ul style="list-style-type: none"> - EVOA: overbrenging van afvalstoffen naar buitenland (zie ook hoofdstuk 10 Wm); - Wm: hoofdstuk 10 diverse bepalingen met betrekking tot afvalstoffen; - Wm: inrichtingen vallend onder bevoegd gezag; - Wbb: tweede lijns toezicht; - Bbk: eerste lijns toezicht op hoofdstuk 2 (Kwalibo) + toezicht op productie bij bouwstoffen.

3.5 Beschrijving elementen van de keten

In de komende hoofdstukken worden de verschillende elementen van de keten besproken.

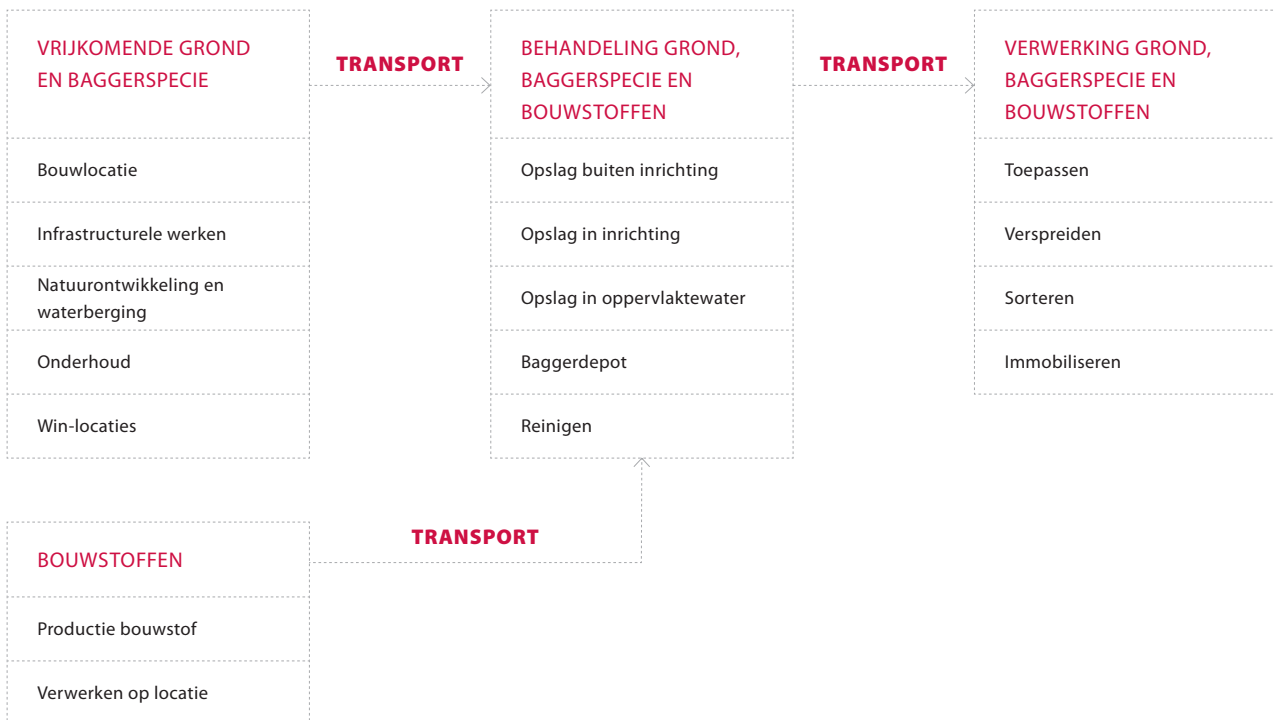
Ieder hoofdstuk is op dezelfde wijze opgebouwd:

1. Situatiebeschrijving, met een beschrijving van het element van de keten.
2. Wet- en regelgeving, met eventuele bijzondere aspecten van het Bbk en een beschrijving van andere relevante wet- en regelgeving.
3. Aandachtspunten, met een beschrijving van relevante aandachtspunten en controleaspecten.
4. Betrokken partijen, met een beschrijving van de verantwoordelijkheid van de verschillende partijen.
5. Wat kan er mis gaan, met een beschrijving van zaken die mis kunnen gaan en een overzicht van geadviseerde reacties daarop.
6. Kwalibo, met een beschrijving van relevante Kwalibo-aspecten.
7. Oordeelsvorming en interventie, waarbij een overzicht wordt gegeven van de relevante aandachtspunten en interventiemogelijkheden.

4

Kwalibo

DE GROND, BAGGERSPECIE EN BOUWSTOFFENKETEN

4.1 Situatiebeschrijving

In de navolgende paragrafen is beschreven welke Kwalibo-aspecten bij dat gedeelte van de keten relevant zijn.

Kwalibo geeft regels voor de uitvoering van werkzaamheden in de bodem- en bouwstoffensector en stelt eisen aan de uitvoerders. Het doel hiervan is de kwaliteit van de uitvoering te verhogen en de integriteit van de uitvoerders te verbeteren. De kwaliteitseisen zijn per werkzaamheid vastgelegd in beoordelingsrichtlijnen, protocollen en andere documenten. Met een certificaat moeten de zogenoemde bodemintermediairs aantonen dat hun bedrijf aan die kwaliteitseisen voldoet.

Daarnaast moet de bodemintermediair erkend zijn om een bepaalde activiteit te mogen uitvoeren. Voor een aantal specifieke werkzaamheden geldt als aanvulling hierop een verplichting tot persoonsregistratie. Kwalibo sluit aan op de bestaande praktijk van certificering en accreditatie in het bodembeheer maar voegt daar tevens iets wezenlijks aan toe. Tot 2006 is kwaliteitsborging in het bodembeheer door middel van certificering en accreditatie vrijwillig geweest. Het stond bedrijven met andere woorden vrij om wel of niet iets te doen aan kwaliteitsborging. Uit dit (vrijwillige) systeem gingen daarom te weinig prikkels uit voor opdrachtnemers (de bodemintermediairs) om iets aan kwaliteitsborging te doen. Slechts een deel van de intermediairs liet zich certificeren of accrediteren. Daarnaast was er

ook aan opdrachtgeverzijde vaak onvoldoende aandacht voor kwaliteitsaspecten.

Besloten is dan ook met Kwalibo een verplichting tot certificatie en accreditatie – via een erkenningsregeling – in het leven te roepen omdat een systeem dat gebaseerd is op vrijwilligheid geen mogelijkheid biedt voor de overheid om in te grijpen als het mis gaat.

Bovendien kunnen de intermediairs die zich niet houden aan de gemaakte kwaliteitsafspraken, de zogenoemde 'free riders' worden aangepakt. Een systeem met verplichtingen schept daarom een klimaat waarin de 'goeden' worden beloond en de 'slechten' worden aangepakt.

Hoe werkt Kwalibo?

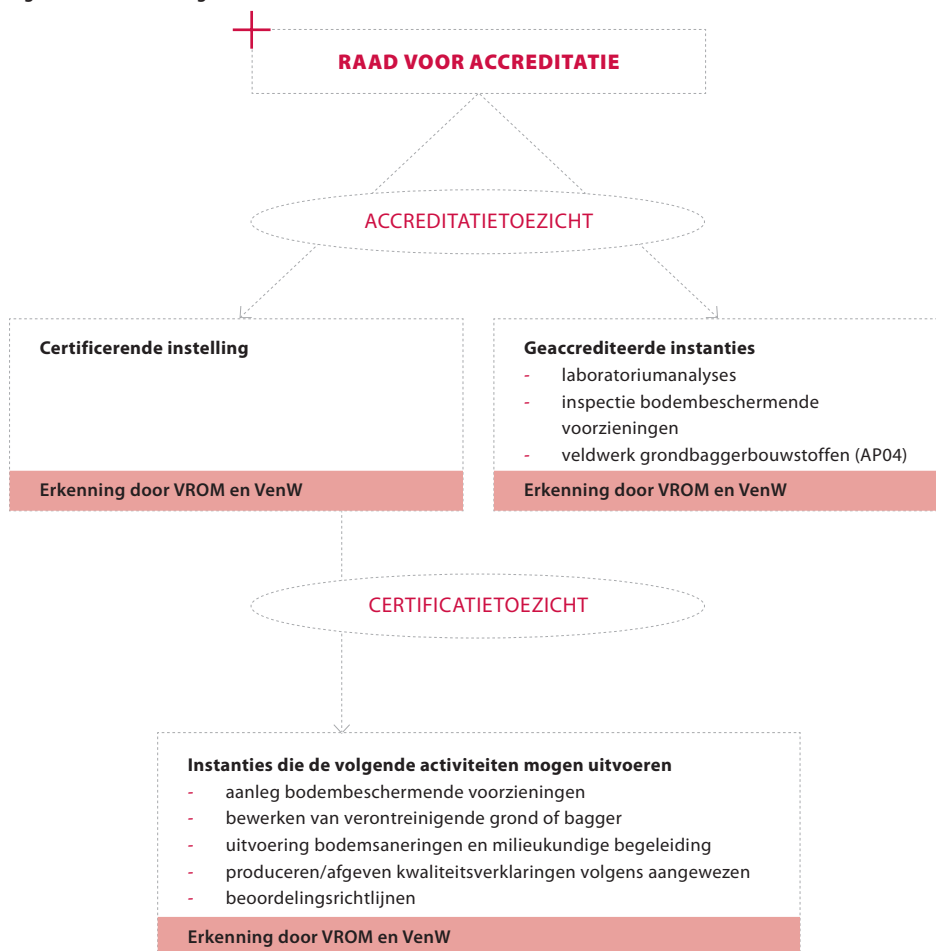
Bij ministeriële regeling (in art. 2.1. Regeling bodemkwaliteit) zijn de werkzaamheden aangewezen die worden uitgevoerd met betrekking tot (water-)bodem,

grond, baggerspecie of bouwstoffen en waarbij de afgelopen jaren problemen in de uitvoering zijn geconstateerd. Daarnaast zijn werkzaamheden aangewezen die worden uitgevoerd door de zogenoemde conformiteitsverklarende instellingen (inspectie-instellingen en certificeringsinstellingen) die op grond van een kabinetsstandpunt door de Minister moeten worden aangewezen of erkend.

Deze erkenning kan alleen worden verkregen als de betreffende persoon of instelling is gecertificeerd of geaccrediteerd. Dit betekent dus dat er sprake moet zijn van kwaliteitsborging.

Dit systeem is in figuur 4.1 weergegeven.

Figuur 4.1: Certificering en toezicht

Onder de reikwijdte van Kwalibo vallen op dit moment bodembeschermende voorzieningen, (water-) bodemonderzoek, (water-)bodemsanering en grondreiniging. Daarnaast vallen de werkzaamheden die in het Bouwstoffenbesluit al waren geregeld ook onder Kwalibo. In tabel 5 vindt u de werkzaamheden waarvoor de verplichting tot erkenning momenteel geldt. De meest actuele stand kunt u vinden op de site van Bodem+: www.bodemplus.nl

De voornaamste doelgroepen van Kwalibo zijn laboratoria, advies-/ingenieursbureaus, aannemers, grondbanken, grondreinigers, inspectie-instellingen en certificeringsinstellingen. In totaal gaat het om circa 520 organisaties.

Tabel 5: Werkzaamheden Kwalibo (svz per 1 januari 2009)

DE WERKZAAMHEDEN	VERPLICHTINGEN			INGANGSDATUM
	ERKENNING	PERSOONS-REGISTRATIE	FUNCTIE-SCHEIDING	
Aanleg van bodembeschermende voorzieningen	X			1 januari 2007
Afgeven van kwaliteitsverklaringen (door certificerende instellingen. Raad voor Accreditatie en producenten)	X		Extern	1 oktober 2006
Analyse voor bouwstoffen, grond of baggerspecie (door laboratoria)	X		Intern	1 oktober 2006
Analyse voor milieuhygiënisch (water)bodemonderzoek (door laboratoria)	X		Intern	Bodemonderzoek: 1 juli 2007 Grondwater: 1 januari 2008 Waterbodemonderzoek: 1 juli 2008
Bewerking * van verontreinigde grond of baggerspecie	X			1 juli 2007 Ontwateren van baggerspecie in depot: 1 juli 2009**
Certificering van rechtspersonen	X		Extern	1 oktober 2006
Inspectie van bodembeschermende voorzieningen	X		Extern	1 januari 2007
Milieukundige begeleiding	X	X	Intern *****	(water)bodemsaneringen: 1 juli 2008 Nazorg: 1 juli 2008

DE WERKZAAMHEDEN	VERPLICHTINGEN			INGANGSDATUM
	ERKENNING	PERSOONS-REGISTRATIE	FUNCTIE-SCEIDING	
Monsterneming bij partijkeringen	X	X	Intern	Erkenning en functiescheiding: 1 oktober 2006 Persoonsregistratie: 1 juli 2007
Produce van bouwstoffen, grond of baggerspecie op basis van een nationale beoordelingsrichtlijn***	X			Datum inwerkingtreding Besluit
Uitvoering van (water) bodemsaneringen	X		Intern	1 juli 2007
Veldwerk****	X	X		Landbodem: 1 juli 2007 Waterbodem: 1 juli 2009
Verwijderen, onklaar maken en installeren ondergrondse tanks	X			1 januari 2008
Voorzieningen ondergrondse tanks beoordelen en keuren	X		Intern	1 januari 2008
IBC - goedkeuring ontwerp, een beheers- en controleplan of afwijkingen van het ontwerp - bepalen ontwerppeil grondwater - aanbrengen van isolerende voorzieningen - controle van de staat van een werk	X			1 januari 2011

* Onder bewerking wordt hier verstaan: procesmatige ex-situ reiniging van verontreinigde grond of baggerspecie door middel van thermische, extractieve of biologische methoden, of zandscheiding, rijping of landfarming van baggerspecie.

** Voor het uitsluitend ontwateren van baggerspecie in depot geldt de erkenningsplicht alleen voor depots waarvoor een vergunningplicht geldt op grond van de Wet milieubeheer.

*** Let op: hieronder valt ook het samenvoegen en keuren van verschillende partijen grond.

**** Onder veldwerk wordt hier verstaan: het plaatsen van boringen en peilbuizen ten behoeve van het nemen van grond- en grondwatermonsters, het nemen van grondwatermonsters of locatie-inspectie en monsterneming van asbest in de bodem.

***** Functiescheiding bij milieukundige begeleiding is alleen nodig voor het onderdeel milieukundige verificatie (het vaststellen van het eindresultaat van de sanering). Voor het onderdeel processturing tijdens de sanering is geen functiescheiding vereist.

4.2 Wet- en regelgeving

Kwalibo is een uitwerking van titel 11.1 van de Wet milieubeheer en kent als doelstelling het bevorderen van de kwaliteit van werkzaamheden in het bodembeheer en de integriteit van degenen die deze werkzaamheden uitvoeren.

Kwalibo heeft wel raakvlakken met erg veel andere wetgeving omdat vaak naar Kwalibo wordt verwezen of omdat werkzaamheden die in andere wetgeving verplicht wordt zijn genoemd in art. 2.1 Regeling bodemkwaliteit.

4.3 Aandachtspunten

Het juiste bedrijf?

De erkenning vermeldt de werkzaamheden en de vestigingsplaats(en) waarvoor de erkenning is afgegeven. Een erkenning kan worden verleend aan bedrijven of aan natuurlijke personen. Als de erkenning betrekking heeft op werkzaamheden die zijn aangewezen in art. 2.3 van de Regeling bodemkwaliteit vermeldt de erkenning tevens de natuurlijke personen die werkzaam zijn voor de erkende persoon of instelling.

Een bedrijf kan meerdere vestigingen hebben. De praktijk heeft al geleerd dat werkzaamheden worden uitgevoerd vanuit vestigingen waarvoor geen erkenning is afgegeven. Bij controle op erkenning moet er dan ook op worden gelet dat hier sprake is van de juiste vestiging!

Erkend op het juiste moment?

Controle op Kwalibo vindt vaak plaats nadat werkzaamheden zijn verricht, bijvoorbeeld als een Wbb-bevoegd gezag een evaluatieverslag van een uitgevoerde bodemsanering moet beoordelen of als een installatiecertificaat van een ondergrondse tank wordt aangeleverd. Het is van belang om op een dergelijk moment te controleren of degene die de werkzaamheden heeft uitgevoerd op het moment van uitvoeren erkend was. Daarvoor kan op www.bodemplus.nl o.a. op historie worden gezocht. Hiermee kan worden gecontroleerd of de intermediair op het moment dat de werkzaamheden werden verricht erkend of persoonsger registreerd was.

Uitzondering bij calamiteit

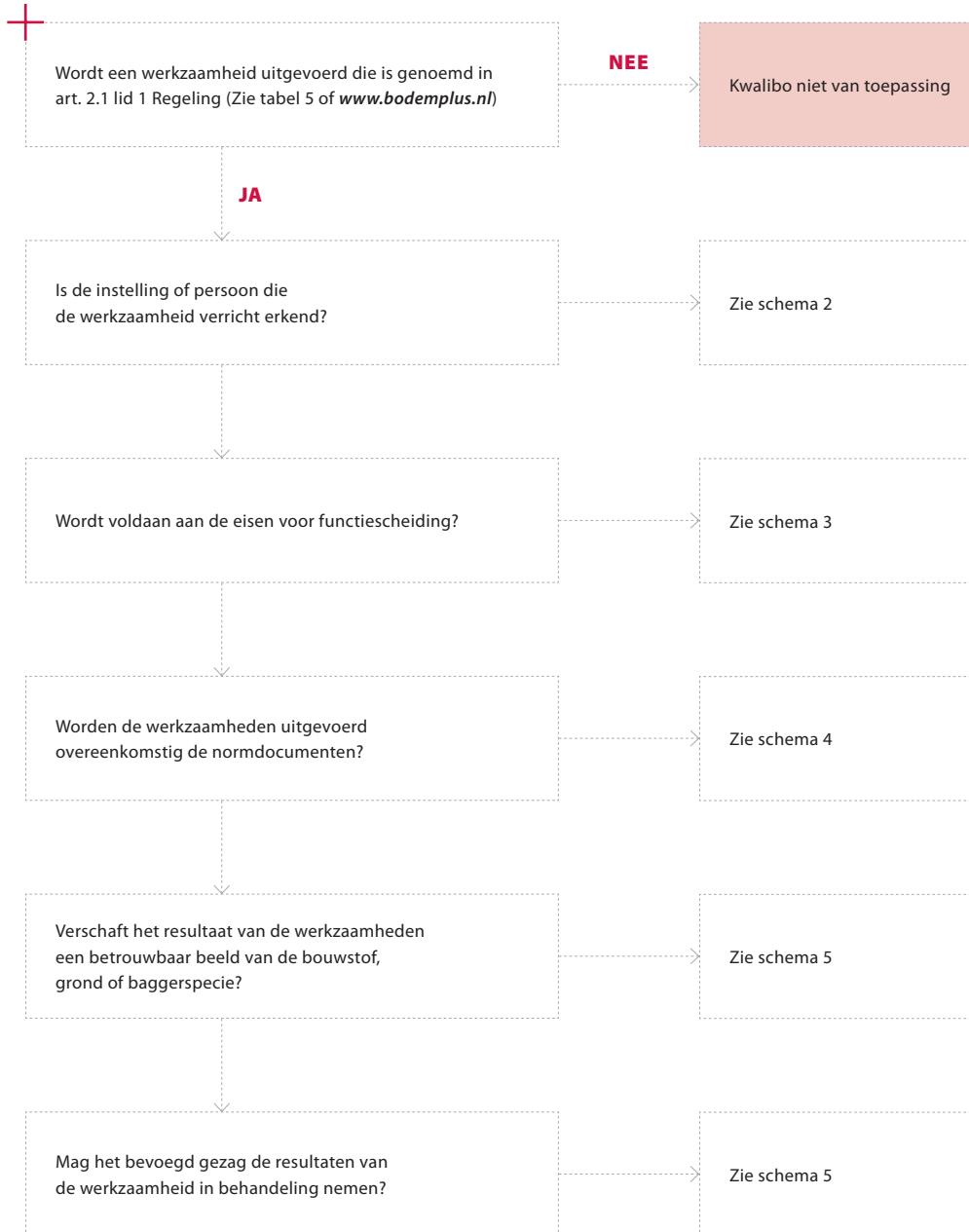
Een uitzondering voor wat betreft het uitvoeren van een werkzaamheid door een erkende intermediair wordt gemaakt als, vanwege een ongewoon voorval, acuut maatregelen moeten worden getroffen. Veelal binnen 24 uur na ontdekking van het ongewone voorval. Deze uitzondering geldt alleen voor de uitvoering van de bodemsanering, dat wil zeggen dat de te nemen controlemonsters (milieukundige begeleiding)

en analyses wel degelijk moeten worden uitgevoerd door een erkende intermediair.

Toezichtvragen

In de schema's 1 t/m 6 zijn de verschillende Kwalibobepalingen uitgewerkt.

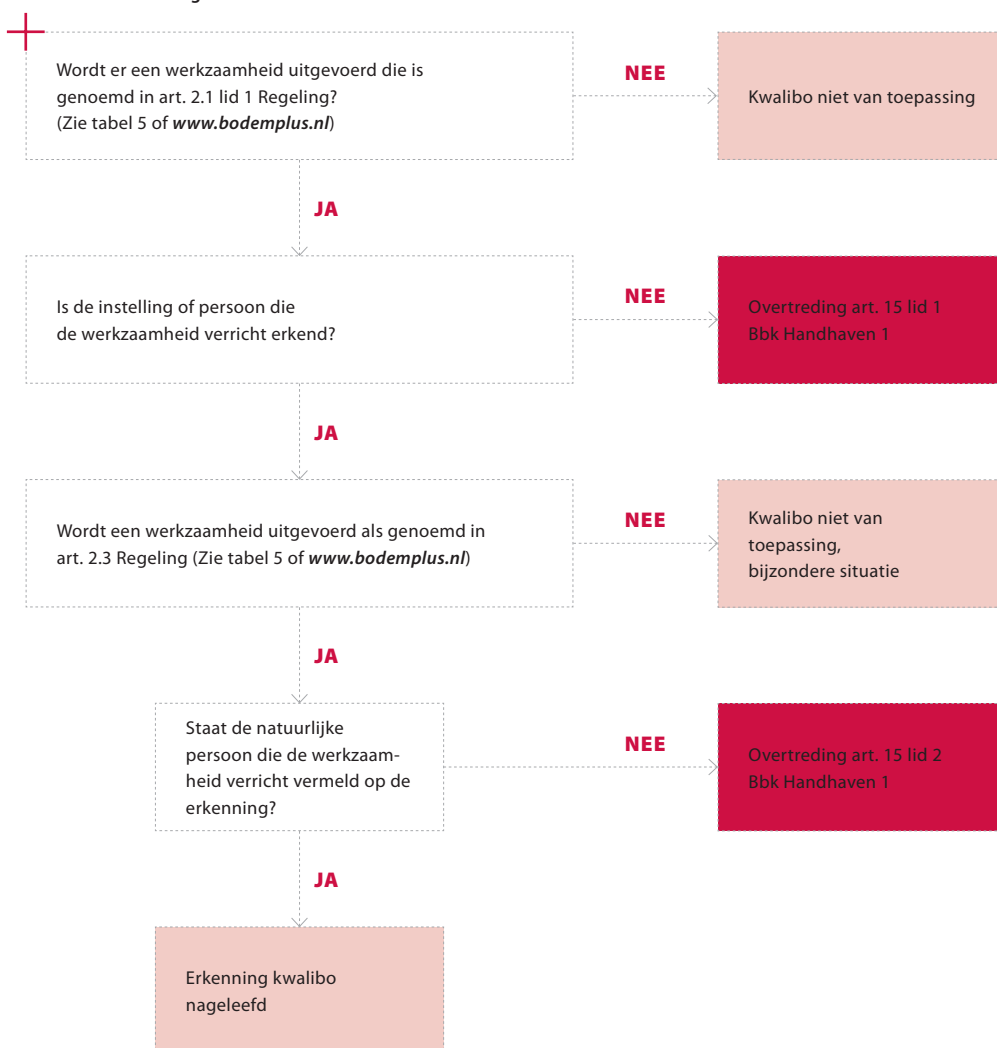
Schema 1: Overzicht toezichtvragen Kwalibo

Erkenning Kwalibo

Basis van Kwalibo is de verplichting om erkend te zijn bij het uitvoeren van aangewezen werkzaamheden.

Schema 2: Erkenning Kwalibo

Handhaven 1:

- De VROM-Inspectie en Inspectie VenW zijn bevoegd tot optreden. Het lokale bevoegde gezag waarschuwt de betreffende inspectie en kan eventueel zelf optreden op grond van andere wetgeving.
- Maak proces-verbaal op.

De plicht tot erkenning geldt niet voor zover de werkzaamheid wordt uitgevoerd voor het verkrijgen van een certificaat of een accreditatie. Dit moet dan natuurlijk wel vooraf duidelijk zijn en zijn vastgelegd.

De hiervoor geschetste bepalingen zijn essentieel voor Kwalibo. Daarom moet tegen ieder geval van overtreding van deze bepaling worden opgetreden. Voor het lokaal bevoegd gezag betekent dit dat zij constatering moet (hoewel niet wettelijk verplicht) melden aan het toezichtloket (www.vrom.nl/bodemsignaal of www.ivw.nl/bodemsignaal).

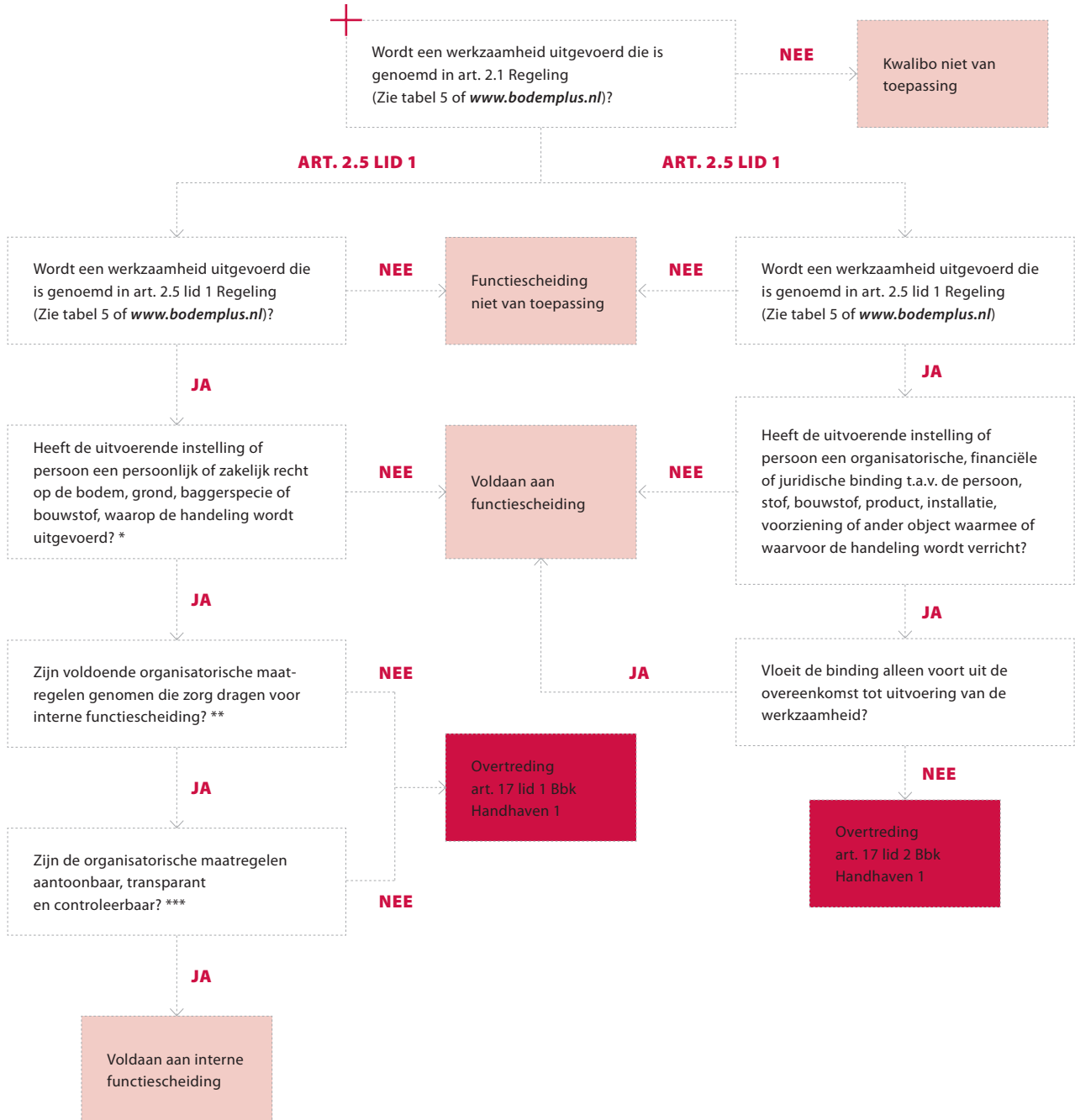
Toezichtvragen

Interne functiescheiding Kwalibo

Een vermenging van functies en belangen (dubbele petten) vormt een gelegenheidsstructuur voor regel-

overtredingen. Verwevenheid wordt in dreigingsbeelden genoemd als criminogene factor. Daarom verplicht art. 17 Bbk voor een aantal genoemde werkzaamheden tot interne of externe functiescheiding.

Schema 3: Functiescheiding

Handhaven 1:

- De VROM-Inspectie en Inspectie VenW zijn bevoegd tot optreden. Het lokale bevoegde gezag waarschuwt de betreffende inspectie en kan eventueel zelf optreden op grond van andere wetgeving.
  - Maak proces-verbaal op.
- *   Persoonlijke rechten zijn bijvoorbeeld huurrechten.
Bij zakelijke rechten kan worden gedacht aan eigendomsrechten, erfpacht en recht van opstal.
- **   Er is sprake van voldoende organisatorische maatregelen als ervoor zorg wordt gedragen dat de werkzaamheid uitsluitend wordt verricht door een onderdeel van de organisatie dat of een persoon die:
- geen financieel belang heeft bij de uitkomst van de werkzaamheid en
  - onder een andere bestuurlijke verantwoordelijkheid valt dan degene die een persoonlijk of zakelijk recht heeft op de bodem, grond, baggerspecie of bouwstof en
  - onder de directe aansturing van een andere leidinggevende valt dan degene die een persoonlijk of zakelijk recht heeft op de bodem, grond, baggerspecie of bouwstof.
- ***   Degene die kiest voor deze uitzondering zal moeten aantonen dat hij aan de genoemde voorwaarden voldoet.
De organisatorische maatregelen moeten dus goed schriftelijk zijn vastgelegd en zijn geborgd. Indien één en ander staat beschreven in een beoordelingsrichtlijn, protocol of ander normdocument en de desbetreffende rechtspersoon daarvoor is erkend door de Ministers, dan wordt verondersteld dat aan de voorwaarden wordt voldaan. In dergelijke gevallen biedt de certificatie of accreditatie namelijk voldoende waarborgen voor een onafhankelijke functie-uitoefening.

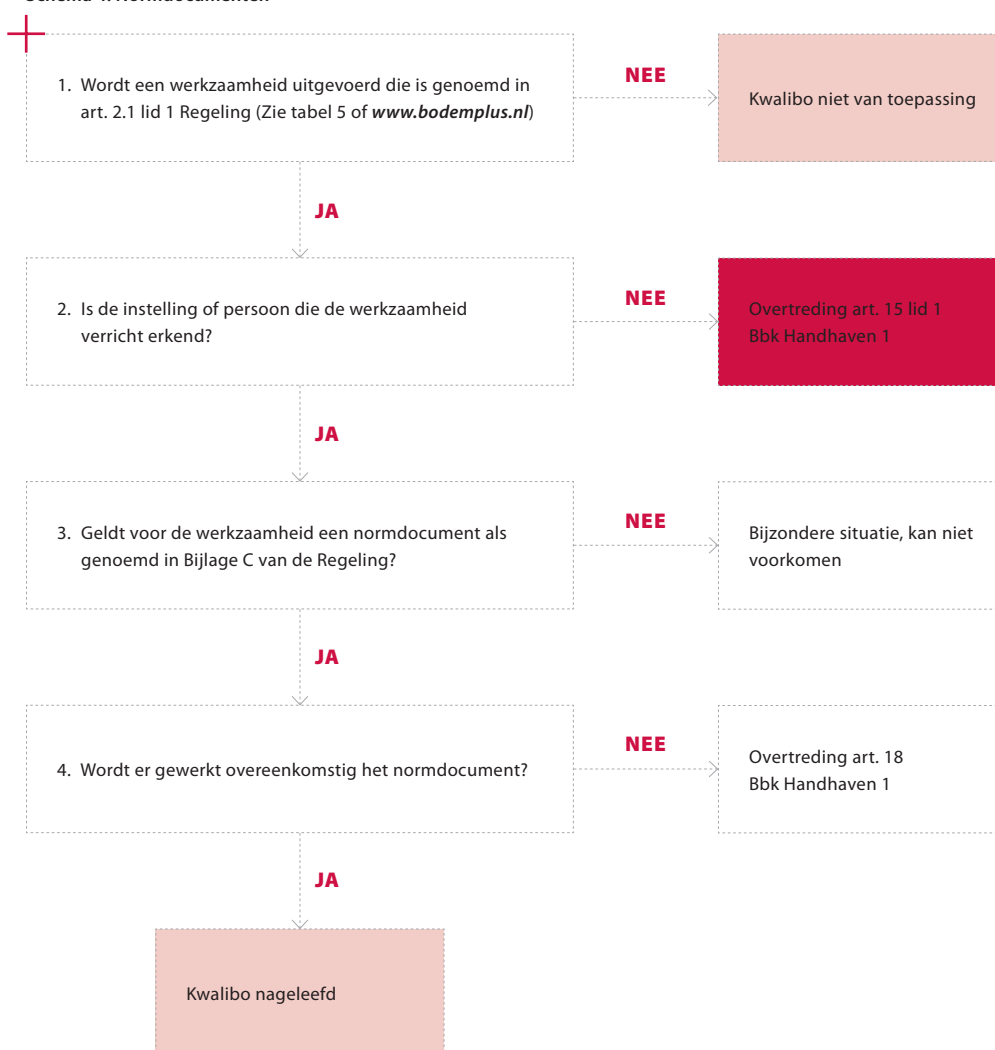
Het voldoen aan de functiescheiding kan met name administratief worden gecontroleerd door het opvragen van bedrijfsgegevens via de Kamer van Koophandel en het controleren van interne bedrijfsgegevens zoals organisatorische maatregelen.

Normdocumenten

In art. 18 Bbk. is de verplichting opgenomen voor erkende personen of instellingen om de werkzaamheden in overeenstemming met de vastgestelde normdocumenten uit te voeren. Voor iedere categorie werkzaamheden zijn normdocumenten (meestal BRL-en)

vastgesteld. Deze zijn vaak nog nader geconcretiseerd (meestal in protocollen). Deze normdocumenten (BRL-en, protocollen, enzovoort) zijn genoemd in Bijlage C van de 'Regeling bodemkwaliteit'. Bij het SIKB is meer informatie over de verschillende BRL-en terug te vinden (www.sikb.nl)

Schema 4: Normdocumenten

Handhaven 1:

- De VROM-Inspectie en Inspectie VenW zijn bevoegd tot optreden. Het lokale bevoegde gezag waarschuwt de betreffende inspectie en kan eventueel zelf optreden op grond van andere wetgeving.
- Maak proces-verbaal op.

* Kwalibo geldt, maar er is geen normdocument voor. Dat zou niet voor mogen komen.

** Afwijken van het normdocument kan eveneens worden gemeld aan de Certificerende instelling. Hiervoor bestaat een afzonderlijke klachtenprocedure.

Het verbod om te werken in strijd met een vastgesteld normdocument geldt niet voorzover het afwijken van het normdocument bij wettelijk voorschrift is toegestaan. Dit moet dan dus wel expliciet in een wettelijk voorschrift zijn geregeld.

Hier kan bijvoorbeeld sprake van zijn wanneer een bestaande beschikking of vergunning bepalingen bevat die strijdig zijn met de Kwalibo-bepalingen. Om te voorkomen dat de certificaathouder dan in een spagaat terechtkomt, is als vangnetconstructie bepaald dat het normdocument mag worden overschreden als dat bij wettelijk voorschrift (lees vergunning/beschikking) is toegestaan.

In de toelichting bij hoofdstuk 2 Bbk is aangegeven dat het bevoegde gezag zich ten aanzien van de verplichting voor erkende personen en instellingen om bij de uitvoering van de werkzaamheden te voldoen aan de aangewezen normdocumenten, kan verlaten op het certificatie- en accreditatietoezicht. Certificeringinstellingen en de Raad voor Accreditatie zijn beter dan wie ook in staat om deze taak, die zeer veel specialistische kennis vereist, uit te voeren.

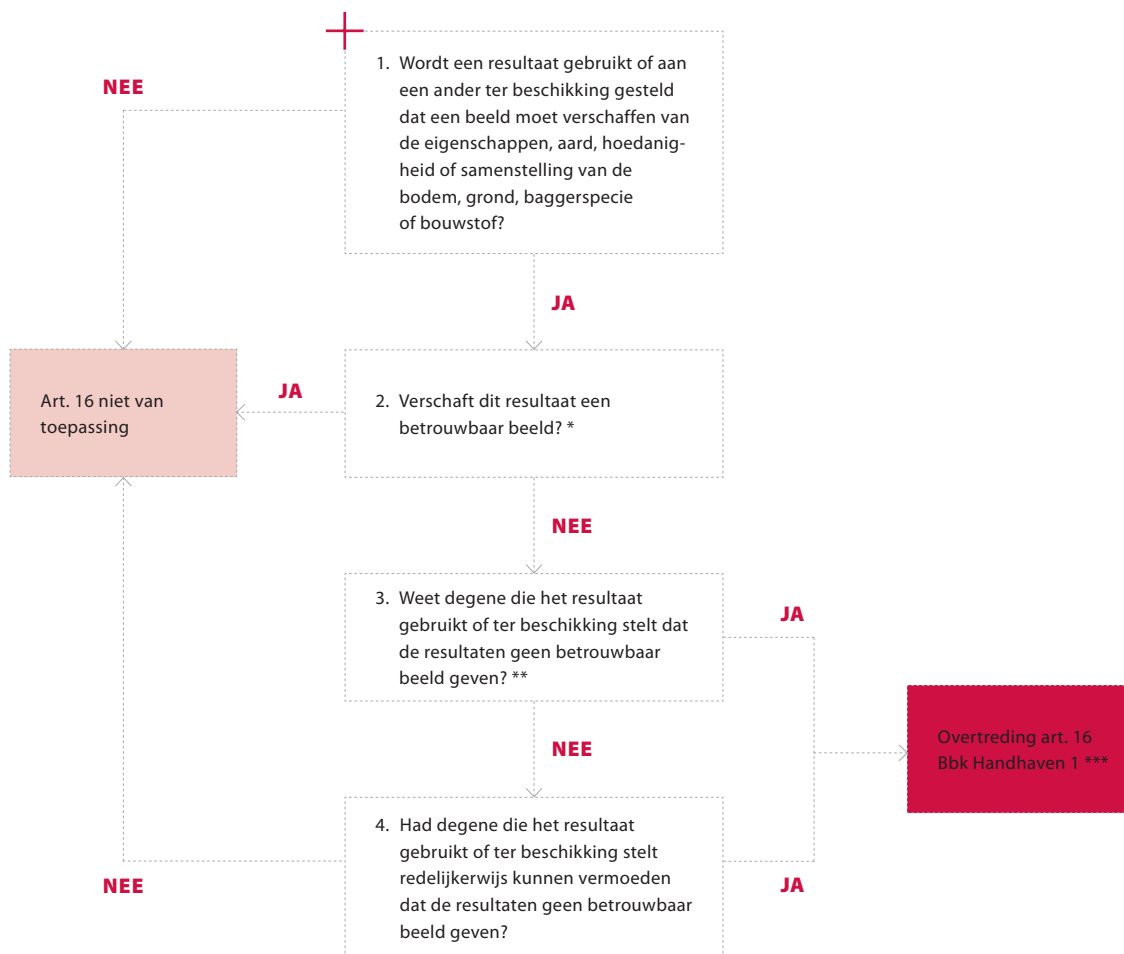
De praktijk leert echter dat het werken in overeenstemming met de vastgestelde normdocumenten vaak alleen in het veld waarneembaar is. Het lokaal bevoegde gezag zal dus de meeste kans hebben om tijdens haar reguliere toezicht eventuele overtredingen te constateren. Het is van belang dat constatering worden gemeld aan de overtreder maar zeker ook aan het toezichtloket en de certificerende instelling. Hierdoor worden deze instanties in de gelegenheid gesteld hun taken adequaat uit te voeren.

Niet betrouwbaar resultaat van een werkzaamheid gebruiken

In art.16 Bbk is aangegeven dat het niet is toegestaan om onbetrouwbare resultaten van een werkzaamheid te gebruiken. Resultaten van werkzaamheden zijn bijvoorbeeld een rapport dat is opgesteld naar aanleiding van

een uitgevoerd bodemonderzoek, een analysestaat en een verslag van een uitgevoerde inspectie. Deze resultaten kunnen onder meer worden 'gebruikt' voor het verkrijgen van een beschikking van het bestuursorgaan of als bewijs dat een voorziening voldoet aan de wettelijke eisen. Met één van deze doelen kan een resultaat ook aan een ander ter beschikking worden gesteld.

Schema 5: Gebruik van resultaten

Handhaven 1:

- De VROM-Inspectie en Inspectie VenW zijn bevoegd tot optreden. Het lokale bevoegde gezag waarschuwt de betreffende inspectie en kan eventueel zelf optreden op grond van andere wetgeving.

* Om te bewijzen dat een resultaat geen betrouwbaar beeld geeft moeten de werkelijke eigenschappen, aard, hoedanigheid of samenstelling van de bodem, grond, baggerspecie of bouwstof worden aangetoond. Dit is in zijn algemeenheid alleen mogelijk door fysiek bewijs in de vorm van bemonstering en analyse, opmeting, enz.

** Uit schriftelijke bewijsmiddelen of verklaringen van betrokkenen kan blijken dat de gebruiker van het onbetrouwbare resultaat wist, of redelijkerwijs had kunnen vermoeden, dat het resultaat een onbetrouwbaar beeld geeft.

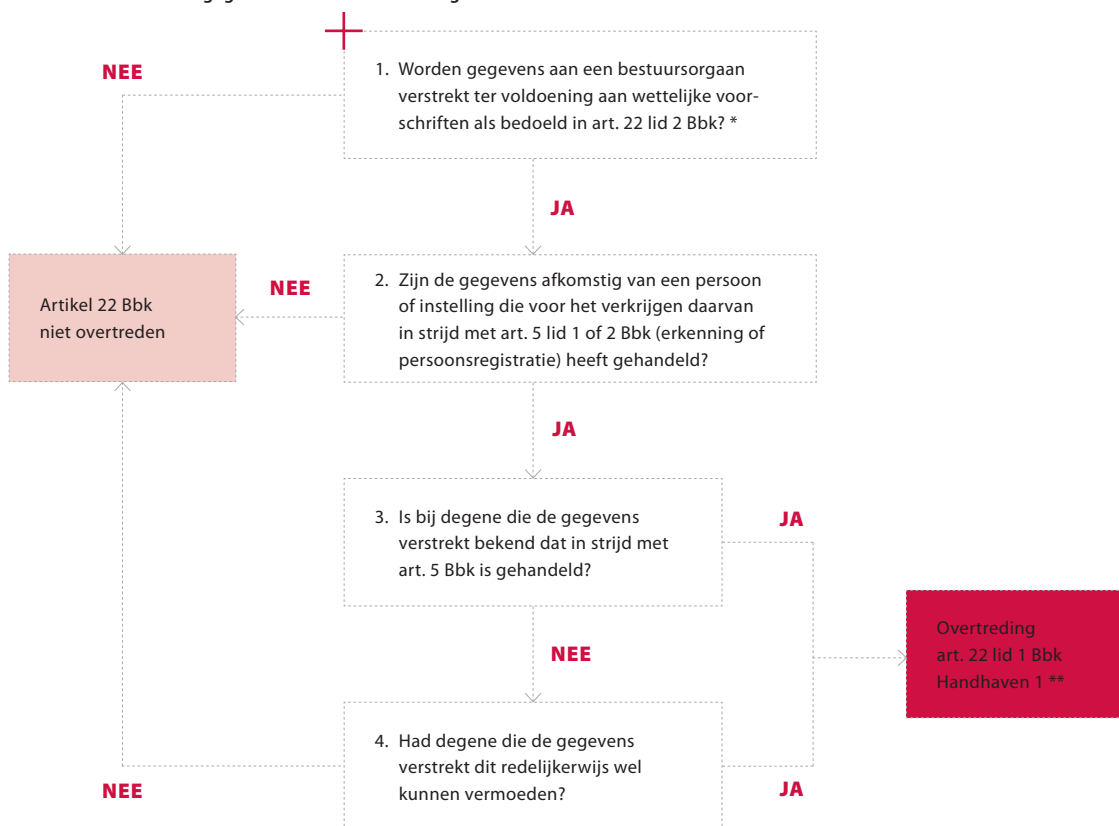
*** Overtreding van art. 16 Bbk zal vaak tevens valsheid in geschrifte (art. 225 W.v.Str.) opleveren.

Toezichtvragen 6
Kwalibo Artikel 22 Bbk

In art. 21 Bbk is geregeld dat een bestuursorgaan een aanvraag om een beschikking, die bij of krachtens een wettelijk voorschrift wordt gegeven, niet in behandeling neemt als daarbij gegevens zijn gevoegd die afkomstig zijn van een persoon of instelling die niet over de vereiste

erkenning beschikt. In art. 22 Bbk is aangegeven dat het verboden is om, ter voldoening aan bij of krachtens wettelijke voorschriften, gegevens te verstrekken aan een dergelijk bestuursorgaan, als hij weet of redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat deze gegevens afkomstig zijn van een persoon of instelling die voor het verkrijgen van die gegevens in strijd heeft gehandeld met art. 15 Bbk (erkenning).

Schema 6: Verstrekken gegevens aan een bestuursorgaan

Handhaven 1:

- De VROM-Inspectie en Inspectie VenW zijn bevoegd tot optreden. Het lokale bevoegde gezag mag een aanvraag om beschikking, waarbij de gegevens worden gebruikt, niet in behandeling nemen. Het lokale bevoegde gezag moet de betreffende inspectie informeren.

*

In art. 22, lid 2 Bbk zijn de volgende wettelijke voorschriften genoemd:

- art. 8.40, eerste lid van de Wet milieubeheer (verwijst naar AMvB's zoals het Activiteitenbesluit, waarin o.a. in bepaalde situaties bodemonderzoeken zijn voorgeschreven)
- art. 2a t/m 2d van de Wet verontreiniging oppervlaktewater (verwijzen naar AMvB's, waarin o.a. in bepaalde situaties waterbodemonderzoeken zijn voorgeschreven)
- art. 6 t/m 12 van de Wet bodembescherming (verwijzen naar de diverse uitvoeringsregels van de Wbb, waaronder het Bbk). Hiermee is dit art. dus o.a. van toepassing op alle milieuhygiënische verklaringen zoals bedoeld in het Bbk)
- art. 27 lid 1, 39 lid 1 en 4, 39b lid 2 onderdelen b en c, 70 en 72 van de Wet bodembescherming (verwijzen naar diverse onderzoeks- en meldingsverplichtingen)

Deze bepaling is daarmee grofweg van toepassing op alle bewijsmiddelen en gegevens die voortvloeien uit de werkzaamheden waarvoor erkenning en/of persoonsregistratie verplicht is.

**

Uit schriftelijke bewijsmiddelen of verklaringen van betrokkenen kan blijken dat de gebruiker van het resultaat wist, of redelijkerwijs had kunnen vermoeden, dat het resultaat een onbetrouwbaar beeld geeft.

Overtreding van art. 22 Bbk kan tevens valsheid in geschrifte (art. 225 WvSr) opleveren.

4.4 Betrokken partijen

Bij Kwalibo kunnen de volgende partijen zijn betrokken:

Tabel 6: Betrokken partijen Kwalibo

BETROKKENE	VERANTWOORDELIJKHEID
Terreineigenaar	Relevant is het verrichten van vastgestelde werkzaamheden (Art. 15/18 Bbk). De terreineigenaar is alleen verantwoordelijk als hij tevens uitvoerder van de werkzaamheden is. Hij is uiteraard wel zelf verantwoordelijk voor het gebruiken van de gegevens die voortvloeien uit de werkzaamheden (art. 16/22 Bbk of art. 225 WvSr).
Opdrachtgever	Relevant is het verrichten van vastgestelde werkzaamheden (Art. 15/18 Bbk). De opdrachtgever is alleen verantwoordelijk als hij tevens uitvoerder van de werkzaamheden is, ook als het bijv. de hoofdaannemer betreft. Hij is uiteraard wel zelf verantwoordelijk voor het gebruiken van de gegevens die voortvloeien uit de werkzaamheden (art. 16/22 Bbk of art. 225 WvSr).
Uitvoerder	Degene die de vastgestelde werkzaamheden werkelijk uitvoert is verantwoordelijk voor de erkenning en het werken in overeenstemming met de normdocumenten.
Gemeente	De gemeente is bevoegd voor het toezicht op het verrichten van werkzaamheden met de vereiste erkenning maar is niet bevoegd om rechtstreeks op te treden tegen overtredingen. Alleen in het Besluit Uniforme Saneringen (BUS) is een rechtstreekse verplichting opgenomen om met erkenning te werken. Hiertegen kan dus wel rechtstreeks worden opgetreden door het Wbb-bevoegde gezag.
Provincie	De provincie is bevoegd voor het toezicht op het verrichten van werkzaamheden met de vereiste erkenning maar is niet bevoegd om rechtstreeks op te treden tegen overtredingen. Alleen in het Besluit Uniforme Saneringen (BUS) is een rechtstreekse verplichting op te nemen om met erkenning te werken. Hiertegen kan dus wel rechtstreeks worden opgetreden door het Wbb-bevoegde gezag.
Waterkwaliteitsbeheerder	De waterkwaliteitsbeheerder is bevoegd voor het toezicht op het verrichten van werkzaamheden met de vereiste erkenning maar is niet bevoegd om rechtstreeks op te treden tegen overtredingen. Alleen in het Besluit Uniforme Saneringen (BUS) is een rechtstreekse verplichting op te nemen om met erkenning te werken. Hiertegen kan dus wel rechtstreeks worden opgetreden door het Wbb-bevoegde gezag.
Inspectie (VROM of VenW)	De Inspecties zijn verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving op Kwalibo (Art. 18.2a lid 3 Wm).

4.5 Wat kan er mis gaan?

In de volgende tabel zijn risicovolle situaties genoemd die bij Kwalibo kunnen voorkomen.

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
WERKEN ZONDER ERKENNING				
Werken zonder erkenning.	<p>Er bestaat een grote kans dat werkzaamheden niet juist/deskundig worden uitgevoerd.</p> <p>Er kan geen gebruik worden gemaakt van de gegevens m.b.t. de resultaten van de werkzaamheden.</p>	<p>Ga na of degene die feitelijk de vastgestelde werkzaamheden verricht, op het moment van uitvoering, erkend is voor die werkzaamheden. Erkenning voor andere werkzaamheden is onvoldoende. Deze controle is vaak uitsluitend mogelijk door in het veld te controleren.</p> <p>Controleer de uitvoerende persoon of instelling, zo mogelijk door het vragen/eisen van een identificatie.</p>	<p>Maak proces-verbaal op.</p> <p>Stel het toezichtloket en evt. certificerende instelling op de hoogte van overtredingen.</p> <p>Informeert de overtreder schriftelijk van de overtreding.</p> <p>Stel afnemers van de producten van de werkzaamheden in kennis.</p>	Art. 15 Bbk
De aannemer is erkend maar de onderaannemer die de werkzaamheden verricht is niet erkend.	Zie boven.	Zie boven.	<p>Maak proces-verbaal op.</p> <p>Stel het toezichtloket en evt. certificerende instelling van de erkende aannemer en de onderaannemer op de hoogte van overtredingen.</p> <p>Informeert de overtreder en de aannemer schriftelijk van de overtreding.</p> <p>Stel afnemers van de producten van de werkzaamheden in kennis.</p>	Art. 15 Bbk

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
WERKEN ZONDER VEREISTE FUNCTIESCHEIDING				
De vereiste functiescheiding ontbreekt	De onafhankelijkheid van de betrokken persoon of instelling is onvoldoende gegarandeerd. De resultaten van de werkzaamheden zijn daarmee niet betrouwbaar.	<p>Controleer de functiescheiding door het vragen van identificatie en via administratieve gegevens.</p> <p>Controle is dan ook zowel in het veld als administratief noodzakelijk.</p>	Zie boven.	Art. 17 Bbk
De vereiste organisatorische maatregelen bij interne functiescheiding voldoen niet aan de eisen.	Zie boven.	Controleer de maatregelen zowel administratief en door het afnemen van interviews van medewerkers.	Zie boven.	Art. 17 Bbk
WERKEN IN STRIJD MET NORMDOCUMENT				
Bij het uitvoeren van vastgestelde werkzaamheden wordt niet gewerkt in overeenstemming met een vastgesteld normdocument.	De kwaliteit van de uitgevoerde werkzaamheden is twijfelachtig.	<p>Controleer, voor zover dit mogelijk is, hoe de werkzaamheden worden uitgevoerd.</p> <p>Deze controle is vaak uitsluitend mogelijk door in het veld te controleren.</p>	<p>Maak proces-verbaal op.</p> <p>Stel het toezichtloket en evt. certificerende instelling op de hoogte van overtredingen.</p> <p>Informeert de overtreder schriftelijk van de overtreding.</p>	Art. 18 Bbk

4.6 Oordeelsvorming en interventie

De volgende overtredingen zijn in paragraaf 2.2. als aandachtspunten genoemd:

Hoofdstuk 2 Bbk Kwalibo

4. Werken zonder erkenning
5. Niet werken in overeenstemming met een normdocument
6. Niet voldoen aan vereiste functiescheiding
7. Beschikken/accepteren voor besluitvorming van bescheiden die niet door een erkende partij zijn verstrekt/opgesteld

Dit betekent dat alle overtredingen die kunnen worden gepleegd in relatie tot Kwalibo aandacht behoeven. Om de doelen van Kwalibo (kwaliteitsverbetering en verhoging integriteit) te kunnen bereiken is het van belang om strikt op te treden tegen overtredingen van deze genoemde aandachtspunten.

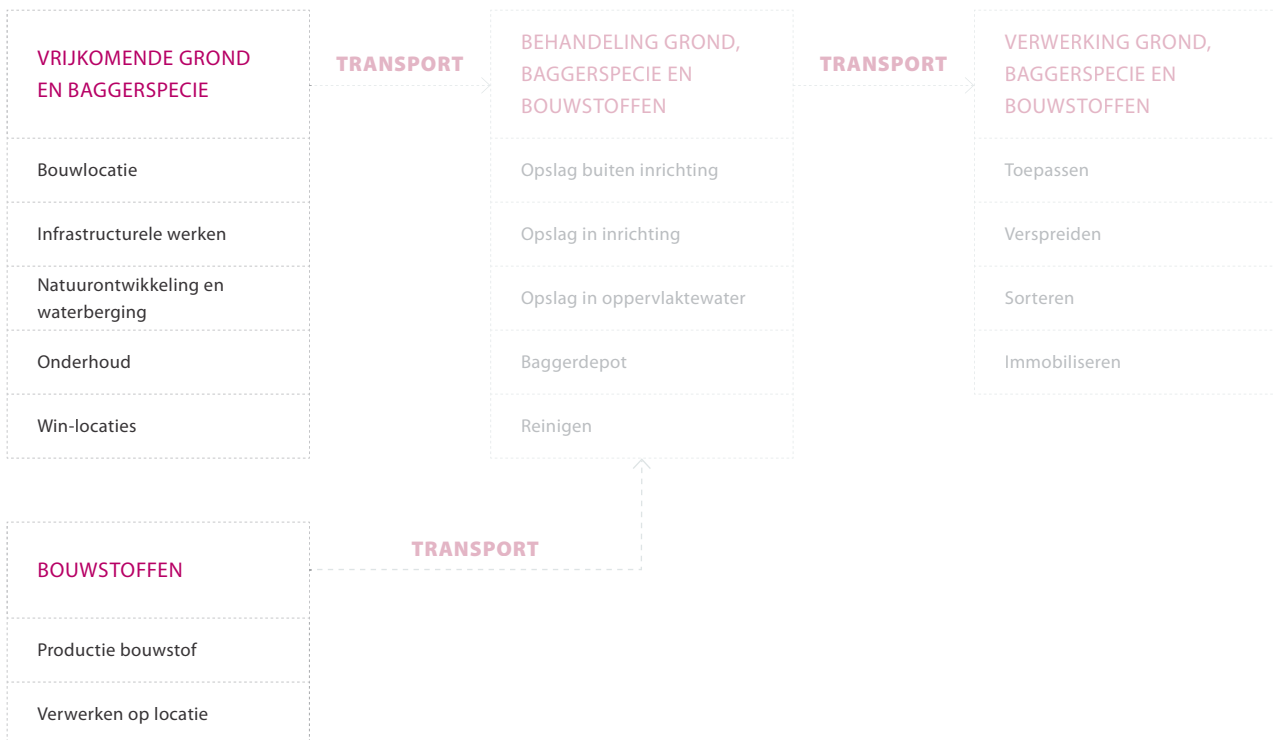
Indien de hiervoor genoemde overtredingen worden gepleegd dient hiervan zeker een melding te worden gedaan bij het toezichtloket (www.vrom.nl/bodemsignaal of www.ivw.nl/bodemsignaal).

Meldingen van overtredingen worden door de inspecties opgepakt in overeenstemming met vastgestelde stappenplannen. Dit leidt ertoe dat geconstateerde overtredingen leiden tot interventies. Deze interventies kunnen bestaan uit schriftelijke waarschuwingen bij geringe overtredingen tot bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk optreden. Dit kan bestaan uit bijvoorbeeld een dwangsom of het schorsen of intrekken van de erkenning. Vanwege het grote aantal signalen zullen de inspecties echter ook moeten prioriteren. Dit kan betekenen dat sommige signalen niet in aanmerking komen voor directe afhandeling, maar worden gebruikt voor dossiervorming en analyse. Onderdeel van de prioriteitstelling is of de overtreding een vermoeden betreft of daadwerkelijk is geconstateerd.

5

Productie bouwstoffen en grond of baggerspecie

DE GROND, BAGGERSPECIE EN BOUWSTOFFENKETEN

5.1 Situatiebeschrijving

Er wordt onderscheid gemaakt tussen twee soorten productie: de productie van een bouwstof en het vrijkomen van grond en baggerspecie.

Bouwstoffen

Bouwstoffen worden meestal geproduceerd op een vaste locatie zoals een steenfabriek, een betoncentrale of een

verbrandingsinstallatie, maar vaak ook in mobiele installaties zoals betoncentrales en puinbrekers. De productie van bouwstoffen is geregeld in het Bbk. In art. 28 Bbk is het verboden om bouwstoffen te produceren als niet aan de eisen van dat artikel wordt voldaan en is voorgeschreven om de kwaliteit op de voorgeschreven wijze aan te tonen.

Grond en baggerspecie

Grond en baggerspecie worden meestal niet geproduceerd maar komen vrij, bijvoorbeeld bij een ontgraving tijdens een sanering of tijdens het baggeren van een vaarweg. Alleen het zogenaamde primaire zand wordt geproduceerd. De kwaliteit van de grond is niet direct geregeld in het Bbk. Er gelden op grond van Kwalibo echter wel regels en normdocumenten voor diverse werkzaamheden zoals voor het uitvoeren van een sanering en voor een fysieke grondbank.

5.2 Wet- en regelgeving

Art. 28 Bbk geeft aan dat vanaf het moment van productie aan de eisen van het Bbk moet worden voldaan. Dit betekent dat het produceren van

bouwstoffen niet is toegestaan als niet aan de samenstellings- en emissie-eisen wordt voldaan en de daarbij behorende milieuhygiënische verklaringen (die moeten zijn verkregen van daarvoor erkende personen of instellingen) ontbreken. Voor het 'produceren' van grond of baggerspecie kent het Bbk geen vergelijkbare bepaling, hoewel bijvoorbeeld aan het bepalen van de kwaliteit het Bbk op grond van Kwalibo wel eisen zijn gesteld.

Een belangrijk ander onderdeel bij de productie van bouwstoffen, grond of baggerspecie is Kwalibo. In hoofdstuk 4 en paragraaf 5.6. is Kwalibo verder toegelicht.

Naast het Bbk is ook andere wet- en regelgeving van toepassing tijdens productie. De belangrijkste wet- en regelgeving is opgenomen in de onderstaande tabel.

Tabel 7: Relevante wet- en regelgeving productie

RELEVANTE WET- REGELGEVING	RELATIE MET PRODUCTIE
Ontgrondingenwet	Op grond van de Ontgrondingenwet is het verboden zonder vergunning te ontgronden. Aan de vergunning kunnen voorschriften worden verbonden ter bescherming van alle bij de ontgraving betrokken belangen. Deze zijn doorgaans civieltechnisch van aard (diepte, taluds, terreinafbakening, herinrichting). Een goedgekeurd saneringsplan geeft vaak maar niet altijd een ontheffing van de verplichtingen vanuit de Ontgrondingenwet.
Richtlijn bouwproducten	De richtlijn bouwproducten wordt afgestemd met de Europese richtlijn bouwproducten. Het onderwerp milieu is hierin nog niet uitgewerkt. Wel civieltechnische eigenschappen, die voor een aantal productgroepen al verplicht via CE-markering moeten worden aangeduid.
Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo)	Bij het baggeren van baggerspecie kan het oppervlaktewater worden verontreinigd. De Wvo is hierop van toepassing (zorgplicht). Zo nodig moeten maatregelen worden genomen om waterverontreiniging te voorkomen of te beperken.
Wet bodembescherming	Ontgraving van grond bij een bodemsanering is geregeld in de Wet bodembescherming, zie de HUM Wbb. Daarnaast is bij de opslag van bouwstoffen, grond of baggerspecie altijd de zorgplicht van toepassing.
Wet milieubeheer	Op productielocaties van bouwstoffen is de Wet milieubeheer van toepassing. Dat betekent dat er een milieuvergunning nodig is of dat er algemene regels gelden op grond van het Activiteitenbesluit als er sprake is van een inrichting die in het Ivb is genoemd.

5.3 Aandachtspunten

Kwaliteit van product

Een milieuhygiënische verklaring dient onder het Bbk om aan te tonen dat de toe te passen bouwstof, grond of baggerspecie voldoet aan de kwaliteitseisen uit het Bbk. De volgende milieuhygiënische verklaringen gelden:

	BOUWSTOFFEN	GROND EN BAGGERSPECIE
Fabrikant-eigenverklaring	X	X
Erkende kwaliteitsverklaring	X	X
Partijkeuring	X	X
Bodemonderzoek (volgens een bij regeling van Onze Ministers aangewezen normdocument of onderzoeksprotocollen)		X
Bodemkwaliteitskaart (als bedoeld in art. 47, onder a, of art. 57, tweede lid)		X

Specifiek stoffenpakket

In de Regeling bodemkwaliteit zijn in de bijlagen A en B normen opgenomen. Voor ruim 100 stoffen zijn hier normen in opgenomen. Dit is een groslijst van stoffen die, vanuit milieuhygiënisch oogpunt, een risico met zich kunnen meebrengen.

Van belang is de toelichting bij de Regeling bodemkwaliteit. Die stelt dat onderbouwd stoffen mogen worden weggelaten bij het onderzoek. Degene die verantwoordelijk is voor de bouwstof (producent t/m toepasser) blijft echter verantwoordelijk dat alle stoffen voldoen aan de eisen. Het vaststellen van het stoffenpakket bij een partijkeuring is de verantwoordelijkheid van degene die op dat moment verantwoordelijk is voor de bouwstof. Wel wordt aanbevolen om vooraf af te stemmen met het bevoegde gezag.

Formeel wordt bij de kwaliteitsbepaling van bouwstoffen alle genormeerde parameters altijd onderzocht om een uitspraak te kunnen doen of een bouwstof voor alle parameters ook daadwerkelijk voldoet aan de maximale samenstellings- en emissiewaarden uit bijlage A van de Regeling bodemkwaliteit. Voor bouwstoffen bestaat dus geen standaard stoffenpakket, zoals wel voor grond, baggerspecie en (water)bodems het geval is. In de praktijk is een dergelijk omvangrijk samenstelling- en emissieonderzoek vaak niet kosteneffectief en ook niet nodig. Van een aantal parameters in een bouwstof staat veelal voorafgaand aan de kwaliteitsbepaling al met grote mate van zekerheid vast dat deze zullen voldoen

aan de normwaarden. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als al veel historische meetgegevens zijn opgebouwd over de bouwstof, of als kan worden beredeneerd dat een parameter niet in de bouwstof kan voorkomen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het niet kunnen voorkomen van bepaalde vluchtige organische verbindingen in gebakken bouwstoffen als baksteen of dakpan.

De toepasser van een bouwstof kan er voor kiezen om niet alle genormeerde parameters te laten onderzoeken. Hiermee neemt de toepasser wel een risico omdat hij volgens het Bbk moet kunnen aantonen dat de bouwstof aan alle maximale normwaarden voldoet. Het werken met standaardlijstjes ontslaat de verantwoordelijke niet van de verplichting om te zorgen dat alle stoffen voldoen. Men mag er niet blind op varen. Inzicht in mogelijke andere kritische stoffen, bijvoorbeeld door bijmenging of bijzondere toeslagstoffen, moet leiden tot het uitbreiden van het pakket. Indien naar inschatting van het bevoegde gezag niet alle relevante parameters zijn onderzocht, dan kan het bevoegde gezag deze milieuhygiënische verklaring, weliswaar gemotiveerd, als onvoldoende beschouwen.

Het stoffenpakket voor grond of baggerspecie is vastgelegd in de volgende normdocumenten:

- NEN 5740 (landbodems)
- NVN 5720 (waterbodems)
- Richtlijn voor het opstellen van bodemkwaliteitskaarten.

Hierdoor bestaat er een eenduidig stoffenpakket in het (water)bodembeheer. Het standaardpakket is op 1 juli 2008 in werking getreden. Voor het bepalen van het specifieke stoffenpakket wordt verwezen naar de site: http://www.sikb.nl/inhoud_generiek.asp?L=2&id=6851.

Het toepassen van onbewerkt bouw- en sloopafval blijft dus onder het stortverbod vallen en is dus niet toegestaan!

Voor bouwstoffen is dit op dit moment nog in discussie. Daarom wordt daarvoor verwezen naar www.bodemplus.nl of www.sikb.nl. Hier is de laatste stand van zaken aangegeven.

Wanneer is iets een bouwstof?

Wanneer een bouwstof nog niet als zodanig wordt toegepast, maar bijvoorbeeld ergens is opgeslagen, kan het lastig zijn om vast te stellen of sprake is van een bouwstof en of de genoemde eisen dus van toepassing zijn. De eisen gelden niet als het gaat om een exportproduct, een binnentoeepassing of wanneer het materiaal als grondstof wordt gebruikt in een product. De bestemming zal moeten blijken uit de administratie van degene die op dat moment het materiaal in beheer of eigendom heeft.

Uiteraard kan door uitloging wel verontreiniging van de bodem of van water plaatsvinden. Hiervoor gelden de zorgplicht bodem (art. 13 Wbb) en de zorgplicht oppervlaktewater (art. 7 Bbk).

Afvalstoffen

Volgens de Kaderrichtlijn afvalstoffen is een afvalstof elke stof of elk voorwerp behorende tot de in bijlage I genoemde categorieën waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen (zie bijlage 2). Conclusie: op het moment dat grond, baggerspecie of een bouwstof wordt verwijderd uit de bodem, omdat het overbodig is, is sprake van een afvalstof. Dit staat dus los van de kwaliteit, met andere woorden: ook schone grond kan een afvalstof zijn. In bijlage 2 is omschreven wanneer een bouwstof, grond of baggerspecie een afvalstof is.

Sloop

Bij het slopen van oude gebouwen komt veel bouw- en sloopafval vrij. Slopen vindt plaats tot op of net onder het maaiveld. Hierbij moeten funderingen zonder aanhangende grond verwijderd worden. Dit afval valt niet onder de definitie grond of bouwstof. Zeefzand, dat eventueel later vrijkomt bij het breken van het puin valt wel onder de definitie grond. Het is echter wel afval. Toepassing van grond is mogelijk onder de voorwaarden die hoofdstuk 4 van het Bbk daaraan stellen. Bouw- en sloopafval mogen zonder te zijn bewerkt niet in een werk worden toegepast. Op grond van het Bbk lijkt dit wel toegestaan. Er is op grond van het stortverbod (art. 10.2 Wm) echter geen vrijstelling verleend voor het storten van onbewerkt bouw- en sloopafval.

Betrokken partijen

Bij de productie van bouwstoffen en het vrijkomen van grond en baggerspecie zijn verschillende partijen betrokken te weten:

Tabel 8: Betrokken partijen productie bouwstoffen, grond of baggerspecie

BETROKKENE	VERANTWOORDELIJKHEID
Eigenaar	Onder andere het vervaardigen en voorhanden van bouwstoffen is in art. 28 Bbk geregeld. De eigenaar van een productielocatie is daarom verantwoordelijk als hij tevens de producent is of als hij de bouwstoffen voorhanden heeft. De eigenaar van een perceel waar grond of baggerspecie wordt ontgraven is op grond van het Bbk niet direct aanspreekbaar omdat het Bbk alleen het toepassen van grond of baggerspecie regelt. Uiteraard kan de eigenaar op grond van de Wbb wel verantwoordelijk zijn voor het saneren van de bodem.
Opdrachtgever	De opdrachtgever kan twee verschillende doelen hebben: Hij wil (voor direct gebruik of voor de verkoop) een product hebben en geeft opdracht deze te produceren of te winnen. Hij laat een gebruikte bouwstof, grond of baggerspecie verwijderen. Zoals hiervoor al is aangegeven betekent dit dat het verwijderde materiaal hiermee in beginsel een afvalstof wordt. De opdrachtgever voor de productie is niet direct verantwoordelijk. Relevant is de productie zelf (art. 28 Bbk). Hiermee wordt bedoeld op het verrichten van productiewerkzaamheden. Strafrechtelijk kan sprake zijn van 'doen-plegen' of medeplichtigheid als de opdrachtgever, bijv. bij een mobiele puinbreker, bewust opdracht geeft tot of medewerking verleent aan het plegen van overtredingen.
Uitvoerder / producent	De uitvoerder is de persoon die de bouwstof produceert of de grond of baggerspecie wint/ontgraft. De uitvoerder is direct verantwoordelijk. Degene die de productie uitvoert of die het winnen van de grond of baggerspecie uitvoert is veelal gebonden aan het bepaalde in hoofdstuk 2 Bbk (Kwalibo) en moet eventueel erkend zijn. Ook moet hij zich houden aan de normdocumenten van bijlage C van de Regeling bodemkwaliteit. Veel bouwstoffen die in Nederland worden toegepast zijn geproduceerd in het buitenland. De importeur is hierbij de eerste schakel van de keten binnen Nederland. Art. 28 Bbk geldt hierbij ook. De transporteur vervoert de nodige grond, baggerspecie of bouwstoffen. Dit wordt verder in hoofdstuk 7 behandeld.
Gemeente	De gemeente is verantwoordelijk voor het toezicht op een Wm-vergunning of algemene regels voor zover productie plaatsvindt binnen een inrichting waarvoor zij bevoegd gezag is.
Provincie	De provincie is verantwoordelijk voor het toezicht op een Wm-vergunning of algemene regels voor zover productie plaatsvindt binnen een inrichting waarvoor zij bevoegd gezag is.
Waterkwaliteitsbeheerder	De waterkwaliteitsbeheerder is niet direct verantwoordelijk voor het toezicht vanuit het Bbk. Bij eventuele lozingen is zij bevoegd op grond van de Wvo. Bij ontgraven/saneren in Rijkswater is de waterkwaliteitsbeheerder het bevoegde gezag voor de Wbb.
Inspectie (VROM of VenW)	Bij de productie van bouwstoffen en het vrijkomen van grond of baggerspecie zijn op grond van het Bbk alleen de VROM-Inspectie en Inspectie VenW bevoegd om toezicht uit te oefenen en te handhaven.

5.4 Wat kan er mis gaan?

In de volgende tabel zijn risicovolle situaties genoemd die bij de productie kunnen voorkomen. In beginsel moet er vanuit worden gegaan dat bestuursrechtelijk

en/of strafrechtelijk wordt opgetreden tegen overtreding van de hierna genoemde aspecten.

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
PRODUCTIE BOUWSTOFFEN				
Bij de productie van een bouwstof worden te ernstig verontreinigde grondstoffen gebruikt.	De geproduceerde bouwstoffen voldoen niet aan de samenstelling- en emissie-eisen van het Bbk.	<p>Controleer of de geldende normdocumenten worden nageleefd.</p> <p>Hier geldt wel het principe dat een erkende kwaliteitsverklaring voldoende bewijs is. De Certificerende Instanties (CI's) staan primair aan de lat om de normdocumenten te toetsen, en de VI en IWW hebben vanuit kwalibo daartoe bevoegdheden.</p> <p>Controleer bij een Wm-inrichting of de vergunningvoorschriften of algemene regels worden nageleefd.</p>	<p>Bestuursrechtelijk optreden (dwangsom).</p> <p>Stel de CI en het bedrijf in kennis van de constateringen. Stel via het Toezichtskloket de Inspecties (VROM of VenW) in kennis.</p>	Art. 15, 18 Bbk
Bij de productie worden de daarvoor geldende normdocumenten niet nageleefd.	Zie boven.	Zie boven.	Zie boven.	Art. 15, 18 Bbk

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
ONTGRAVEN GROND OF BAGGEREN				
Een saneringsplan / grondstromenplan (niet verplicht) ontbreekt bij een (water) bodemsanering	Zie HUM Wbb.			
Een sanering/ontgraving wordt niet juist uitgevoerd.	Zie HUM Wbb.			
De methode van registratie van grond- of baggerspeciestromen en hoeveelheden is niet volledig (niet conform het grondstromenplan (niet verplicht) / saneringsplan (Wbb) of de ontgrondingenvergunning)	Grond of baggerspecie van verkeerde kwaliteit kan worden hergebruikt of vermengd. Toezicht wordt bemoeilijkt.	Besteed voorafgaand en tijdens de controle voldoende aandacht aan de administratie; vergelijk hoeveelheden (administratief met werkelijk aanwezig) en de herkomst en bestemmingen. Controleer bij een Wm-inrichting of relevante vergunningvoor-schriften of algemene regels van toepassing zijn en of deze worden nageleefd. Maak indien mogelijk een aantal balanssen van afzonderlijke stromen. Selecteer daarvoor enkele stromen en loop deze geheel na. Controleer daarbij de administratieve gegevens zoals de milieuhygiënische verklaringen, begeleidingsbrieven, weegbonnen, facturen, enz. van de geselecteerde partijen in de administratie. Vergelijk deze met de gegevens van afvoer.	Neem contact op met het Wbb-bevoegd gezag. Dit gezag kan bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk optreden, in overeenstemming met de HUM Wbb. Stel de Inspecties (VROM of VenW) in kennis. Meld de afnemer en het bevoegde gezag van de plaats van bestemming dat het materiaal dat wordt aangevoerd mogelijk niet voldoet aan de vereisten.	Wbb Ontgrondingenwet Art. 15, 18 Bbk

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
<p>Grond- of baggerspeciestromen van verschillende kwaliteit worden vermengd.</p>	<p>Partijen kunnen op een ongewenste manier worden vermengd. Verontreiniging kan verspreid worden (wegmenging verontreinigde grond of baggerspecie).</p>	<p>Controleer fysiek de wijze van opslag. Beoordeel visueel of sprake is van één of meer partijen (kleur, samenstelling, textuur, bijmengingen enz.) Partijen van ongelijke kwaliteit moeten voldoende van elkaar zijn gescheiden.</p> <p>Controleer administratieve gegevens (zie boven) en vergelijk dit met de feitelijk aanwezige partijen.</p> <p>Let op verschillen tussen de werkelijke (fysiek aanwezig) en de opgegeven (administratie) hoeveelheden van afzonderlijke partijen.</p> <p>Stel vast of ad-hoc controle of ketencontrole nodig is.</p>	<p>Treedt bestuursrechtelijk op (dwangsom) en maak pv op.</p> <p>Leg een relatie tussen de herkomst en volume en de kwaliteit van de grond of baggerspecie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Win informatie in bij het meldpunt van de provincie of het LMA m.b.t. afvalstroomnummers; - Win informatie in bij de bodemhandhaver van de gemeente of de waterkwaliteitsbeheerder van herkomst; - Controleer a.d.h.v. de gegevens van de milieuhygiënische verklaring. <p>Meldt de afnemer en het bevoegde gezag van de plaats van bestemming dat de grond of baggerspecie die wordt aangevoerd wellicht niet aan de vereisten voldoet.</p> <p>Wijs de afnemer op zijn verplichting alleen grond of baggerspecie te accepteren waar de vereiste documenten bij zitten.</p> <p>Neem contact op met de VROM-Inspectie of Inspectie VenW voor een evt. uitgebreider ketenonderzoek.</p>	<p>Art. 4.3.2. Regeling bodemkwaliteit. Art. 10.39 Wrm</p>

5.5 Kwalibo

Wanneer een bouwstof wordt geproduceerd, moet de producent op de juiste wijze aantonen dat de bouwstof voldoet aan de eisen. Hij kan hiervoor gebruik maken van een erkende kwaliteitsverklaring, een partijkeuring of een fabrikanteigen verklaring.

Het produceren van een bouwstof met een erkende kwaliteitsverklaring is een activiteit waarop Kwalibo van toepassing is. De producent moet hiervoor erkend zijn. In bijlage C van de Regeling bodemkwaliteit zijn alle productbeoordelingsrichtlijnen opgenomen, zijnde de normdocumenten die nodig zijn voor het certificeren van bouwstoffen, grond en baggerspecie.

Het uitvoeren van een partijkeuring is eveneens een Kwalibo-activiteit en mag alleen door een daartoe erkende instantie worden uitgevoerd.

Voor het opstellen van een fabrikanteigen verklaring is Kwalibo niet van toepassing, behalve dat het benodigde toelatingsonderzoek wordt uitgevoerd onder toezicht van een daartoe erkende certificerende instelling.

Controle hierop dient plaats te vinden door de certificerende of geaccrediteerde instellingen en door de VROM-Inspectie en/of Inspectie VenW. Dit betekent dat overtredingen die worden geconstateerd door een lokaal bevoegde gezag moeten worden doorgegeven aan de VROM-Inspectie en/of Inspectie VenW.

5.6 Oordeelsvorming en interventie

Indien een gemeentelijke toezichthouder/handhaver of een waterkwaliteitsbeheerder/handhaver twijfelt aan de kwaliteit van een bouwstof in relatie tot de productie, kan zij dit op zaaksniveau zelf onderzoeken (via monstername en analyse van de bouwstof). Als blijkt dat art. 28 Bbk niet wordt nageleefd kan zij hiertegen zelf optreden. Als er in de keten sprake is van overtredingen moet dit gemeld worden bij het toezichtloket van de Inspecties (www.vrom.nl/bodemsignaal of www.ivw.nl/bodemsignaal).

Veel verontreinigde grond of baggerspecie is afkomstig van (water)bodemsaneringen (al dan niet ernstig). Als er twijfels zijn over de kwaliteit van deze grond of baggerspecie moet hierover contact opgenomen met het Wbb-bevoegd gezag voor de sanering (vaak provincie). In de HUM Wbb wordt verder ingegaan op de daarvoor geldende regelgeving en handhavingaanpak.

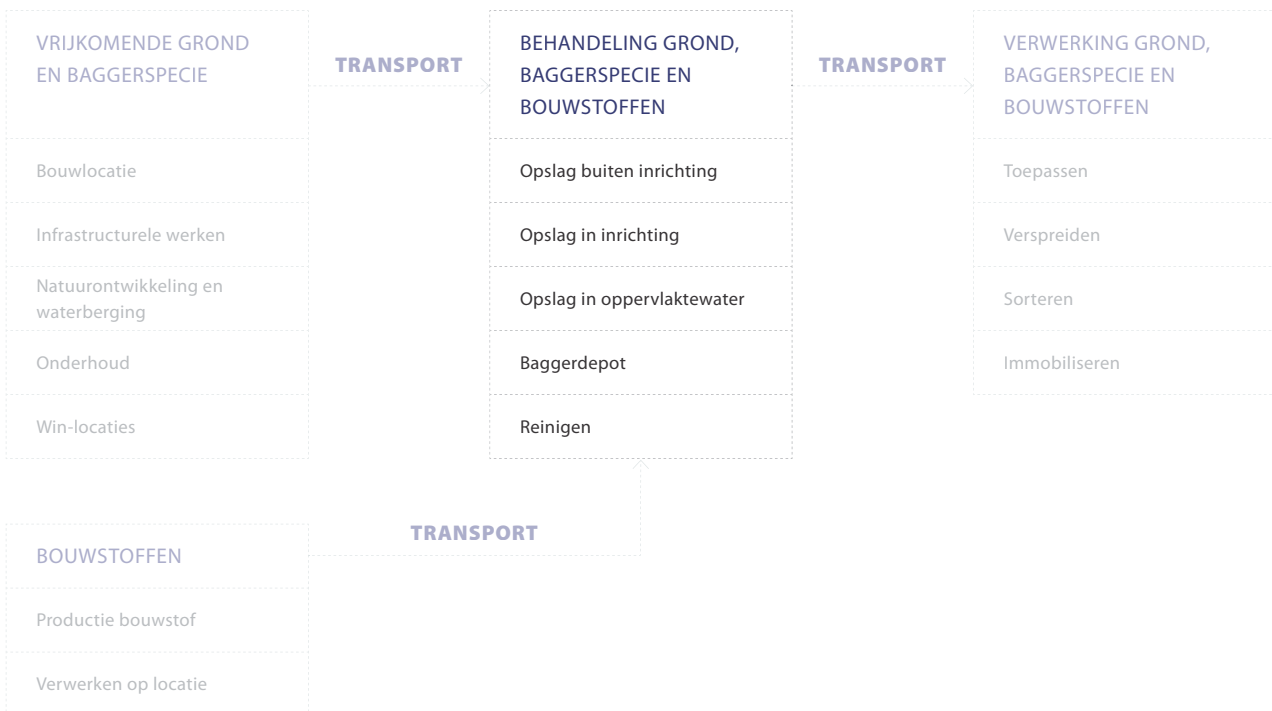
Als een gemeentelijke toezichthouder/handhaver of een waterkwaliteitsbeheerder/handhaver twijfelt aan de kwaliteit van grond of baggerspecie en hiervoor een onderzoek op de herkomstlocatie wil (laten) uitvoeren kan dit gemeld worden bij de Inspecties (www.vrom.nl/bodemsignaal). De VROM-Inspectie of Inspectie VenW handelt dit verder af en schakelt indien nodig het OM in. Daarnaast kan contact worden opgenomen met het bevoegde gezag dat op grond van andere wetgeving (zie eerder in deze paragraaf) toezicht uitoefent op de locatie van herkomst.

6

Opslag (tijdelijk en/of binnen inrichtingen)

DE GROND, BAGGERSPECIE EN BOUWSTOFFENKETEN

6.1 Situatieschrijving

Tijdens de opslag kan veel mis gaan. Het is niet eenvoudig om overzicht te bewaren en een goede controle uit te oefenen, omdat de situatie in het veld veelal complex is. Opslaglocaties zijn er in alle soorten en maten: met of zonder vergunning, groot of klein, met veel verschillende partijen of met één soort grond, professioneel beheerd of totaal onbeheerd.

In dit hoofdstuk worden zowel de opslag van bouwstoffen, grond als de opslag van baggerspecie besproken.

Tussen winnen, produceren, ontgraven en vervolgens toepassen van bouwstoffen, grond en baggerspecie vindt vaak opslag plaats omdat partijen niet meteen kunnen worden toegepast of omdat ze moeten worden bewerkt. Opslag vindt plaats bij de fabrikant/producent, bij de (tussen)handel en bij bedrijven of

personen, voorafgaand aan de definitieve toepassing. De bewerking van bouwstoffen, grond of baggerspecie binnen een inrichting wordt hier niet behandeld.

6.2 Wet- en regelgeving

De wet- en regelgeving rondom het (tijdelijk) opslaan van bouwstoffen kent grote parallellen met de opslag van grond en baggerspecie. De opslag van bouwstoffen, grond en baggerspecie is voor de situatie 'binnen inrichtingen' consistent met de regels die gelden 'buiten inrichtingen'. In algemene zin gelden voor opslag de regels uit de Wm (gekoppeld aan de Wvo en Wbb). In een groot aantal gevallen mag gebruik gemaakt worden van AMvB's (algemene regels onder de Wm, Wvo en Wbb), in dit geval het Besluit Bodemkwaliteit en het Activiteitenbesluit. Voor een betere consistentie en verdere deregulering wordt momenteel gewerkt aan aanpassing van het Activiteitenbesluit en het Bbk. Deze aanpassingen worden vanaf medio 2010 verwacht. Deze HUM gaat uit van de nu geldende regelgeving rondom opslag.

Wel of geen inrichting

Op juridisch gebied is veel discussie over de vraag of bij het uitvoeren van bepaalde activiteiten sprake is van een inrichting. In de Wet milieubeheer is het begrip 'inrichting' (art. 1.1 Wm) gedefinieerd als een activiteit die:

- bedrijfsmatig of in een bedrijfsmatige omvang wordt verricht;
- binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht.

Voor inrichtingen die zijn vermeld in het Inrichtingen en vergunningenbesluit milieubeheer (lvb) is een Wm-vergunning vereist of gelden algemene regels (meestal het Activiteitenbesluit).

Storten buiten inrichtingen is verboden volgens artikel 10.2 Wm. Tijdelijke opslag, met bekende eindbestemming, die voldoet aan de kwaliteitseisen is niet vergunningplichtig, maar moet wel worden gemeld. In cat. 28 van het lvb is aangegeven deze categorie niet geldt voor:

Inrichtingen voor zover het betreft toepassingen van bouwstoffen, grond of baggerspecie waarop het Besluit bodemkwaliteit van toepassing is en waarin wordt gehandeld in overeenstemming met de bepalingen van dat besluit;

Bij tijdelijke opslag is dus geen sprake van een inrichting op grond van cat. 28 lvb voor de Wm, voor zover de bepalingen van het Bbk (o.a. maximale opslagduur) worden nageleefd.

Zodra de opslag niet valt onder de voorwaarden van het Bbk of het Activiteitenbesluit, valt de opslag onder de Wet milieubeheer (Wm). Relevant hierbij is de vraag of het een inrichting betreft als bedoeld in artikel 1.1 van de Wm en of de activiteit is genoemd in bijlage 1 van het lvb. De relevante categorieën uit de lvb zijn in de tabel 9 weergegeven.

Tabel 9: Relevante categorieën lvb

HOEEVEELHEID	IVB-CATEGORIE	BEVOEGD GEZAG	OPMERKING
OPSLAG SCHOON ZAND OF GROND, GEEN AFVALSTOF			
Geen ondergrens	11,1 h en i	B&W	Hiervan is alleen sprake bij de opslag van primaire grondstoffen (geen afvalstoffen), anders is lvb categorie 28 van toepassing.
100.000 ton per jaar	11.3	GS	
OPSLAG BOUWSTOFFEN, GEEN AFVALSTOF			
Geen ondergrens	11,1 a, b, c, f, en g	B&W	Hiervan is alleen sprake bij de opslag van primaire grondstoffen of producten (geen afvalstoffen), anders is lvb categorie 28 van toepassing.
OPSLAG GROND, TEVENS AFVALSTOF			
> 5 m ³	28.1.a.2	B&W	Bbk-toepassingen zijn uitgezonderd in lvb 28.3c.
> 10.000 m ³	28.4.a.3	GS	
OPSLAG BAGGERSPECIE, TEVENS AFVALSTOF			
Geen ondergrens	28.1.b	B&W	Dit wordt ook wel een doorgangsdepot of ontwateringsdepot genoemd.
> 10.000 m ³	28.4.c.1 juncto 28.10	GS	
OPSLAAN BOUWSTOFFEN, TEVENS AFVALSTOF			
> 5 m ³	28.1.a.2	B&W	Bsb-werken zijn uitgezonderd in lvb 28.3c.
> 10.000 m ³	28.4.a.3	GS	

Bij de meeste vergunningplichtige bedrijven is de vergunningplicht vervangen door algemene regels. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in:

- **Opslag van minder dan 2.000 m³ bij landbouw-bedrijven:** Het Besluit landbouw is van toepassing voor zover de grond bedoeld en geschikt is voor nuttige toepassing. Voorschrift 1.4.7 van het besluit zegt dat:
"Onverpakt zand of grond en ander fijnkorrelig materiaal, dat in een niet afgesloten ruimte is opgeslagen, wordt op een zodanige wijze opgeslagen, dat zand- of stofverspreiding wordt voorkomen."

Bij het tegengaan van zand- of stofverspreiding wordt gehandeld dan wel worden maatregelen getroffen in overeenstemming met paragraaf 3.8.1 van de Nederlandse Emissierichtlijn Lucht"

Verder stelt art. 2.2.3 eisen aan de opslagplaats die nog niet volledig in werking zijn. Op dit moment wordt nog beoordeeld of deze nodig zijn gezien de beperkte werkingssfeer van het Bbk en gezien de beperkte werkingssfeer van het Besluit landbouw ten aanzien van grond.

- **Opslag van meer dan 2.000 m³ bij landbouw-bedrijven:** een Wm-vergunning noodzakelijk.

Een bedrijf dat vergunningplichtig is, kan in de vergunning voorschriften hebben die betrekking hebben op de opslag. Bijvoorbeeld een vloestofdichte vloer of maatregelen tegen verstuiving. Daarnaast is op een dergelijk bedrijf hoofdstuk 3 van het Activiteitenbesluit van toepassing.

- **Opslag bij andere bedrijven.** Hierbij kan men denken aan aannemers, loonbedrijven en transportbedrijven. (Let op: agrarische loonbedrijven vallen onder Besluit landbouw, en mogen daar tot 2.000 kuub grond hebben.) Dergelijke bedrijven houden bij werkzaamheden dikwijls grond over en slaan dit op het terrein op. Omdat deze grond is vrijgekomen op een andere locatie waarbij de voormalige eigenaar zich heeft ontdaan van de grond, moet de grond worden aangemerkt als een afvalstof. Voor de vraag of grond afval is doet het er dus niet toe of de grond schoon is of niet.

- **Grond wel een afvalstof**

- < 35 m³: Type B-bedrijf, Activiteitenbesluit van toepassing. Deze bedrijven moeten ook aan hoofdstuk 4 voldoen en daarin zijn regels opgenomen met betrekking tot de opslag van bulkgoederen en maatregelen tegen verstuiven en dergelijke.
- > 35 m³: Type C-bedrijf, Wm-vergunning vereist.

- **Grond is geen afvalstof**, dus aangekochte primaire grondstoffen: Type B-bedrijf, Activiteitenbesluit van toepassing.

AMvB's als het Bbk en Activiteitenbesluit richten zich niet op het gebruik van de betreffende locatie voor opslag. Hiervoor gelden de regels uit andere relevante wetgeving, met name gericht op het gebruik van de publieke en private ruimte en bescherming van de omgeving, zoals in tabel 10 is weergegeven.

Tabel 10: Relevante wet- en regelgeving opslag

RELEVANTE WET- REGELGEVING	RELATIE MET OPSLAG
Wet milieubeheer	<p>Zoals in paragraaf 5.2. van deze HUM Bbk al is aangegeven kan opslag plaatsvinden binnen een inrichting waarvoor een vergunningplicht geldt of waarvoor algemene regels op grond van de Wm gelden.</p> <p>In hoofdstuk 10 Wm worden regels gegeven m.b.t. handelingen met afval. Deze regels gelden naast het Bbk. Dit houdt o.a. in dat de ontdoener van afval op grond van art. 10.1 Wm verantwoordelijkheid draagt voor een verantwoorde verwijdering.</p>
Wet beheer rijkswaterstaatswerken	Het is verboden zonder vergunning van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat gebruik te maken van een waterstaatswerk door anders dan waartoe het is bestemd, daarin, daaronder of daarop vaste stoffen of voorwerpen te storten, te plaatsen of neer te leggen, of deze te laten staan of liggen.
Bestemmingsplan / Wet ruimtelijke ordening	<p>Voor tijdelijke opslag gelden op grond van het Bbk soepelere regels. Het bestemmingsplan regelt o.a. het gebruik dat van een locatie mag worden gemaakt. Opslag mag alleen plaatsvinden waar dit op grond van het bestemmingsplan is toegestaan.</p> <p>Ook is het mogelijk dat voor de opslag op grond van het bestemmingsplan een aanlegvergunning nodig is.</p>
Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo)	Indien niet aan de voorwaarden van het Bbk kan worden voldaan voor tijdelijke opslag in oppervlaktewater is de Wvo van toepassing.
Privaatrecht	De eigenaar en gebruiker van een perceel zijn privaatrechtelijk verantwoordelijk voor wat op dat perceel plaatsvindt. Deze personen kunnen worden aangesproken op eventuele ongewenste gevolgen van het gebruik. Uit het burgerlijk wetboek volgt tevens dat de eigenaar toestemming moet verlenen voor de opslag.

6.3 Aandachtspunten: specifiek grond en baggerspecie

Opslagtermijn

Voor alle vormen van tijdelijke opslag op de landbodem (binnen en buiten inrichtingen) geldt een maximale periode van 3 jaar. Na 3 jaar wordt de opslag als een stortplaats beschouwd. Voor opslag in oppervlakte-water gelden geen maximale termijnen, uitgezonderd de termijnen die in het Bbk voor grond en baggerspecie zijn opgenomen voor tijdelijke opslag gekoppeld aan de in dit Besluit geldende voorwaarden (termijn van maximaal 10 jaar).

De duur van een tijdelijke opslag is lastig te bepalen. Bepalend hierbij is de opslagactiviteit. Als op een locatie grond- of baggerspecie wordt opgeslagen gaat vanaf dag 1 de opslagtermijn tellen. Zolang op die locatie grond of baggerspecie ligt opgeslagen blijft de termijn lopen.

Kortdurende opslag

Onder kortdurende opslag wordt opslag verstaan die korter dan 6 maanden duurt. Net als voor inwerkingtreding van het Bbk en Activiteitenbesluit geldt voor kortdurende opslag een vrijstelling op de Wm-vergunning en zijn conform de algemene regels uit het Bbk en Activiteitenbesluit geen voorzieningen noodzakelijk. Vanuit Wm, Wvo en Wbb geldt er echter altijd een zorgplicht. Naleving van de zorgplichtbepalingen is dan ook essentieel.

Opslag van bouwstoffen

Rondom de opslagmogelijkheden van bouwstoffen brengt het Bbk momenteel nog geen verruiming, zoals deze voor grond en baggerspecie wel zijn ontstaan. In art. 28 lid 1 Bbk is geregeld dat het verboden is om bouwstoffen voor toepassing in Nederland of handelsdoeleinden voor de Nederlandse markt voorhanden te hebben zonder dat aan de eisen van hoofdstuk 3 wordt voldaan. Bouwstoffen moeten altijd, dus ook als deze in opslag liggen, aan de kwaliteitseisen voldoen om ze als 'bouwstof' te mogen bestempelen.

De opslag zelf is niet geregeld in het Bbk. Indien geen sprake is van een kortdurende opslag (6 maanden) kan opslag alleen plaatsvinden indien hiervoor een Wm- en/ of Wvo-vergunning is afgegeven. Uitzondering geldt voor hoeveelheden < 35 m³. Opslag tot deze hoeveelheden mag plaatsvinden conform de algemene regels uit het Activiteitenbesluit.

Opslag van grond of baggerspecie

De tijdelijke opslag van grond en baggerspecie is sinds de inwerkingtreding van het Bbk in veel minder situaties vergunningplichtig op grond van de Wm en de Wvo.

Het Bbk komt tegemoet aan de wens tot deregulering door de vergunningverlening te beperken. Problemen bij de handhaving worden ondervangen door de verplichting tot het melden van alle vormen van opslag die binnen de reikwijdte van het Bbk plaatsvindt.

Opslag via algemene regels (Reikwijdte Bbk)

Voor de tijdelijke opslag van grond en baggerspecie in afwachting van toepassing op een geplande en gemelde eindbestemming, gelden voortaan dezelfde algemene regels als voor het toepassen van grond en baggerspecie of verspreiden van baggerspecie, met dien verstande dat vanwege de aard van de handeling – tijdelijke opslag – niet hoeft te worden getoetst aan de bodemfunctie. Voorwaarde is dat de opslag op de bodem vooraf gaat aan een van de nuttige toepassingen ('eindbestemming') genoemd in artikel 35 a t/m f.

Bij het melden van het voornemen tot tijdelijke opslag dient de eindbestemming en de voorziene periode van opslag uiterlijk binnen 6 maanden te zijn aangegeven. Bij opslag die korter duurt dan 6 maanden is het melden van de eindbestemming niet noodzakelijk.

De voorwaarden voor tijdelijke opslag van grond en baggerspecie binnen de reikwijdte van het Bbk zijn in onderstaande tabel samengevat.

Tabel 11:
Vormen van tijdelijke opslag en bijbehorende voorwaarden

VORM VAN TIJDELIJKE OPSLAG		VOORWAARDEN VAN HET BESLUIT		
		MAXIMALE DUUR VAN DE OPSLAG	KWALITEITSEISEN	MELDINGSPLICHT
1.	Kortdurende opslag	6 maanden	--	Ja
2.	Tijdelijke opslag op landbodem (art. 35 onder h)	3 jaar	Kwaliteit moet voldoen aan de kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem	Ja, Met voorziene duur van opslag en eindbestemming
3.	Tijdelijke opslag in oppervlakte water (art. 35 onder h)	10 jaar	Kwaliteit moet voldoen aan kwaliteitsklasse van de ontvangende waterbodem	Ja, Met voorziene duur van opslag en eindbestemming
4.	Opslag van baggerspecie op aangrenzend perceel (art. 35 onder i)	3 jaar	Alleen baggerspecie die voldoet aan de normen voor verspreiding over aangrenzende percelen	Ja, Met voorziene duur van opslag en eindbestemming
5.	Opslag bij tijdelijke uitname (art. 36)	Looptijd van de werkzaamheden	--	Nee

Toelichting op tabel

Ad 1.

Voor kortdurende opslag heeft het Bbk de aanpassing geïntroduceerd dat deze voortaan wel gemeld dient te worden. Dit om meer zicht te krijgen op de herkomst van gronddepots. Voor opslag korter dan 6 maanden, is het bepalen van de kwaliteit van de ontvangende bodem net als voorheen niet noodzakelijk. Uiteraard is de zorgplicht van kracht om negatieve belasting van de bodemkwaliteit te voorkomen.

Ad 2 en 3.

Deze vorm van tijdelijke opslag wordt in art. 35 Bbk genoemd als één van de toepassingen. Uitgangspunt is daarmee dat alle regels die gelden voor toepassing van grond of baggerspecie eveneens gelden voor tijdelijke opslag van grond of baggerspecie. Er hoeft geen toetsing aan de functieklassen plaats te vinden (dus geen dubbele toets zoals bij algemene generieke toepassingen het geval is).

Ad 4.

Voor baggerspecie is op basis van art. 56 lid 2 onder c het bepalen van de kwaliteit van de ontvangende bodem

niet noodzakelijk indien deze op het aangrenzende perceel wordt opgeslagen. Voor deze vorm van opslag gelden dezelfde reikwijdten als voor het verspreiden van baggerspecie op het aangrenzend perceel.

Ad 5.

Op grond van art. 27 lid 2 en art. 36 lid 3 Bbk gelden veel bepalingen van het Bbk niet voor het tijdelijk verplaatsen of uit de toepassing wegnemen van bouwstoffen, grond of baggerspecie indien deze vervolgens, zonder te zijn bewerkt, op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde condities opnieuw in die toepassing worden aangebracht. Voor tijdelijke opslag onder deze "op en nabij regeling" betekent dit dat bouwstoffen, grond of baggerspecie gedurende de looptijd van een project tijdelijk mogen worden opgeslagen zonder dat de relevante bepalingen van het Bbk daarop van toepassing zijn.

Opslag met vergunning (buiten reikwijdte Bbk)

In een aantal veel voorkomende situaties is een Wm- en eventueel Wvo-vergunning noodzakelijk voor de opslag van grond en baggerspecie.

Enkele voorbeelden hiervan zijn ondermeer als de maximale opslagtermijn wordt overschreden, dan is

er sprake van storten, als er niet wordt voldaan aan de toetsingskaders voor grond en baggerspecie en als de opslag niet vooraf gaat aan een nuttige toepassing (zoals storten of reinigen).

Het bevoegd gezag voor de Wm (of Wvo) moet beoordelen of vergunningverlening nodig en mogelijk is. In situaties waarbij < 35 m³ grond, baggerspecie of bouwstoffen tijdelijk worden opgeslagen, voorziet het Activiteitenbesluit in mogelijkheden om dit zonder vergunning uit te voeren.

Baggeren met opslag in weilanddepots

Om baggerspecie te laten ontwateren of te laten rijpen worden depots ingericht. Als deze depots worden ingericht op aangrenzende percelen, is er sprake van "weilanddepots". Indien wordt voldaan aan de toetsingskaders (kwaliteitstoets verspreiden) van het Bbk, kan opslag plaatsvinden via de daarin gestelde algemene regels. Indien niet wordt voldaan aan de kwaliteitstoets, valt men net als voorheen terug op de Wm-vergunningplicht voor de opslag en een Wvo-vergunning voor het lozen van water op het oppervlaktewater.

Aandachtspunt is dat er geen vermenging van baggerspecie plaatsvindt met baggerspecie van een kwaliteit die buiten dit kader valt. Hier wordt in paragraaf 12.2 op ingegaan.

Extra aandachtspunt hierbij is dat al tijdens het baggeren vermenging plaats kan vinden. Het is dan ook van belang om al tijdens het baggeren te controleren welke kwaliteit baggerspecie wordt gebaggerd en waar en met welke andere baggerspecie dit wordt opgeslagen.

Opslag van niet-toepasbare grond of baggerspecie op een saneringslocatie

Voor de duur van de sanering mag op de saneringslocatie niet toepasbare grond worden opgeslagen. Deze grond of baggerspecie valt niet onder het Bbk als men niet voornemens is deze grond of baggerspecie toe te passen. Na een duur van maximaal 6 maanden is voor de opslag een Wm-vergunning vereist of gelden algemene regels van de Wm.

Voor niet toepasbare grond die voor een onbekende tijd in opslag gaat is vanaf de eerste dag een Wm-vergunning noodzakelijk. Als echter duidelijk is dat de tijdelijke opslag niet langer gaat duren dan 6 maanden blijkt uit jurisprudentie dat het aanvragen van een Wm-vergunning niet nodig is omdat er dan geen sprake is van een inrichting als bedoeld in art. 1 Wm.

In tegenstelling tot de kortdurende opslag conform het Bbk, is de kortdurende opslag van grond en baggerspecie die buiten de reikwijdte van het Bbk valt, niet meldingsplichtig.

In het kader van een BUS-sanering mag met mobiele parameters verontreinigde grond slecht ten hoogste 3 werkdagen worden opgeslagen op de saneringslocatie. Een melding aan het LMA is (nog) niet noodzakelijk als de grond of baggerspecie niet verder wordt verplaatst.

Vermenging van stromen

Tijdens de opslag van bouwstoffen, grond en baggerspecie is vermenging van stromen het belangrijkste risico.

Inrichting van depot

Bij de controle van een tijdelijk depot kunnen o.a. de volgende vragen worden gesteld:

- Wat is de herkomst en de kwaliteit van de bodem, bouwstof, grond of baggerspecie?
- Wat is het doel van de tijdelijke opslag en vinden er nog bewerkingen plaats?
- Worden er activiteiten uitgevoerd die vallen onder Kwalibo, bijv. het reinigen van grond of het samenvoegen van partijen?
- Is een bodembeschermende voorziening nodig, indien de kwaliteit niet voldoet aan de geldende eisen?
- Hoe lang is dit depot hier aanwezig?
- Zijn kades om het depot nodig, om het wegstromen van grond of baggerspecie te voorkomen?

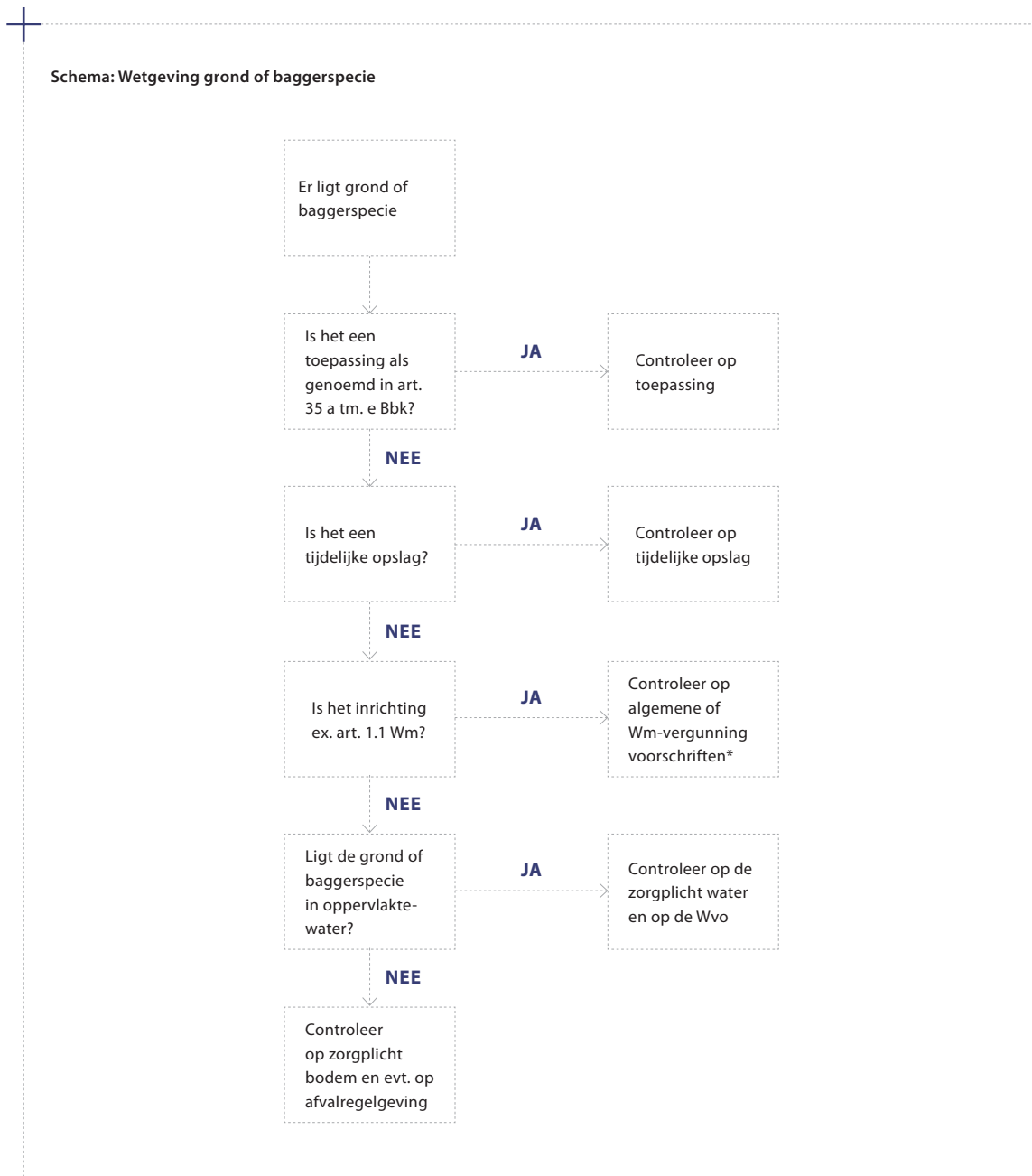
Besluit mobiel breken bouw- en sloopafval

Als bouw- en sloopafval mobiel wordt gebroken is daarop meestal het Besluit mobiel breken bouw- en sloopafval van toepassing. In dit besluit worden o.a. voorschriften gegeven m.b.t. een meldingsplicht, de opslag van materiaal en de bodembescherming. Deze voorschriften gelden *naast* de bepalingen van het Besluit bodemkwaliteit.

In dit kader houdt dit in dat conform het Besluit mobiel breken bouw- en sloopafval het verplicht is om het materiaal binnen 5 dagen te verwijderen. Is dat niet het geval, dan wordt het Besluit mobiel breken bouw- en sloopafval overtreden.

Welke wetgeving geldt bij opslag grond of baggerspecie?

Met behulp van de onderstaande figuur kunt u bepalen volgens welke wetgeving u de aangetroffen grond/ baggerspecie kunt controleren.

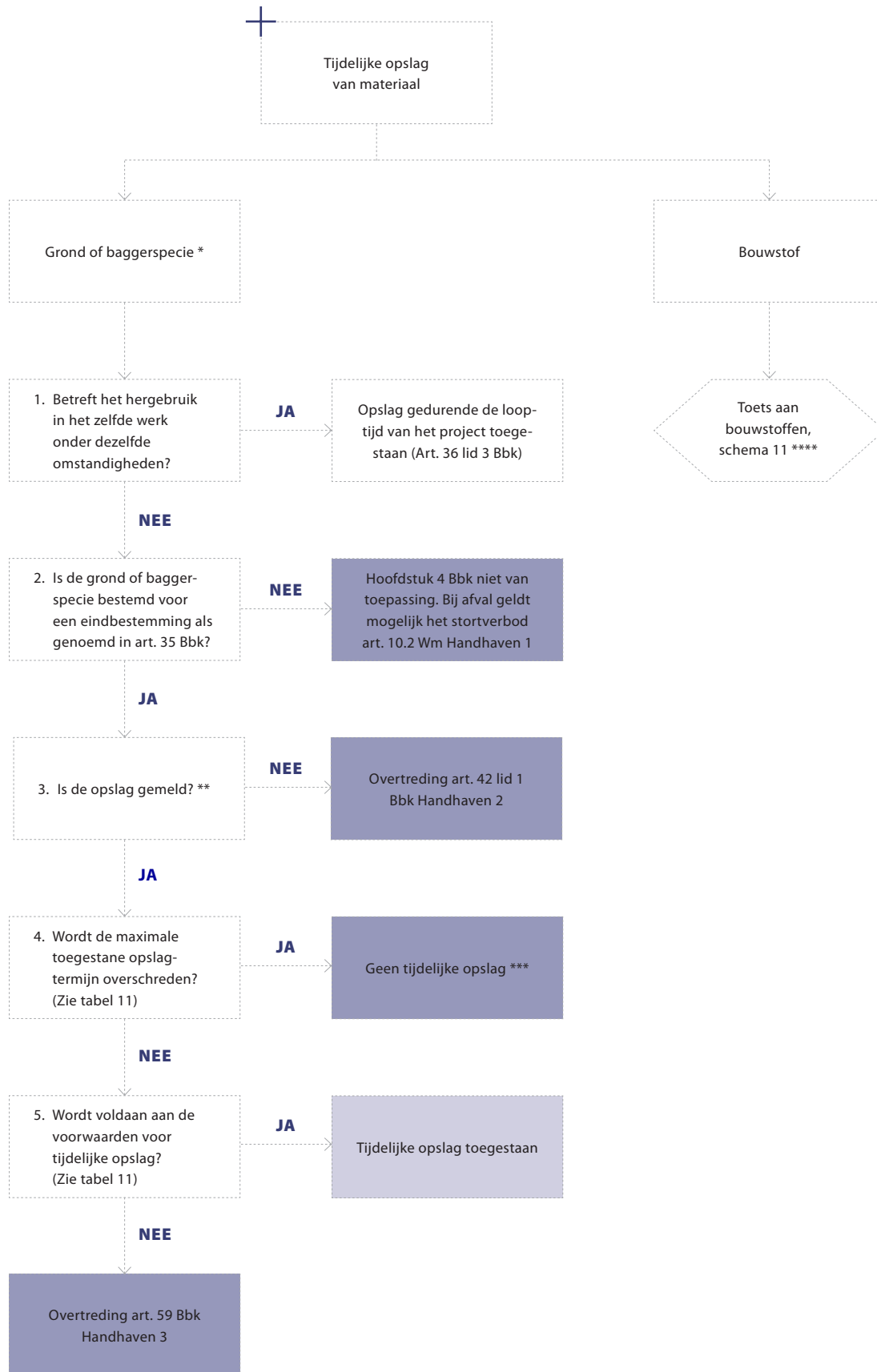
* Bij inrichtingen die onder algemene regels van de Wet milieubeheer vallen is het niet altijd mogelijk om op grond van de Wm-voorschriften administratief zaken te controleren. Als partijen grond of baggerspecie zijn gesplitst of samengevoegd is dit op grond van het Bbk natuurlijk wel mogelijk.

Toezichtvragen tijdelijke opslag

In het volgende schema zijn de relevante bepalingen m.b.t. tijdelijke opslag in een schema uitgewerkt.

Schema 7: Tijdelijke opslag

- * Bij grond is dit schema alleen van toepassing voor grond met een kwaliteit tot en met de klasse industrie.
- ** Op grond van art 42 lid 1 Bbk moet de tijdelijke opslag gemeld worden. Op grond van art 42 lid 4 Bbk moet de eindbestemming binnen 6 maanden bekend zijn en gemeld zijn.
- *** In tabel 11 is aangegeven hoe lang een tijdelijk opslag plaats mag vinden. Bij overschrijding van die termijn valt de tijdelijke opslag mogelijk onder cat. 28 lvb en is het een vergunningplichtige Wm-inrichting. Ook kan het een reguliere toepassing volgens hoofdstuk 4 Bbk zijn.
- **** In art. 28 Bbk is voor de (tijdelijke) opslag hetzelfde geregeld als voor de overige handelingen. Hier wordt namelijk gesproken over het voor handelsdoeleinden voorhanden hebben.

Handhaven 1:

- Zo mogelijk een juiste eindbestemming laten bepalen en laten vastleggen. Als dit niet mogelijk is, moet de opslag worden verwijderd.

Handhaven 2:

- Is er sprake van een vergissing? Alsnog een melding in laten dienen en afhankelijk van de resultaten daarvan de partij wel of niet in de toepassing laten.
- Is er sprake van bewust overtreden of grove nalatigheid? Alsnog een melding in laten dienen en afhankelijk van de resultaten daarvan de partij wel of niet in de toepassing laten. Optreden i.v.m. overtreding art. 42 lid 1 Bbk. Informeer het toezichtsloket.

Handhaven 3:

- Is er sprake van een vergissing en kan aan de voorwaarden worden voldaan: alsnog laten voldoen (melding / voldoen aan kwaliteit ontvangende bodem).
- Is er geen melding ingediend: alsnog een melding in laten dienen. Is er sprake van opzet of grove nalatigheid: bestuursrechtelijk en strafrechtelijk optreden. Informeer het toezichtsloket.
- Wordt niet voldaan aan de kwaliteit van de ontvangende bodem: voorzieningen laten treffen of opslag laten verwijderen.

Toezichtvragen splitsen of samenvoegen van grond of baggerspecie

In paragraaf 4.3. van de Regeling bodemkwaliteit is bepaald onder welke voorwaarden partijen grond of baggerspecie mogen worden gesplitst of mogen worden samengevoegd.

Van samenvoegen van partijen grond of baggerspecie is sprake, indien voor het uiteindelijke toepassen, bijvoorbeeld door een grondbank, partijen zodanig worden samengevoegd dat zij niet meer gescheiden zijn toe te passen.

Het realiseren van een grondwerk met meerdere partijen betreft dus niet een samenvoeging van partijen. In dergelijke situaties dient de voorgenomen toepassing van iedere partij afzonderlijk gemeld te worden.

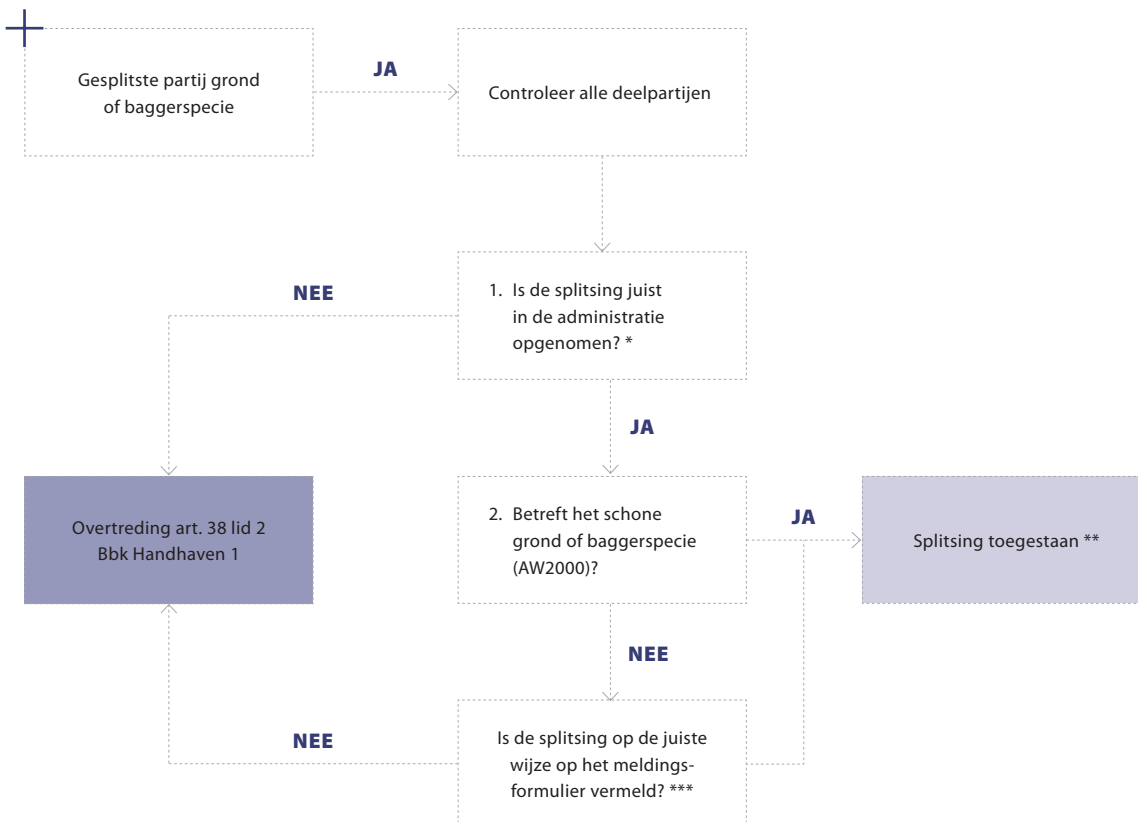
Van splitsen van partijen grond of baggerspecie is sprake indien een partij wordt opgedeeld en de deelpartijen op gescheiden plaatsen worden toegepast. Het samenvoegen of splitsen van partijen grond of baggerspecie heeft dus betrekking op handelingen die worden uitgevoerd voordat de grond of baggerspecie wordt toegepast.

De toezichtvragen die hierbij van belang zijn, zijn in twee afzonderlijke schema's uitgewerkt.

Splitsing partij grond of baggerspecie

Het splitsen van een partij grond of baggerspecie is in beginsel toegestaan.

Schema 8: Splitsing partij grond of baggerspecie

* Op grond van art. 4.3.1. lid 1 Regeling bodemkwaliteit moet in de administratie zijn vermeld:

- De relatie tussen de deelpartij en de oorspronkelijke partij;
- De persoon of instelling die de splitsing heeft uitgevoerd;
- De datum waarop de splitsing is uitgevoerd.

** Voor de deelpartijen kan gebruik worden gemaakt van de milieuhygiënische verklaring van de oorspronkelijke partij. Als er twijfel is over de kwaliteit van de deelpartij kan deze worden onderzocht. Degene die de splitsing uit heeft laten voeren is hiervoor verantwoordelijk (art. 4.3.1. Regeling bodemkwaliteit).

*** Na splitsing van niet-schone grond of baggerspecie moet op grond van art. 4.3.1. lid 2 Regeling bodemkwaliteit op het meldingsformulier worden aangegeven:

- De relatie tussen de deelpartij en de oorspronkelijke partij;
- De persoon of instelling die de splitsing heeft uitgevoerd;
- De datum waarop de splitsing is uitgevoerd.

Bestuurlijk handhaven door een gemeente of waterschap bij splitsen kan alleen als we het hebben over het toepassingsniveau. Als wordt gesplitst eerder in de keten, bij productie of tussenopslag ergens, dan is de gemeente of het waterschap niet bevoegd tot bestuurlijke handhaving.

Handhaven 1:

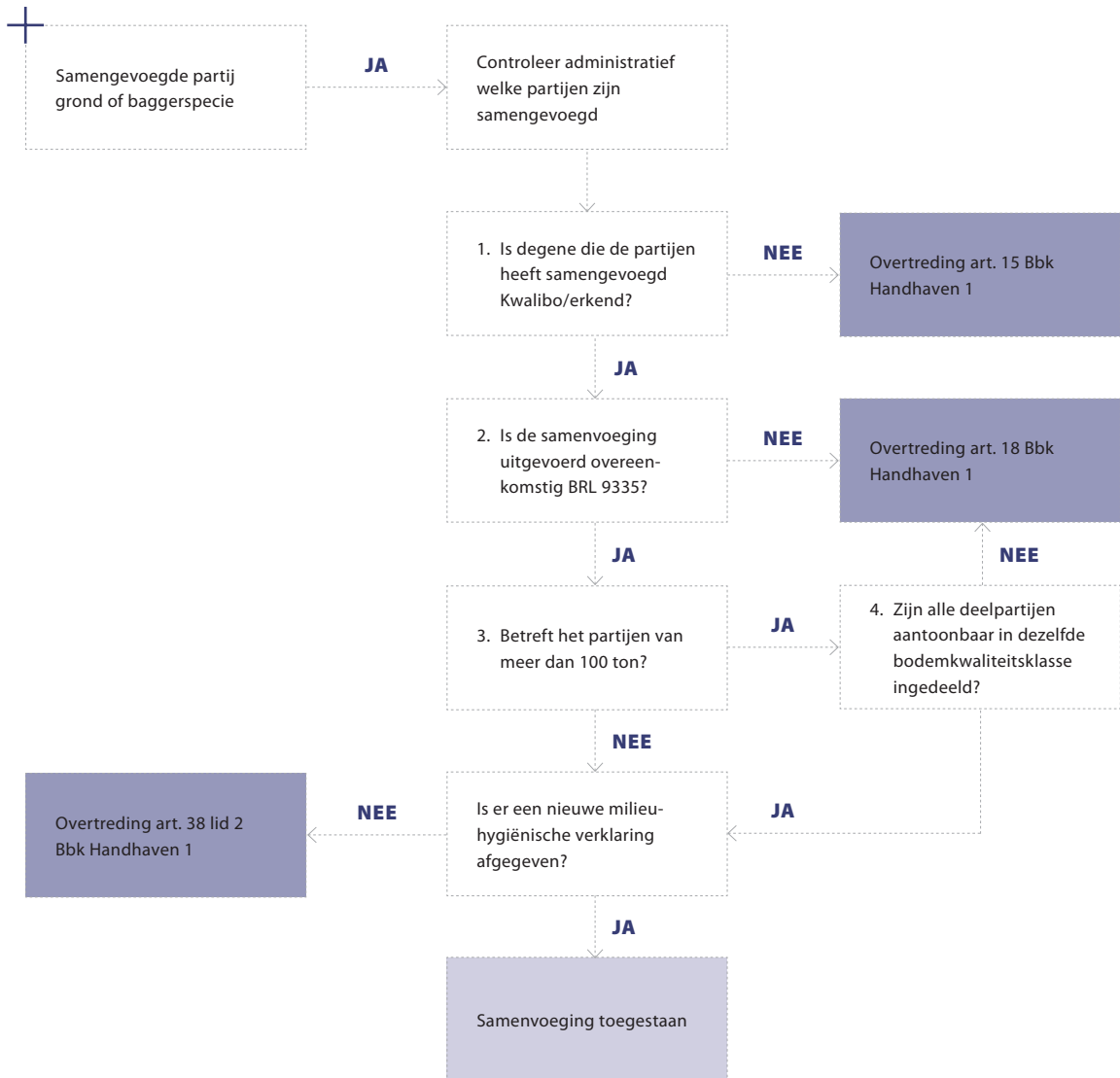
- Is er sprake van een vergissing? Dan alsnog de juiste gegevens laten opnemen in de administratie en/of het meldingsformulier.
- Is er sprake van bewust overtreden of grove nalatigheid?

Optreden i.v.m.:

- overtreding art. 38 lid 2 Bbk en/of
- valsheid in geschrifte (art. 225 WvSr).
Informeel het toezichtskloket.

- Optreden kan bestaan uit:
    - bestuursrechtelijk afdwingen nieuwe of volledige melding;
    - opleggen (preventieve) dwangsom;
    - strafrechtelijk optreden.
- Informeel het toezichtsloket.

Schema 9: Samenvoegen partijen grond of baggerspecie

Handhaven 1:

- Informeel het toezichtsloket. Laat m.b.v. een partijkeuring de kwaliteit van de nieuwe partij bepalen.

Handhaven 2:

- Is er sprake van een vergissing? Dan alsnog een nieuwe milieuhygiënische verklaring af laten geven.
  - Is er sprake van bewust overtreden of grove nalatigheid? Informeel het toezichtsloket.
- Optreden i.v.m.:
- overtreding art. 38 lid 2 Bbk en/of
  - valsheid in geschrifte (art. 225 WvSr).
- Optreden kan bestaan uit:
    - bestuursrechtelijk afdwingen nieuwe milieuhygiënische verklaring;
    - bij niet-toepasbaarheid van de partij, deze laten verwijderen;
    - strafrechtelijk optreden.

6.4 Betrokken partijen en afstemming

Bij de opslag van bouwstoffen en grond of baggerspecie kunnen de volgende partijen zijn betrokken:

Tabel 12: Betrokken partijen opslag van bouwstoffen

BETROKKENE	VERANTWOORDELIJKHEID
Terreineigenaar	Relevant is het voorhanden hebben (Art. 28 Bbk). De terreineigenaar is alleen verantwoordelijk als hij tevens eigenaar van de bouwstoffen is.
Producteigenaar	Relevant is het voorhanden hebben (Art. 28 Bbk). De producteigenaar heeft de bouwstof voorhanden, dus is hij verantwoordelijk voor de naleving van het Bbk.
Opdrachtgever	Relevant is het voorhanden hebben (Art. 28 Bbk). De opdrachtgever heeft de bouwstof voorhanden, ook als dit slechts tijdelijk is.
Uitvoerder	Relevant is het voorhanden hebben (Art. 28 Bbk). Het plaatsen van de bouwstof als uitvoerder is niet voorhanden hebben. Wellicht is er wel sprake geweest van vervoeren of het aan een ander ter beschikking stellen zoals bedoeld in art. 28 Bbk.
Gemeente	De gemeente is alleen bevoegd voor het toezicht op de opslag op de toepassingslocatie. Ook kan de gemeente evt. verantwoordelijk zijn voor evt. opslag vanuit het bestemmingsplan (locatie van opslag) en de Wet milieubeheer bij opslag binnen een inrichting.
Provincie	De provincie is verantwoordelijk voor het toezicht op een Wm-vergunning of algemene regels voor zover opslag plaatsvindt binnen een inrichting waarvoor zij bevoegd gezag is.
Waterkwaliteitsbeheerder	De waterkwaliteitsbeheerder is op grond van het Bbk alleen bevoegd voor het toezicht op de toepassingslocatie. Ze is daarnaast bevoegd om op te treden op grond van de Wvo bij het optreden van waterverontreiniging t.g.v. de opslag van bouwstoffen.
Inspectie (VROM of VenW)	De Inspecties zijn de eerstverantwoordelijke voor het toezicht en de handhaving bij (tijdelijke) opslag van bouwstoffen buiten de toepassingslocatie.

Tabel 13: Betrokken partijen opslag van grond of baggerspecie

BETROKKENE	VERANTWOORDELIJKHEID
Terreineigenaar	Opslag van grond of baggerspecie is een toepassing op grond van art. 35 Bbk. Het (tijdelijk) toegepast houden van grond of baggerspecie wordt gezien als toepassen (definitie art. 1 Bbk). De eigenaar die grond of baggerspecie toegepast houdt is, ook als dit tijdelijk gebeurt, direct verantwoordelijk.
Producteigenaar	Opslag van grond of baggerspecie is een toepassing op grond van art. 35 Bbk. Het laten toepassen van grond of baggerspecie wordt gezien als toepassen (definitie art. 1 Bbk). Degene die grond of baggerspecie (tijdelijk) laat toepassen is direct verantwoordelijk. Relevant hierbij is dus of de eigenaar tevens opdrachtgever is.
Opdrachtgever	Opslag van grond of baggerspecie is een toepassing op grond van art. 35 Bbk. Het laten toepassen van grond of baggerspecie wordt gezien als toepassen (definitie art. 1 Bbk). Degene die grond of baggerspecie (tijdelijk) laat toepassen is dus direct verantwoordelijk.
Uitvoerder	Opslag van grond of baggerspecie is een toepassing op grond van art. 35 Bbk. De toepasser van grond of baggerspecie is direct verantwoordelijk.
Gemeente	(Tijdelijk) opslag is gelijk aan een toepassing. De gemeente is bij 'droge' toepassing eerstverantwoordelijke voor het toezicht op de toepassing en voor het bestuursrechtelijk optreden tegen de eigenaar en opdrachtgever. Daarnaast kan de gemeente verantwoordelijk zijn voor het toezicht als dit plaatsvindt binnen een Wm-inrichting, waarvoor zij bevoegd gezag is en voor het toezicht op grond van het bestemmingsplan t.a.v. de locatie waar de opslag plaatsvindt.
Provincie	De provincie kan verantwoordelijk zijn voor het toezicht als opslag plaatsvindt binnen een Wm-inrichting, waarvoor zij bevoegd gezag is of voor de Grondwaterwet / PMV als dit binnen een grondwaterbeschermingsgebied gebeurt.
Waterkwaliteitsbeheerder	De waterkwaliteitsbeheerder is bij 'natte' toepassing eerstverantwoordelijke voor het toezicht richting eigenaar, opdrachtgever en uitvoerder/feitelijke toepasser. (Tijdelijke) opslag is hierbij gelijk aan een definitieve toepassing. Bij (tijdelijke) 'droge' opslag kan de waterkwaliteitsbeheerder optreden tegen eventuele verontreiniging van oppervlaktewater.
Inspectie (VROM of VenW)	De VROM-Inspectie kan bij 'droge' bestuursrechtelijk optreden tegen de uitvoerder/feitelijke toepasser. De Inspectie VenW is bij (tijdelijke) opslag niet verantwoordelijk voor het toezicht. Bij eventuele werkzaamheden waarvoor erkenning noodzakelijk is, zijn de Inspecties verantwoordelijk voor de handhaving van Kwalibo.

6.5 Wat kan er mis gaan?

In de volgende tabel zijn risicovolle situaties genoemd die bij tijdelijke opslag kunnen voorkomen. Hierbij wordt ingegaan op aspecten bij tijdelijke opslag (< 3 jaar) en enkele aspecten bij vergunningplichtige inrichtingen, waarbij vooral hoofdstuk 10 Wet milieubeheer wordt betrokken.

In beginsel moet er vanuit worden gegaan dat bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk wordt opgetreden tegen overtreding van de hierna genoemde aspecten.

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
UIT BEELD VERDWIJNEN				
Er is een depot langer dan 6 maanden aanwezig zonder dat deze is gemeld.	Het toezicht vanuit de overheid wordt bemoeilijkt als er geen melding wordt gedaan.	Zorg voor voldoende gebiedstoezicht en een goede interne informatie-uitwisseling, zodat tijdelijke opslag tijdig wordt gesignaleerd.	Treedt bestuursrechtelijk en strafrechtelijk op tegen het niet melden van een tijdelijke opslag.	Art. 42 Bbk
Er wordt niet voldaan aan de eisen voor de bedrijfs- en administratieve organisatie bij opslag van afval.	Materiaal van verkeerde kwaliteit kan worden hergebruikt. Toezicht wordt bemoeilijkt.	<p>Besteed voorafgaand en tijdens de controle voldoende aandacht aan de administratie; vergelijk hoeveelheden (administratief met werkelijk aanwezig) en de herkomst en bestemmingen.</p> <p>Maak indien mogelijk een aantal balansen van afzonderlijke stromen. Selecteer daarvoor enkele stromen en loop deze geheel na. Controleer daarbij de administratieve gegevens zoals de milieuhygiënische verklaringen, afleveringsbonnen (bouwstoffen), begeleidingsbrieven, weegbonnen, facturen, enz. van de geselecteerde partijen bij binnenkomst. Vergelijk deze met de gegevens van afvoer.</p>	<p>Treedt bestuursrechtelijk op (dwangsom) en laat voldoen aan de eisen.</p> <p>Meld de afnemer en het bevoegde gezag van de plaats van bestemming dat het materiaal dat wordt aangevoerd mogelijk niet voldoet aan de vereisten.</p>	Art. 10.39 Wm en Besluit melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen.
Een partij(en) blijven langer dan de maximale termijn (van 3 of 10 jaar) in depot liggen.	De opslag moet worden gezien als storten. De bodem wordt extra lang belast met eventuele verontreinigingen.	<p>Controleer de opslag regelmatig en controleer tenminste voor afloop van de termijn (van 3 of 10 jaar).</p> <p>Controleer met name op een zodanige fysieke en administratieve scheiding dat gevolgd kan worden hoe lang partijen aanwezig zijn.</p>	<p>Laat partijen tijdig afvoeren.</p> <p>Informeel bij overschrijding van de termijn het bevoegde gezag (gemeente of provincie).</p> <p>Laat de opslag verwijderen als legalisering niet mogelijk is.</p>	Art. 8.1 Wm

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
Een partij bouwstoffen, grond of baggerspecie blijft zo lang liggen dat de werkelijke kwaliteit niet meer overeenkomt met de gegevens van de milieu-hygiënische verklaring.	Door afbraak van organische materiaal of door uitloging kan de samenstelling wijzigen. Materiaal van verkeerde kwaliteit kan worden hergebruikt.	Laat de partij opnieuw bemonsteren en laat de kwaliteit bepalen.	Laat de kwaliteit opnieuw vaststellen, zo nodig m.b.v. bestuursrechtelijk optreden (dwangsom).	Art. 28 lid 1 of 38 lid 2 Bbk
ACCEPTATIE (ONTVANGST) EN AFGIFTE MATERIAAL/AFVAL				
Er wordt materiaal ontvangen die niet aangevoerd had mogen worden, b.v. kwaliteit voldoet niet aan kwaliteitsklasse ontvangende bodem. De ontvangende bodem kan worden verontreinigd door het opgeslagen materiaal. Door onjuiste benaming en of administratie is het niet mogelijk voldoende toezicht te houden op de keten. Partijen van ongelijke kwaliteit kunnen worden vermengd. Eerstig verontreinigde grond kan worden hergebruikt.	Besteed voorafgaand en tijdens de controle voldoende aandacht aan de administratie; vergelijk hoeveelheden (administratief met werkelijk aanwezig) en de herkomst en bestemmingen. Leg een relatie tussen de herkomst en volume en de kwaliteit van het materiaal: - Win informatie in bij het meldpunt van de provincie of het LMA m.b.t. afvalstroomnummers; - Win informatie in bij de bodemhandhaver van de gemeente of de waterkwaliteitsbeheerder van herkomst. Maak indien mogelijk een aantal balansen van afzonderlijke stromen.	Treedt bestuursrechtelijk op door het betreffende materiaal te laten verwijderen (dwangsom) en maak pv op. Neem contact op met de VROM-Inspectie of Inspectie VenW voor een evt. uitgebreider ketenonderzoek.	Wm-vergunning Art. 56, 59, 60 Bbk Art. 15 / 18 Bbk i.r.t. Bijlage C Regeling bodemkwaliteit (bijv. BRL 9335)	
Ontvangsten worden niet getoeterd conform voorschriften uit de Wm-vergunning.	Zie boven.	Zie boven.	Zie boven. Leg een (preventieve) dwangsom op.	Wm-vergunning

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
<p>Ontvangsten van grond worden niet gecontroleerd conform voorschriften uit de normdocumenten (BRL-9335).</p>	<p>Partijen van ongelijke kwaliteit kunnen worden vermengd. Ernstig verontreinigde grond kan worden hergebruikt. Grond kan worden geleverd onder productcertificaat, terwijl de kwaliteit onvoldoende is.</p>	<p>Zie boven.</p>	<p>Leg een (preventieve) dwangsom op. Leg een relatie tussen de herkomst en volume en de kwaliteit van de grond:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Win informatie in bij het meldpunt van de provincie of het LMA m.b.t. afvalstroomnummers; - Win informatie in bij de bodem-handhaver van de gemeente of de waterkwaliteitsbeheerder van herkomst. - Controleer a.d.h.v. de gegevens van de milieuhygiënische verklaring. - Neem contact op met de VROM-Inspectie of Inspectie VenW voor een evt. uitgebreider ketenonderzoek. 	<p>Art. 15 / 18 Bbk i.r.t. Bijlage C Regeling bodemkwaliteit BRL 9335</p>
<p>De ontvangst gaat niet vergezeld van de juiste bescheiden (begeleidingsbrief, afleverbon, melding, milieuhygiënische verklaring).</p>	<p>Zie boven.</p>	<p>Zie boven.</p>	<p>Zie boven. Leg een (preventieve) dwangsom op en maak pv op. Laat de noodzakelijke bescheiden bij de aanwezige partijen verzorgen.</p>	<p>Art.10.39/10.40 Wm Art. 28 Bbk (bouwstoffen) Art. 38, 42 Bbk Besluit melden bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen</p>
<p>Er wordt materiaal afgevoerd naar een locatie waar deze niet ontvangen mag worden.</p>	<p>Zie boven.</p>	<p>Zie boven.</p>	<p>Zie boven.</p>	<p>Art. 28 Bbk (bouwstoffen) Art. 10.37 Wm</p>
<p>De controle op de plaats van afvoer vindt niet conform de Wm-vergunning plaats.</p>	<p>Zie boven.</p>	<p>Zie boven.</p>	<p>Zie boven.</p>	<p>Wm-vergunning ontvangende inrichting</p>

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
De afvoer geschiedt zonder de vereiste bescheiden (begeleidingsbrief, afleverbon, melding, milieuhygiënische verklaring).	Zie boven.	Zie boven.	Zie boven.	Art. 10.39 Wm Art. 28 Bbk (bouwstoffen)
BEHANDELING STROMEN EN PARTIJEN				
Partijen bouwstoffen, grond of baggerspecie van ongelijke kwaliteit worden vermengd.	Partijen kunnen op een ongewenste manier worden vermengd. Verontreiniging kan verspreid worden (wegmengingen verontreinigde grond of baggerspecie).	<p>Controleer fysiek de wijze van opslag. Beoordeel visueel of sprake is van één of meer partijen (Kleur, samenstelling, textuur, bijmengingen enz.). Partijen van ongelijke kwaliteit moeten voldoende van elkaar zijn gescheiden.</p> <p>Controleer administratieve gegevens (zie boven) en vergelijk dit met de feitelijk aanwezige partijen.</p> <p>Leg een relatie tussen de herkomst en volume en de kwaliteit van de grond of baggerspecie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Win informatie in bij het meldpunt van de provincie of het LMA m.b.t. afvalstroomnummers; - Win informatie in bij de bodemhandhaver van de gemeente of de waterkwaliteitsbeheerder van herkomst. - Controleer a.d.h.v. de gegevens van de milieuhygiënische verklaring. 	<p>Treedt bestuursrechtelijk op met een (preventieve) dwangsom en maak pv op.</p> <p>Laat zo nodig partijen die niet (meer) aanwezig mogen zijn verwijderen.</p> <p>Meldt de afnemer en het bevoegde gezag van de plaats van bestemming dat de grond of baggerspecie die wordt aangevoerd wellicht niet aan de vereisten voldoet.</p> <p>Wijs de afnemer op zijn verplichting alleen grond of baggerspecie te accepteren waar de vereiste documenten bij zitten.</p> <p>Neem contact op met de VROM-Inspectie of Inspectie VenW voor een evt. uitgebreider ketenonderzoek.</p>	<p>Art. 4.3.2. Regeling bodemkwaliteit.</p> <p>Art. 10.39 Wm</p>

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
		<ul style="list-style-type: none"> - Let op verschillen tussen de werkelijke (fysiek aanwezig) en de opgegeven (administratie) hoeveelheden van afzonderlijke partijen. - Controleer, indien mogelijk, al bij het ontgraven of baggeren van grond of baggerspecie wat er vrijkomt en waar dit wordt opgeslagen. - Stel vast of ad-hoc controle of ketencontrole nodig is. 		
Aan gesplitste partijen worden andere partijen toegevoegd.	Zie hierboven.	<p>Vergelijk of de aangetroffen omvang en samenstelling van de partij overeenkomen met de milieuhygiënische verklaring en de administratie.</p> <p>Controleer (zo nodig in overleg met andere bevoegde gezagen en/of de Inspecties) de andere afgesplitste deelpartijen en stel een totaalbalans op. Vergelijk deze met de milieuhygiënische verklaring en de administratie.</p>	<p>Laat door de overtreder de kwaliteit van de nieuwe partij bepalen en leg een (preventieve) dwangsom op. Maak pv op.</p> <p>Laat partijen die niet (meer) aanwezig mogen zijn verwijderen.</p> <p>Informeel afnemers en daarvoor verantwoordelijke bevoegde gezagen.</p>	<p>Art. 4.3.1 en 4.3.2. Regeling bodemkwaliteit. Art. 10.39 Wrm</p>
Door derden worden (illegaal) partijen grond bij de aanwezige partijen gestort.	Zie hierboven.	<p>Zie hierboven.</p> <p>Controleer of de toegang tot het terrein voldoende is afgesloten, zodat derden niet ongezien kunnen bijstorten.</p>	<p>Leg de verantwoordelijkheid voor het bijstorten expliciet bij de beheerder neer. Alleen hij kan dit voorkomen door het nemen van maatregelen zoals afsluiten van het terrein.</p>	<p>Niet te regelen vanuit het Bbk.</p>

6.6 Kwalibo

De tijdelijke opslag van bouwstoffen, grond of baggerspecie is geen Kwalibo-activiteit. Kwalibo is wel aan de orde bij het aantonen van de kwaliteit van het opgeslagen materiaal.

Bij een opslaglocatie die is voorzien van bodembeschermende voorzieningen kan Kwalibo aan de orde zijn (art 2.1 eerste lid sub a van de Regeling bodemkwaliteit).

Bij fysieke grondbanken is Kwalibo aan de orde zodra wordt gewerkt met erkende kwaliteitsverklaringen, partijkeuringen of bewerking van het opgeslagen materiaal.

6.7 Oordeelsvorming en interventie

In hoofdstuk 2 is aangegeven dat vooral de volgende activiteiten als aandachtspunt van het Bbk moeten worden gezien:

2. Algemene zorgplicht Wvo (Art. 7 Bbk)
3. Algemene zorgplicht bodem (Art. 13 Wbb)
20. Niet voldoen aan de meldingsplicht
21. Het in depot niet gescheiden houden van niet gelijkwaardige partijen grond
22. Bij tijdelijk depot niet voldoen aan voorwaarden (eindbestemming, nuttige toepassing)
23. Slecht/onjuist acceptatiebeleid bij tijdelijk depot
24. Vervoeren van materialen zonder vereiste of juist/volledig ingevulde documenten

Daarnaast zijn de volgende relevante bepalingen kernbepalingen in het kader van de Landelijke sanctiestrategie:

- op onjuiste wijze verwijderen van bouw- en sloopafval, verontreinigde grond, baggerspecie, bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen;
- op onjuiste wijze overbrengen (vervoeren) van afvalstoffen;
- aantasten van waardevolle bodem (zonder/in strijd met vergunning).

Hiermee kunnen nagenoeg alle situaties die in de vorige paragrafen zijn beschreven worden betiteld als aandachtspunt of kernbepaling. Dit betekent dat het toezicht zich vooral op deze bepalingen moet richten. Of en hoe opgetreden moet worden is afhankelijk van de plaats van deze overtreding in de handavingspiramide, zoals die is beschreven in paragraaf 3.4.1.

Indien een gemeentelijke toezichthouder/handhaver of een toezichthouder/handhaver van een waterkwaliteitsbeheerder signaleert dat Kwalibo niet wordt nageleefd, kan dit gemeld worden bij de Inspecties (www.vrom.nl/bodemsignaal of www.ivm.nl/bodemsignaal).

Als een gemeentelijke toezichthouder/handhaver of toezichthouder/handhaver van een waterkwaliteitsbeheerder twijfelt aan de kwaliteit of herkomst van aangevoerde materialen en hiervoor bijv. een handhavingsonderzoek heeft uitgevoerd kan dit gemeld worden bij de Inspecties (www.vrom.nl/bodemsignaal of www.ivm.nl/bodemsignaal).

Daarnaast kan contact worden opgenomen met het bevoegd gezag dat op grond van andere wetgeving (zie eerder in deze paragraaf) toezicht uitoefent op de locatie van herkomst.

7

Transport

DE GROND, BAGGERSPECIE EN BOUWSTOFFENKETEN

7.1 Situatiebeschrijving

Bouwstoffen, grond of baggerspecie worden, voordat het wordt toegepast, vaak meerdere malen vervoerd. Op het transport van bouwstoffen is het Bbk van toepassing. Anderzijds is op het transport van bouwstoffen, grond en baggerspecie (voor zover het afval betreft) vooral de afvalregelgeving, maar ook de verkeersregelgeving van toepassing.

Voor de regels die op het transport van toepassing zijn is het dan ook van groot belang om te weten of het

wel of geen afval betreft. Als uitgangspunt kan worden gehanteerd dat op transport van afval de regels van hoofdstuk 10 Wet milieubeheer van toepassing zijn.

7.2 Wet- en regelgeving

In het Bbk is weinig geregeld over transport.

Alleen het vervoeren van bouwstoffen is direct geregeld in het Bbk omdat het in art. 28 Bbk is genoemd. Daarin is geregeld dat het vervoeren is verboden als niet aan de eisen van art. 28 wordt voldaan.

Voor het vervoeren van grond of baggerspecie is in het Bbk in directe zin niets geregeld. Wel is in art. 38 Bbk geregeld dat degene die voornemens is om grond of baggerspecie toe te passen, de kwaliteit daarvan moet laten bepalen en dat bij de betreffende partij een milieuhygiënische verklaring aanwezig moet zijn. Omdat zowel opslag als feitelijk toepassen vallen onder het begrip

‘toepassen’ geldt deze verplichting dus voor alle grond of baggerspecie die wordt vervoerd naar een locatie waar deze wordt opgeslagen of toegepast.

Naast het Bbk is ook andere wet- en regelgeving van toepassing tijdens transport. De belangrijkste wet- en regelgeving is opgenomen in de onderstaande tabel.

Tabel 14: Relevante wet- en regelgeving transport

RELEVANTE WET- REGELGEVING	RELATIE MET TRANSPORT
Wet milieubeheer i.r.t. Besluit melden	Dit besluit, officieel ‘Besluit melden van bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen’, bevat regels voor afgifte, ontvangst en vervoer van bedrijfs- en gevaarlijke afvalstoffen. Het besluit geeft regels voor onder andere de ontvangst- en afgiftemelding, het gebruik van het afvalstroomnummer en de begeleidingsbrief.
Verkeersregelgeving / Wet vervoer gevaarlijke stoffen	Op grond van de verkeersregelgeving moet transport voldoen aan allerlei regels, bijv. m.b.t. het transport van gevaarlijke stoffen.
Privaatrecht	Vanuit het privaatrecht wordt iedere transport vergezeld van een vrachtbrief. Hierin zijn de vracht, herkomst en bestemming aangegeven.

7.3 Aandachtspunten

Afval

Niet-vormgegeven bouwstoffen zijn vaak afval. Het betreft immers vaak restproducten zoals AVI-bodemassas, hoogovenslakkenzand, enz.

Bij het vervoer van grond of baggerspecie is vaak sprake van het vervoer van afvalstoffen. Alleen schoon primair zand (zand uit een zandwinning) kan in zijn algemeenheid niet als afvalstof aangemerkt worden. *Opmerking: vanuit EU-regels mag je niet een generieke stroom aanduiden als ‘geen-afval’, maar moet je per geval beoordelen of sprake is van afval. Dat is de formele lijn, maar in de praktijk zal zand uit een zandwinning inderdaad niet als afval worden bestempeld.*

Aan het vervoeren van producten die geen afvalstoffen zijn, worden alleen eisen gesteld als sprake is van gevaarlijke stoffen.

Voor het vervoer van bouwstoffen, grond of baggerspecie zijnde een afvalstof, heeft de transporteur een begeleidingsbrief nodig, behalve als het voertuig met een rijbewijs B kan worden bestuurd, of als de lading kleiner is dan 2 m³. In bijlage 1 staat voor welke grondstromen nog meer geen begeleidingsbrief gevoerd hoeft te worden. Op de begeleidingsbrief mag een

afvalstroomnummer niet ontbreken, behalve als de afvalstof wordt afgevoerd naar een niet-meldingsplichtige inrichting, zoals een toepassingslocatie op grond van het Bbk. (Check: dit moet blijken uit papieren en is via de melding ook te verifiëren).

Internationale transporten vallen onder de EVOA en afhankelijk van de soort afvalstof, bestemming, herkomst, nuttige toepassing of definitieve verwijdering worden deze transporten begeleid door een kennisgevingformulier of een Bijlage 7 formulier. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de VROM-Inspectie.

Tabel 15: Kader meldplicht

De meldplicht voor de ontvangst van bedrijfs- of gevaarlijke afvalstoffen geldt voor:

- Afvalbedrijven die onder de provincie vallen (op grond van de 'cat. 28.4 Inrichtingen- en vergunningbesluit Wet milieu-beheer'), zoals bijvoorbeeld verbrandingsinstallaties, stortplaatsen, composteerders, op- en overslagbedrijven, sorteerdere en brekers.
- Wm- inrichtingen met een opslagcapaciteit van 50 m³ of meer voor het opslaan van verontreinigde grond.
- Wm- inrichtingen met een opslagcapaciteit van 50 m³ of meer voor het overslaan van afvalstoffen.
- Het gaat hierbij om afvalstoffen die de afvalketen verlaten zoals afvalstoffen die worden ingezet als bouw-, mest- of grondstof.

Tabel 16: Kader begeleidingsbrief

Op de begeleidingsbrief moeten minimaal de volgende gegevens zijn vermeld:

- Datum transport en ontvangst;
- Naam en adres van de ondoener en de locatie van herkomst;
- De benaming van de afvalstoffen en de hoeveelheid;
- Naam en adres van de ontvanger en de locatie van bestemming;
- De wijze van verwijdering;
- Het afvalstroomnummer;
- Handtekeningen (onderaan het formulier moeten 3 handtekeningen staan).

Wanneer één van de gearceerde vakken op het formulier niet is ingevuld, moet getracht worden om de ontbrekende gegevens direct te achterhalen. Bijvoorbeeld door informatie aan te vragen bij de desbetreffende chauffeur. Nadere gegevens zijn tevens op te vragen bij het digitale loket van het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (www.lma.nl).

Registratie van Vervoerders, Inzamelaars, Handelaars en Bemiddelaars (VIHB) van afvalstoffen

Voor bedrijven die zich in Nederland bezighouden met het verzamelen, vervoeren, verhandelen of bemiddelen van bedrijfsafvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen is vermelding op een landelijke lijst verplicht.

Het maakt daarbij niet uit of het gaat om vervoer van afvalstoffen over de weg, per spoor of over het water. Ook buitenlandse bedrijven, die deze activiteiten op Nederlands grondgebied verrichten, moeten op de lijst staan. De nieuwe lijst vervangt de twaalf provinciale lijsten van inzamelaars.

Geen afval

Bouwstoffen in de vorm van bouwmaterialen (stenen, dakpannen, tegels, enz.) zijn een product en geen afval, ook als hierin afvalstoffen zijn toegepast als grondstof. Hiervoor gelden op grond van de afval- en transportregelgeving geen bijzondere bepalingen.

In art. 28 Bbk is echter bepaald dat bij het vervoer van bouwstoffen, waarop het Bbk van toepassing is, moet worden voldaan aan de bepalingen van dat artikel. Dit betekent dat bij het transport van een bouwstof, los van de vraag of het afval betreft, milieuhygiënische verklaringen en afgiftebonnen (of een rapport van een partijkeuring) aanwezig moeten zijn.

Is puingranulaat afval?

In de praktijk wordt heel verschillend omgegaan met transport van puingranulaat. Puingranulaat is immers een product van een puinbreker en is vaak voorzien van een erkende kwaliteitsverklaring en kan zelfs gecertificeerd zijn. Is het dan afval of niet? Deze vraag is relevant omdat bij transport een begeleidingsbrief en afvalstroomnummer aanwezig moet zijn. Als puingranulaat geen afval is, bestaat er dus ook geen verplichting om een begeleidingsbrief bij het transport te hebben. Voor de beoordeling of sprake is van afval is de Kaderrichtlijn Afvalstoffen en de jurisprudentie van belang. De discussie of puingranulaat al dan niet als een afvalstof moet worden beschouwd is nog niet afgerond. Mogelijk vindt eind 2009 een aanpassing van de Kaderrichtlijn Afvalstoffen plaats, waarbij puingranulaat wordt betiteld als een product en niet als een afvalstof. Tot die tijd kan niet in algemene zin een uitspraak worden gedaan over de vraag of het wel of geen afvalstof is.

Transportafstand

Voor u als handhaver is het belangrijk om stil te staan bij de herkomst en de bestemming van de grond.

Met andere woorden: is het vanuit economisch perspectief een logisch transport?

De reële transportafstand is afhankelijk van de totale kostprijs van de verontreinigde grond. Wees dus bij afwijkende prijzen (voor zover je dat kunt ontdekken) en opvallend grote afstanden extra waakzaam!

Bij licht verontreinigde grond is tussen herkomst en bestemming een afstand van **maximaal 70 km** te verwachten. Wordt grond over een grotere afstand vervoerd, dan worden de transportkosten te hoog ten opzichte van de verschillen in de geldende verwerkings-tarieven. Voor vervoer per schip maakt de afstand weinig uit (maar in verhouding tot ernstig verontreinigde grond in ieder geval minder dan 1000 km).

Ernstig verontreinigde grond kan van veel verder komen, maar moet wel altijd getransporteerd worden naar een inrichting met een toereikende Wm-vergunning.

Vervoer per coaster of binnenvaartschip is rendabel tot meer dan **1000 km**, maar dat soort transport vindt alleen plaats naar de thermische reinigers. Bij transport per auto verder dan **150 km** ligt er meestal een bijzondere reden aan het transport ten grondslag, bijvoorbeeld een bijzondere reinigingstechniek.

Bevoegd gezag

GS zijn in art. 18.2c Wm aangewezen als het bevoegde orgaan voor het handhaven op de aanwezigheid van een begeleidingsbrief bij het vervoer van afvalstoffen. Maar ook toezichthouders van de gemeente en het waterschap en de politie mogen begeleidingsbrieven inzien, omdat daarmee de naleving van bijvoorbeeld bepalingen van het Bbk gecontroleerd kan worden. Immers, uit de begeleidingsbrief blijkt de herkomst van het getransporteerde materiaal. De grondslag voor deze bevoegdheid volgt uit de algemene bevoegdheden van een toezichthouder op grond van de Algemene wet bestuursrecht.

Zowel politiemensen, andere opsporingsambtenaren als toezichthouders (art. 5:19 Awb) mogen een stopteken geven. Toezichthouders zijn echter in de praktijk meestal

niet uitgerust met de juiste middelen om op een verantwoorde wijze vrachtwagens te laten stoppen. Door de minister van Justitie is een Regeling stilhoudingsvordering toezicht opgesteld. Hieraan kan meestal, vanwege het ontbreken van de juiste middelen, niet worden voldaan. Zie hiervoor verder bijlage 6. Voor de structurele controle van transporten is samenwerking tussen politie en provincie en gemeente dus noodzakelijk! De handhavers van de gemeente en de provincie kunnen wel zelfstandig een grondtransport controleren op het moment dat de vrachtwagen stilstaat: bij een saneringslocatie (ontdoener), of bij een toepassing.

Controlemomenten

Het controleren van grond- of baggerspecietransport kan op 3 momenten gebeuren, te weten:

- Op de locatie waar de grond wordt ontgraven of de specie wordt gewonnen/gebaggerd, zoals bijvoorbeeld saneringen en bouwlocaties, i.e. bij de ontdoener;
- Tijdens het transport over de weg of het water, i.e. bij de transporteur;
- Op de locatie waar de grond of baggerspecie wordt be- of verwerkt, i.e. bij tijdelijke opslagplaatsen of bij de be-/verwerker.

Er zijn verschillende signalen en momenten die erop kunnen wijzen dat transporten plaats gaan vinden. In onderstaande tabel is aangegeven op welke momenten en door wie hierin een aanwijzing voor transport kan komen.

Tabel 17: Signaalmomenten transportcontroles

NR.	OMSCHRIJVING INFORMATIEBRON EN/OF SIGNAALMOMENT	GEMEENTE	PROVINCIE	WATERSCHAP / RWS
100	Inventarisatie beoordelingsmomenten voor-nemen tot grondtransport (tevens goede voorlichtingsmomenten!)			
101	Beoordeling bodemaspecten aanvraag om bouw-vergunning (beoordeling schoon - verontreinigd, inclusief mate van verontreiniging)	X	X	
102	Beoordeling bodemaspecten planologische proce-dures (beoordeling schoon-verontreinigd, inclusief mate van verontreiniging)	X	X	
103	Beoordeling bodemaspecten bij de aankoop van percelen door gemeenten of projectorganisaties (beoordeling schoon-verontreinigd, inclusief mate van verontreiniging)	X	X	
104	Beoordeling bodemaspecten bij aanvragen om aanlegvergunningen voor werken waarbij grond vrijkomt of grond wordt toegepast	X	X	
105	Beoordeling bodemaspecten bij aanvragen om ontgrondingvergunningen voor werken waarbij grond vrijkomt of het werk weer wordt aangevuld met grond	X	X	
106	Beoordeling bodemaspecten bij het opstellen van bestekken voor de aanleg van grondwerken of infrastructurele werken door of namens gemeenten	X	X	X
107	Melding Bbk toepassing grond of baggerspecie bodemkwaliteitsklasse wonen	X	X	X
108	Melding Bbk toepassing grond of baggerspecie bodemkwaliteitsklasse industrie	X	X	X
109	Melding Vrijstellingsregeling grondverzet (Vrg) toepassing zoneringsgrond (schoon of licht verontreinigd!) op grond van overgangsrecht	X	X	X
110	Beoordeling verwerking vrijkomende grondstromen en hergebruik (licht) verontreinigde grond bij de saneringsplannen	X	X	X
111	(administratief) toezicht Wm inrichtingen (afvalverwerkers/grondbanken)	X	X	
112	Signalen vanuit toezicht Ontgrondingenwet	X	X	X

NR.	OMSCHRIJVING INFORMATIEBRON EN/OF SIGNAALMOMENT	GEMEENTE	PROVINCIE	WATERSCHAP / RWS
112	Signalen vanuit toezicht grondwaterbescherming	X	X	X
200	Inventarisatie signaalmomenten daadwerkelijk grondtransport (afhankelijk van risicobeoordeling controleren!)			
201	Melding start bouw	X	X	
202	Uitzetten bouw	X	X	
203	Start sloopwerkzaamheden	X	X	
204	Gereedmelding sloopwerkzaamheden	X	X	
205	Start aanleg aanlegvergunningplichtige activiteiten (verplichting op grond van de aanlegvergunning?)	X	X	
206	Start ontgroning (verplichting opnemen in Ontgrondingsvergunning?)	X	X	
207	Melding start bodemsanering	X	X	
208	Transportcontroles		X	
209	Afvoer verontreinigde grond van saneringslocaties	X	X	
210	Aanvoer aanvulgrond naar saneringslocaties	X	X	
211	Meldingen (illegaal) grondverzet	X	X	X
212	Verzoek tot natrekken of een partij grond door een verwerker mag worden geaccepteerd	X	X	X

Transport en meldingen Bbk

Ter informatie is hieronder aangegeven welke transporten moeten zijn gemeld en waar deze plaats moet vinden:

Tabel 18: Meldingen en transport

Bsb Overgangsrecht	Melding(en) direct bij gemeente waar toepassing plaatsvindt.
Bbk	Melding(en) bij SenterNovem, daarna doormelding door SenterNovem naar gemeente/waterkwaliteitsbeheerder waar toepassing plaatsvindt.
Afvalstoffen	Melding(en) bij LMA. Inzage bevoegd gezag via Amice.

Voorbeelden:

Verontreinigde grond naar Tijdelijke opslagplaats (TOP) (Wm-inrichting)	Melding bij LMA. Begeleidingsbrief en afvalstroomnummer bij transport verplicht.
Verontreinigde grond naar gemeente Bsb t.b.v. toepassing (overgangsrecht)	Melding bij gemeente. Begeleidingsbrief bij transport verplicht (afvalstroomnummer niet, want wordt niet afgegeven aan vergunninghouder).
Toepasbare grond (Bbk) naar tijdelijke opslagplaats	Melding tijdelijke opslag bij SenterNovem (voor de duur van maximaal 3 jaar landbodems, max. 10 jaar waterbodems) alvorens toepassing. Wm-vergunning niet benodigd. Doormelding door SenterNovem naar gemeente. Toetsing aan bodemfunctie niet noodzakelijk. Begeleidingsbrief bij transport (afvalstroomnummer niet verplicht, tenzij naar TOP/Grondbank met vergunning).
Toepasbare grond (Bbk) naar locatie voor toepassing	Melding bij SenterNovem. Doormelding door SenterNovem naar gemeente waar toepassing plaatsvindt. Begeleidingsbrief bij transport verplicht (afvalstroomnummer niet verplicht, want wordt niet afgegeven aan vergunninghouder).
Niet toepasbare grond naar verwerker	Melding bij LMA. Begeleidingsbrief en afvalstroomnummer bij transport verplicht.

7.4 Betrokken partijen en afstemming

Bij het transport van bouwstoffen en grond of bagger-specie kunnen de volgende partijen zijn betrokken:

Tabel 19: Betrokken partijen transport bouwstoffen

BETROKKENE	VERANTWOORDELIJKHEID
Ontdoener	Relevant hier is het ter beschikking stellen van een bouwstof aan een ander (Art. 28 Bbk). De ontdoener is ervoor verantwoordelijk dat bij de aanvang van een transport aan de eisen van art. 28 Bbk wordt voldaan. Dit betekent dat de milieu-hygiënische verklaring en evt. afleverbon bij de partij aanwezig moeten zijn. Daarnaast geldt voor de ontdoener van afval een zorgplicht op grond van art. 10.1 Wm.
Ontvanger	De ontvanger is direct verantwoordelijk voor het bepaalde in art. 28 Bbk, als de bouwstoffen worden ingevoerd, voorhanden gehouden of toegepast. Belangrijkste uitzondering hierbij is het voorhanden hebben t.b.v. uitvoer.
Transporteur	Relevant is het voorhanden hebben (Art. 28 Bbk). Het plaatsen van de bouwstof als uitvoerder is niet voorhanden hebben. Wellicht is er wel sprake geweest van vervoeren of het aan een ander ter beschikking stellen zoals bedoeld in art. 28 Bbk. De transporteur is daarnaast verantwoordelijk voor naleving van de afvalstoffen-regelgeving en de verkeersregelgeving.
Opdrachtgever	Een opdrachtgever/intermediair die niet tevens ontdoener, ontvanger of transporteur is, is op grond van het Bbk niet direct verantwoordelijk, tenzij er sprake is van 'doen-plegen'. Dit laatste is alleen bij strafrecht relevant.
Gemeente	De gemeente is bevoegd voor het toezicht op het toepassen van bouwstoffen en kan dus ook de direct daaraan gerelateerde transporten controleren.
Provincie	De provincie is verantwoordelijk voor het toezicht op een Wm-vergunning of algemene regels voor zover opslag of toepassing plaatsvindt binnen een inrichting waarvoor zij bevoegd gezag is. Zij kan ook de direct daaraan gerelateerde transporten controleren. Ook is zij bevoegd om toezicht uit te oefenen (evt. ook op het transport) bij de sanering van ernstige gevallen van bodemverontreiniging.
Waterkwaliteitsbeheerder	De waterkwaliteitsbeheerder is bevoegd voor het toezicht op toepassing van bouwstoffen in oppervlaktewater en kan dus ook de direct daaraan gerelateerde transporten controleren.
Inspectie (VROM of VenW)	De Inspecties zijn de eerstverantwoordelijke voor het toezicht en de handhaving bij transport van bouwstoffen.

Tabel 20: Betrokken partijen transport grond of baggerspecie

BETROKKE	VERANTWOORDELIJKHEID
Ontdoener	Bij afval geldt voor de ontdoener een zorgplicht op grond van art. 10.1 Wm. Een directe verantwoordelijkheid voor het Bbk is er niet.
Ontvanger	Het vervoeren van grond of baggerspecie is niet geregeld in het Bbk. Wel is in art. 38 Bbk aangegeven dat degene die voornemens is om grond of baggerspecie toe te gaan passen de kwaliteit ervan moeten laten bepalen. De milieuhygiënische verklaring moet dan bij de partij aanwezig zijn. De ontvanger is hiervoor direct verantwoordelijk als hij tevens de toepasser is.
Transporteur	De transporteur is verantwoordelijk voor naleving van de afvalstoffenregelgeving en de verkeersregelgeving. Een directe verantwoordelijkheid voor het Bbk is er niet.
Opdrachtgever	Een opdrachtgever/intermediair die niet tevens toepasser is, is op grond van het Bbk niet direct verantwoordelijk, tenzij er sprake is van 'doen-plegen'. Dit laatste is alleen bij strafrecht relevant.
Gemeente	De gemeente is bij 'droge' toepassing voor het toezicht en kan de daaraan gerelateerde transporten controleren. Daarnaast kan de gemeente verantwoordelijk zijn voor het toezicht als opslag of toepassing plaatsvindt binnen een Wm-inrichting, waarvoor zij bevoegd gezag is. De gemeente kan dus ook de direct daaraan gerelateerde transporten controleren.
Provincie	De provincie is verantwoordelijk voor het toezicht op een Wm-vergunning of algemene regels voor zover opslag of toepassing plaatsvindt binnen een inrichting waarvoor zij bevoegd gezag is. Zij kan ook de direct daaraan gerelateerde transporten controleren. Daarnaast is de provincie vanuit de afvalstoffenregelgeving bevoegd om afvaltransporten te controleren.
Waterkwaliteitsbeheerder	De waterkwaliteitsbeheerder is bij 'natte' toepassing verantwoordelijk voor het toezicht en kan de daaraan gerelateerde transporten controleren.
Inspectie (VROM of VenW)	De Inspecties zijn de eerstverantwoordelijke voor het toezicht en de handhaving bij transport van grond en baggerspecie.

7.5 Wat kan er mis gaan?

In de volgende tabel zijn risicovolle situaties genoemd die bij transport kunnen voorkomen.

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
UIT BEELD VERDWIJNEN				
De vervoerder heeft geen of onvolledig ingevulde begeleidingsbrieven/of afleverbon	Grond met onbekende kwaliteit wordt op een gevoelige locatie hergebruikt. Grond wordt naar ongecontroleerde locaties gebracht, waardoor er nieuwe milieurisico's ontstaan.	Ga na of een kopie van de omschrijvingsformulieren met ingevuld afvalstroomnummer aan het afvalstoffenmeldpunt zijn gestuurd. Hierop is aangegeven in welke periode het transport plaatsvindt en naar welke locatie de lading wordt afgevoerd. (http://www.lma.nl/) Ga na welke be-/verwerkers bij de NIWO zijn geregistreerd. Ga na of het opgegeven werk bij het bevoegd gezag is gemeld. Controleer op de aanwezigheid en de volledigheid van de begeleidingsbrief. Vergelijk de bestemming met het afvalstroomnummer (vraag be-/verwerkingscode na bij het meldpunt).	Laat het transport stillohouden totdat een juiste en volledig ingevulde begeleidingsbrief aanwezig is. Maak pv op. Bij een ontbrekende begeleidingsbrief zal de transporteur vaak stellen dat het schone grond betreft. Probeer daarom altijd eerst aanwijzingen te krijgen over de kwaliteit. Neem daartoe bijvoorbeeld contact op met het bevoegd gezag van de plaats van herkomst en met de afnemer van de grond. Zonder kwaliteitsgegevens mag de grond niet worden toegepast en is sprake van afval. Stel de politie op de hoogte. Zet de afnemer én de leverancier op een 'zwarte lijst' en vraag of het Wm-bevoegde gezag de afvalstoffenadministratie wil controleren. Stel daartoe een concrete vraag over de aangevonden getransporteerde partij.	AMVB melden, 10.44 Wm, EVOA, Art. 28 Bbk

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
De afgiften en ontvangsten gaan niet vergezeld van een begeleidingsbrief	De afgiften en ontvangsten gaan niet vergezeld van een begeleidingsbrief.	<p>Vooraf: zie hierboven</p> <p>Op locatie: Besteed voorafgaand en tijdens de controle vooral aandacht aan de grondstromenadministratie: vergelijk de hoeveelheden en de herkomsten/bestemmingen. Maak indien mogelijk een aantal balansen van afzonderlijke stromen: kijk naar wat er aan grond is binnengekomen en is uitgegaan.</p>	<p>Laat het transport stilsthouden totdat een juiste en volledig ingevulde begeleidingsbrief aanwezig is.</p> <p>Maak pv op.</p> <p>Meld de afnemer en het bevoegde gezag van de plaats van bestemming dat de grond die wordt aangevoerd mogelijk niet voldoet aan de vereisten. De kwaliteit kan niet gegarandeerd worden als de administratie op de opslaglocatie niet sluitend is. Wijs de afnemer op zijn verplichting alleen grond te accepteren waar voldoende documenten (begeleidingsbrief of afleverbewijs en certificaat) bij zitten.</p>	10.39 en 10.40 Wm
De afgifte en ontvangstmelding ontbreekt	zie boven	zie boven	zie boven	10.40 Wm
Er zijn geen afvalstroomnummers afgegeven	zie boven	zie boven	zie boven	AMvB melden, 10.42 Wm
De be-/verwerker accepteert grond terwijl de begeleidingsbrief ontbreekt of niet volledig is ingevuld	zie boven	zie boven	zie boven	10.40 Wm
Er wordt geen registratie bijgehouden	zie boven	zie boven	zie boven	AMvB melden

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
De grond wordt naar een niet-erkende be-/verwerker gebracht	zie boven	zie boven	zie boven	10.37 Wm
GEEN VERGUNNING BIJ AFVALTRANSPORT				
De vervoerder is geen erkende vervoerder	Grond wordt naar ongecontroleerde locaties gebracht, waardoor er nieuwe milieurisico's ontstaan.	Ga na welke vervoerders bij de Nationale en Internationale Wegvervoer Organisatie (NIWO) zijn geregistreerd. Vraag de vervoerder naar de vergunning en of hij per omgaande een kopie faxt.	Maak pv op. Informeert het bevoegde gezag van de locatie van bestemming.	10.44 / 10.37 Wm
De be-/verwerker mag de aangeboden materialen niet accepteren.	Er is geen toezicht op juiste verwerking mogelijk, materiaal verdwijnt uit beeld.	Ga na welke be-/verwerkers bij NIWO zijn geregistreerd. Vraag de bewerkster naar de vergunning en of hij per omgaande een kopie faxt.	Maak pv op. Informeert het bevoegde gezag van de locatie van bestemming.	8.1, 10.37 en 18.18 Wm
ZORGPLICHT GRONDSTROMEN (MENGEN)				
Er worden verschillende partijen in één transportmiddel vervoerd.	Materiaal van verschillende kwaliteiten raakt vermengd.	Ga na of de lading overeenkomt met wat op het formulier is aangegeven ('Dekt de vlag de lading?'). Dit betekent dat het belangrijk is de lading zelf te bekijken. Neem bij twijfel een (indicatief) monster. Leg een relatie tussen de herkomst en de kwaliteit van het materiaal.	Meld de afnemer en het bevoegde gezag van de plaats van bestemming dat het aangevoerde materiaal mogelijk niet voldoet aan de vereisten. Maak bij overtreding pv op.	10.1 Wm

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
Grondstromen worden niet gescheiden gehouden.	Zie boven.	Zie boven.	Zie boven.	
VERANDERING NORMENKADER (OMLABLEN)				
De omschrijving van de partij op de begeleidingsbrief komt niet overeen met wat wordt vervoerd.	Materiaal met een onbekende kwaliteit wordt op een gevoelige locatie hergebruikt.	Controleer op de aanwezigheid van puin, slakken of asbest en ga na of de partij homogeen is.	Maak pv op. Ga bij de acceptant na (of laat dat doen door het betreffende bevoegde gezag) of deze wel de juiste benaming (en bijbehorende normen) hanteert in zijn administratie.	AMvB melden
Tijdens het transport wordt grond toegevoegd.	Grond van verschillende kwaliteiten raakt vermengd. Grond met een onbekende kwaliteit wordt op een gevoelige locatie hergebruikt.	Ga na of het aantal m3 van de lading overeenkomt met wat op het formulier is aangegeven ("Dekt de vlag de lading?"). Controleer eveneens de transport-tijd en de gegevens van de sluisen. Controleer de partij visueel op gevaarlijk afval en puntverontreinigingen (tot 20% bodemvreeemd materiaal is toegestaan in ABM/ABR). Neem bij twijfel een (indicatief) monster.	Meld de afnemer en het bevoegde gezag van de plaats van bestemming dat het aangevoerde materiaal mogelijk niet voldoet aan de vereisten. Maak pv op.	AMvB Melden Eventueel art. 225 WvSr (Volsheid in geschrifte)

7.6 Kwalibo

Het transport van bouwstoffen, grond of baggerspecie is niet als zodanig genoemd in Bijlage C van de Regeling bodemkwaliteit. Kwalibo is dus niet op transport van toepassing.

7.7 Oordeelsvorming en interventie

De volgende activiteiten zijn aandachtspunten van het Bbk of op grond van de landelijke lijst kernbepalingen:

- Niet voldoen aan eisen van art. 28 Bbk (kwaliteits-eisen, juiste bewijsmiddelen of afleverbon);
- Onbevoegd/verkeerd inzamelen van bedrijfsafvalstoffen of gevaarlijk afval (art. 10.3, 10.33 Wm). (Hier is dus niet het transport maar vooral het inzamelen van afvalstoffen geregeld.);
- Valsheid in geschrifte (art. 225 WvSr).

Het controleren van transport is voor het bestuurlijk bevoegd gezag op grond van het Bbk alleen mogelijk op een toepassingslocatie. Overige transportcontroles zullen in de praktijk altijd plaatsvinden door de politie.

Bestuursrechtelijk optreden tegen overtredingen tijdens het transport is dus meestal niet mogelijk. Strafrechtelijk optreden is wel mogelijk en verdient dan ook de voorkeur.

In de praktijk ontbreken bij veel transporten de noodzakelijke en volledig ingevulde milieuhygiënische bewijsmiddelen, geleidebiljetten en vrachtbrieven. Naleving van deze bepalingen is eenvoudig te bereiken door de volgende stappen:

1. Geven van voorlichting aan transporteurs over de verplichtingen;
2. Controleren van transport bij toepassingslocaties (bestuur) of onderweg (politie);
3. Stil laten staan van het transport totdat de vereiste bewijsmiddelen en/of afleverbonnen zijn getoond;
4. Zo nodig strafrechtelijk optreden tegen overtredingen.

Bestuurlijk kunnen de eerste drie stappen ook zonder politie worden uitgevoerd. Het tijdverlies ten gevolge van de controles (vooral stap 3) zal ertoe leiden dat snel het gewenste effect zal worden bereikt.

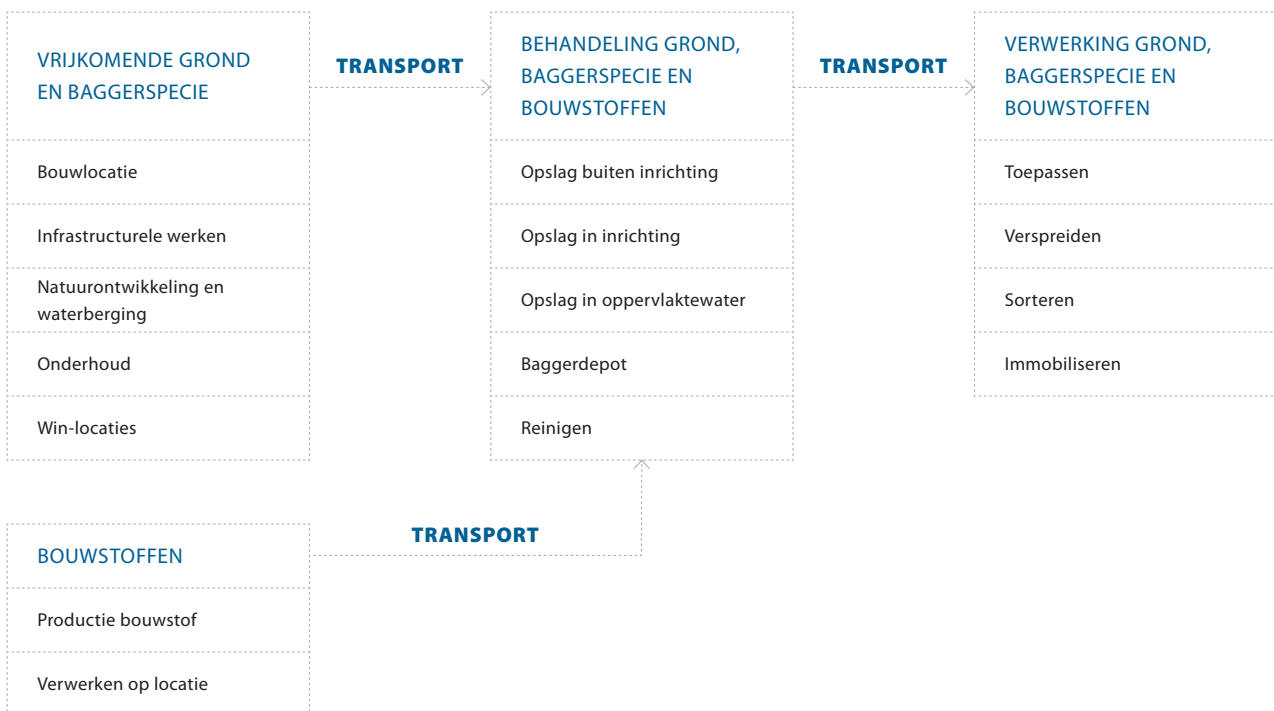
Zoals al eerder in deze paragraaf is vermeld kan de lokale overheid (gemeente, waterschap) alleen optreden bij transport die direct is gerelateerd aan toepassingen van bouwstoffen, grond of baggerspecie binnen haar werkgebied. Overige transporten zijn de verantwoordelijkheid van de Inspecties.

De provincie kan met een dwangsom het bij zich hebben van een begeleidingsformulier afdwingen.

8

Toepassen van bouwstoffen

DE GROND, BAGGERSPECIE EN BOUWSTOFFENKETEN

8.1 Situatiebeschrijving

Bouwstoffen worden op verschillende manieren toegepast.

Eerzijds kennen we de vormgegeven bouwstoffen, vooral in de vorm van bouwmaterialen zoals dakpannen, metselstenen, trottoirtegels, enz. Deze bouwstoffen worden vanzelfsprekend vooral toegepast bij bouwwerkzaamheden en infrastructurele werkzaamheden, zowel in droge als in natte toepassingen.

Anderzijds zijn er de niet-vormgegeven bouwstoffen zoals puingranulaat, hoogovenslakkenzand, (gereinigd) asfaltgranulaat, AVI-bodemassen, enz. Deze bouwstoffen worden vaak toegepast als funderingsmateriaal of voor het ophogen van terreinen.

8.2 Wet- en regelgeving

Het toepassen van bouwstoffen is geregeld in hoofdstuk 3 van het Bbk.

De belangrijkste bepalingen zijn vermeld in art. 28 (algemene eisen) en in art. 30-32 (IBC-bouwstoffen). Het kan in de praktijk wel eens moeilijk te zijn om te

bepalen of een materiaal een bouwstof is. Hiervoor wordt verwezen naar het Bbk en de Regeling bodemkwaliteit met de daarbij behorende nota van toelichting en naar de Handreiking Bbk.

De juridische constructie rond het toepassen van bouwstoffen verdient een nadere uitleg.

Toepassen van bouwstoffen

In art. 28 Bbk wordt gesproken over het toepassen van bouwstoffen.

In art. 1 Bbk is het toepassen van bouwstoffen gedefinieerd als:

In een werk aanbrengen of houden van bouwstoffen, alsmede het laten verrichten daarvan.

In art. 1 Bbk is een werk gedefinieerd als:

Bouwwerk, weg- of waterbouwkundig werk of anderszins functionele toepassing van een bouwstof, uitgezonderd het verondiepen of het dempen van oppervlaktewater en het ophogen van de bodem t.b.v. woonwijken en industrieterreinen.

Uit deze constructie blijkt dat het toepassen van een bouwstof t.b.v. het verondiepen of het dempen van oppervlaktewater en het ophogen van de bodem t.b.v. woonwijken en industrieterreinen geen toepassing is zoals deze in het Bbk wordt toegestaan.

Dit betekent dat het Bbk hierop niet van toepassing is.

Dus:

Indien een bouwstof wordt toegepast t.b.v.:

- het verondiepen of het dempen van oppervlaktewater;
- het ophogen van de bodem t.b.v. woonwijken;
- het ophogen van de bodem t.b.v. industrieterreinen,

is het Bbk niet van toepassing.

Het kan voor komen dat een bouwstof wordt gebruikt voor de fundering van een gebouw of bijvoorbeeld een parkeerplaats.

Dat is toegestaan, ook als dit op een industrieterrein of in een woonwijk is. Deze toepassing moet dan echter wel functioneel zijn.

- Voor afvalstoffen geldt vanzelfsprekend wel de afvalstoffenregelgeving.
- Binnen inrichtingen is hiervoor dus een milieuvergunning vereist of gelden de algemene regels op grond van de Wet milieubeheer.
- Buiten inrichtingen geldt het stortverbod van art. 10.2 Wet milieubeheer.
- Daarnaast geldt in dat geval de zorgplicht van art. 13 Wbb en het lozingsverbod van art. 1 Wvo.

Tabel 21: Relevante wet- en regelgeving toepassen bouwstoffen

RELEVANTE WET- REGELGEVING	RELATIE MET TOEPASSEN VAN BOUWSTOFFEN
Richtlijn bouwproducten	De richtlijn bouwproducten wordt afgestemd met de Europese richtlijn bouwproducten. Het onderwerp milieu is hierin nog niet uitgewerkt, wel de civieltechnische eigenschappen, die voor een aantal productgroepen al verplicht via CE-markering moeten worden aangeduid.
Woningwet	In het Besluit indieningsvereisten aanvraag bouwvergunning (Biab) is in hoofdstuk 1, § 1.2. van Bijlage 1 aangegeven dat kwaliteitsverklaringen van de toegepaste bouwmaterialen moeten worden ingediend. Hiermee kan bij de toetsing van de bouwvergunningaanvraag al worden beoordeeld of de gebruikte bouwmaterialen voldoen aan het Bbk.
Wet bodembescherming	De zorgplicht bodem (art. 13 Wbb) en zorgplicht water (art. 7 Bbk) blijven vanzelfsprekend altijd van kracht.
Wet milieubeheer	Naast het Bbk kan binnen inrichtingen de Wm eisen stellen aan de opslag maar ook aan de toepassing van bouwstoffen (zie het kader over toepassen van bouwstoffen).

8.3 Aandachtspunten

Toepassen van bouw- en sloopafval

Bij het slopen van oude gebouwen komt bouw- en sloopafval vrij. Slopen vindt plaats tot op of net onder het maaiveld. Hierbij moeten funderingen zonder aanhangende grond verwijderd worden. Dit afval valt niet onder de definitie grond of bouwstof.

Bouw- en sloopafval mag zonder te zijn bewerkt niet in een werk worden toegepast. Op grond van het Bbk lijkt dit wel toegestaan. Er is op grond van het stortverbod (art. 10.2 Wm) echter geen vrijstelling verleend voor het storten van onbewerkt bouw- en sloopafval. Toepassing van onbewerkt bouw- en sloopafval blijft dus onder het stortverbod vallen en is dus niet toegestaan!

Asbest

Asbest mag niet worden toegepast. Het kan voor komen dat asbest als verontreiniging aanwezig is in een bouwstof dat al is toegepast, bijvoorbeeld AVI-bodemassen, BSA-granulaat en

geïmmobiliseerde grond. Deze bouwstof mag onder voorwaarden worden hergebruikt:

- indien asbest niet opzettelijk is toegevoegd.
- indien de samenstellingseis niet wordt overschreden (100 mg/kg ds.).

Teerhoudend asfalt

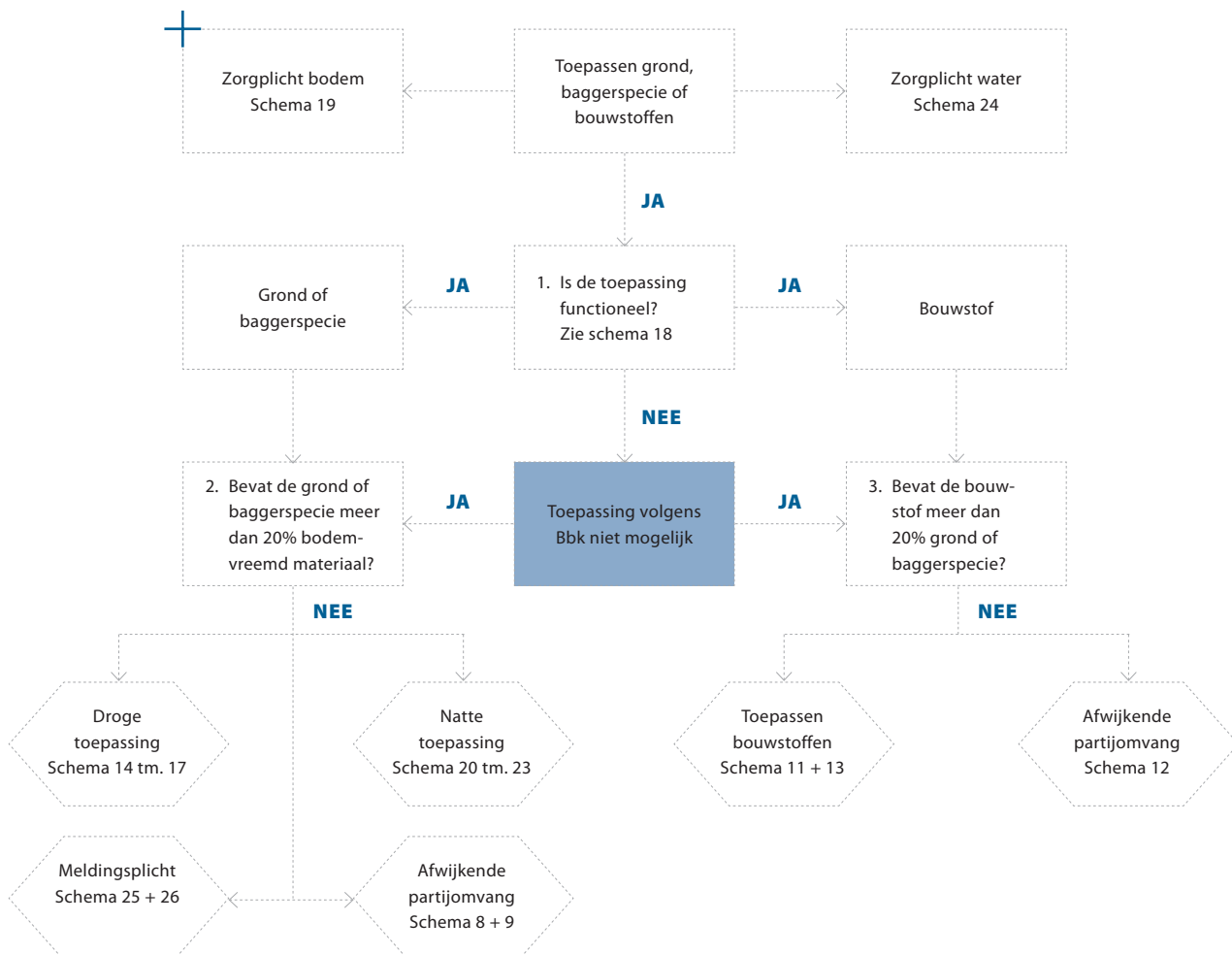
Bij het verwijderen van bestaande wegen komt asfalt vrij. Dit asfalt kan teerhoudend zijn. Het granulaat dat vrijkomt moet extra worden onderzocht op PAK. Voor het omgaan met vrijkomend asfalt uit onderhoudswerk: zie CROW-Richtlijn 210.

Toezichtvragen

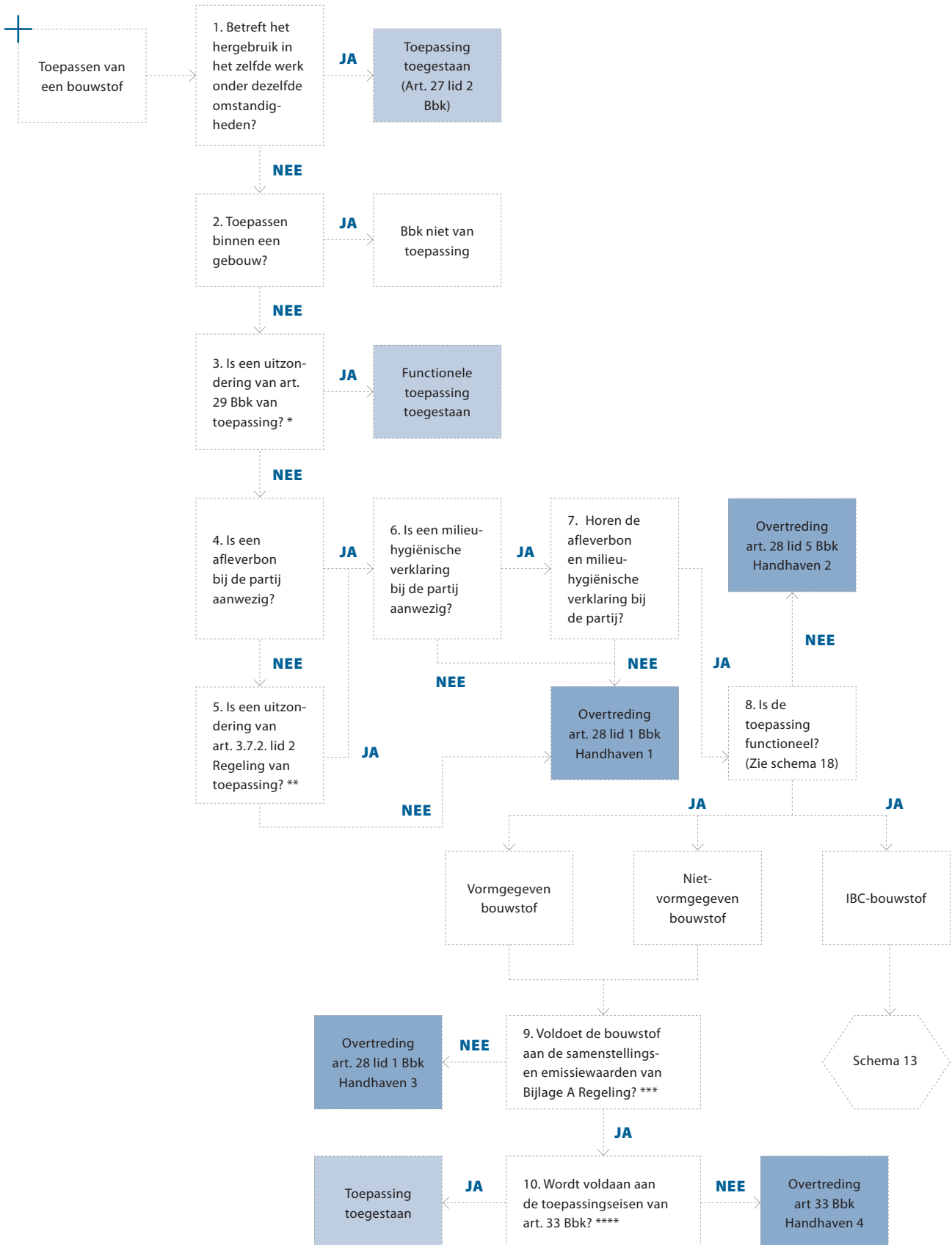
In de volgende schema's zijn de relevante bepalingen m.b.t. bouwstoffen uitgewerkt. Hierbij is iedere bepaling in een schema uitgewerkt.

In schema 10 is aangegeven welke schema's van belang zijn bij de toepassing van bouwstoffen, grond of baggerspecie.

Schema 10: Overzicht schema's toepassingen

Schema 11: Toets bouwstof

- * Uitzonderingen van art. 29 lid 1 Bbk zijn:
  - Toepassen van metselmortel of natuursteenproducten, uitgezonderd breuksteen en steenslag;
  - Zonder bewerking opnieuw onder dezelfde condities toepassen van vormgegeven bouwstoffen van beton, keramiek, natuursteen en bakstenen;
  - Zonder bewerking opnieuw onder dezelfde condities toepassen van bouwstoffen, waarvan de eigendom niet wordt overgedragen;
  - Opnieuw toepassen van niet-teerhoudend asfalt of asfaltbeton in wegverhardingen indien op de juiste wijze is aangetoond dat het materiaal niet teerhoudend is;
  - Toepassen van bouwstoffen door natuurlijke personen anders dan in de uitoefening van beroep of bedrijf.
- ** Op grond van art. 3.7.2. lid 2 Regeling bodemkwaliteit is een afleverbon bij een partij niet vereist indien:
  - a. een daarbij behorende partijkeuring aanwezig is;
  - b. de partij wordt hergebruikt als bedoeld in art. 29 lid 1 onder c Bbk
  - c. de partij wordt toegepast door een particulier als bedoeld in art. 29 lid 1 onder e Bbk.
- *** Controle van normen kan plaatsvinden a.d.h.v. de gegevens uit de milieuhygiënische verklaring. Deze moet op grond van art. 29 lid 1 onder c aantonen dat aan de bepalingen van art. 29 lid 1 onder a en b wordt voldaan. In art. 4.13.1 van de Regeling bodemkwaliteit is aangegeven dat een overschrijding kan worden aangetoond n.a.v. een partijkeuring. Als uit controle van de samenstellings- en emissiewaarden blijkt dat niet aan de eisen wordt voldaan, is art. 29 lid 1 Bbk overtreden. Hier is daarmee kennelijk gehandeld in strijd met de erkenning en normdocumenten of er is valsheid in geschrifte gepleegd.
- **** Op grond van art. 33 Bbk moet degene die een bouwstof toepast er zorg voor dragen dat die bouwstof:
  - a. niet met de bodem wordt vermengd;
  - b. kan worden verwijderd;
  - c. wordt verwijderd in geval het werk of het deel van het werk waarvan de bouwstof deel uitmaakt niet meer als functionele toepassing kan worden beschouwd, tenzij het verwijderen leidt tot een grotere aantasting van de bodem of het oppervlaktewater dan het niet verwijderen.

Handhaven 1:

- Is er sprake van een vergissing? Dan zo mogelijk alsnog de juiste verklaring laten tonen.
- Is er sprake van bewust overtreden of grove nalatigheid? Informeer het toezichtsloket.

Optreden i.v.m. overtreding art. 28 lid 1 Bbk.

Handhaven 2:

- Is er sprake van onduidelijkheid? Dan alsnog de functionaliteit aan laten tonen en afhankelijk van de resultaten daarvan de partij wel of niet in de toepassing laten.
  - Is er sprake van bewust overtreden of grove nalatigheid? Informeer het toezichtsloket.
- Optreden i.v.m. overtreding art. 28 lid 5 Bbk. Niet functionele toepassingen moeten worden verwijderd. Afhankelijk van de mate van overtreding kan worden volstaan met gedeeltelijke verwijdering evt. zover tot de hoeveelheid of locatie wel functioneel is.

Handhaven 3:

- Is er sprake van een vergissing? Dan alsnog de juiste verklaring laten tonen.
- Is er sprake van bewust overtreden of grove nalatigheid? Informeer het toezichtsloket.

Optreden i.v.m.:

- overtreding art. 28 lid 1 Bbk en/of
- valsheid in geschrifte (art. 225 WvSr).

Bij overschrijding van de samenstellings- en emissiewaarden kan het nodig zijn om de toegepaste partij te verwijderen. Het is in bepaalde situaties mogelijk om de milieuhygiënische gevolgen voldoende te beperken door de partij te isoleren, bijv. door de toepassing van een schone-schouderconstructie bij wegebouw of door de aanleg van een vloestofdichte verharding boven de toegepaste partij.

Handhaven 4:

- Is er sprake van een herstelbare situatie? Dan alsnog de vereiste voorzieningen laten realiseren of de bouwstof laten verwijderen.
- Is er sprake van een onherstelbare situatie? Strafrechtelijk optreden. Informeer het toezichtsloket.
- Is er sprake van het niet verwijderen nadat het werk haar functie heeft verloren? Alsnog de bouwstof laten verwijderen, tenzij dit tot een grotere aantasting leidt van de bodem of het oppervlaktewater dan het niet verwijderen.

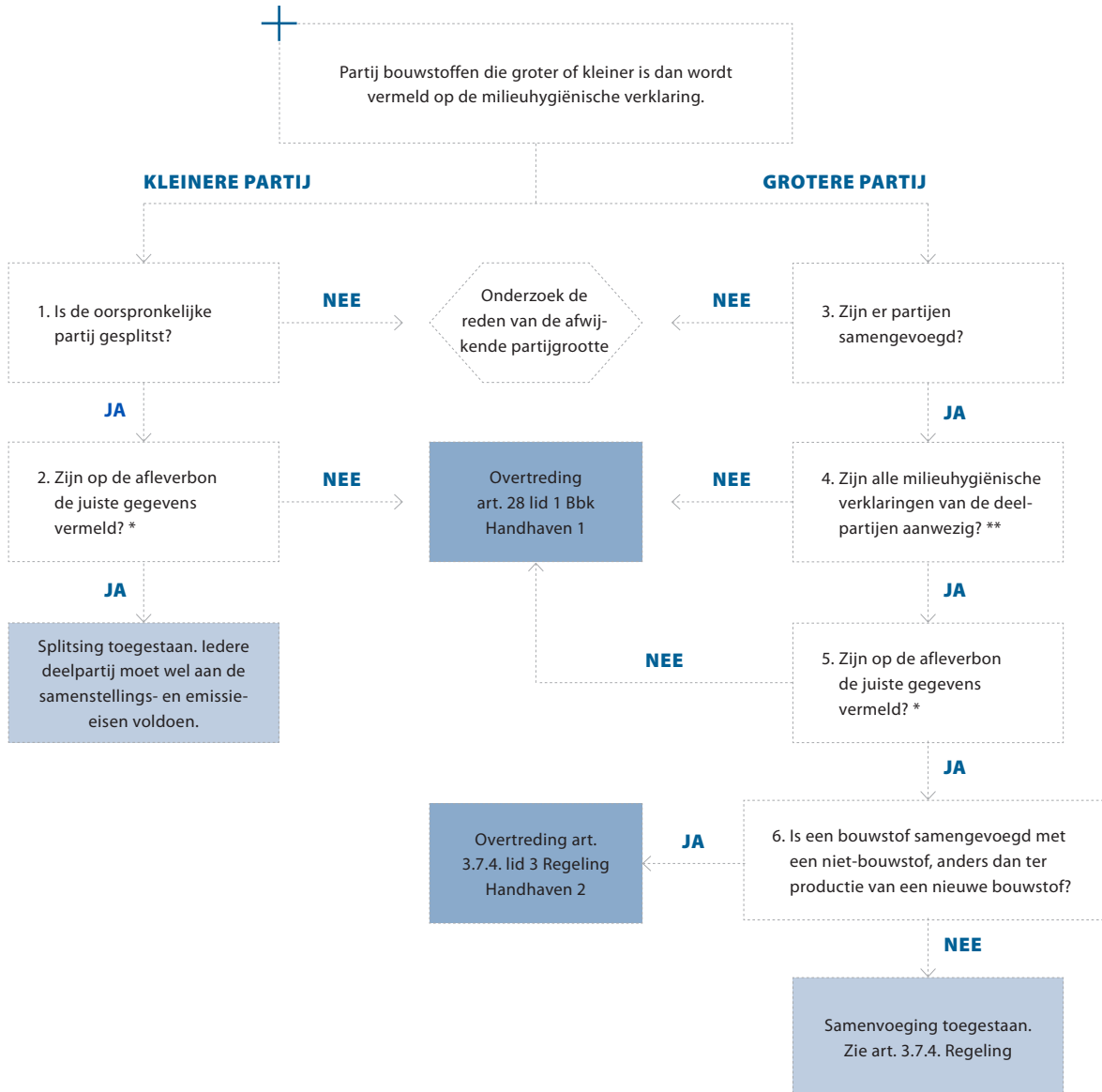
Hoort de partij bij de milieuhygiënische verklaring?

Bij het toepassen van bouwstoffen is het lokaal bevoegde gezag verantwoordelijk voor het toezicht. Zij dient daarbij o.a. te controleren op de aanwezigheid en juistheid van de milieuhygiënische verklaring. Hierbij is een belangrijk aandachtspunt of de toegepaste partij en de milieuhygiënische verklaring bij elkaar horen. Dit kan op verschillende manieren worden gecontroleerd:

- **Administratief onderzoek:**
  - Vergelijken van gegevens uit verschillende documenten.
  - Controle grondbalans via database Amice van het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen.
  - Vergelijken van documentgegevens met gegevens van transportbedrijf en financiële gegevens.
- **Fysieke controle:**
  - Bemonsteren en analyseren van partijen en vergelijken met gegevens uit de milieuhygiënische verklaring.
- Om te controleren of een aangetroffen partij en de milieuhygiënische verklaring bij elkaar horen, kan worden bekeken wat de herkomst van de partij is. Bij een partij grond, baggerspecie of bouwstoffen horen vaak schriftelijke bewijsstukken die teruggaan naar de herkomst. Door de verschillende documenten te vergelijken met elkaar en met de verklaringen van betrokkenen kan een beeld worden gevormd van de juistheid van de verstrekte gegevens. Documenten zijn met name:
  - Begeleidingsbrief afval;
  - Afleverbon Bbk;
  - Vrachtbrieven en weegbonnen;
  - Milieuhygiënische verklaring:
    - Partijkeuring: beschrijving materiaal in het bemonsteringsrapport;
    - Productcertificaat: omschrijving materiaal;
    - Fabrikant-eigen verklaring: omschrijving materiaal;
    - (Water)bodem onderzoek: omschrijving materiaal / monsternameplan.
- Controleer of de gegevens van de aangetroffen partij overeenstemmen met de gegevens op de bijbehorende documenten. Veel documenten verwijzen naar elkaar. Hiervan kan gebruik worden gemaakt door te controleren of naar de juiste documenten wordt verwezen.
- Let hierbij o.a. op:
  - Omvang van de partij (los gestort materiaal is ca. 1,2 keer meer in volume dan vast)
  - Homogeniteit (vers uitgegraven grond kan nooit homogeen zijn / gezeefde grond wel).
  - Samenstelling (bodemprofiel en evt. verontreinigingen staan aangegeven in bemonsteringsrapporten).
  - Plaats van herkomst (vergelijk de vrachtpapieren met de overige documenten, controleer evt. de tachograafschrift van de vrachtwagen en vergelijk de gereden afstand met de andere gegevens).
  - Herkomst en toepassingsgebied.

Schema 12: Afwijkende partijgrootte bouwstoffen

* In art. 3.7.4. Regeling bodemkwaliteit is bepaald dat op de afleverbon moet zijn vermeld welke partijen zijn samengevoegd, in welke verhouding, wanneer dit is uitgevoerd en wie dit heeft gedaan.

** Op grond van art. 3.7.4. lid 2 Regeling bodemkwaliteit mag gebruik worden gemaakt van de milieuhygiënische verklaringen van de oorspronkelijke partijen als het dezelfde soort bouwstoffen betreft.

Handhaven 1:

- Is er sprake van een vergissing? Dan alsnog de juiste verklaring of bon laten tonen.
- Is er sprake van bewust overtreden of grove nalatigheid? Informeer het toezichtsloket.
Optreden i.v.m.:
  - overtreding art. 28 lid 1 Bbk en/of
  - valsheid in geschrifte (art. 225 WvSr).

Handhaven 2:

- Bouwstof mag niet onder het Bbk worden verhandeld, vervoerd, toegepast enz. Zo nodig laten verwijderen en afvoeren als afval. Informeer het toezichtsloket.

Splitsen en samenvoegen van partijen bouwstoffen

Splitsen van partijen (Art. 3.7.3. Regeling bodemkwaliteit)

1. Indien een partij wordt gesplitst in deelpartijen, moeten de deelpartijen voldoen aan de maximale samenstellings- en emissiewaarden van bijlage A bij de Regeling bodemkwaliteit.
2. Voor de deelpartijen kan gebruik worden gemaakt van de milieuhygiënische verklaring die op de oorspronkelijke partij betrekking heeft, mits de relatie tussen deelpartij en oorspronkelijke partij of productieproces, als ook wie de splitsing heeft uitgevoerd en wanneer, wordt aangegeven op een afleveringsbon.
3. Degene die de splitsing uitvoert of laat uitvoeren, is verantwoordelijk voor het gestelde in het eerste en tweede lid.

Het splitsen van een partij is in principe toegestaan. Opmerkingen:

- Bij heterogene partijen kan de verontreiniging namelijk verschillend over de partij verdeeld zijn. Dat zou ook kunnen leiden tot deelpartijen die niet voldoen aan de maximale waarden van het Bbk, terwijl de gehele partij hieraan (net) wel voldoet.
- Bij splitsing mag worden verwezen naar de milieuhygiënische verklaring van de oorspronkelijke partij.
- Bij splitsing moet op een afleveringsbon bij de deelpartij worden aangegeven dat sprake is van een gesplitste deelpartij. Op de afleveringsbon moet worden aangegeven wie de splitsing heeft uitgevoerd en wanneer. Ook moet degene die de splitsing uitvoert, in zijn administratie helder aangeven welke partij is gesplitst, wanneer dit plaatsvond en waar de deelpartijen naartoe zijn gegaan.

Samenvoegen van partijen (Art. 3.7.4. Regeling bodemkwaliteit)

1. Als partijen worden samengevoegd, kan gebruik worden gemaakt van de milieuhygiënische verklaringen die op de oorspronkelijke partijen betrekking hadden, mits de relatie tussen samengevoegde partij en de oorspronkelijke partijen, als ook wie de samenvoeging heeft uitgevoerd en wanneer, wordt aangegeven op een afleveringsbon.
2. Het eerste lid geldt niet voor het samenvoegen van verschillende soorten bouwstoffen.
3. Het is niet toegestaan om bouwstoffen samen te voegen met niet-bouwstoffen, anders dan bij de productie van een bouwstof.

IBC-bouwstoffen

IBC-bouwstoffen mogen alleen onder isolerende voorzieningen worden toegepast als IBC-bouwstof.

Ontwerp

Alvorens het werk met een IBC-bouwstof kan worden uitgevoerd, moet het ontwerp volledig zijn uitgewerkt en goedgekeurd door een daartoe aangewezen instantie. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van bestaande documenten zoals de BRL 2373 of de CROW-publicatie 144.

Deze laatstgenoemde uitgave was oorspronkelijk bedoeld om niet-standaardoplossingen, zoals opgenomen in het Bouwstoffenbesluit, te beoordelen op gelijkwaardigheid. In dit kader is deze uitgave bedoeld om aan de hand van de daarin opgenomen methodiek het ontwerp op een gestructureerde wijze te beoordelen. Een onderdeel van het ontwerp is de zettingsberekening. Het ontwerp dient goedgekeurd te zijn, voordat met de toepassing wordt begonnen. Vanuit de handhaving is het vooral van belang om te letten op het goedgekeurde ontwerp en later op uitvoering overeenkomstig dat ontwerp. Toezicht in het veld is hierbij onontbeerlijk.

In het Bouwstoffenbesluit waren de minimale hoeveelheden 1.000 ton voor wegfunderingen en 10.000 ton voor ophogingen. Vanwege de beheersbaarheid is gekozen voor het niet meer toestaan van kleine hoeveelheden. In het Bbk geldt een minimale toepassingshoeveelheid van 5.000 m³. Daarmee is het onderscheid tussen wegfunderingen en ophogingen vervallen.

Onder de term aaneengesloten wordt verstaan dat de IBC-bouwstof in een herkenbaar geheel moet worden toegepast.

Het is wel toegestaan dat een ophoging wordt onderbroken door bijvoorbeeld een viaduct.

In aansluiting op de maximale waarden die voor grond en baggerspecie in grootschalige toepassingen worden gesteld, is de minimale hoeveelheid in plaats van in tonnen, uitgedrukt in m³. Dit heeft het voordeel dat vanuit het ontwerp direct het volume volgt en het niet meer afhankelijk is van de aan te nemen dichtheid van de bouwstof of wordt voldaan aan de minimale waarde.

Isolerende voorzieningen

Voor alle toepassingen van IBC-bouwstoffen is een isolerende voorziening verplicht. Deze kan bestaan uit een bentoniethoudende afdichting, zijnde een bentonietmat, een laag zandbentonietpolymeergel, of een kunststof HDPE-folie. Welke voorziening wordt toegepast is aangegeven in het ontwerp.

De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat bentoniet gevoelig is voor de stoffen die in sommige bouwstoffen aanwezig zijn. Zo is de aanwezigheid van zouten en een hoge pH-waarde nadelig voor de levensduur. Om die reden moeten met name bij AVI-bodemas en E-vliegassvoorzieningen worden getroffen om aantasting te voorkomen. Deze voorziening betreft een diffusieremmende laag en kan bestaan uit een laag bitumenemulsie of een kunststof folie. In de praktijk wordt vooral een kunststoffolie toegepast.

Het is toegestaan alternatieve beschermende voorzieningen toe te passen via de gelijkwaardigheidsbeoordeling (volgens CROW-publicatie 144).

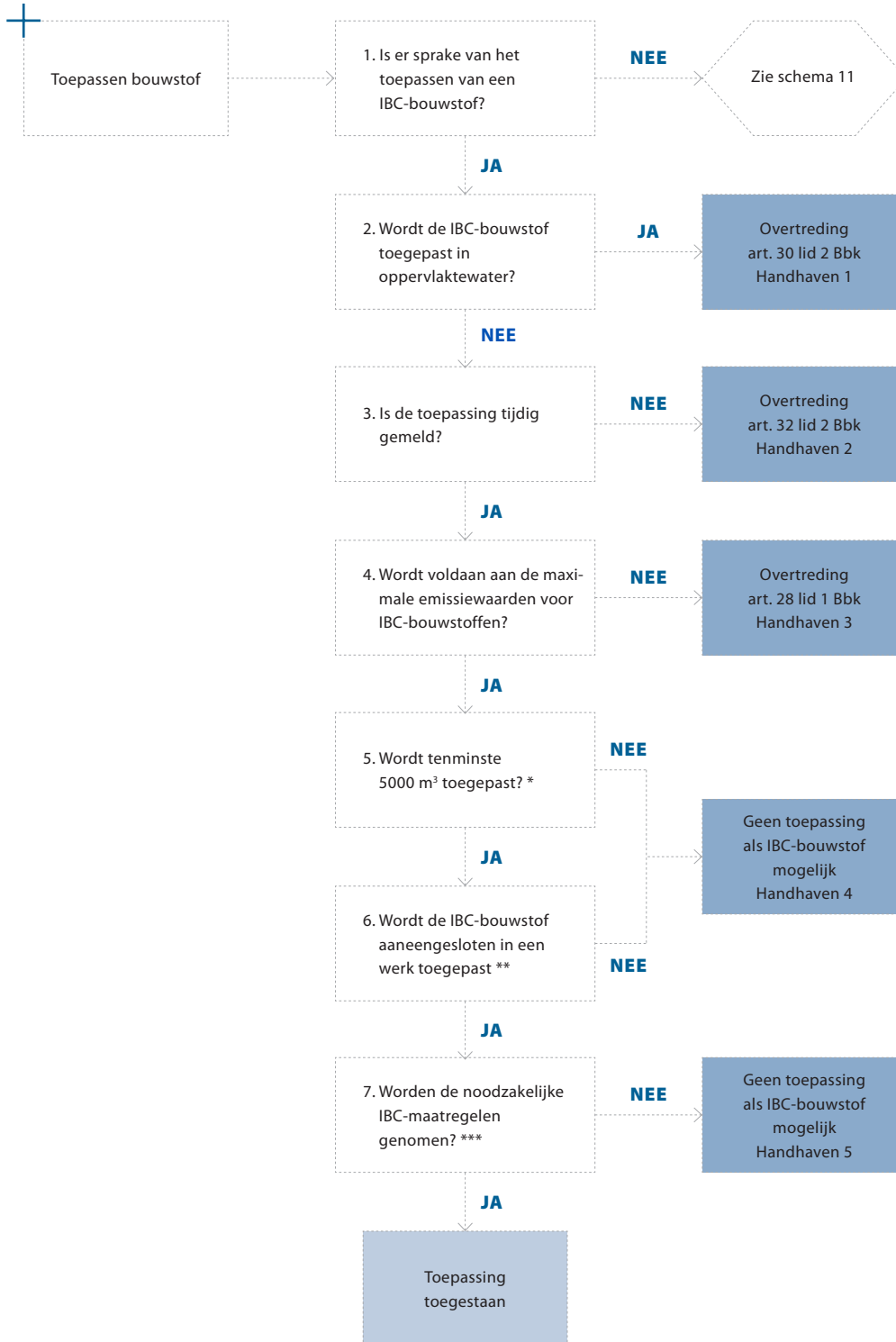
Via de gelijkwaardigheidsbeoordeling is het ook mogelijk aan te tonen dat de negatieve invloed van de IBC-bouwstof op de afdichting verwaarloosbaar is, zodat kan worden afgezien van het aanbrengen van de diffusieremmende laag. Voor meer informatie over de gelijkwaardigheid wordt verwezen naar www.bodemplus.nl.

Van groot belang is paragraaf 3.9 van de Regeling bodemkwaliteit. Dit stelt dat de constructie die wordt toegepast moet staan aangegeven in het ontwerp. Dit ontwerp moet worden goedgekeurd door een daartoe deskundig bedrijf (Art. 3.9.1 lid 4 Regeling). De aanleg moet plaatsvinden overeenkomstig dit ontwerp. Dit ontwerp is dus essentieel bij het toezicht! Bentoniethoudende afdichtingen in wegbouwkundige constructies moeten aan de bovenzijde worden beschermd tegen strooizout. Bij gebruik van dunne afdichtingsmaterialen (kleiner dan 5 cm) dient te worden voorkomen dat scherpe voorwerpen in de IBC-bouwstof de afdichtende lagen kunnen beschadigen. Hierdoor zouden de afdichtende lagen hun isolerende werking kunnen verliezen. Beschadiging kan bijvoorbeeld worden voorkomen door een laag met een maximale korrel-diameter van 3 mm en een dikte van tenminste 5 cm aan te brengen tussen de IBC-bouwstof en de afdichtingslaag. Tevens is het van belang dat de IBC-bouwstof in voldoende mate boven het grondwaterpeil (minimaal 0,5 m) wordt aangelegd.

Toepassing van IBC-bouwstoffen in oppervlaktewater

Op grond van art. 30 lid 2 Bbk is het verboden om IBC-bouwstoffen toe te passen in oppervlaktewater. Let er daarbij op dat buitendijkse gebieden zoals uiterwaarden, ook als zij al jarenlang droog staan, oppervlaktewater zijn.

Schema 13: Toepassing IBC-bouwstoffen

* In art. 3.9.1. lid 3 van de Regeling bodemkwaliteit is aangegeven dat er tenminste 5.000 m³ in aaneengesloten hoeveelheden moet worden toegepast.

** Onder aaneengesloten wordt verstaan dat de IBC-bouwstof in een herkenbaar geheel moet worden toegepast. Het is wel toegestaan dat een ophoging wordt onderbroken door bijv. een viaduct.

*** In art. 30 lid 1 onder c Bbk is aangegeven dat er IBC-maatregelen moet worden getroffen. In paragraaf 3.9 van de Regeling bodemkwaliteit zijn de IBC-maatregelen verder genoemd. Deze maatregelen moeten zijn omschreven in een ontwerp, als bedoeld in art. 3.9.1. Regeling. Het werk moet worden uitgevoerd overeenkomstig dit ontwerp.

Handhaven 1:

- De werkzaamheden zo snel mogelijk stilleggen. De IBC-bouwstoffen moeten worden verwijderd.

Handhaven 2:

- Is er sprake van een vergissing? Alsnog een juiste melding in laten dienen en afhankelijk van de resultaten daarvan de partij wel of niet in de toepassing laten. Toepassing stilleggen totdat de melding is behandeld.
- Is er sprake van bewust overtreden of grove nalatigheid? Informeer het toezichtsloket. Alsnog een juiste melding in laten dienen en afhankelijk van de resultaten daarvan de partij wel of niet in de toepassing laten. Toepassing stilleggen totdat de melding is behandeld.

Handhaven 3:

- De bouwstoffen mogen niet worden toegepast en moeten worden verwijderd.

Handhaven 4:

- Is het mogelijk om nog aan de eisen te voldoen? Een melding in laten dienen voor de toegestane toepassing. Toepassing stilleggen totdat de melding is behandeld.
- Is het niet mogelijk om nog aan de eisen te voldoen? De IBC-bouwstoffen laten verwijderen.

Handhaven 5:

- Is het mogelijk om nog aan de eisen te voldoen binnen het goedgekeurde ontwerp? De toepassing uit laten voeren met de vereiste maatregelen overeenkomstig het goedgekeurde ontwerp.
- Is het mogelijk om aan de eisen te voldoen binnen een nieuw ontwerp? Laat een nieuw ontwerp indienen, waarin de vereiste maatregelen zijn vermeld. Leg de werkzaamheden stil totdat een nieuw ontwerp is goedgekeurd. Laat zonodig tijdelijke maatregelen nemen overeenkomstig art. 3.9.2. lid 9 Regeling bodemkwaliteit. De IBC-bouwstoffen laten verwijderen.
- Is het niet mogelijk om aan de eisen te gaan voldoen? Laat de IBC-bouwstoffen verwijderen.

8.4 Betrokken partijen

Bij het toepassen van bouwstoffen zijn verschillende partijen betrokken te weten:

Tabel 22: Betrokken partijen toepassen van bouwstoffen

BETROKKENE	VERANTWOORDELIJKHEID
Eigenaar	In art. 1 Bbk is aangegeven dat het toegepast houden van een bouwstof wordt gezien als een toepassing. De eigenaar van een toepassingslocatie is dus direct verantwoordelijk voor het houden van een bouwstof in een toepassing.
Opdrachtgever	In art. 1 Bbk is aangegeven dat het laten aanbrenge van een bouwstof wordt gezien als een toepassing. De opdrachtgever van een toepassing is dus direct verantwoordelijk. De hoofdaannemer kan hierbij t.o.v. een onderaannemer gelden als opdrachtgever.
Uitvoerder	Degene die de bouwstof in een werk aanbrengt is direct verantwoordelijk.
Gemeente	De gemeente is voor de toepassing van bouwstoffen op grond van art. 2 Bbk. het bevoegd gezag ten opzichte van degene die een bouwstof toepast op of in de bodem, uitgezonderd de bodem onder oppervlaktewater.
Provincie	De provincie is verantwoordelijk voor het toezicht op een Wm-vergunning of algemene regels voor zover toepassing plaatsvindt binnen een inrichting waarvoor zij bevoegd gezag is.
Waterkwaliteitsbeheerder	De waterkwaliteitsbeheerder is voor de toepassing van bouwstoffen op grond van art. 2 Bbk het bevoegd gezag ten opzichte van degene die een bouwstof toepast in oppervlaktewater.
Inspectie (VROM of VenW)	De Inspecties zijn belast met het toezicht op de gehele bouwstoffenketen, uitgezonderd de toepassing. Wel zijn zij verantwoordelijk voor de handhaving van Kwalibo, ook als deze van toepassing is op het toepassen van bouwstoffen.

8.5 Wat kan er mis gaan?

In de volgende tabel zijn risicovolle situaties genoemd die bij het toepassen van bouwstoffen kunnen voorkomen.

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
SLOPEN				
Puin, afkomstig van de sloop, wordt ter plaatse toegepast zonder dat het is bewerkt.	Verontreiniging van de bodem door afvalstoffen.	Controleer of het puin legaal wordt afgevoerd.	<p>Laat ter plaatse toegepast puin verwijderen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang) Maak pv op.</p> <p>Meld bij de afvoer van puin de afnemer en het bevoegde gezag van de plaats van bestemming dat de puin/grond die wordt aangevoerd mogelijk niet voldoet aan de vereisten.</p>	Onbewerkt puin mag op grond van het Stortverbod (art. 10.2 Wm) niet worden toegepast.
TOEPASSEN VAN BOUWSTOFFEN				
De bouwstoffen bevatten meer dan 20 gewichtsprocenten grond of baggerspecie.	Het materiaal kan minder hoogwaardig worden toegepast. Vermenging kan leiden tot onduidelijkheid m.b.t. de normstelling (Is het grond, baggerspecie of een bouwstof?).	<p>Controleer of in de milieuhygiënische verklaring het juiste gewichtspercentage grond of baggerspecie is vermeld.</p> <p>Controleer administratief (de milieuhygiënische verklaring) en fysiek (visuele samenstelling). Neem zonodig monsters en laat de samenstelling daarvan bepalen.</p>	<p>Laat, indien dit mogelijk is, grond of baggerspecie die teveel aanwezig is in de bouwstof uitzeven.</p> <p>Als de milieuhygiënische verklaring een verkeerd gewichtspercentage vermeldt is er sprake van overtreding van Kwalibo en mogelijk van valsheid in geschrifte. Politie en Inspectie (VROM of VenW) kunnen hiertegen optreden.</p>	Art. 26 lid 3 Bbk

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
De bouwstof wordt gebruikt voor het verondiepen of dempen van oppervlaktewater.	Verontreiniging van oppervlaktewater t.g.v. het uitlogen van de bouwstof.	<p>Controleer of het een oppervlaktewater betreft.</p> <p>Ga na of er sprake is van een overtreding van art. 1 Wvo of art. 4 Uitvoeringsbesluit. Ga daarvoor na of het oppervlaktewater door de toepassing wordt verontreinigd en of het een schadelijke of afvalstof betreft.</p> <p>Controleer of een bouwstof dan wel grond of baggerspecie betreft.</p> <p>Laat zo nodig het bouwstofkarakter bepalen zoals is aangegeven in paragraaf 3.2. van de Regeling bodemkwaliteit.</p>	<p>Laat foutief toegepaste bouwstoffen verwijderen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang)</p> <p>Maak pv op.</p> <p>Controleer de afvoer en de bestemming van de bouwstoffen.</p> <p>Informeel het bevoegd gezag die toezicht uitoefent bij de ontdoener van de betreffende partij. De ontdoener is op grond van art. 10.1 Wm verantwoordelijk voor een verantwoorde bestemming.</p>	Art. 1 Wvo. en/of art. 4 Uitvoeringsbesluit art. 1 lid 3 Wvo.
De bouwstof wordt gebruikt voor het ophogen van de bodem t.b.v. een woonwijk of een industrieterrein.	Bodemverontreiniging t.g.v. het uitlogen van de bouwstof.	<p>Controleer of het een afvalstof betreft.</p> <p>Ga na of de bodem door de bouwstof kan worden verontreinigd.</p>	Zie boven.	Art. 10.1 en 10.2 Wm Art. 18.18 Wm Art. 13 Wbb
De toegepaste bouwstoffen mogen onder deze omstandigheden of in deze hoeveelheden niet worden toegepast.	Bouwstoffen worden niet functioneel toegepast. Er is eventueel sprake van het niet nuttig toepassen van afvalstoffen.	<p>Beoordeel of er aan de eisen van functionaliteit wordt voldaan.</p> <p>Controleer of er een goede civieltechnische, bouwtechnische, geluidstechnische of evt. esthetische onderbouwing beschikbaar is, bijv. in de vorm van een bouwvergunning of positieve bestemming in het bestemmingsplan.</p>	<p>Laat de evt. functionaliteit alsnog aantonen.</p> <p>Laat zo nodig het toegepaste materiaal verwijderen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang)</p> <p>Maak pv op.</p> <p>Informeel bij afvoer van materiaal het bevoegd gezag op de ontvangende locatie.</p>	Art. 28 lid 5 Bbk Art. 10.2 Wm. Art. 13 Wbb

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
Bouwstof opnieuw toegepast door dezelfde eigenaar zonder inachtneming van de zorgplicht.	Aanwezigheid asbest, PAK of andere verontreinigingen in bouwstof geproduceerd voordat het Bouwstoffenbesluit van kracht werd.	Controleer of (indicatief) onderzoek gedaan is en/of de productie en eerste toepassing van de bouwstof aantoonbaar heeft plaatsgevonden onder NL-BSB certificaat of gelijkwaardig bewijsmiddel.	Vraag gegevens herkomst bouwstof in eerste toepassing op bij eigenaar. Laat zo nodig (indicatieve) onderzoeken uitvoeren, ten minste op bekende risico parameters zoals asbest en PAK bij granulaat van voor 1994.	Arbo-wetgeving IPO-interim beleid (1994) Bouwstoffenbesluit (1999) Art. 10.1 en 10.2 Wm.
De toegepaste bouwstoffen voldoen niet aan de samenstellings- en emissiewaarden.	Bodem of oppervlaktewater kunnen worden verontreinigd.	Controleer de aanwezigheid van een milieuhygiënische verklaring. Deze mag niet zijn afgegeven als niet aan de samenstellings- en emissiewaarden wordt voldaan. Controleer of deze verklaring bij de betreffende partij hoort.	Laat zo nodig het toegepaste materiaal verwijderen. Eventueel kan worden volstaan met isolerende maatregelen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang). Maak pv op.	Art. 28 Bbk
ADMINISTRatieve GEGEVENS				
De milieuhygiënische verklaring ontbreekt.	Bouwstoffen met onbekende kwaliteit worden toegepast. Wellicht zijn eerder in de keten overtredingen gepleegd.	Controleer of er wel een milieuhygiënische verklaring voor de bouwstof is afgegeven. Controleer de herkomst van de bouwstof en ga na of er eerder in de keten wel een milieuhygiënische verklaring aanwezig was.	Leg de werkzaamheden stil totdat een juiste en volledige milieuhygiënische verklaring bij de partij aanwezig is. Informeert het toezichtloket. De Inspecties kunnen (preventief) een dwangsom opleggen om te voorkomen dat op andere locaties dezelfde overtreding wordt gepleegd. Maak pv op. Informeert de bevoegd gezagen die eerder in de keten verantwoordelijk waren voor toezicht.	Art. 28 Bbk

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
<p>De afleverbon of partijkeuring ontbreekt.</p>	<p>De herkomst van de bouwstof is moeilijker te achterhalen.</p> <p>Ketenhandhaving wordt bemoeilijkt.</p>	<p>Ga na waarom een afleverbon of partijkeuring ontbreekt.</p> <p>Controleer de herkomst van de bouwstof en ga na of er eerder in de keten wel een afleverbon of partijkeuring aanwezig was.</p> <p>Controleer of de partij aan de eisen van het Bbk voldoet.</p>	<p>Leg de werkzaamheden stil totdat een juiste en volledige afleverbon of partijkeuring bij de partij aanwezig is.</p> <p>Informeel het toezichtloket.</p> <p>De Inspecties kunnen (preventief) een dwangsom opleggen om te voorkomen dat op andere locaties dezelfde overtreding wordt gepleegd.</p> <p>Maak pv op.</p> <p>Informeel de bevoegd gezagen die eerder in de keten verantwoordelijk waren voor toezicht.</p>	<p>Art. 28 Bbk</p>
TOEPASSINGSEISEN				
<p>De bouwstof wordt niet terugneembaar toegepast.</p>	<p>De bouwstoffen kan niet meer goed worden verwijderd.</p> <p>De bouwstof kan onderdeel uit gaan maken van de bodem. De normstelling is hier niet op gebaseerd.</p>	<p>Ga na of de bouwstof alsnog terugneembaar kan worden toegepast door het aanbrengen van extra voorzieningen of extra inmeten.</p> <p>Ga na wie de bouwstof heeft aangebracht en daarmee verantwoordelijk is. Ga eveneens na welke afspraak is gemaakt over het terugneembaar toepassen.</p> <p>Laat de bouwstof uitnemen en terugneembaar toepassen. Eventuele milieugevolgen moeten worden hersteld.</p>	<p>Leg de werkzaamheden stil. Laat zo nodig de bouwstoffen verwijderen en evt. terugneembaar opnieuw toepassen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang).</p> <p>Maak pv op.</p> <p>Stel zowel de opdrachtgever als uitvoerder schriftelijk op de hoogte van de constateringen en laat zo nodig maatregelen nemen.</p> <p>Informeel het toezichtloket als er sprake is van overtredingen door een erkende intermediair.</p>	<p>Art. 33 Bbk</p>

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
Een toegepaste bouwstof wordt niet verwijderd nadat het werk haar functie heeft verloren.	De bodem wordt onnodig lang belast. Bouwstoffen kunnen uit het zicht verdwijnen.	Ga na wie verantwoordelijk is voor de eventuele verwijdering. Ga na of het werk of het relevante gedeelte haar functie verliest of heeft verloren. Ga na of verwijdering leidt tot een grotere aantasting van de bodem dan het niet verwijderen.	Stel zowel de opdrachtgever als uitvoerder schriftelijk op de hoogte van de constatering en laat zo nodig maatregelen nemen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang). Maak pv op. Informeert het toezichtslotket als er sprake is van overtredingen door een erkende intermediair.	Art. 5 Bbk Art. 33 Bbk
De bouwstof wordt vermengd met de bodem.	De bodem wordt extra belast.	Ga na wie verantwoordelijk is voor de toepassing. Ga na wie de bouwstof heeft aangebracht en daarmee verantwoordelijk is. Ga eveneens na welke afspraak is gemaakt over de wijze van toepassing. Laat de bouwstof uitnemen en terugneembaar toepassen.	Leg de werkzaamheden stil. Laat zo nodig de bouwstoffen verwijderen en evt. opnieuw toepassen, nadat het is gescheiden van de bodem. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang). Maak pv op. Stel zowel de opdrachtgever als uitvoerder schriftelijk op de hoogte van de constatering en laat zo nodig maatregelen nemen. Informeert het toezichtslotket als er sprake is van overtredingen door een erkende intermediair.	Art. 33 Bbk Art. 13 Wbb

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
IBC-TOEPASSING				
De omgeving wordt verontreinigd met IBC-bouwstoffen.	Toepassing van IBC-bouwstoffen buiten de IBC-voorzieningen.	Controleer regelmatig of de omgeving niet wordt verontreinigd.	Laat de gemorste IBC-bouwstoffen verwijderen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom). Maak pv op. Informeel het toezichtslotet als er sprake is van overtredingen door een erkende intermediair.	Art. 13 Wbb Art. 30 lid 13 Bbk Art. 3.9.1. en 3.9.2. Regeling bodemkwaliteit
Er wordt afgeweken van de voorgescreven IBC-voorzieningen zonder een gelijkwaardigheidsverklaring.	De gelijkwaardigheid van de IBC-voorzieningen is niet duidelijk.	Controleer of de IBC-voorzieningen overeenkomen met de voorzoningen zoals deze zijn voorgeschreven en zoals deze zijn beschreven in het ontwerp.	Leg werkzaamheden stil totdat de noodzakelijke gelijkwaardigheidsverklaring is afgegeven.	Art. 30 lid 1 Bbk Paragraaf 3.10 Regeling bodemkwaliteit
IBC-voorzieningen worden niet juist aangebracht.	De bodem kan (op termijn) worden verontreinigd door de IBC-bouwstof.	Controleer in het veld of voorzoningen worden aangebracht overeenkomstig het ontwerp/werkplan.	Informeel het toezichtslotet. Laat de werkzaamheden uitvoeren overeenkomstig het ontwerp.	Art. 30 lid 1 Bbk Art. 3.9.1. en 3.9.2. Regeling bodemkwaliteit
Controlewerkzaamheden tonen aan dat een IBC-toepassing niet voldoet (bijv. verhoogde concentraties in grondwater of door zettingen is afstand tussen onderkant toepassingen en grondwater < 0,5 m).	De bodem of het grondwater kan (op termijn) worden verontreinigd door de IBC-bouwstof of is al verontreinigd.	Zie toe op het juist en voldoende frequent uitvoeren van het beheers- en controleplan als bedoeld in art. 3.9.4. lid 2 Regeling bodemkwaliteit. Voer hiertoe zelf fysieke controles uit.	Laat degene die verantwoordelijk is voor de toepassing aantonen waardoor de tekortkoming wordt veroorzaakt en laat zodoend aanvullende IBC-maatregelen nemen.	Art. 30 lid 1 Bbk Paragraaf 3.9 Regeling bodemkwaliteit

8.6 Kwalibo

Bij de productie van bouwstoffen, grond en baggerspecie is Kwalibo uitermate belangrijk. Producten die worden geleverd onder een erkende kwaliteitsverklaring (product- of procescertificaat) moeten zijn geproduceerd overeenkomstig de vastgestelde normdocumenten (art. 18 Bbk en bijlage C Regeling bodemkwaliteit).

In Bijlage C Regeling bodemkwaliteit zijn onder categorie 2 (afgeven van kwaliteitsverklaringen) 75 normdocumenten vermeld. Deze normdocumenten gelden eveneens voor categorie 10 van Bijlage C (produceren van bouwstoffen, grond of baggerspecie).

Controle hierop dient plaats te vinden door de certificerende of geaccrediteerde instellingen en door de VROM-Inspectie en/of Inspectie VenW.

Dit betekent dat overtredingen die worden geconstateerd door andere bevoegde gezagen moeten worden doorgegeven aan deze instanties.

8.7 Oordeelsvorming en interventie

Indien een gemeentelijke toezichthouder/handhaver of een waterkwaliteitsbeheerder/handhaver twijfelt aan de kwaliteit van een bouwstof kan dit worden gemeld bij de Inspecties (www.vrom.nl/bodemsignaal). De VROM-Inspectie of Inspectie VenW handelt dit verder af en schakelt indien nodig het OM in.

Daarnaast kan contact worden opgenomen met het bevoegd gezag dat op grond van andere wetgeving (zie eerder in deze paragraaf) toezicht uitoefent op de locatie van herkomst.

9

Toepassen grond en baggerspecie op of in de bodem

DE GROND, BAGGERSPECIE EN BOUWSTOFFENKETEN

9.1 Situatieschrijving

Na de verschillende, in de vorige paragrafen beschreven, ketenstappen wordt grond en baggerspecie uiteindelijk ergens verwerkt/toegepast.

Bij deze uiteindelijke toepassing is het van belang of dit plaatsvindt op of in de landbodem ('droge toepassingen') of in oppervlaktewater ('natte toepassingen'). Niet alleen het bevoegd gezag

is hierbij van belang. Ook regels voor milieuhygiënische verklaringen, toetsing en invulling van de toetsingskaders zijn deels afwijkend.

In art. 35 van het Bbk is limitatief een aantal handelingen opgesomd waaronder de verwerking van grond en baggerspecie dient te vallen. Dit betreffen alle veel voorkomende toepassingen, zoals het toepassen in bouw- en wegconstructies, ophogingen en aanvullingen. Deze toepassingen komen voor op bouwlocaties,

bij de aanleg van infrastructurele werken, het realiseren van natuurontwikkeling en andere projecten. Bij deze projecten worden vaak grond, baggerspecie en/of grond aangevoerd, afgevoerd en verwerkt. De projecten kunnen zowel kleinschalig zijn, bijvoorbeeld de reconstructie van een straat in een woonwijk, als zeer grootschalig, zoals de aanleg van een nieuwe rijksweg.

In het Bbk zijn verschillende toetsingskaders voor het toepassen voor grond en baggerspecie opgenomen:

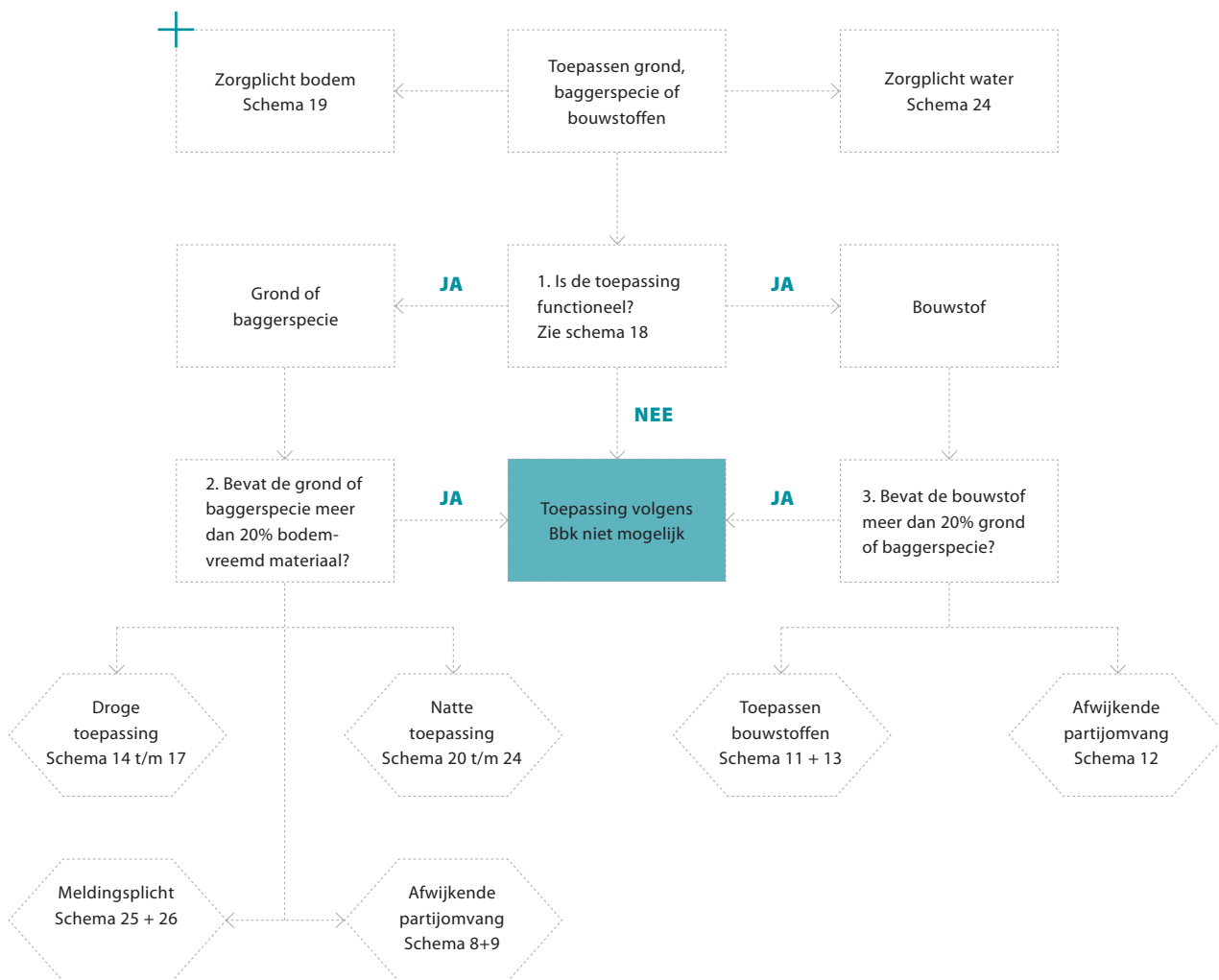
- Generiek toetsingskader;
- Gebiedsspecifiek toetsingskader;
- Toetsingskader voor grootschalige toepassingen.

In deze paragraaf wordt ingegaan op droge toepassingen van grond en baggerspecie. Waar nodig zal in de verschillende subparagrafen afzonderlijk aandacht worden besteed aan de verschillende toetsingskaders. De natte toepassingen van grond en baggerspecie worden behandeld in de volgende paragraaf.

In hoofdstuk 12 worden nog enkele andere situaties behandeld, te weten de tijdelijke uitname en het verspreiden van baggerspecie op aangrenzende percelen.

In het volgende overzicht is aangegeven welke schema's relevant zijn bij het toepassen van grond of baggerspecie. De bijbehorende schema's zijn opgenomen in de komende hoofdstukken.

Overzicht schema's toepassingen Grond en baggerspecie

9.2 Wet- en regelgeving

Het toepassen van grond en baggerspecie is geregeld in hoofdstuk 4 van het Bbk. Het centrale artikel in dit hoofdstuk is art. 35. Hier zijn de verschillende vormen van toepassing opgesomd in onderdeel a t/m i. Dit onderscheid is van groot belang omdat in veel andere artikelen van hoofdstuk 4 wordt verwezen naar een of meerdere onderdelen van dit artikel.

Vanuit handhavingsoptiek is art. 37 een belangrijk artikel, waarin het verbod is opgenomen om grond of baggerspecie toe te passen in strijd met diverse artikelen in het Bbk. In art. 36, lid 1 is het verbod opgenomen om grond of baggerspecie toe te passen die gevaarlijke afvalstoffen zijn. Naast het Bbk kan ook andere wet- en regelgeving van toepassing zijn op toepassingen van grond en baggerspecie. De belangrijkste wet- en regelgeving is opgenomen in de onderstaande tabel.

Tabel 23: Wet- en regelgeving droge toepassingen grond en baggerspecie

RELEVANTE WET- EN REGELGEVING	RELATIE MET BOUWLOCATIES
Woningwet	In het Besluit indieningsvereisten aanvraag bouwvergunning (Biab) is in hoofdstuk 1, paragraaf 1.2 van Bijlage 1 aangegeven dat kwaliteitsverklaringen van de toegepaste bouwmaterialen moeten worden ingediend. Hiermee kan bij de toetsing van de bouwvergunningaanvraag al worden beoordeeld of de gebruikte bouwmaterialen voldoen aan het Bbk.
Wet bodembescherming	De zorgplicht bodem (art. 13 Wbb) en zorgplicht water (art. 7 Bbk) blijven vanzelfsprekend altijd van kracht.
Grondwaterwet/PMV	In grondwaterbeschermingsgebieden gelden vaak strengere regels m.b.t. het toepassen van materiaal op of in de bodem.
Activiteitenbesluit	Het Activiteitenbesluit beschrijft wanneer iets wel of geen inrichting is en bij welke inrichtingen een milieuvergunning is vereist.
Afvalstoffenregelgeving	Indien een toepassing geen functioneel karakter heeft, is deze regelgeving van toepassing.
Flora- en faunawet	Deze wet regelt het verbod op handelingen die schade kunnen brengen aan beschermende soorten.
Arbo-wet	De Arbo-wet beschrijft de verplichtingen (zoals een veiligheids- en gezondheidsplan) om zorg te dragen voor het arbobeleid op de bouwplaats.

9.3 Aandachtspunten

Kwaliteit van product

De milieuhygiënische kwaliteit van toe te passen grond of baggerspecie moet kunnen worden aangetoond met een milieuhygiënische verklaring (art.38 Bbk).

De verschillende mogelijke soorten verklaringen zijn opgenomen in paragraaf 4.3 van de Regeling bodemkwaliteit. De verklaring moet worden opgesteld conform de Kwalibo-eisen uit hoofdstuk 2 van het Bbk. Onderstaand wordt bij de toezichtvragen verder ingegaan op relevante aspecten met betrekking tot de milieuhygiënische verklaringen van grond en baggerspecie.

Bodemvreemd materiaal

Het Bbk stelt in art. 34 lid 2 aanvullend op de definities in art.1 dat grond en baggerspecie maximaal 20 gewichtsprocent bodemvreemd materiaal mag bevatten. Het gaat hierbij nadrukkelijk niet om het bijmengen van bodemvreemd materiaal nadat de grond of baggerspecie is afgegraven. Voor specifieke toepassingen kan het bevoegd gezag de toegestane hoeveelheid bodemvreemd materiaal verlagen (art. 44 voor droge toepassingen) of nadere regels stellen over soorten bodemvreemd materiaal, bijvoorbeeld voor gebieden met een bijzonder beschermingsniveau (art. 34, lid 3).

Wanneer het maximaal toegestane percentage bodemvreemd materiaal wordt overschreden, kan het materiaal niet worden toegepast als grond of baggerspecie in het kader van het Bbk. Door bijvoorbeeld te zeven kan het percentage bodemvreemd materiaal onder de 20 gewichtsprocent worden gebracht, zodat alsnog sprake is van grond of baggerspecie.

Er is geen definitie in het Bbk opgenomen waaruit bodemvreemd materiaal mag bestaan.

Zoals in de nota van toelichting is aangegeven gaat het hier om materiaal dat doorgaans in grond en baggerspecie kan worden aangetroffen. Dit kunnen zowel minerale bestanddelen (zoals puin, vliegias, slakken), als niet-minerale, niet-natuurlijke bestanddelen (zoals glas, plastic, behandeld en onbehandeld hout) zijn.

Asbest

Het kan voorkomen dat asbest als verontreiniging aanwezig is in grond of baggerspecie die reeds is toegepast. Deze grond of baggerspecie mag onder voorwaarden worden hergebruikt:

- Indien asbest niet opzettelijk is toegevoegd;
- Indien de samenstellingseis niet wordt overschreden (100 mg/kg ds., zijnde het gehalte serpentijnasbest plus tienmaal het gehalte amfiboolasbest);
- Indien aan de verdere voorwaarden voor toepassing van de grond of baggerspecie wordt voldaan.

Grootschalige bodemtoepassingen

Voor grootschalige bodemtoepassingen (minimaal volume van 5000 m³ en hoogte van 2 meter) zoals bijvoorbeeld de aanleg van wegen, dijken en geluidswallen kan de toepasser gebruik maken van een apart toetsingskader. Hierbij is geen toetsing aan de bodemfunctie- en bodemkwaliteitsklasse noodzakelijk, maar wordt alleen getoetst aan emissienormen.

Deze mogelijkheid is er niet voor alle genoemde handelingen. Dit is alleen toegestaan voor de toepassingen zoals genoemd in onderdeel a, c, d en e. Een toepasser kan er ook voor kiezen om bij deze toepassingen gebruik te maken van de algemene toetsingskaders.

De handeling genoemd onder art. 35 sub b. "toepassing van grond of baggerspecie op of in de bodem, met uitzondering van de bodem onder oppervlaktewater, in ophogingen van industrieterreinen, woningbouwlocaties en landbouw- en natuurgonden, met het oog op het verbeteren van de bodemgesteldheid" is uitgezonderd. Deze soort toepassing kan enkel worden gerealiseerd via het generiek of gebiedsspecifiek toetsingskader (afhankelijk van welke in het beheergebied waarin de locatie ligt van toepassing is). Tijdelijke opslag kan ook niet onder grootschalige toepassing vallen.

Grootschalige bodemtoepassing (GBT) heeft voor de toepasser een aantal voordelen. Er is immers geen toetsing aan de lokale bodemfunctieklassen en bodemkwaliteit noodzakelijk en de toe te passen grond of baggerspecie mag maximaal voldoen aan de bodemkwaliteitsklasse industrie. Ter voorkoming van bodem of (grond)waterverontreiniging gelden hierbij overigens wel emissienormen voor parameters die boven de emissietoetswaarden uitstijgen.

(Grootschalige) toepassingen op verontreinigde bodem

Toepassen op ernstig verontreinigde bodem kan gezien worden als sanering. Toepassing is dan niet zonder meer toegestaan. De Wbb is van toepassing bij een ernstig geval van bodemverontreiniging (bijvoorbeeld bij het vullen van een put waarbij de putbodembodem ernstig is verontreinigd). Dus hoewel bij GBT geen toets op de ontvangende bodem hoeft te worden uitgevoerd, moet wel duidelijk zijn dat (wellicht onbedoeld) geen geval van ernstige bodemverontreiniging wordt "gesaneerd". In deze gevallen is overleg met het bevoegd gezag Wbb van belang!

Grondstromenplan

Bij grote projecten is het gebruikelijk dat een grondstromenplan wordt opgesteld. In een grondstromenplan worden de opeenvolgende grondwerkzaamheden goed op elkaar afgestemd. Verder kan in een dergelijk plan worden aangegeven welke wettelijke verplichtingen op de grondwerkzaamheden in het project van toepassing zijn (zie hiervoor hoofdstuk 6). Een grondstromenplan heeft geen wettelijke status maar biedt een helder overzicht van alle werkzaamheden. Het is daarom goed bruikbaar bij vooroverleg, toezicht en ter bevordering van ketentoezicht. Het plan kan ook een onderdeel zijn van het bestek. Een grondstromenplan geeft onder ander inzicht in:

- De benodigde opslagcapaciteit;
- De hoeveelheid vrijkomende grond;
- Kwaliteit van de grond;
- Locatie van de toepassing.

Demping van sloten

Bij slootdempingen en opvullingen van oppervlaktewater is de waterkwaliteitsbeheerder het bevoegde gezag. Op het moment dat een watergang definitief haar functie heeft verloren en niet langer valt aan te merken als een oppervlaktewater¹, gaan de bevoegdheden van rechtswege over naar de gemeente (zie ook Bijlage 5). Deze overdracht vindt in de praktijk vaak plaats na het afdammen en het baggeren, maar soms na het afvullen tot op maaiveldniveau. Vaak zijn tussen gemeenten en waterschappen afspraken gemaakt over de vraag wie als

¹ Oppervlaktewater als bedoeld in de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. De Waterwet vervangt medio 2009 deze wet.

bevoegd gezag optreedt. Goede communicatie tussen de gemeente en het waterschap is hier belangrijk.

Toetsingskaders

Tabel 24: Toetsingskaders, toepassingseisen en instrumenten

GEOKOZEN TOEPASSINGSKADER*	TOEPASSINGSEISEN	INSTRUMENTEN
Toepassing van grond of baggerspecie op de landbodem volgens het generieke toetsingskader.	De kwaliteitsklasse van de toe te passen grond moet voldoen aan de strengste norm op basis van de bodemkwaliteitsklasse en de bodemfunctieklassen van de ontvangende bodem.	Bodemfunctieklassenkaart (Water)bodemkwaliteitskaart. Of combinatie van beide kaarten in één kaart met toepassingseisen voor het generieke kader.
Toepassing van grond of baggerspecie volgens het gebiedsspecifieke toetsingskader.	De kwaliteit van de toe te passen grond moet voldoen aan de lokale maximale waarden.	Bodembeheernota en (water) bodemkwaliteitskaart van het lokale bevoegde gezag. Dit kan tot 1-7-2013 ook een bodembeheerplan en bodemkwaliteitskaart conform Bsb zijn; deze zijn na bestuurlijke vaststelling nog max. 5 jaar geldig.
Toepassing van grond of baggerspecie in grootschalige bodemtoepassing (GBT). Hierbij maakt het beleid onderscheid tussen: - Toepassen in de kern. - Toepassen in de leeflaag**.	<ul style="list-style-type: none"> - Toepassen in de kern: minimaal volume van 5000m³ en minimale toepassingshoogte van 2 meter***. Voor wegen en spoorwegen waarop een laag bouwstoffen is toegepast, geldt een minimale hoogte van 0,5 meter. - Toepassen in de leeflaag: Deze leeflaag moet voldoen aan de toepassingseisen van het generieke of gebiedsspecifieke beleid in het gebied. 	<p>Voor toetsen aan signaalwaarden en emissiewaarden zijn nog geen instrumenten beschikbaar.</p> <p>Voor leeflaag toetsen aan de emissie(toets)waarden van bijlage B, tabel 1 Regeling bodemkwaliteit.</p>
<p>* Het toepassingskader staat op de melding die u van Bodem+ ontvangt.</p> <p>** De grootschalig toepassing moet worden afgedekt met een leeflaag van minimaal 0.5 meter.</p> <p>*** Met eisen voor toepassingshoogte moet het bevoegde gezag pragmatisch omgaan. Taluds lopen schuin af en voldoen daarom niet aan de toepassingshoogte. Taluds die deel zijn van een grootschalige toepassing mogen dan ook met dezelfde kwaliteit worden toegepast als de kern van de grootschalige toepassing, mits op de taluds een leeflaag wordt toegepast.</p>		

Toezichtvragen

In de volgende schema's zijn de relevante bepalingen met betrekking tot droge toepassingen van grond en baggerspecie uitgewerkt. Hierbij is iedere bepaling in een schema uitgewerkt.

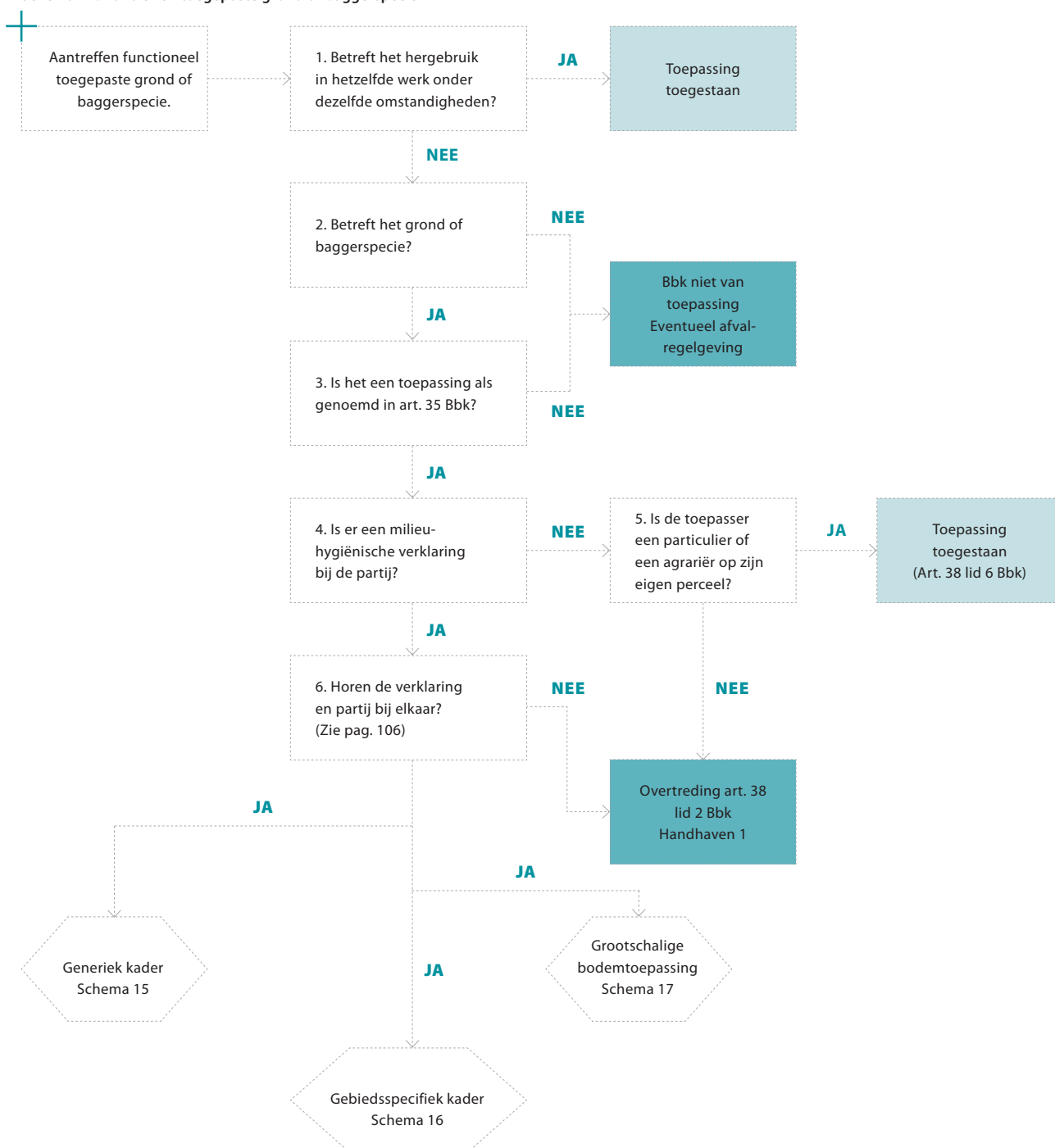
In de afzonderlijke velduitgave, behorend bij deze HUM Bbk, zijn deze schema's integraal opgenomen.

Het Bbk kent verschillende toetsingskaders voor het toepassen van grond of baggerspecie op of in de bodem. Voor de duidelijkheid zijn voor de verschillende toetsingskaders verschillende schema's in deze HUM Bbk opgenomen. Het toetsingskader voor het verspreiden

van baggerspecie op aangrenzende percelen is niet in dit hoofdstuk opgenomen. Dit toetsingskader kunt u vinden in paragraaf 12.2 van de HUM Bbk.

We beginnen met een schema met een aantal aspecten die voor alle toetsingskaders relevant zijn.

Schema 14: Aantreffen toegepaste grond of baggerspecie

Handhaven 1:

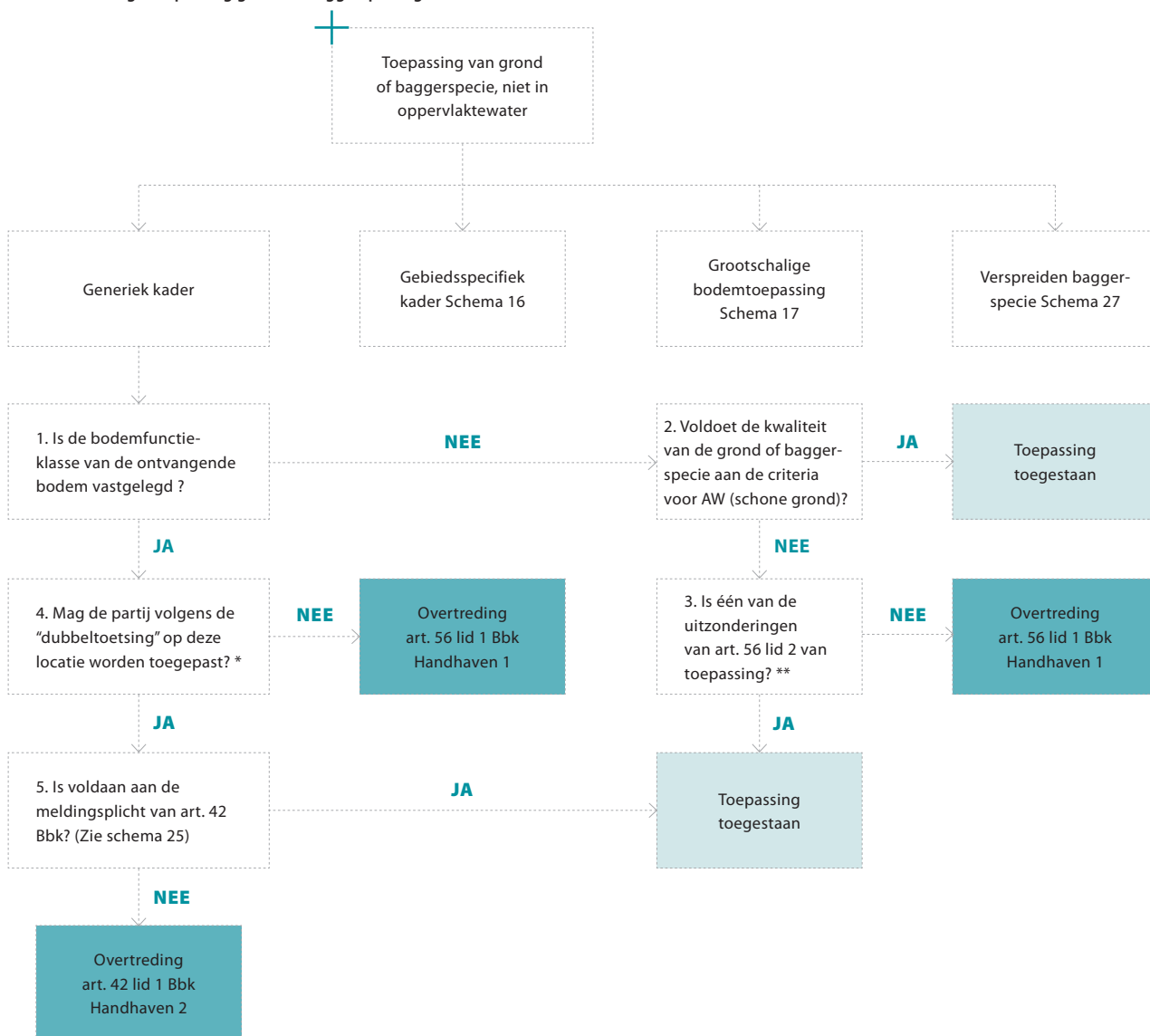
- Is er sprake van een vergissing? Dan alsnog de juiste verklaring laten tonen.
- Is er sprake van bewust overtreden of grove nalatigheid? Informeer het toezichtsloket.
Optreden in verband met overtreding:
  - Valsheid in geschrifte (art. 225 WvSr)
  - Art. 38 lid 2 Bbk.

Hoort de partij bij de milieuhygiënische verklaring?

Bij het toepassen van bouwstoffen is het lokaal bevoegde gezag verantwoordelijk voor het toezicht. Zij dient daarbij o.a. te controleren op de aanwezigheid en juistheid van de milieuhygiënische verklaring. Hierbij is een belangrijk aandachtspunt of de toegepaste partij en de milieuhygiënische verklaring bij elkaar horen. Dit kan op verschillende manieren worden gecontroleerd:

- **Administratief onderzoek:**
  - Vergelijken van gegevens uit verschillende documenten.
  - Controle grondbalans via database Amice van het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen.
  - Vergelijken van documentgegevens met gegevens van transportbedrijf en financiële gegevens.
- **Fysieke controle:**
  - Bemonsteren en analyseren van partijen en vergelijken met gegevens uit de milieuhygiënische verklaring.
- Om te controleren of een aangetroffen partij en de milieuhygiënische verklaring bij elkaar horen, kan worden bekeken wat de herkomst van de partij is. Bij een partij grond, baggerspecie of bouwstoffen horen vaak schriftelijke bewijsstukken die teruggaan naar de herkomst. Door de verschillende documenten te vergelijken met elkaar en met de verklaringen van betrokkenen kan een beeld worden gevormd van de juistheid van de verstrekte gegevens. Documenten zijn met name:
  - begeleidingsbrief afval;
  - afleverbon Bbk;
  - vrachtbrieven en weegbonnen;
  - milieuhygiënische verklaring:
    - partijkeuring: beschrijving materiaal in het bemonsteringsrapport;
    - productcertificaat: omschrijving materiaal;
    - fabrikant-eigen verklaring: omschrijving materiaal;
    - (water)bodem onderzoek: omschrijving materiaal/monsternameplan.
- Controleer of de gegevens van de aangetroffen partij overeenstemmen met de gegevens op de bijbehorende documenten. Veel documenten verwijzen naar elkaar. Controleren of naar de juiste documenten wordt verwezen.
- Let hierbij o.a. op:
  - Omvang van de partij (los gestort materiaal is ca. 1,2 keer groter in volume dan vast).
  - Homogeniteit (vers uitgegraven grond kan nooit homogeen zijn, gezeefde grond wel).
  - Samenstelling (bodemprofiel en evt. verontreinigingen staan aangegeven in bemonsteringsrapporten).
  - Plaats van herkomst (vergelijk de vrachtpapieren met de overige documenten, controleer evt. de tachograafschijf van de vrachtwagen en vergelijk de gereden afstand met de andere gegevens).
  - Herkomst en toepassingsgebied.

Schema 15: Droge toepassing grond of baggerspecie generiek kader

* Op grond van art. 59 lid 1 Bbk moet de kwaliteit van de grond of baggerspecie voldoen aan de maximale waarden voor de ter plaatse geldende bodemfunctieklasse en aan de maximale waarden voor de bodemkwaliteitsklasse (kwaliteit ontvangende bodem). Dit wordt de dubbeltoetsing genoemd.

** Art. 56 lid 2 Bbk noemt de volgende uitzonderingen:

- Particulieren;
- Onder bepaalde voorwaarden binnen een landbouwbedrijf;
- Verspreiden baggerspecie op aangrenzende percelen en weilanddepots (verspreiden van baggerspecie in oppervlaktewater: hier is in het schema geen rekening mee gehouden!).

Handhaven 1:

- Als een toepassing niet is toegestaan, moet de toegepaste grond of baggerspecie worden verwijderd. Informeer het toezichtsloket. Optreden i.v.m. overtreding art. 59 lid 1 Bbk.

Handhaven 2:

- Is er sprake van een vergissing? Alsnog een melding in laten dienen en afhankelijk van de resultaten daarvan de partij wel of niet in de toepassing laten.
- Is er sprake van bewust overtreden of grove nalatigheid? Alsnog een melding in laten dienen en afhankelijk van de resultaten daarvan de partij wel of niet in de toepassing laten. Informeer het toezichtsloket. Optreden i.v.m. overtreding art. 42 lid 1 Bbk.

Op grond van art. 59 lid 1 Bbk moet de kwaliteit van de grond of baggerspecie voldoen aan de maximale waarden voor de ter plaatse geldende bodemfunctieklasse en aan de maximale waarden voor de bodemkwaliteitsklasse (kwaliteit ontvangende bodem). Deze dubbeltoetsing zoals die in art. 59 lid 1 Bbk wordt omschreven is schematisch weergegeven in het volgende overzicht. Een partij grond of baggerspecie moet voldoen aan de strengste norm.

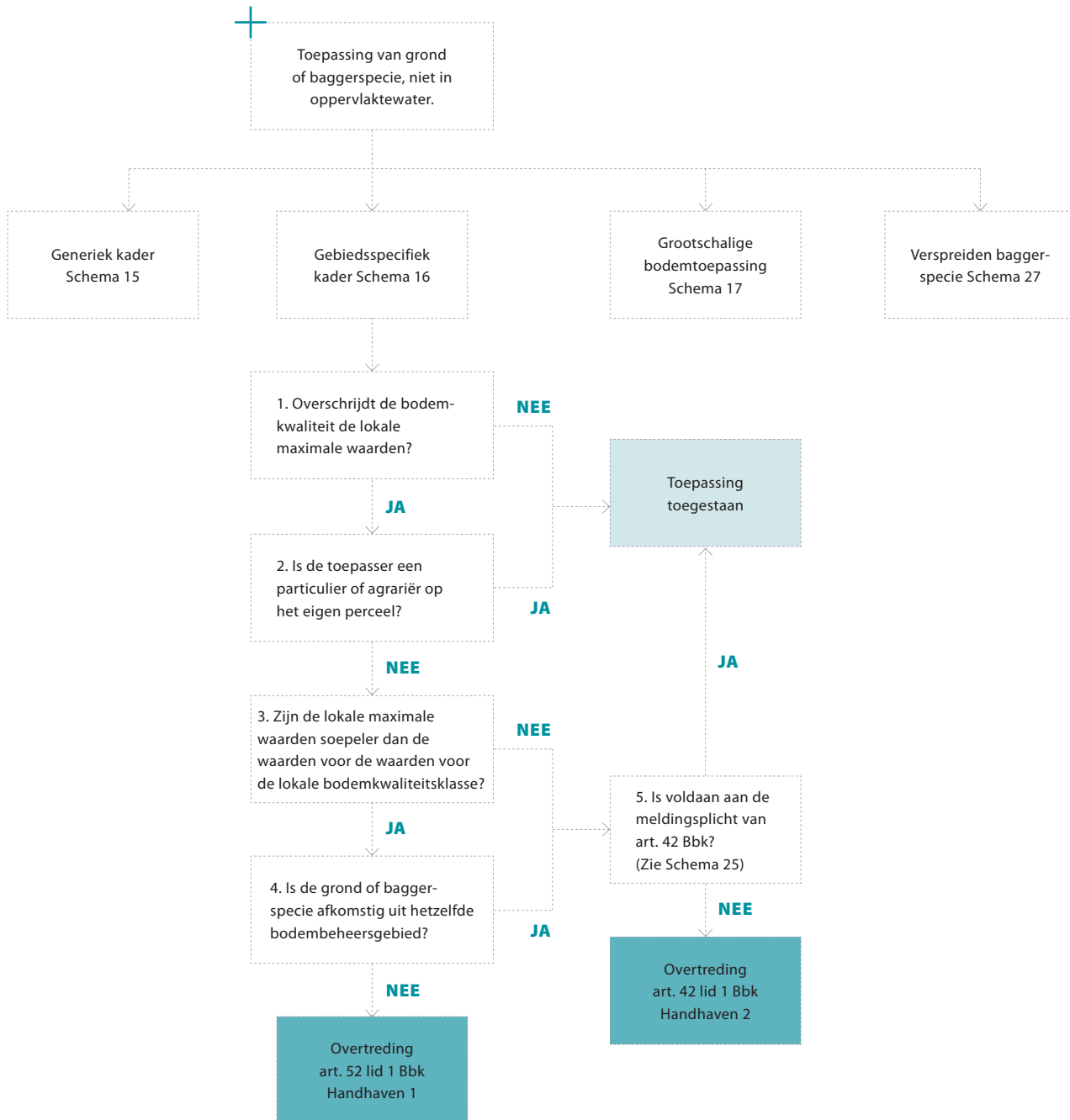
Een voorbeeld om de werking van de dubbeltoetsing toe te lichten:

Grond of baggerspecie die wordt toegepast op een industrieterrein met de bodemfunctieklasse Industrie (■ Functie bodem = Industrie) met een bodemkwaliteit die voldoet aan de Achtergrondwaarde (■ Actuele bodemkwaliteit = AW2000) moet op grond van de dubbeltoetsing voldoen aan de kwaliteitsklasse Achtergrondwaarde (■ Toepassingseis = AW2000). Dit is in deze situatie immers de strengste norm.

Tabel 25: Dubbeltoetsing generiek kader

FUNCTIE BODEM	ACTUELE BODEMKWALITEIT	TOEPASSINGSEIS
Voldoet aan achtergrondgehalte	AW2000	AW2000
Voldoet aan achtergrondgehalte	Wonen	AW2000
Voldoet aan achtergrondgehalte	Industrie	AW2000
Wonen	AW2000	AW2000
Wonen	Wonen	Maximale waarde wonen
Wonen	Industrie	Maximale waarde wonen
Industrie	AW2000	AW2000
Industrie	Wonen	Maximale waarde wonen
Industrie	Industrie	Maximale waarde industrie

Schema 16: Droge toepassing grond of baggerspecie gebiedsspecifiek kader

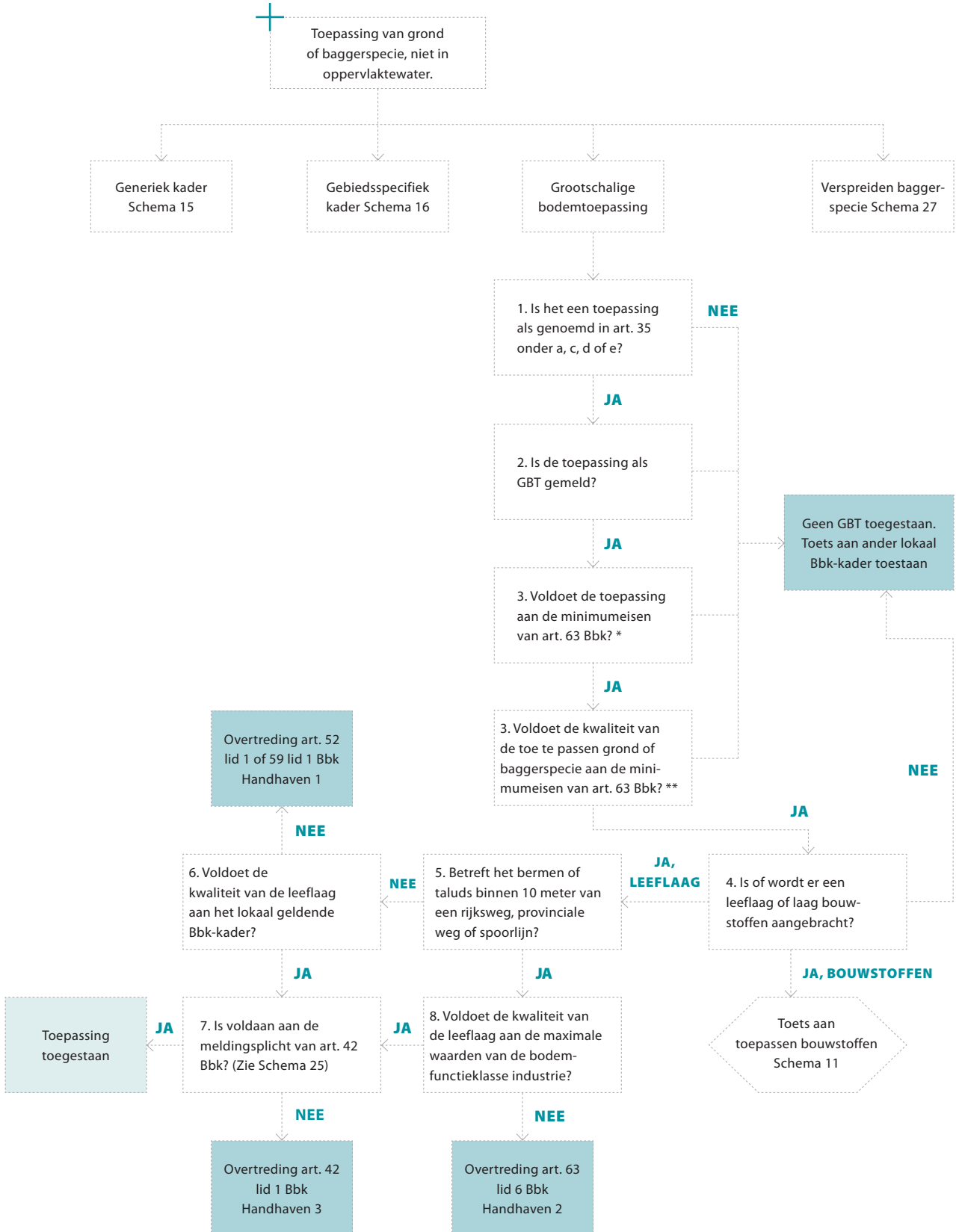
Handhaven 1:

- Is er sprake van een vergissing? Laat de toegepaste grond of baggerspecie bestuursrechtelijk verwijderen.
- Is er sprake van bewust overtreden of grove nalatigheid? Informeer het toezichtsloket.
Laat de toegepaste grond of baggerspecie bestuursrechtelijk verwijderen. Strafrechtelijk optreden in verband met overtreding art. 52 lid 1 Bbk.

Handhaven 2:

- Is er sprake van een vergissing? Alsnog een juiste melding in laten dienen en afhankelijk van de resultaten daarvan de partij wel of niet in de toepassing laten. Toepassing stilleggen totdat de melding is behandeld.
- Is er sprake van bewust overtreden of grove nalatigheid? Alsnog een juiste melding in laten dienen en afhankelijk van de resultaten daarvan de partij wel of niet in de toepassing laten. Informeer het toezichtsloket. Optreden in verband met overtreding art. 42 lid 1 Bbk. Toepassing stilleggen totdat de melding is behandeld.

Schema 17: Droge grootschalige bodemtoepassing

- * Op grond van art. 63 Bbk moet een GBT aan de volgende eisen voldoen:
  - Omvang tenminste 5000 m³.
  - Toepassingshoogte tenminste 2 meter of bij toepassing als bedoeld in art. 63 lid 5 (wegen/spoorwegen) tenminste 0,5 meter.

- ** De kwaliteit van de grond of baggerspecie moet voldoen aan:
  - maximale emissiewaarden zoals genoemd in Bijlage B van de Regeling bodemkwaliteit (parameters boven de emissietoetswaarden moeten voldoen aan de maximale emissiewaarden);
  - maximale waarden voor bodemfunctieklasse industrie.

Handhaven 1:

- Als de leeflaag niet aan de kwaliteitseisen voldoet, moet deze worden verwijderd en vervangen door een leeflaag die wel aan de eisen voldoet. Informeer het toezichtsloket. Optreden i.v.m. overtreding art. 52 lid 1 of art. 59 lid 1 Bbk.

Handhaven 2:

- Als de leeflaag niet aan de kwaliteitseisen voldoet, moet deze worden verwijderd en vervangen door een leeflaag die wel aan de eisen voldoet. Informeer het toezichtsloket. Optreden i.v.m. overtreding art. 63 lid 6 Bbk.

Handhaven 3:

- Is er sprake van een vergissing? Alsnog een juiste melding in laten dienen en afhankelijk van de resultaten daarvan de partij wel of niet in de toepassing laten. Toepassing stilleggen totdat de melding is behandeld.
- Is er sprake van bewust overtreden of grove nalatigheid? Alsnog een juiste melding in laten dienen en afhankelijk van de resultaten daarvan de partij wel of niet in de toepassing laten. Informeer het toezichtsloket. Optreden i.v.m. overtreding art. 42 lid 1 Bbk. Toepassing stilleggen totdat de melding is behandeld.

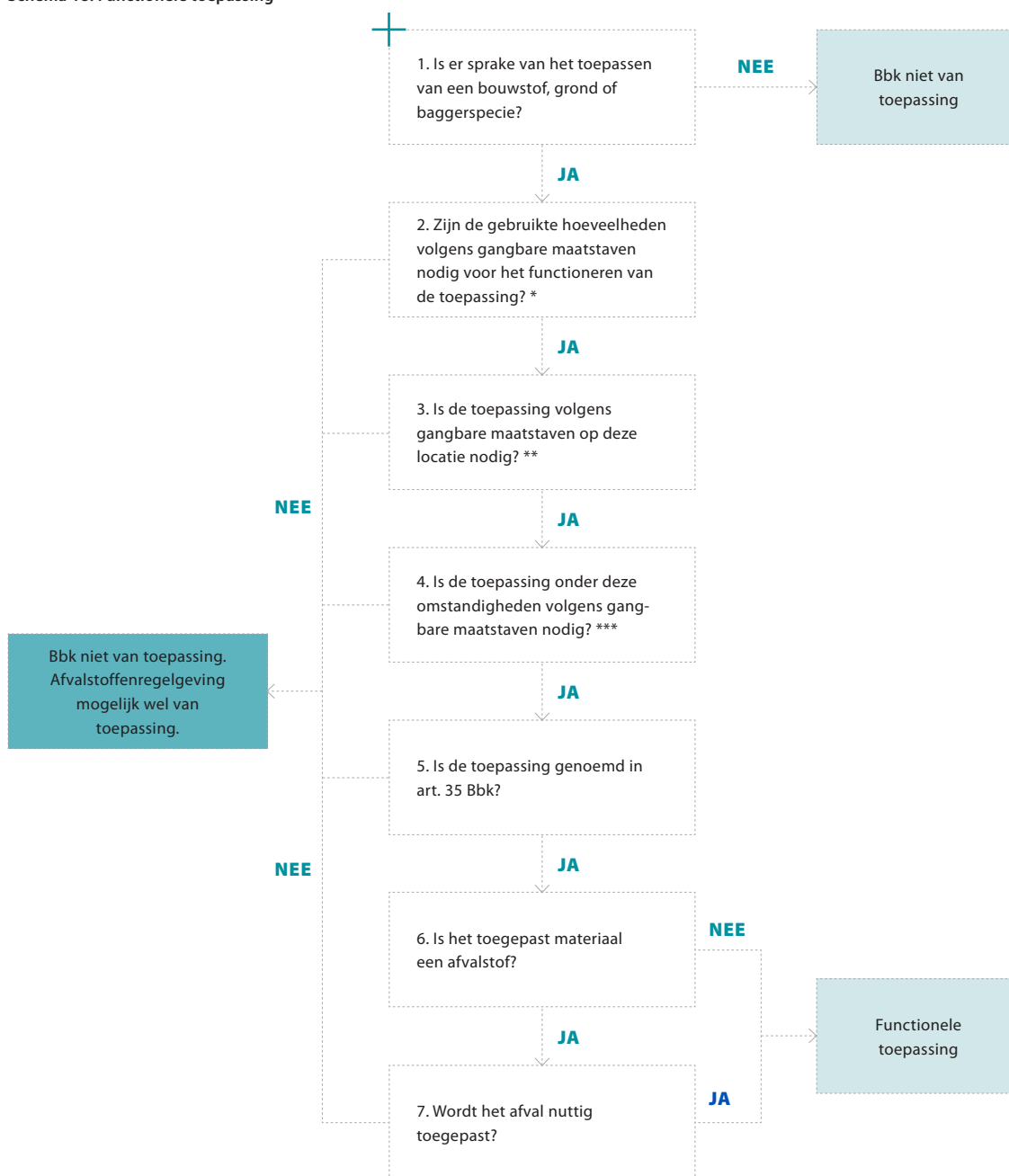

Functionele toepassing

In art. 5 Bbk is de functionele toepassing geregeld. In de praktijk zal het waarschijnlijk vooral voorafgaand aan een toepassing nuttig zijn om met de initiatiefnemer/toekomstige toepasser te bespreken of het hier om een functionele toepassing gaat.

In art. 5 is aangegeven dat het Bbk niet van toepassing is als het geen functionele toepassing betreft. In art. 28 lid 5 en 37 lid 1 Bbk is aangegeven dat het verboden is om in strijd met art. 5 respectievelijk bouwstoffen dan wel grond of baggerspecie toe te passen.

Schema 18: Functionele toepassing

* Zoek dus uit wat gangbare maatstaven voor de hoeveelheid toegepast materiaal zijn. Dit kan met name blijken uit de bouwvergunning, het bestek, het bestemmingsplan of bijv. bij een geluidswal uit een akoestisch onderzoeksrapport waarin de benodigde omvang is aangegeven.

** Zoek dus uit in hoeverre deze toepassing op deze locatie noodzakelijk is. Dit kan met name blijken uit de bouwvergunning, het bestek, het bestemmingsplan of bijv. bij een geluidswal uit een akoestisch onderzoeksrapport waarin de benodigde omvang is aangegeven.

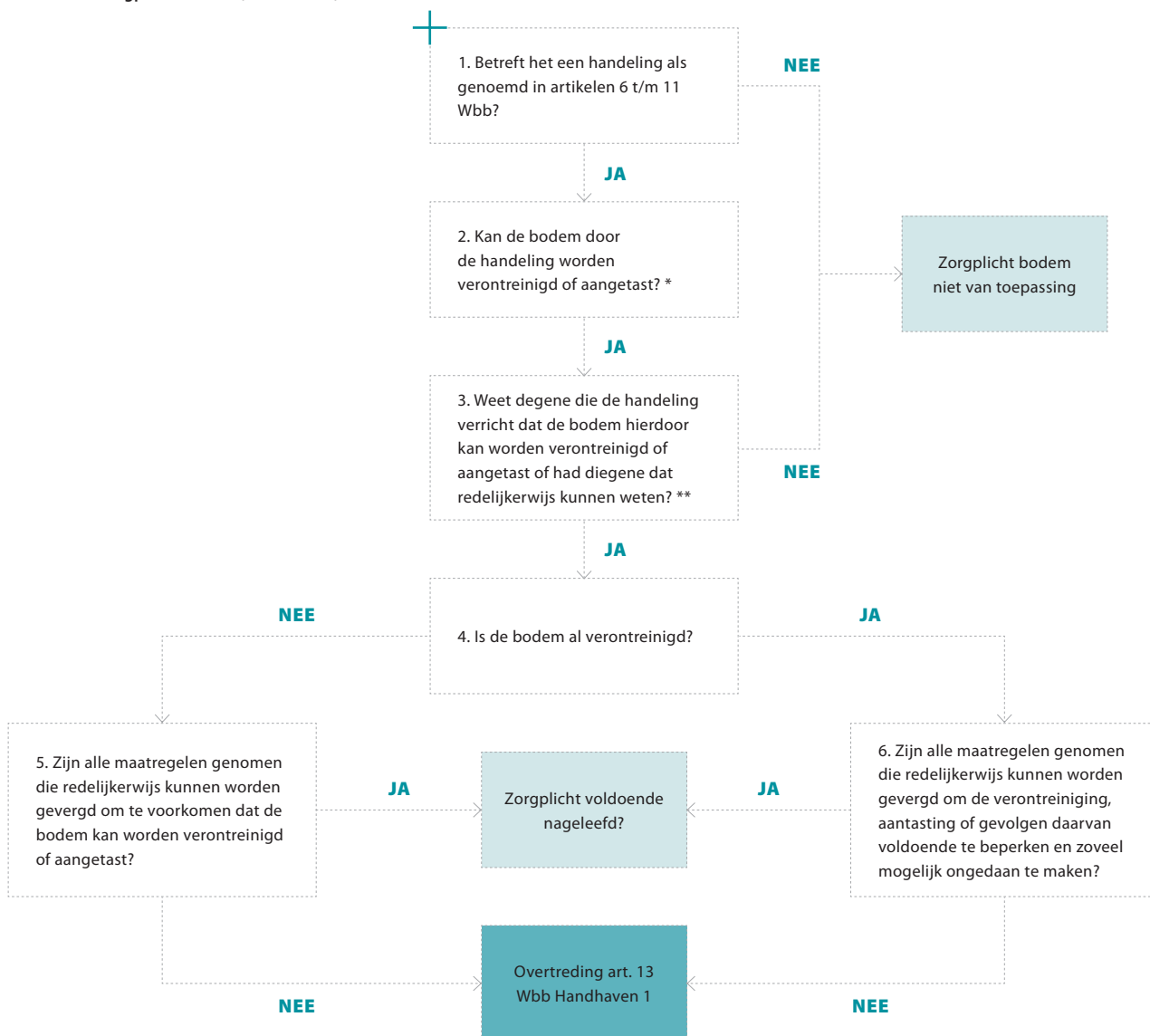
*** Omstandigheden kunnen zeer divers zijn. Enerzijds kan dit een relatie hebben met de reden waarom de toepassing nodig is, bijv. een geluidsgevoelige locatie. Als een geluidsbron is verwijderd, moet bijv. de geluidswal die was aangelegd, worden verwijderd. De reden voor de geluidswal is immers verdwenen. Anderzijds kunnen omstandigheden betrekking hebben op de wijze waarop de toepassing is uitgevoerd.

Tabel 26: Nuttige toepassingen en toetsingskaders

ARTIKEL 35 NUTTIGE TOEPASSING VAN GROND EN BAGGERSPECIE*	MOGELIJKE TOETSINGSKADERS	DROOG / NAT ¹⁾
1. Toepassing van grond of baggerspecie in bouw- en weg constructies, waaronder mede worden begrepen wegen, spoorwegen en geluidswallen.	Toepassen volgens het generieke kader Toepassen volgens het gebiedsspecifieke kader Grootschalige toepassing	Droog en nat
2. Toepassing van grond of baggerspecie op of in de bodem, met uitzondering van de bodem onder oppervlaktewater, in ophogingen van industrie-terreinen, woningbouwlocaties en landbouw- en natuurgronden, met het oog op het verbeteren van de bodemgesteldheid.	Toepassen volgens het generieke kader Toepassen volgens het gebiedsspecifieke kader	Droog
3. Toepassing van grond of baggerspecie voor het afdekken van een locatie die wordt gesaneerd als bedoeld in hoofdstuk IV, paragraaf 3 van de Wet bodembescherming, als afdeklaag voor een stortplaats als bedoeld in art. 8.47, eerste lid respectievelijk derde lid, van de Wet milieubeheer, of als afdeklaag voor een voormalige stortplaats met het oog op het voorkomen van nadelige gevolgen voor de functionele eigenschappen die de bodem voor mens, plant of dier heeft als gevolg van contact met het onderliggende materiaal.	Toepassen volgens het generieke kader Toepassen volgens het gebiedsspecifieke kader Grootschalige toepassing	Droog en nat
4. Toepassing van grond of baggerspecie in ophogingen in waterbouwkundige constructies en voor het verondiepen en dempen van oppervlaktewater met het oog op de hoogwaterbescherming, de doelstellingen van art. 4 van de Kaderrichtlijn water, de bevordering van de natuurwaarden in de vlotte en veilige afwikkeling van de scheepvaart.	Toepassen volgens het generieke kader Toepassen volgens het gebiedsspecifieke kader Grootschalige toepassing	Droog en nat
5. Toepassing van grond of baggerspecie in aanvullingen, waaronder mede wordt verstaan de herinrichting en stabilisering van voormalige winplaatsen voor delfstoffen, of met het oog op onderhoud en herstel van de toepassingen, bedoeld in onderdeel a tot en met d.	Toepassen volgens het generieke kader Toepassen volgens het gebiedsspecifieke kader Grootschalige toepassing	Droog en nat
6. Verspreiding van baggerspecie uit een watergang over de aan de watergang grenzende percelen, met het oog op het herstellen of verbeteren van de aan de watergang grenzende percelen.	Verspreiden op aangrenzend perceel	Droog

ARTIKEL 35 NUTTIGE TOEPASSING VAN GROND EN BAGGERSPECIE*	MOGELIJKE TOETSINGSKADERS	DROOG / NAT ¹⁾
<p>7. Verspreiding van baggerspecie in oppervlaktewater, met het oog op de duurzame vervulling van de ecologische en morfologische functies van het sediment, behoudens op of in uiterwaarden, gorzen, slikken, stranden en platen, met uitzondering van de daarbinnen gelegen aangrenzende percelen van watergangen met het oog op het herstellen of verbeteren van die percelen.</p>	<p>Verspreiden in oppervlaktewater</p>	<p>Nat</p>
<p>8. Tijdelijke opslag van grond of baggerspecie, bestemd voor de toepassingen, bedoeld in onderdeel a tot en met e gedurende maximaal drie jaar op of in de bodem, met uitzondering van de bodem onder oppervlaktewater, of gedurende maximaal tien jaar in oppervlaktewater.</p>	<p>Tijdelijke opslag</p>	<p>Droog en nat</p>
<p>9. Tijdelijke opslag van baggerspecie, bestemd voor één van de toepassingen, bedoeld in onderdeel a tot en met f, gedurende maximaal drie jaar op percelen gelegen naast de watergang waaruit de baggerspecie afkomstig is.</p>	<p>Tijdelijke opslag</p>	<p>Droog</p>
<p>Droog/nat ¹⁾: deze handeling is mogelijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - droog: op of in de landbodem - nat: in het oppervlaktewater 		
<p>* Aanvullend geldt art. 5 van het Bbk. Voor grond en baggerspecie komt dat neer op de volgende algemene voorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Niet meer grond of baggerspecie toepassen dan volgens gangbare maatstaven nodig is voor het functioneren van de toepassing. - De toepassing is volgens gangbare maatstaven nodig op de plaats waar deze plaatsvindt, of de omstandigheden waaronder deze plaatsvindt. 		

Schema 19: Zorgplicht bodem (Art. 13 Wbb)

* Het is dus niet nodig dat de bodem al is verontreinigd. De mogelijkheid is al voldoende. Dit moet dan natuurlijk wel worden aangetoond, bijv. doordat een opgeslagen of toegepast materiaal is verontreinigd.

** Het is algemeen bekend dat de bodem door de toepassing van verontreinigde grond, baggerspecie of bouwstoffen kan worden verontreinigd. Men kan er dus vanuit gaan dat een potentiële overtreder dit had kunnen vermoeden.

*** Omstandigheden kunnen zeer divers zijn. De te nemen maatregelen moeten dan ook per situatie worden beoordeeld.

Handhaven 1:

- Is er sprake van een vergissing? Alsnog eventueel gewenste maatregelen laten nemen en anders het materiaal laten verwijderen.
- Is er sprake van bewust overtreden of grove nalatigheid? Alsnog eventueel gewenste maatregelen laten nemen en anders het materiaal laten verwijderen. Dit desnoods bestuursrechtelijk afdwingen (dwangsom/bestuursdwang) en pv opmaken. Informeer het toezichtsloket.

9.4 Betrokken partijen

Bij de toepassing van grond en baggerspecie op of in de bodem zijn verschillende partijen betrokken te weten:

Tabel 27: Betrokken partijen bij droge toepassing grond of baggerspecie

BETROKKENE	VERANTWOORDELIJKHEID
Eigenaar	In art. 1 Bbk is aangegeven dat het toegepast houden van grond of baggerspecie wordt gezien als een toepassing. De eigenaar van een toepassingslocatie is dus direct verantwoordelijk voor het houden van grond of baggerspecie in een toepassing.
Opdrachtgever	In art. 1 Bbk is aangegeven dat het laten aanbrengen van grond of baggerspecie wordt gezien als een toepassing. De opdrachtgever van een toepassing is dus direct verantwoordelijk. De hoofdaannemer kan hierbij t.o.v. een onderaannemer gelden als opdrachtgever.
Uitvoerder	Degene die grond of baggerspecie op of in de bodem aanbrengt is direct verantwoordelijk.
Gemeente	De gemeente is voor de toepassing van grond en baggerspecie op grond van art. 3 Bbk het bevoegd gezag ten opzichte van degene die grond of baggerspecie toepast op of in de bodem, uitgezonderd de bodem onder oppervlaktewater.
Provincie	De provincie is verantwoordelijk voor het toezicht op een Wm-vergunning of algemene regels voor zover toepassing plaatsvindt binnen een inrichting waarvoor zij bevoegd gezag is. Daarnaast is de provincie bevoegd gezag bij toepassingen binnen PMV-gebieden.
VROM-Inspectie	De VROM-Inspectie is voor de toepassing van grond en baggerspecie op grond van art. 4, lid 4 Bbk het bevoegd gezag ten opzichte van degene die in opdracht grond of baggerspecie toepast op of in de bodem. De Inspectie is verantwoordelijk voor de handhaving van Kwalibo, ook als deze van toepassing is op het toepassen van grond of baggerspecie.

Anders dan voor bouwstoffen zijn voor grond of baggerspecie in hoofdstuk 4 van het Bbk geen voorschriften opgenomen voor de keten tot het toepassen, zijnde de productie tot en met het transport van grond of baggerspecie. In belangrijke mate wordt dit deel van de keten gereguleerd in hoofdstuk 2 van het Bbk (Kwalibo) en hebben de minister van VROM en de minister van Verkeer en Waterstaat daarvoor een handhavingstaak.

9.5 Wat kan er mis gaan?

In de volgende tabel zijn risicovolle situaties genoemd die bij het toepassen van grond of baggerspecie kunnen voorkomen.

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
<p>TOEPASSEN</p> <p>Toegepaste grond of baggerspecie mag op deze locatie niet worden toegepast.</p>	<p>Grond van verkeerde kwaliteit kan worden gebruikt (bijvoorbeeld kwaliteit wonen i.p.v. school, of kwaliteit industrie i.p.v. wonen).</p>	<p>Controleer de melding, milieuhygiënische verklaringen en transportdocumenten.</p> <p>Beoordeel of wordt voldaan aan de eisen van het gekozen toepassingskader Bbk.</p>	<p>Leg werkzaamheden stil. Laat foutief toegepaste grond of baggerspecie verwijderen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang)</p> <p>Maak pv op.</p> <p>Informeer het bevoegd gezag die toezicht uitoefent bij de ontdoener van de betreffende partij. De ontdoener is op grond van art. 10.1 Wm verantwoordelijk voor een verantwoorde bestemming.</p> <p>Meld de bevindingen aan www.vrom.nl/bodemsignaal en de politie.</p>	<p>Art. 36 en 37 Bbk.</p>
<p>De grond of baggerspecie bevatten meer dan 20 gewichtspercenten bodemvreemd materiaal.</p>	<p>De bodem kan extra worden belast met afvalstoffen. Vermenging kan leiden tot onduidelijkheid m.b.t. de normstelling. (Is het grond, baggerspecie of een bouwstof?).</p>	<p>Controleer of in de milieuhygiënische verklaring het juiste gewichtspercentage bodemvreemd materiaal is vermeld.</p> <p>Controleer administratief (de milieuhygiënische verklaring) en fysiek (visuele samenstelling). Neem zonodig monsters en laat de samenstelling daarvan bepalen.</p>	<p>Laat, indien dit mogelijk is, bodemvreemd materiaal die teveel aanwezig is in de grond of de baggerspecie uitgeven.</p> <p>Als de milieuhygiënische verklaring een verkeerd gewichtspercentage vermeldt, is er sprake van overtreding van Kwalibo en mogelijk van valsheid in geschrifte. Politie en Inspectie (VROM of VenW) kunnen hiertegen optreden.</p>	<p>Art. 34 lid 2 Bbk.</p>

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
De toegepaste grond of baggerspecie mag nergens worden toegepast.	Grond van verkeerde kwaliteit kan worden gebruikt (bijvoorbeeld omdat het gevaarlijk afval is of het op grond van de kwaliteit niet toepasbaar is).	<p>Controleer de herkomst van de grond of baggerspecie, zowel administratief als fysiek.</p> <p>Controleer de kwaliteit van de toegepaste grond of baggerspecie a.d.h.v. bemonstering en analyse.</p>	<p>Leg werkzaamheden stil. Laat foutief toegepaste grond of baggerspecie verwijderen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang).</p> <p>Maak pv op.</p> <p>Informeer het bevoegd gezag die toezicht uitoefent bij de ontdoener van de betreffende partij. De ontdoener is op grond van art. 10.1 Wm verantwoordelijk voor een verantwoorde bestemming. Meld de bevindingen aan www.vrom.nl/bodemsignaal en de politie.</p>	Art. 37 Bbk.
De toegepaste materialen mogen onder deze omstandigheden of in deze hoeveelheden niet worden toegepast.	Grond of baggerspecie wordt niet functioneel toegepast. Er is evt. sprake van het niet nuttig toepassen van afvalstoffen.	<p>Beoordeel of er aan de eisen van functionaliteit wordt voldaan. Controleer of er een goede civieltechnische, bouwtechnische, geluidstechnische of evt. esthetische onderbouw beschikbaar is, bijv. in de vorm van een bouwvergunning of positieve bestemming in het bestemmingsplan.</p> <p>Vraag om een goede civieltechnische, bouwtechnische, geluidstechnische, of zelfs esthetische onderbouw, afhankelijk van het doel van het werk of de toepassing van grond of baggerspecie.</p>	<p>Leg de werkzaamheden stil totdat de evt. functionaliteit is aangetoond. Laat zo nodig het toegepaste materiaal verwijderen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang).</p> <p>Maak pv op.</p> <p>Informeer bij afvoer van materiaal het bevoegd gezag op de ontvangende locatie. Meld de bevindingen aan www.vrom.nl/bodemsignaal en de politie.</p>	Art. 37 lid 1 i.v.m. art. 5 lid 1 Bbk.

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
Grondstromen worden vanuit verschillende bodemkwaliteitzones of verschillende herkomstlocaties gemengd.	Verontreiniging raakt verspreid door vermenging.	Ga na wat de herkomst van de grondstromen is en beoordeel in hoeverre de kwaliteit voldoet.	Leg de werkzaamheden stil. Laat foutief toegepaste grond of baggerspecie verwijderen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang). Maak pv op. Neem indien nodig contact op met het andere bevoegde gezag om de herkomst van de grondstromen te achterhalen.	Art. 37 Bbk.
Grondstromen zijn omgelabeld.	Grond van verkeerde kwaliteit kan worden hergebruikt (bijvoorbeeld 'wonen' i.p.v. 'natuur', of 'industrie' i.p.v. 'wonen').	Bestudeer de meldingen, milieuhygiënische verklaringen en transportdocumenten. Probeer te achterhalen of deze documenten bij de betreffende melding en partij(en) horen. Neem zo nodig monsters van de betreffende partij(en).	Zie boven. Benader de leverancier/uitvoerder van de plaats van herkomst en deel hem mee dat zijn materiaal op de huidige bestemming niet conform de wetgeving wordt behandeld. Wijs hem op zijn blijvende verantwoordelijkheid als ontdoener.	Art. 18, 35, 38, 42 Bbk + art. 13 Wbb + art. 10.2 Wm + Wetboek van Strafrecht (valsheid in geschrifte/oplichting).
Een grondstromenplan ontbreekt (aard en herkomst grond).	Op een grote bouwlocatie ontbreekt het aan zicht op de ontgraving of op de bestemming van de vrijkomende grond.	Ga na of er een grondstromenplan is opgesteld.	Vraag om het grondstromenplan.	Niet verplicht.
De methode van registratie van grondstromen en hoeveelheden is niet volledig (niet conform het grondstromenplan).	Grond van verkeerde kwaliteit kan worden hergebruikt. (Bijvoorbeeld licht verontreinigd i.p.v. schoon, of ernstig i.p.v. licht verontreinigd.) Toezicht wordt bemoeilijkt.	Bestudeer vergunningen en bijbehorende documenten. Bestudeer afvalstoffenmeldingen.	Ga aan de hand van afvalstoffenmeldingen en andere informatiebronnen na welke transporten plaatsvinden van en naar de betreffende inrichting om inzicht te verwerven in de afvalstromen.	Niet verplicht.

9.6 Kwalibo

Deze paragraaf gaat over het toepassen van grond of baggerspecie. Het toepassen van grond of baggerspecie is geen werkzaamheid die valt onder Kwalibo, behalve wanneer het gaat over het herschikken van (ernstig) verontreinigde grond in het kader van een bodem-sanering (BUS of regulier saneringsplan).

Om grond of baggerspecie te kunnen toepassen, moeten echter diverse werkzaamheden worden verricht die wel vallen onder de Kwalibo-eisen. Denk daarbij aan het uitvoeren van een partijkeuring of afgeven van een milieuhygiënische verklaring. Deze werkzaamheden zijn in art. 2.1, eerste lid uit de Regeling bodemkwaliteit aangewezen als werkzaamheden die vallen onder de Kwalibo-regeling. Deze werkzaamheden zijn beschreven in normdocumenten die zijn aangewezen in Bijlage C van de Regeling bodemkwaliteit. Het gaat hier vooral om werkzaamheden, benodigd voor milieuhygiënische verklaringen.

De Inspecties (VROM en VenW) zijn verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving bij Kwalibo. Vanzelfsprekend heeft het lokale bevoegd gezag hierbij de verantwoordelijkheid om zelf op te treden en daar waar dit mogelijk is, heeft zij een oog- en oorfunctie voor de Inspecties. Een melding mag niet in behandeling worden genomen als hierbij documenten zijn gevoegd die niet voldoen aan de eisen die hieraan (of aan betrokken intermediairs) zijn gesteld vanuit Kwalibo.

9.7 Oordeelsvorming en interventie

In hoofdstuk 2 is aangegeven dat met name de volgende activiteiten als aandachtspunt van het Bbk moeten worden gezien:

17. Toepassen van grond of baggerspecie die niet aan de eisen voldoet.
18. Kwaliteit niet op de juiste wijze aangetoond.
19. Toepassen onder regime grootschalige toepassing terwijl niet wordt voldaan aan criteria voor grootschalige toepassing.
20. Niet voldoen aan de meldingsplicht.

Hiermee kunnen veel situaties die in de vorige paragrafen zijn beschreven worden betiteld als kernbepaling. Dit betekent dat het toezicht zich vooral op deze bepalingen dient te richten. Of en hoe opgetreden moet worden, is afhankelijk van de plaats van deze overtreding in de handavingspiramide, zoals die is beschreven in paragraaf 3.4.1.

Indien een gemeentelijke toezichthouder/handhaver twijfelt aan de kwaliteit van de grond of baggerspecie dient zij dit te onderzoeken. Zij is immers zelf

verantwoordelijk voor de handhaving bij de toepassing. Daarnaast moeten overtredingen worden gemeld bij het toezichtsloket van de Inspecties (www.vrom.nl/bodemsignaal).

Als er elders in de keten onderzoek noodzakelijk is, is de VROM-Inspectie hiervoor verantwoordelijk. Als een gemeentelijke toezichthouder/handhaver bijvoorbeeld twijfelt aan de kwaliteit van grond of baggerspecie en hiervoor een onderzoek op de herkomstlocatie wil (laten) uitvoeren kan dit worden gemeld bij de Inspecties (www.vrom.nl/bodemsignaal). De VROM-Inspectie handelt dit verder af en schakelt indien nodig het OM in. Daarnaast kan contact worden opgenomen met het bevoegd gezag dat op grond van andere wetgeving (zie eerder in deze paragraaf) toezicht uitoefent op de locatie van herkomst.

Veel verontreinigde grond of baggerspecie is afkomstig van (water)bodemsaneringen (al dan niet ernstig). Als er twijfels zijn over de kwaliteit van deze grond of baggerspecie moet hierover contact worden opgenomen met het Wbb-bevoegd gezag voor de sanering (vaak provincie).

In de HUM Wbb wordt verder ingegaan op de daarvoor geldende regelgeving en handhavingaanpak.

10

Toepassen grond en baggerspecie in oppervlaktewater

DE GROND, BAGGERSPECIE EN BOUWSTOFFENKETEN

10.1 Situatiebeschrijving

Na de verschillende, in de voorgaande hoofdstukken beschreven, ketenstappen wordt grond of baggerspecie uiteindelijk ergens verwerkt.

Bij deze uiteindelijke verwerking is het van belang of dit plaatsvindt op of in de landbodem ('droge toepassingen') of in oppervlaktewater¹ ('natte toepassingen'). Niet alleen het bevoegd gezag is hierbij verschillend.

Ook regels voor milieuhygiënische verklaringen, toetsing en invulling van de toetsingskaders zijn deels afwijkend.

¹ De Hoge Raad 30 november 1982: 'Oppervlaktewater in de zin van de wet is een anders dan incidenteel aanwezige aan het aardoppervlak en aan de open lucht grenzende watermassa, tenzij daarin als gevolg van rechtmatig gebruik ten behoeve van een specifiek doel geen normaal samenhangend geheel van levende organismen en niet levende omgeving (ecosysteem) aanwezig is.' (AB 1983 nr. 265, M & R 1983, p. 122)

In art. 35 van het Bbk is limitatief een aantal handelingen opgesomd waaronder de verwerking van grond en baggerspecie dient te vallen. Dit betreffen alle veel voorkomende toepassingen, zoals het toepassen in ophogingen in waterbouwkundige constructies, ophogingen en aanvullingen, het verspreiden van baggerspecie in het oppervlaktewater en het verspreiden van baggerspecie op de kant.

In het Bbk zijn verschillende toetsingskaders voor het toepassen voor grond en baggerspecie opgenomen:

- Generiek toetsingskader.
- Gebiedsspecifiek toetsingskader.
- Toetsingskader voor grootschalige toepassingen.
- Verspreiden van baggerspecie.

In deze paragraaf wordt ingegaan op natte toepassingen van grond en baggerspecie. Waar nodig zal in de verschillende subparagrafen afzonderlijk aandacht worden besteed aan de verschillende toetsingskaders. In hoofdstuk 13 worden enkele praktijksituaties en uitzonderingen behandeld.

10.2 Wet- en regelgeving

Het toepassen van grond en baggerspecie is geregeld in hoofdstuk 4 van het Bbk. Het centrale artikel in dit hoofdstuk is art. 35. Hier zijn de verschillende vormen van toepassing opgesomd in onderdeel a t/m i. Dit onderscheid is van groot belang omdat in veel andere artikelen van hoofdstuk 4 wordt verwezen naar een of meerdere onderdelen van dit artikel.

In beginsel is het kader voor natte toepassingen niet afwijkend van droge toepassingen. Er is in de basis één gezamenlijke opzet. Op onderdelen zijn er echter (duidelijke) verschillen.

Zo is de normstelling anders, en op basis daarvan de klassenindeling, is bij toepassing in het oppervlaktewater geen sprake van toetsing aan de functie en zijn er enkele afwijkende toepassingsmogelijkheden. Voor dit laatste punt wordt verwezen naar de tabel 'Nuttige toepassingen en toetsingskaders' tabel 26 van paragraaf 9.3.

Indien grond of baggerspecie worden toegepast in oppervlaktewater en de toepassing voldoet niet aan het Bbk, dan geldt in sommige gevallen een absoluut verbod op de toepassing. In dit kader is art. 37 een belangrijk artikel, waarin het verbod is opgenomen om grond of baggerspecie toe te passen in strijd met diverse artikelen in het Bbk. In art. 36, lid 1 is het verbod opgenomen om grond of baggerspecie toe te passen die gevaarlijke afvalstoffen zijn.

In de meeste gevallen echter geldt er bij toepassing in oppervlaktewater geen absoluut verbod (bijvoorbeeld bij niet nuttig of niet functioneel toepassen). Dat betekent dat het Bbk (anders dan bij een 'droge' toepassing) niet meer geldt voor deze toepassing, maar dat wordt teruggevallen op de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) en eventueel de Wet milieubeheer. In dat geval zal moeten worden beoordeeld of de toepassing in strijd is met de Wvo.

Het Bbk kent in art. 7 een zorgplicht voor het oppervlaktewater. Deze zorgplicht kan in de praktijk een belangrijke rol gaan spelen. Met name als er verontreiniging van oppervlaktewater plaatsvindt dat niet (volledig) is geregeld in de normen van het Bbk.

Naast het Bbk kan ook andere wet- en regelgeving van toepassing zijn op toepassingen van grond en baggerspecie. De belangrijkste wet- en regelgeving is opgenomen in tabel 28.

Tabel 28: Wet- en regelgeving natte toepassingen

RELEVANTE WET- EN REGELGEVING	RELATIE MET BOUWLOCATIES
Activiteitenbesluit	Het Activiteitenbesluit beschrijft wanneer iets wel of geen inrichting is en bij welke inrichtingen een milieuvergunning is vereist.
Afvalstoffenregelgeving	Indien een toepassing geen functioneel karakter heeft, is deze regelgeving van toepassing.
Flora- en faunawet	Deze wet regelt het verbod op handelingen die schade kunnen brengen aan beschermde soorten.
Arbo-wet	De Arbo-wet beschrijft de verplichtingen (zoals een veiligheids- en gezondheidsplan) om zorg te dragen voor het arbobeleid op de bouwplaats.
Wet verontreiniging oppervlaktewateren i.s.m. Uitvoeringsbesluit art. 1, derde lid, Wet verontreiniging oppervlaktewateren.*	De Wvo is de aangewezen wet bij verontreiniging van het oppervlaktewater of bij een vermoeden daarvan. Het doel van de Wvo is het oppervlaktewater te beschermen tegen verontreiniging. Rechtstreekse lozingen, al dan niet via een werk, vallen onder de Wvo. Indien binnen de kaders van het Bbk wordt gewerkt is geen vergunning op grond van de Wvo vereist.
Keur**	De waterschappen stellen op basis van de Waterschapswet een waterschapskeur op. Dat is een verordening met gebods- en verbodsbepalingen. Voor het beïnvloeden van de capaciteit van oppervlaktewater (waterberging of waterafvoer) is altijd een vergunning van het waterschap vereist.
Wet beheer rijkswaterstaatswerken *	Volgens deze wet is het verboden om zonder toestemming iets anders te doen met een waterstaatswerk, dan waarvoor het is bedoeld. Men mag bijvoorbeeld niet zomaar een aanlegsteiger bouwen. Bouwen, en andere activiteiten, aan de rivier kunnen alleen worden toegestaan als: <ul style="list-style-type: none"> - er voldoende ruimte overblijft voor de rivier om goed door te stromen; - er geen risico's zijn voor het achterland (de mensen en bedrijven achter de dijk).

*) Betreffende wet gaat medio 2009 op in Waterwet.

***) De komst van de Waterwet zal ook leiden tot veranderingen in de toepasbaarheid van de keur en in het die verordening opgenomen vergunningstelsel.

10.3 Aandachtspunten

Kwaliteit van product

De milieuhygiënische kwaliteit van toe te passen grond of baggerspecie moet kunnen worden aangetoond met een milieuhygiënische verklaring (art. 38 Bbk). De verschillende mogelijke soorten verklaringen zijn opgenomen in paragraaf 4.3 van de Regeling bodemkwaliteit.

De verklaring moet worden opgesteld conform de Kwalibo-eisen uit hoofdstuk 2 van het Bbk. Onderstaand wordt bij de toezichtvragen verder ingegaan op relevante aspecten met betrekking tot de milieuhygiënische verklaringen van grond en baggerspecie.

Bodemvreemd materiaal

Het Bbk stelt in art. 34, lid 2, grond en baggerspecie die maximaal 20 gewichtsprocent bodemvreemd materiaal bevat, gelijk met de begrippen grond en baggerspecie

uit de definitiebepaling van art. 1. Het gaat hierbij nadrukkelijk niet om het bijmengen van bodemvreemd materiaal nadat de grond of baggerspecie is afgegraven. Voor specifieke toepassingen kan het bevoegd gezag de toegestane hoeveelheid bodemvreemd materiaal verlagen (art. 45 Bbk) of nadere regels stellen over soorten bodemvreemd materiaal, bijvoorbeeld voor gebieden met een bijzonder beschermingsniveau (art. 34, lid 3 Bbk).

Wanneer het maximaal toegestane percentage bodemvreemd materiaal wordt overschreden, kan het materiaal niet worden toegepast als grond of baggerspecie in het kader van het Bbk. Door bijvoorbeeld te zeven kan het percentage bodemvreemd materiaal onder de 20 gewichtsprocent worden gebracht, zodat alsnog sprake is van grond of baggerspecie.

Er is geen definitie in het Bbk opgenomen waaruit bodemvreemd materiaal mag bestaan. Zoals in de nota van toelichting is aangegeven gaat het hier om materiaal dat doorgaans in grond en baggerspecie kan worden aangetroffen. Dit kunnen zowel minerale bestanddelen (zoals puin, vliegias, slakken), als niet-minerale, niet-natuurlijke bestanddelen (zoals glas, plastic, behandeld en onbehandeld hout) zijn. De bevoegde ministers kunnen op grond van het derde lid van art. 34 een lager gewichtpercentage vaststellen en nadere regels over de stofsoorten uitvaardigen.

Asbest

Het kan voorkomen dat asbest als verontreiniging aanwezig is in grond of baggerspecie die reeds is toegepast. Deze grond of baggerspecie mag onder voorwaarden worden hergebruikt:

- Indien asbest niet opzettelijk is toegevoegd;
- Indien de samenstellingseis niet wordt overschreden (100 mg/kg ds., zijnde het gehalte serpentijnasbest plus tienmaal het gehalte amfiboolasbest);
- Indien aan de verdere voorwaarden voor toepassing van de grond of baggerspecie wordt voldaan.

Grootschalige bodemtoepassingen

Voor grootschalige bodemtoepassingen (minimaal volume van 5000 m³ en hoogte van 2 meter) kan de toepasser gebruik maken van een apart toetsingskader. Hierbij is geen toetsing aan de bodemfunctie- en bodemkwaliteitsklasse noodzakelijk, maar wordt alleen getoetst aan emissienormen. Bij een GBT onder water is onder bepaalde voorwaarden (specie uit eigen beheersgebied) geen emissieonderzoek noodzakelijk (Art. 63 lid 2 Bbk i.r.t. art. 4.12.1 lid 2 Regeling bodemkwaliteit).

Deze mogelijkheid is er niet voor alle genoemde handelingen. Dit is alleen toegestaan voor de toepassingen zoals genoemd in art. 35 onderdeel a, c, d en e. Een toepasser kan er ook voor kiezen om bij deze toepassingen gebruik te maken van de algemene toetsingskaders.

Grootschalige bodemtoepassing (GBT) heeft voor de toepasser een aantal voordelen. Er is immers op grond van het Bbk geen toetsing aan de lokale bodemkwaliteit noodzakelijk en de toe te passen grond of baggerspecie mag maximaal voldoen aan de bodemkwaliteitsklasse industrie respectievelijk de interventiewaarde. Ter voorkoming van bodem of (grond)waterverontreiniging gelden hierbij overigens wel emissienormen voor parameters die boven de emissietoetswaarden uitstijgen.

(Grootschalige) toepassingen op verontreinigde bodem
Toepassen op ernstig verontreinigde bodem kan gezien worden als sanering. Toepassing is dan niet zonder meer toegestaan. De Wbb is van toepassing bij een ernstig geval van bodemverontreiniging (bijvoorbeeld bij het vullen van een put waarbij de putbodern ernstig is verontreinigd.) Dus hoewel bij GBT geen toets op de ontvangende bodem hoeft te worden uitgevoerd, moet wel duidelijk zijn dat (wellicht onbedoeld) geen geval van ernstige bodemverontreiniging wordt "gesaneerd". In deze gevallen is overleg met het bevoegd gezag Wbb van belang!

Grondstromenplan

Bij grote projecten is het gebruikelijk dat een grondstromenplan wordt opgesteld. In een grondstromenplan worden de opeenvolgende grondwerkzaamheden goed op elkaar afgestemd. Verder kan in een dergelijk plan worden aangegeven welke wettelijke verplichtingen op de grondwerkzaamheden in het project van toepassing zijn (zie hiervoor paragraaf 9.3). Een grondstromenplan heeft geen wettelijke status maar biedt een helder overzicht van alle werkzaamheden. Het is daarom goed bruikbaar bij vooroverleg, toezicht en ter bevordering van ketentoezicht. Het plan kan ook een onderdeel zijn van het bestek. Een grondstromenplan geeft onder ander inzicht in:

- De benodigde opslagcapaciteit;
- De hoeveelheid vrijkomende grond;
- Kwaliteit van de grond;
- Locatie van de toepassing.

Demping van sloten

Bij slootdempingen en opvullingen van oppervlaktewater is de waterkwaliteitsbeheerder het bevoegd gezag. Op het moment dat een watergang definitief haar functie heeft verloren en niet langer valt aan te merken als een oppervlaktewater², gaan de bevoegdheden van rechtswege over naar de gemeente (zie ook Bijlage 5). Deze overdracht vindt in de praktijk vaak plaats na het afdammen en het baggeren, maar soms na het afvullen tot op maaiveldniveau. Anderzijds kan de bodem van oppervlaktewater als nieuwe watergangen worden gegraven. Vaak zijn tussen gemeenten en waterschappen afspraken gemaakt over de vraag wie als bevoegd gezag optreedt. Goede communicatie tussen de gemeente en het waterschap is hier belangrijk.

² Oppervlaktewater als bedoeld in de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, wordt waarschijnlijk medio 2009 door de Waterwet vervangen.

Toetsingskaders

Tabel 29: Toetsingskaders, toepassingseisen en instrumenten

GEKOZEN TOEPASSINGSKADER*	TOEPASSINGSEISEN	INSTRUMENTEN
Toepassing van grond of baggerspecie volgens het gebiedsspecifieke toetsingskader.	De kwaliteit van de toe te passen grond of baggerspecie moet voldoen aan de lokale maximale waarden.	Bodembeheernota en (water)bodemkwaliteitskaart van het gemeente of waterschap.
Toepassing van grond of baggerspecie op de waterbodem volgens het generieke toetsingskader.	De kwaliteitsklasse van de toe te passen grond of baggerspecie moet voldoen aan de kwaliteitsklasse van de ontvangende waterbodem.	(Water) bodemkwaliteitskaart TOWABO.
Toepassing van grond of baggerspecie in grootschalige bodemtoepassing (GBT). Hierbij maakt het beleid onderscheid tussen: - Toepassen in de kern. - Toepassen in de leeflaag**.	<ul style="list-style-type: none"> - Toepassen in de kern: minimaal volume van 5000 m³ en minimale toepassingshoogte van 2 meter***. Voor wegen en spoorwegen waarop een laag bouwstoffen is toegepast, geldt een minimale hoogte van 0,5 meter. - Toepassen in de leeflaag: Deze leeflaag moet voldoen aan de toepassingseisen van het generieke of gebiedsspecifieke beleid in het gebied. 	<p>Geen specifieke instrumenten.</p> <p>Voor leeflaag zie instrumenten generieke of gebiedsspecifieke kader.</p>
<p>* Het toepassingskader staat op de melding die men van Bodem+ ontvangt.</p> <p>** De grootschalig toepassing moet worden afgedekt met een leeflaag van minimaal 0,5 meter.</p> <p>*** Met eisen voor toepassingshoogte moet het bevoegde gezag pragmatisch omgaan. Taluds lopen schuin af en voldoen daarom niet aan de toepassingshoogte. Taluds die deel zijn van een grootschalige toepassing mogen dan ook met dezelfde kwaliteit worden toegepast als de kern van de grootschalige toepassing, mits op de taluds een leeflaag wordt toegepast.</p>		

Toezichtvragen

In de volgende schema's zijn de relevante bepalingen met betrekking tot natte toepassingen van grond en baggerspecie uitgewerkt. Hierbij is iedere bepaling in een schema uitgewerkt.

Het betreft de volgende toezichtvragen:

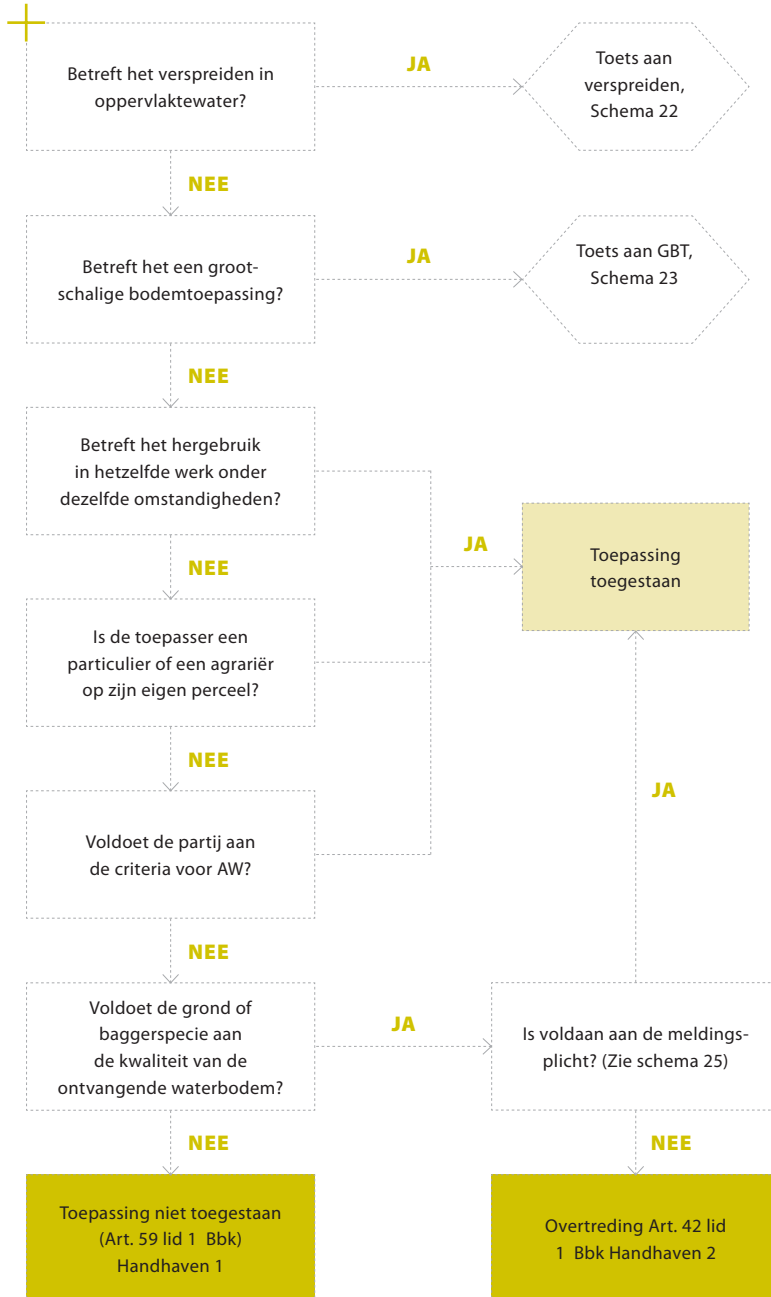
- Schema 14: aantreffen grond en baggerspecie
- Schema 18: functionele toepassing
- Schema 20: natte toepassing grond en baggerspecie generiek kader
- Schema 21: natte toepassing grond en baggerspecie gebiedspecifiek kader
- Schema 22: verspreiden van baggerspecie
- Schema 23: grootschalige bodemtoepassing in oppervlaktewater
- Schema 24: zorgplicht water

De schema's 14 en 18 zijn ook van toepassing op droge toepassingen. Voor deze toezichtvragen wordt verwezen naar paragraaf 9.3 van deze HUM Bbk.

In de afzonderlijke velduitgave, behorend bij deze HUM Bbk, zijn deze schema's integraal opgenomen.

Het schema voor grootschalige bodemtoepassingen (schema 17) is voor natte toepassingen op één punt afwijkend van de droge toepassing. Daarom wordt dit schema opnieuw in deze paragraaf opgenomen.

Schema 20: Natte toepassing grond of baggerspecie generiek kader

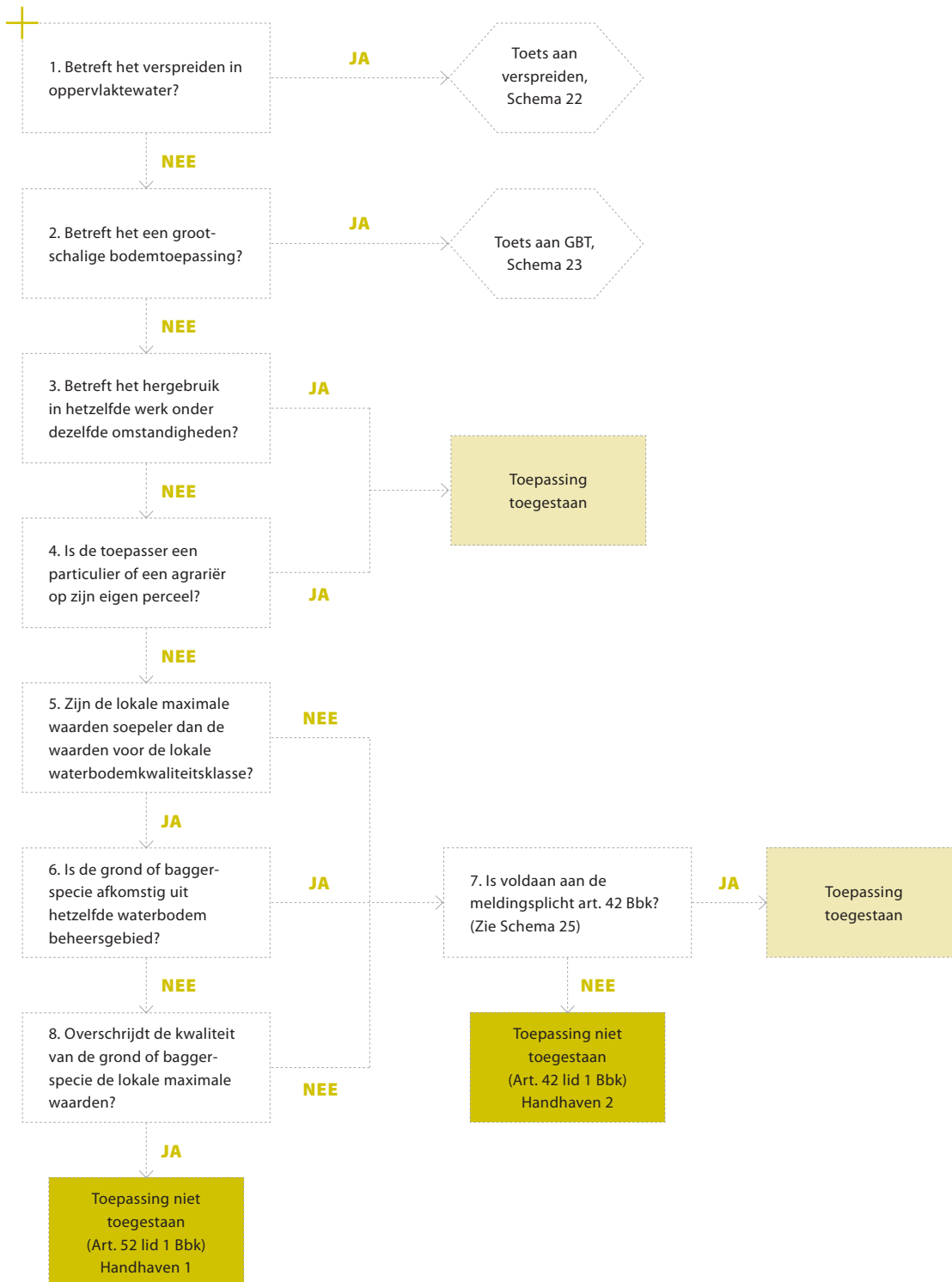
Handhaven 1:

- Als een toepassing niet is toegestaan, moet de toegepaste grond of baggerspecie worden verwijderd. Optreden i.v.m. overtreding art. 59 lid 1 Bbk.

Handhaven 2:

- Is er sprake van een vergissing? Alsnog een melding in laten dienen en afhankelijk van de resultaten daarvan de partij wel of niet in de toepassing laten.
- Is er sprake van bewust overtreden of grove nalatigheid? Alsnog een melding in laten dienen en afhankelijk van de resultaten daarvan de partij wel of niet in de toepassing laten. Informeer het toezichtslotket. Optreden i.v.m. overtreding art. 42 lid 1 Bbk.

Schema 21: Natte toepassing grond of baggerspecie gebiedspecifiek kader

Handhaven 1:

- Toepassing stilleggen totdat de melding is behandeld.

Handhaven 2:

- Is er sprake van een vergissing? Alsnog een juiste melding in laten dienen en afhankelijk van de resultaten daarvan de partij wel of niet in de toepassing laten. Toepassing stilleggen totdat de melding is behandeld.
- Is er sprake van bewust overtreden of grove nalatigheid? Alsnog een juiste melding in laten dienen en afhankelijk van de resultaten daarvan de partij wel of niet in de toepassing laten. Informeer het toezichtskloket. Optreden i.v.m. overtreding art. 42 lid 1 Bbk. Toepassing stilleggen totdat de melding is behandeld.

Schema 22: Verspreiden in oppervlaktewater

Handhaven 1:

- Als op de verkeerde locatie wordt toegepast, moet de toegepaste baggerspecie worden verwijderd, tenzij de locatie alsnog wordt aangewezen. Optreden i.v.m. overtreding art. 43 lid 2 Bbk. Informeer het toezichtsloket.

Handhaven 2:

- Als de hoeveelheid wordt overschreden, moet de toegepaste baggerspecie worden verwijderd tot het toegestane niveau. Optreden i.v.m. overtreding art. 43 lid 2 Bbk. Informeer het toezichtsloket.

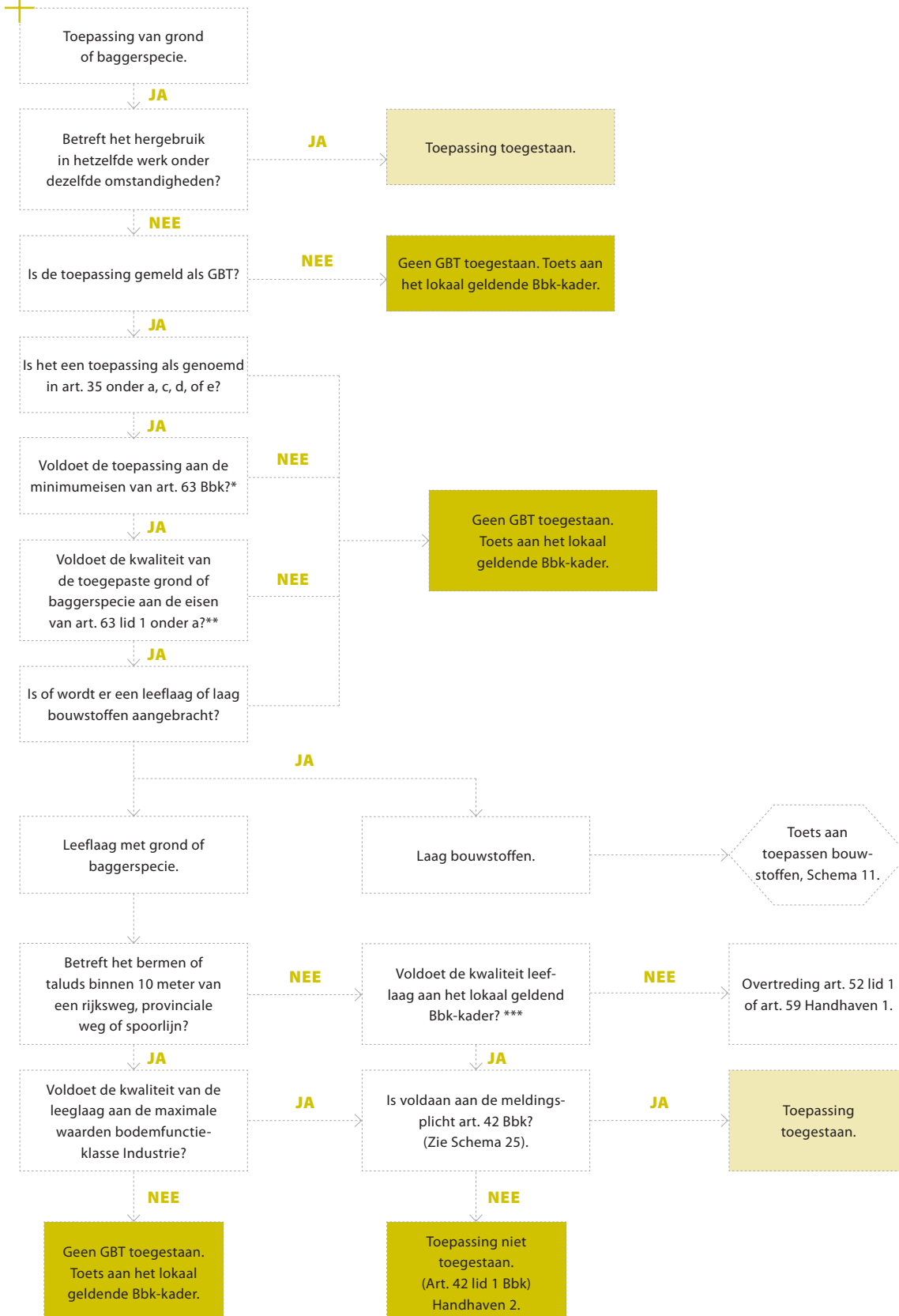
Handhaven 3:

- Als een toepassing niet is toegestaan omdat niet wordt voldaan aan de kwaliteitseisen, moet de toegepaste baggerspecie worden verwijderd. Optreden i.v.m. overtreding art. 60 lid 1 Bbk. Informeer het toezichtsloket.

Handhaven 4:

- Is er sprake van een vergissing? Alsnog een juiste melding in laten dienen en afhankelijk van de resultaten daarvan de partij wel of niet in de toepassing laten. Toepassing stilleggen totdat de melding is behandeld.
- Is er sprake van bewust overtreden of grove nalatigheid? Alsnog een juiste melding in laten dienen en afhankelijk van de resultaten daarvan de partij wel of niet in de toepassing laten. Informeer het toezichtsloket. Optreden i.v.m. overtreding art. 42 lid 1 Bbk. Toepassing stilleggen totdat de melding is behandeld.

Schema 23: Grootschalige bodemtoepassing in oppervlaktewater

- * Op grond van art. 63 Bbk moet een GBT aan de volgende eisen voldoen:
  - Omvang tenminste 5000 m³;
  - Toepassingshoogte tenminste 2 meter of bij toepassing als bedoeld in art. 63 lid 5 (wegen / spoorwegen) tenminste 0,5 meter.
- ** De kwaliteit van de grond of baggerspecie in de GBT moet voldoen aan de volgende eisen:
  - parameters boven de emissietoetswaarden moeten voldoen aan de maximale emissiewaarden van Bijlage B van de Regeling bodemkwaliteit.
  - maximale waarden voor bodemfunctieklasse industrie (voor grond) en de interventiewaarden (voor baggerspecie). Gebiedseigen baggerspecie dat onder water wordt toegepast, is hiervan uitgezonderd. (Art. 4.12.1 lid 2 Regeling bodemkwaliteit).
- *** Voor deze leeflaag gelden de kwaliteitseisen van het lokaal gelden Bbk-kader (generiek of gebiedspecifiek).

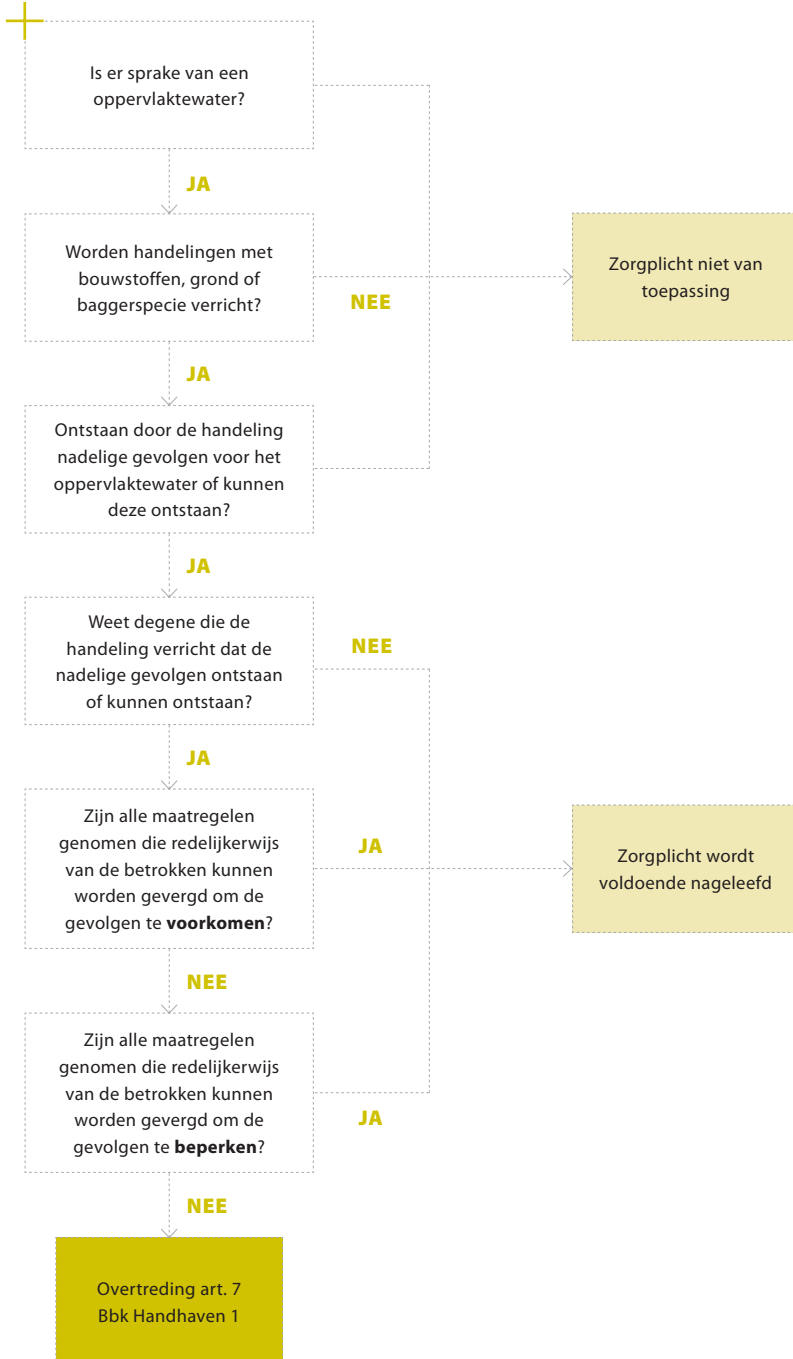
Handhaven 1:

- Als de leeflaag niet aan de kwaliteitseisen voldoet, moet deze worden verwijderd en vervangen door een leeflaag die wel aan de eisen voldoet. Optreden i.v.m. overtreding art. 52 lid 1 of art. 59 lid 1 Bbk. Informeer het toezichtsloket.

Handhaven 2:

- Is er sprake van een vergissing? Alsnog een juiste melding in laten dienen en afhankelijk van de resultaten daarvan de partij wel of niet in de toepassing laten. Toepassing stilleggen totdat de melding is behandeld.
- Is er sprake van bewust overtreden of grove nalatigheid? Alsnog een juiste melding in laten dienen en afhankelijk van de resultaten daarvan de partij wel of niet in de toepassing laten. Informeer het toezichtsloket. Optreden i.v.m. overtreding art. 42 lid 1 Bbk. Toepassing stilleggen totdat de melding is behandeld.

Schema 24: Zorgplicht water

Handhaven 1:

- Is er sprake van een vergissing? Alsnog eventueel gewenste maatregelen laten nemen en anders het materiaal laten verwijderen.
- Is er sprake van bewust overtreden of grove nalatigheid? Informeer het toezichtsloket. Alsnog eventueel gewenste maatregelen laten nemen en anders het materiaal laten verwijderen. Dit desnoods bestuursrechtelijk afdwingen (dwangsom/bestuursdwang) en pv opmaken.

10.4 Betrokken partijen

Tabel 30: Betrokken partijen natte toepassing van grond of baggerspecie

BETROKKENE	VERANTWOORDELIJKHEID
Eigenaar	In art. 1 Bbk is aangegeven dat het in een toepassing houden van grond of baggerspecie wordt gezien als een toepassing. De eigenaar van een toepassingslocatie is dus direct verantwoordelijk voor het houden van grond of baggerspecie in een toepassing.
Opdrachtgever	In art. 1 Bbk is aangegeven dat het laten aanbrengen van grond of baggerspecie wordt gezien als een toepassing. De opdrachtgever van een toepassing is dus direct verantwoordelijk. De hoofdaannemer kan hierbij t.o.v. een onderaannemer gelden als opdrachtgever.
Uitvoerder	Degene die grond of baggerspecie op of in de bodem aanbrengt, is direct verantwoordelijk.
Gemeente	Voor toepassingen in het oppervlaktewater heeft de gemeente geen rol als bevoegd gezag. Aangezien de grens van landbodem en oppervlaktewater niet altijd even voor de hand liggend is, strekt het de aanbeveling bij toepassingen nabij wateren goed overleg te voeren.
Provincie	De provincie is in beginsel verantwoordelijk voor het toezicht op een Wm-vergunning of algemene regels voor zover toepassing plaatsvindt binnen een inrichting waarvoor zij bevoegd gezag is. Indien een inrichting is gelegen in het oppervlaktewater is echter de waterkwaliteitsbeheerder echter bevoegd gezag voor de bepalingen uit het Bbk, op grond van art. 3, lid 3.
Waterkwaliteitsbeheerder	De waterkwaliteitsbeheerder is voor de toepassing van grond of baggerspecie op grond van art. 3 Bbk. het bevoegd gezag ten opzichte van degene die grond of baggerspecie toepast in oppervlaktewater. De waterkwaliteitsbeheerder is tevens voor de toepassing van grond of baggerspecie op grond van art. 3 Bbk. het bevoegd gezag ten opzichte van degene die in opdracht grond of baggerspecie toepast in oppervlaktewater.
Inspectie VenW	De Inspectie VenW is verantwoordelijk voor de handhaving van Kwalibo, ook als deze van toepassing is op het toepassen van grond of baggerspecie.

Anders dan voor bouwstoffen zijn voor grond of baggerspecie in hoofdstuk 4 van het Bbk geen voorschriften opgenomen voor de keten tot het toepassen, zijnde de productie tot en met het transport van grond of baggerspecie. In belangrijke mate wordt dit deel van de keten gereguleerd in hoofdstuk 2 van het Bbk en hebben de minister van VROM en de minister van Verkeer en Waterstaat daarvoor een handhavingstaak.

10.5 Wat kan er mis gaan?

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
<p>TOEPASSEN</p> <p>Toegepaste grond of baggerspecie mag op deze locatie niet worden toegepast.</p>	<p>Grond of baggerspecie van verkeerde kwaliteit kan worden gebruikt (bijvoorbeeld licht verontreinigd i.p.v. schoon, of ernstig i.p.v. licht verontreinigd).</p>	<p>Controleer de melding, milieuhygiënische verklaringen en transportdocumenten.</p> <p>Beoordeel of wordt voldaan aan de eisen van het gekozen toepassingskader Bbk.</p>	<p>Leg werkzaamheden stil. Laat foutief toegepaste grond of baggerspecie verwijderen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang)</p> <p>Maak pv op.</p> <p>Informeer het bevoegd gezag die toezicht uitoefent bij de ontdoener van de betreffende partij. De ontdoener is op grond van art. 10.1 Wm verantwoordelijk voor een verantwoorde bestemming.</p> <p>Meld de bevindingen aan bij www.ivw.nl/bodemsignaal en bij de politie.</p>	<p>Art. 36 en 37 Bbk.</p>
<p>De toegepaste grond of baggerspecie mag nergens worden toegepast.</p>	<p>Grond of baggerspecie van verkeerde kwaliteit kan worden gebruikt (bijvoorbeeld omdat het gevaarlijk afval is of het op grond van de kwaliteit niet toepasbaar is).</p>	<p>Controleer de herkomst van de grond of baggerspecie, zowel administratief als fysiek.</p> <p>Controleer de kwaliteit van de toegepaste grond of baggerspecie a.d.h.v. bemonstering en analyse.</p>	<p>Leg werkzaamheden stil. Laat foutief toegepaste grond of baggerspecie verwijderen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang)</p> <p>Maak pv op.</p> <p>Informeer het bevoegd gezag die toezicht uitoefent bij de ontdoener van de betreffende partij. De ontdoener is op grond van art. 10.1 Wm verantwoordelijk voor een verantwoorde bestemming.</p> <p>Meld de bevindingen aan bij www.ivw.nl/bodemsignaal en bij de politie.</p>	<p>Art. 37 Bbk.</p>

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
De toegepaste materialen mogen onder deze omstandigheden of in deze hoeveelheden niet worden toegepast.	Grond of baggerspecie wordt niet functioneel toegepast. Er is evt. sprake van het niet nuttig toepassen van afvalstoffen.	Beoordeel of er aan de eisen van functionaliteit wordt voldaan. Controleer of er een goede civieltechnische, bouw-technische, geluidstechnische of evt. esthetische onderbouwing beschikbaar is, bijv. in de vorm van een bouwvergunning of positieve bestemming in het bestemmingsplan.	Leg de werkzaamheden stil totdat de evt. functionaliteit is aangetoond. Laat zo nodig het toegepaste materiaal verwijderen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang). Maak pv op. Informeel bij afvoer van materiaal het bevoegd gezag op de ontvangende locatie. Meld de bevindingen aan bij www.ivw.nl/bodemsignaal en bij de politie.	Art. 5 lid 1 Bbk.
Grond of baggerspecie worden vanuit verschillende bodemkwaliteitszones of verschillende herkomstlocaties gemengd.	Verontreiniging raakt verspreid door vermenging.	Ga na wat de herkomst van de grondstromen is en beoordeel in hoeverre de kwaliteit voldoet.	Leg de werkzaamheden stil. Laat foutief toegepaste grond of baggerspecie verwijderen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang) Maak pv op. Neem indien nodig contact op met het andere bevoegde gezag om de herkomst van de grondstromen te achterhalen.	Art. 37 Bbk.

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
Grondstromen zijn omgelabeld.	Grond of baggerspecie van verkeerde kwaliteit kan worden hergebruikt (bijvoorbeeld kwaliteitsklasse B i.p.v. A, of "industrie" i.p.v. "wonen").	Bestudeer de meldingen, milieuhygiënische verklaringen en transportdocumenten. Probeer te achterhalen of deze documenten bij de betreffende melding en partij(en) horen. Neem zo nodig monsters van de betreffende partij(en).	Leg werkzaamheden stil. Laat foutief toegepaste grond of baggerspecie verwijderen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang). Maak pv op. Benader de leverancier/uitvoerder van de plaats van herkomst en deel hem mee dat zijn materiaal op de huidige bestemming niet conform de wetgeving wordt behandeld. Wijs hem op zijn blijvende verantwoordelijkheid als ontdoener.	Art. 18, 35, 38, 42 Bbk + art. 13 Wbb + art. 10.2 Wm + Wetboek van Strafrecht (valsheid in geschrifte / oplichting).
Een grondstromenplan ontbreekt (aard en herkomst grond).	Op een grote bouwlocatie ontbreekt het aan zicht op de ontgraving of op de bestemming van de vrijkomende grond.	Ga na of er een grondstromenplan is opgesteld.	Meld de bevindingen aan bij www.ivw.nl/bodemsignaal en bij de politie. Vraag om het grondstromenplan.	Niet verplicht.
De methode van registratie van grond of baggerspecie en hoeveelheden is niet volledig (niet conform het grondstromenplan).	Grond van verkeerde kwaliteit kan worden hergebruikt (bijvoorbeeld licht verontreinigd i.p.v. schoon, of ernstig i.p.v. licht verontreinigd). Toezicht wordt bemoeilijkt.	Bestudeer vergunningen en bijbehorende documenten. Bestudeer afvalstoffenmeldingen.	Ga aan de hand van afvalstoffenmeldingen en andere informatiebronnen na welke transporten plaatsvinden van en naar de betreffende inrichting om inzicht te verwerven in de afvalstromen.	Niet verplicht.

10.6 Kwalibo

Deze paragraaf gaat over het toepassen van grond of baggerspecie. Deze handeling betreft geen werkzaamheid die valt onder de Kwalibo-eisen. Om deze handeling te mogen verrichten zijn in hoofdstuk 4 van het Bbk vele bepalingen opgenomen. Voor vele van deze bepalingen dienen werkzaamheden te worden verricht die wel vallen onder de Kwalibo-eisen. Deze werkzaamheden zijn in art. 2.1, eerste lid uit de Regeling bodemkwaliteit aangewezen als werkzaamheden die vallen onder de Kwalibo-regeling. Deze werkzaamheden zijn beschreven in normdocumenten die zijn aangewezen in Bijlage C van de Regeling bodemkwaliteit. Het gaat hier vooral om werkzaamheden, benodigd voor milieuhygiënische verklaringen. De Inspecties (VROM en VenW) zijn verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving bij Kwalibo. Vanzelfsprekend heeft het lokale bevoegde gezag hierbij de verantwoordelijkheid om zelf op te treden, daar waar dit mogelijk is, en heeft hij een oog- en oorfunctie voor de Inspecties.

10.7 Oordeelsvorming en interventie

In hoofdstuk 2 is aangegeven dat met name de volgende activiteiten als aandachtspunt van het Bbk moeten worden gezien:

17. Toepassen van grond of baggerspecie die niet aan de eisen voldoet.
18. Kwaliteit niet op de juiste wijze aangetoond.
19. Toepassen onder regime grootschalige toepassing terwijl niet wordt voldaan aan criteria voor grootschalige toepassing.
20. Niet voldoen aan de meldingsplicht.

Hiermee kunnen nagenoeg alle situaties die in de vorige paragrafen zijn beschreven, worden betiteld als kernbepaling. Dit betekent dat het toezicht zich vooral op deze bepalingen dient te richten. Of en hoe opgetreden moet worden, is afhankelijk van de plaats van deze overtreding in de handhavingpiramide, zoals die is beschreven in paragraaf 3.4.1.

Indien een toezichthouder/handhaver twijfelt aan de kwaliteit van de grond of baggerspecie dient hij dit te onderzoeken. Hij is immers zelf verantwoordelijk voor de handhaving bij de toepassing. Daarnaast moeten overtredingen worden gemeld bij het toezichtloket van de Inspecties (www.vrom.nl/bodemsignaal/ www.ivw.nl/bodemsignaal/).

Als er elders in de keten onderzoek noodzakelijk is, is de Inspectie VenW hiervoor verantwoordelijk. Als een lokale toezichthouder/handhaver bijvoorbeeld twijfelt aan de kwaliteit van grond of baggerspecie en hiervoor een onderzoek op de herkomstlocatie wil (laten) uitvoeren, kan dit worden gemeld bij de Inspectie (www.ivw.nl/bodemsignaal/). De Inspectie VenW handelt dit verder af en schakelt indien nodig het OM in. Daarnaast kan contact worden opgenomen met het bevoegd gezag dat op grond van andere wetgeving (zie eerder in deze paragraaf) toezicht uitoefent op de locatie van herkomst.

Veel verontreinigde grond of baggerspecie is afkomstig van (water)bodemsaneringen (al dan niet ernstig). Als er twijfels zijn over de kwaliteit van deze grond of baggerspecie moet hierover contact worden opgenomen met het Wbb-bevoegd gezag voor de sanering (vaak provincie).

In de HUM Wbb wordt verder ingegaan op de daarvoor geldende regelgeving en handhavingsaanpak.

11

Melden

11.1 Situatiebeschrijving

Het is van belang dat het bevoegd gezag op de hoogte is van het feit dat grond, baggerspecie of bouwstoffen worden toegepast. Hierdoor is het mogelijk dat het bevoegd gezag kan toezien op de naleving van de regels van het Bbk.

In tegenstelling tot het Bouwstoffenbesluit wordt de melding niet rechtstreeks aan het bevoegd gezag gericht, maar moeten de meldingen via het Meldpunt bodemkwaliteit

(www.meldpuntbodemkwaliteit.senternovem.nl) worden gezonden. Het meldpunt stuurt vervolgens de melding direct door naar het juiste bevoegde gezag.

Maar toepassingen die onder het overgangsrecht vallen en nog worden getoetst aan het Bouwstoffenbesluit of de vrijstellingsregeling grondverzet, moeten nog wel rechtstreeks aan het desbetreffende bevoegd gezag zelf worden gezonden.

De melding biedt het lokale bevoegd gezag de mogelijkheid om te verifiëren of de toe te passen partij en de voorgenomen toepassing voldoen aan de vereisten van het Bbk en zonodig daarop te handhaven.

Het bevoegd gezag is op grond van het Bbk niet verplicht om de melding te publiceren en neemt geen formeel besluit op de melding.

Wel wordt er van het bevoegd gezag verwacht, uit oogpunt van behoorlijk bestuur, dat het bevoegd gezag de melding beoordeelt binnen de gestelde termijn.

De meeste bevoegde gezagen stemmen per brief of e-mail in met een correcte melding tot voornemen van een nuttige toepassing.

Een (positieve of negatieve) mededeling van het bevoegd gezag is geen besluit (beschikking) in de zin van art. 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht. Tegen de mededeling door het bevoegd gezag naar aanleiding van de melding kan dus door derden of belanghebbenden dan ook geen bezwaar of beroep worden aangetekend.

11.2 Meldingsverplichtingen

In tabel 31 is kort weergegeven in welke gevallen in het kader van het Bbk gemeld dient te worden.

Tabel 31: Meldingsplicht

GROND EN BAGGERSPECIE	BOUWSTOFFEN
ALLES, BEHALVE:	NIETS, BEHALVE:
Schone grond of baggerspecie (alleen melden als > 50 m ³).	Hergebruik zonder eigendomsoverdracht (en zonder bewerking en onder dezelfde condities).
Toepassing door particulieren.	
Verspreiden baggerspecie op de landbodem.	IBC-werken 30 dagen vooraf.
Verplaatsing grond of baggerspecie binnen één landbouwbedrijf mits afkomstig van een perceel waarop een vergelijkbaar gewas wordt geteeld als op het perceel waar de grond of baggerspecie wordt toegepast.	
Tijdelijke uitname.	

Bij bouwstoffen moet dus de toepassing van IBC-bouwstoffen en het hergebruik van bouwstoffen door dezelfde eigenaar worden gemeld. Alle overige toepassingen en ook toepassingen door particulieren zijn vrijgesteld van de meldingsplicht. Voor de toepassing van IBC-bouwstoffen is een correcte uitvoering van de isolatiemaatregelen bepalend voor de bescherming van de bodem tegen mogelijke verontreinigingen. Daarom moet degene die IBC-bouwstoffen wil toepassen dat tenminste 30 dagen vóór de toepassing melden via het Meldpunt bodemkwaliteit. Wanneer de milieuhygiënische verklaring op dat moment nog niet beschikbaar is, mag deze uiterlijk vijf werkdagen voor het toepassen via het meldpunt worden verstrekt aan het bevoegd gezag. Melden van hergebruik van bouwstoffen door dezelfde eigenaar moet ten minste vijf werkdagen van te voren worden gemeld via het Meldpunt bodemkwaliteit.

Voor grond en baggerspecie geldt de meldingsplicht voor de meeste toepassingen (inclusief kortdurende en tijdelijke opslag), met uitzondering van de situaties zoals in bovenstaande tabel 31 is aangegeven. Verder kan daarbij worden opgemerkt, dat het verspreiden van baggerspecie uit een watergang over de aan de watergang grenzende percelen is vrijgesteld van de meldingsplicht en dat bij het toepassen van schone grond en baggerspecie in hoeveelheden vanaf 50 m³ eenmalig de toepassingslocatie moet worden gemeld. Ook kan nog worden opgemerkt dat bij het tijdelijk verplaatsen of uit de toepassing wegnemen van grond of baggerspecie, indien deze vervolgens, zonder te

zijn bewerkt, op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde condities opnieuw in die toepassing wordt aangebracht, een melding niet is vereist. Het melden van het toepassen (of tijdelijk opslaan) van grond of baggerspecie moet ten minste vijf werkdagen van te voren worden gemeld via het Meldpunt bodemkwaliteit. Zie voor wat betreft de meldverplichtingen ook de toezichtvragen 18. Meldingsplicht (grond en baggerspecie).

Wie moet melden

Het Bbk regelt via de art. 32 en 42 dat degene die voornemens is een bouwstof respectievelijk grond of baggerspecie toe te passen die meldingsplichtig is, deze toepassing moet melden via het Meldpunt bodemkwaliteit. Het Bbk regelt dus dat de toepasser moet melden, maar wijst geen concrete actor aan als toepasser. Meestal zal de opdrachtgever van de toepassing cq. de eigenaar van de toepassingslocatie de melding verzorgen. Echter via (privaatrechtelijke) afspraken kan deze verplichting ook bij de aannemer, de leverende grondbank of bij andere betrokkenen worden gelegd.

Schema 25: Meldingsplicht

Handhaven 1:

- Is er sprake van een vergissing? Toepassing stilleggen totdat de melding is behandeld (max. 5 dagen!).
- Is er sprake van bewust overtreden of grove nalatigheid? Toepassing stilleggen totdat de melding is behandeld (max. 5 dagen!).
Informeel het toezichtsloket. Optreden i.v.m. overtreding art. 42 lid 1 Bbk (strafrecht en/of preventieve dwangsom).

11.3 Wet- en regelgeving

Het melden van het toepassen van bouwstoffen is aangegeven in art. 32 Bbk.

De meldingsverplichting voor wat betreft het toepassen van grond en baggerspecie is in art. 42 Bbk terug te vinden. Hier zijn ook de eisen voor de melding en de uitzonderingen aangegeven.

11.4 Aandachtspunten

Controlemomenten

Na ontvangst van de melding door het bevoegd gezag, is het mogelijk om deze verder te beoordelen, zonodig nadere informatie op te vragen en de feitelijke situatie te controleren en te handhaven.

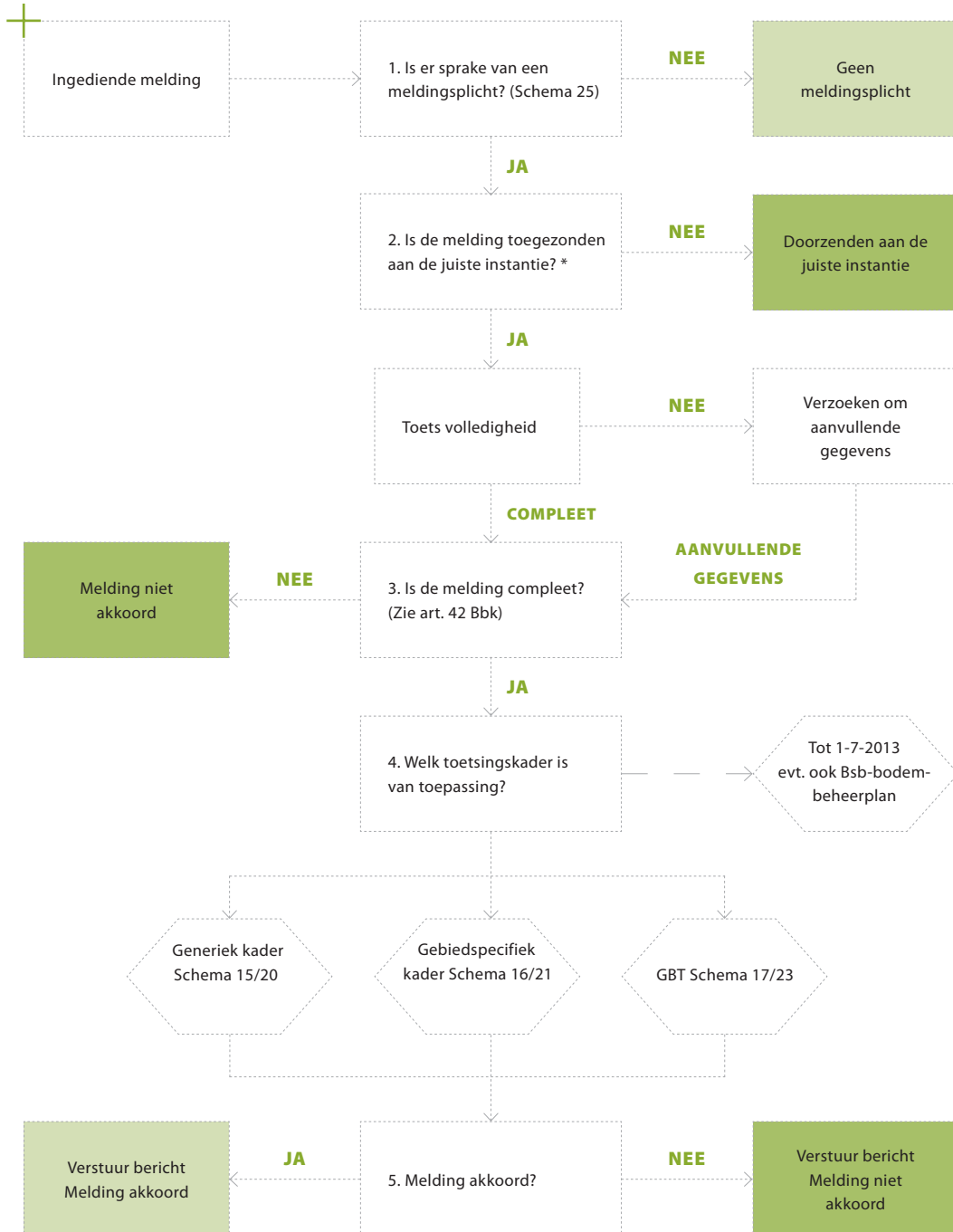
Bij de beoordeling kan rekening worden gehouden met de volgende aspecten:

- Ontvankelijkheid en volledigheid;
- Of de gegevens afkomstig zijn van een daartoe erkende intermediair;
- Tijdigheid;

- Functionaliteit (art. 5 Bbk);
- Aanwezigheid en juistheid van de milieuhygiënische kwaliteitsverklaringen;
- Bij hergebruik van bouwstoffen zonder eigendoms-overdracht (art. 29) wordt beoordeeld of wordt voldaan aan de criteria (daadwerkelijk geen eigendomsoverdracht en toepassing onder dezelfde condities);
- Bij toepassing van IBC-bouwstoffen of wordt voldaan aan de voorwaarden van de Regeling bodemkwaliteit (zie paragraaf 3.9 van de Regeling);
- Of er sprake is van een toegestane toepassing van grond of baggerspecie (art. 35 Bbk);
- Of de gemelde toepassing van grond of baggerspecie voldoet aan de eisen van het toepassingskader (generiek, gebiedsspecifiek, grootschalige toepassing) (art. 44-64).

Indien sprake is van overgangsrecht moeten de meldingen die zijn binnengekomen worden beoordeeld op grond van de Vrijstellingsregeling grondverzet.

Schema 26: Toets melding Bbk

* Dit kan zich voordoen als de melder de verkeerde instantie heeft vermeld op het meldingsformulier.

Geen melding

Een belangrijk aandachtspunt voor het bevoegd gezag is om er voor te zorgen dat er daadwerkelijk wordt gemeld. Het melden van het toepassen van bouwstoffen, grond of baggerspecie is nog niet altijd en overal goed ingeburgerd.

Naast het toezicht houden op de wel gemelde toepassingen is het, gezien vanuit het perspectief van risico's, wellicht nog wel belangrijker om actief op zoek te gaan naar niet gemelde toepassingen. Naast het feit dat men zelf regelmatig buiten aanwezig is, kan ook navraag worden gedaan bij andere afdelingen

van de gemeente of de waterkwaliteitsbeheerder (bijv. Civiel, Ruimtelijke Ordening en Uitvoering). Maar ook de politie kan worden gevraagd om uit te kijken waar toepassingen worden gerealiseerd. Toepassingen vloeien vaak ook voort uit activiteiten waarvoor al een melding of vergunningsaanvraag bij de gemeente of waterschap in een ander kader ingediend dient te worden, zoals:

- Aanvragen van bouwvergunningen;
- Aanlegvergunningen in het kader van de Wet ruimtelijke ordening;
- Uitritvergunning;
- Aanvragen van milieuvergunningen of meldingen op grond van de Wet milieubeheer;
- Ontheffing van de keur;
- Meldingen WVO, die moeten worden gedaan bij de waterkwaliteitsbeheerder indien er bij bouwwerkzaamheden (ontgravingen) grondwater (bronneringen) wordt geloosd op het oppervlaktewater.

Deze 'informatiebronnen' zijn veelal ook nuttig om na te gaan of er daarnaast nog een melding in het kader van het Bbk dient te worden ingediend.

Deze meldingen en aanvragen moeten vaak ver voor de werkelijke uitvoering van de werkzaamheden worden ingediend. In dat stadium beschikt men nog niet altijd over alle gewenste informatie voor het Bbk; vaak is nog onbekend hoeveel grond, baggerspecie of bouwstoffen er exact vrij zullen komen of zullen worden toegepast, wat daarvan de kwaliteit is en waar die zal worden hergebruikt. Op basis van de genoemde meldingen en aanvragen kan het bevoegd gezag echter wel inschatten hoe groot de kans is dat er bij het werk materiaal vrijkomt of welke materialen ongeveer zullen worden gebruikt. Lijkt dit het geval, dan kan het bevoegd gezag het vooroverleg met de indiener gebruiken om te wijzen op de verplichtingen van het Bbk.

Betrokken partijen en afstemming

Bij het melden van de toepassing van bouwstoffen en grond of baggerspecie kunnen de volgende partijen zijn betrokken:

Tabel 32: Betrokken partijen melding

BETROKKENE	VERANTWOORDELIJKHEID
Eigenaar	In art. 1 Bbk is aangegeven dat de eigenaar van een toepassingslocatie verantwoordelijk is voor de toepassing. In die zin kan hij ook verantwoordelijk zijn voor het verrichten van de melding.
Opdrachtgever	In art. 1 Bbk is ook aangegeven dat het laten aanbrengen wordt gezien als een toepassing. De opdrachtgever van een toepassing is dus verantwoordelijk voor de melding.
Adviesbureau	De eigenaar of de opdrachtgever kan het indienen van de melding ook opdragen aan een adviesbureau.
Uitvoerder	De eigenaar of de opdrachtgever kan het indienen van de melding ook neerleggen bij een uitvoerder.
Gemeente	In art. 4 is aangegeven dat de gemeente verantwoordelijk is voor het handhaven op het melden van een toepassing van bouwstoffen, grond en baggerspecie op of in de bodem.
Waterkwaliteitsbeheerder	De waterkwaliteitsbeheerder is bevoegd voor het toezicht op toepassing van bouwstoffen en grond en baggerspecie in oppervlaktewater (art. 2 en 3) en moet dus ook op de bijbehorende meldingen handhaven.
Inspectie (VROM of VenW)	De VROM-Inspectie is voor de toepassing van grond en baggerspecie op grond van art. 4, lid 4 Bbk het bevoegd gezag ten opzichte van degene die in opdracht een toepassing realiseert op of in de bodem. De Inspectie VenW is geen bevoegd gezag richting de aannemer/uitvoerder. De Inspecties zijn verder verantwoordelijk voor de handhaving van Kwalibo, ook als deze van toepassing is op het toepassen van grond of baggerspecie.
Meldpunt bodemkwaliteit	Aan het centrale Meldpunt bodemkwaliteit worden de meldingen in het kader van het Bbk gericht. Het meldpunt stuurt vervolgens de meldingen door naar het juiste bevoegde gezag. Het Meldpunt verzorgt ook de centrale registratie van de gedane meldingen.

11.5 Wat kan er mis gaan?

In de volgende tabel zijn risicovolle situaties genoemd die bij meldingen kunnen voorkomen.

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
Er is geen melding ingediend.	<p>Onbekend materiaal (bouwstof, grond of baggerspecie) wordt op een (gevoelige) locatie hergebruikt.</p> <p>Materiaal wordt naar ongecontroleerde locaties gebracht, waardoor er nieuwe milieurisico's kunnen ontstaan.</p> <p>Bij het toepassen van IBC-bouwstoffen kunnen geen of onvoldoende isolatiemaatregelen worden getroffen.</p>	<p>Ga na of er wellicht op een andere wijze is gemeld, of door een andere betrokkene.</p> <p>Controleer op de aanwezigheid van bewijsmiddelen en andere relevante documenten, zoals transportformulieren.</p> <p>Ga na wanneer de werkzaamheden zijn gestart en wat er op de locatie is gebeurd.</p> <p>Achterhaal de herkomstlocatie(s).</p>	<p>Laat het werk stilleggen totdat de melding volledig en op de juiste wijze is ingediend en door het bevoegd gezag op de juiste wijze is beoordeeld.</p> <p>Vraag zomogelijk de kwaliteitsgegevens op bij de eigenaar van de herkomstlocatie of bij het bevoegd gezag van de plaats van herkomst.</p> <p>Ga na of de gebruiker nog meer werken heeft aangelegd en of de situatie daar wel in orde is en informeer zonnodig de overige bevoegde gezagen en het Toezichtslotet.</p> <p>Maak pv op.</p>	art. 32 en 42 Bbk.
De melding is te laat ingediend.	<p>Zie boven.</p> <p>Het bevoegd gezag is niet in de gelegenheid om tijdig de melding te beoordelen en toezicht uit te oefenen.</p>	<p>Ga na wanneer de werkzaamheden zijn gestart en wat er op de locatie is gebeurd.</p>	<p>Laat het werk stilleggen totdat de melding op volledigheid en juistheid door het bevoegd gezag is beoordeeld.</p> <p>Ga na of de betrokkenen vaker (bewust) te laat hebben gemeld en informeer zonnodig de overige bevoegde gezagen en het Toezichtslotet.</p> <p>Maak pv op.</p>	art. 32 en 42 Bbk.

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
De melding is onvolledig ingediend.	Zie boven Het bevoegd gezag is niet in de gelegenheid gesteld om op de juiste wijze de melding te beoordelen en toezicht uit te oefenen.	Zie boven.	Laat het werk stilleggen totdat de melding volledig en op de juiste wijze is ingediend en door het bevoegd gezag is beoordeeld. Ga na of de betrokkenen vaker (bewust) onvolledig hebben gemeld en informeer zonnodig de overige bevoegde gezagen en het Toezichtsloket Maak pv op.	art. 32 en 42 Bbk.

11.6 Kwalibo

Het melden van de toepassing van bouwstoffen, grond of baggerspecie is niet als zodanig genoemd in Bijlage C van de Regeling bodemkwaliteit. Kwalibo is dus niet op het melden van toepassing. Wel moeten de bij de melding noodzakelijke bewijsmiddelen aan de Kwalibo vereisten voldoen.

11.7 Oordeelsvorming en interventie

In hoofdstuk 2 is aangegeven dat met name de volgende activiteiten als aandachtspunt van het Bbk moeten worden gezien:

11. Niet voldoen aan de meldingsplicht IBC-bouwstoffen.
14. Niet voldoen aan meldingsverplichting hergebruikte bouwstoffen zonder eigendomsoverdracht.
20. Niet voldoen aan de meldingsplicht voor wat betreft het toepassen van grond en baggerspecie.

De situaties die in de voorgaande paragrafen zijn beschreven worden betiteld als aandachtspunt. Dit betekent dat het toezicht zich vooral op deze aspecten dient te richten. Of en hoe opgetreden moet worden is afhankelijk van de plaats van deze overtreding in de handhavingspiramide, zoals die is beschreven in paragraaf 3.4.1.

Bestuursrechtelijk optreden tegen overtredingen in het kader van het (niet) melden is mogelijk in de zin van stilleggen van de werkzaamheden en het opleggen van een dwangsom. Afhankelijk van de ernst en in welke mate er niet of onvolledig wordt gemeld is strafrechtelijk optreden ook mogelijk.

In de praktijk zal in eerste instantie met name voorlichting omtrent het aspect melden aan toepassers, aannemers en loonwerkers de naleving daarvan moeten en kunnen verbeteren.

Daarna en daarnaast kunnen de middelen als intensieve controle en stillegging worden ingezet.

12

Overige praktijksituaties

DE GROND, BAGGERSPECIE EN BOUWSTOFFENKETEN

In deze paragraaf worden de volgende praktijksituaties behandeld die bij de handhaving van het Bbk relevant zijn:

- Tijdelijke uitname van bouwstoffen, grond of baggerspecie;
- Verspreiden van baggerspecie over aangrenzende percelen.

12.1 Tijdelijke uitname bouwstoffen en grond en baggerspecie

Hierna wordt ingegaan op de tijdelijke uitname van bouwstoffen, grond of baggerspecie.

Tijdelijke uitname is in feite gewoon toepassen of tijdelijk opslaan van bouwstoffen, grond of baggerspecie. Er zijn echter wat afwijkingen van de regels zoals die voor de 'normale' toepassingen gelden. De relevante extra aspecten worden hier behandeld.

12.1.1 Wet- en regelgeving

In het Bbk is voor zowel bouwstoffen als grond en baggerspecie een vrijstellende bepaling opgenomen voor tijdelijke uitname. Dit betekent dat veel bepalingen zoals die gelden voor opslag en toepassing van bouwstoffen, grond of baggerspecie niet gelden. Deze toepassing hoeft daardoor niet te worden gemeld, onderzocht of getoetst volgens het Bbk.

Onderzoeksverplichtingen die voortvloeien uit andere wet- en regelgeving gelden uiteraard onverkort.

Onder tijdelijke uitname valt het tijdelijk verwijderen van bouwstoffen, grond of baggerspecie om deze vervolgens op de oorspronkelijke plaats weer aan te brengen, zoals bij werkzaamheden aan ondergrondse kabels en leidingen. In dergelijke situaties worden er in beginsel geen nieuwe verontreinigingen in het milieu gebracht en verandert er in feite weinig tot niets aan de milieubelasting door de bouwstoffen, grond of baggerspecie. Om die reden en met het oog op het streven naar een sterke vermindering van de administratieve lasten, is in die gevallen het overgrote deel van de verplichtingen voor het toepassen van bouwstoffen of grond en baggerspecie niet van toepassing.

De artikelen zijn voor bouwstoffen en grond of baggerspecie nagenoeg gelijk. Deze artikelen zijn ter verduidelijking hieronder aangegeven:

Bouwstoffen: artikel 27, 2e lid:

Het tijdelijk verplaatsen of uit een werk wegnemen van bouwstoffen is toegestaan zonder inachtneming van de art. 28 tot en met 32, indien deze vervolgens, zonder te zijn bewerkt, op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde condities opnieuw in dat werk worden aangebracht.

Grond en baggerspecie: artikel 36, 2e lid:

Het tijdelijk verplaatsen of uit de toepassing wegnemen van grond of baggerspecie is toegestaan zonder inachtneming van de art. 38 tot en met 64, indien deze vervolgens, zonder te zijn bewerkt, op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde conditie opnieuw in die toepassing wordt aangebracht.

Hieronder zijn de belangrijkste bepalingen uit andere wet- en regelgeving weergegeven:

Tabel 33: Wet- en regelgeving tijdelijke uitname

RELEVANTE WET- EN REGELGEVING	RELATIE MET BOUWLOCATIES
Wet bodembescherming	De zorgplicht bodem (art. 13 Wbb) en zorgplicht water (art. 7 Bbk) blijven vanzelfsprekend altijd van kracht. Art 28 Wbb bepaalt dat werkzaamheden waardoor verontreinigingen van de bodem wordt verminderd of verplaatst, moeten worden gemeld aan de provincie.
Activiteitenbesluit	De Wet milieubeheer beschrijft wanneer iets wel of geen inrichting is en bij welke inrichtingen een milieuvergunning vereist is of het activiteitenbesluit van toepassing is.
Afvalstoffenregelgeving	Indien een toepassing geen functioneel karakter heeft is het Bbk niet van toepassing dus wordt de afvalstoffenregelgeving van de Wet milieubeheer van toepassing. In dat geval geldt het stortverbod van art. 10.2 Wm.
Flora- en faunawet	Deze wet regelt het verbod op handelingen die schade kunnen brengen aan beschermende soorten.
Arbo-wet	De Arbo-wet beschrijft de verplichtingen (zoals een veiligheids- en gezondheidsplan) om zorg te dragen voor het arbobeleid op de bouwplaats.
Bestemmingsplan / Wet ruimtelijke ordening	Het gebruik van een perceel is geregeld in het bestemmingsplan. Gebruik in strijd met de gebruiksdoeleinden van een perceel is verboden. Hiervoor kan overigens wel (tijdelijk) ontheffing worden verleend. Het aanleggen van een werk kan daarnaast zijn gebonden aan een aanlegvergunning op grond van het bestemmingsplan.

RELEVANTE WET- EN REGELGEVING	RELATIE MET BOUWLOCATIES
Keur	De waterschappen stellen op basis van de Waterschapswet een waterschapskeur op. Dat is een verordening met gebods- en verbodsbepalingen. Voor het beïnvloeden van de capaciteit van oppervlaktewater (waterberging of waterafvoer) is altijd een vergunning van het waterschap vereist.
Wet verontreiniging oppervlaktewateren	De Wvo is de aangewezen wet bij verontreiniging van het oppervlaktewater of bij een vermoeden daarvan. Het doel van de Wvo is het oppervlaktewater te beschermen tegen verontreiniging. Rechtstreekse lozingen, al dan niet via een werk, vallen onder de Wvo. Indien binnen de kaders van het Bbk wordt gewerkt is geen vergunning op grond van de Wvo vereist.
Wet beheer rijkswaterstaatswerken	Volgens deze wet is het verboden om zonder toestemming iets anders te doen met een waterstaatswerk, dan waarvoor het bedoeld is. Men mag bijvoorbeeld niet zomaar een aanlegsteiger bouwen. Bouwen, en andere activiteiten, aan de rivier kunnen alleen worden toegestaan als: <ul style="list-style-type: none"> - er voldoende ruimte overblijft voor de rivier om goed door te stromen; - er geen risico's zijn voor het achterland (de mensen en bedrijven achter de dijk).

12.1.2 Controleaspecten

Voorwaarden:

Er moet worden voldaan aan de drie genoemde voorwaarden:

- zonder te zijn bewerkt;
- Op of nabij dezelfde plaats;
- Onder dezelfde condities.

Dit zijn echter begrippen die vatbaar zijn voor discussie, vandaar een nadere toelichting. Deze toelichting is afkomstig uit de nota van toelichting op het Bbk en is daarmee zwaarwegend.

- **Bewerken:** het verrichten van handelingen waardoor de bouwstof qua samenstelling en emissie verandert; voorbeeld: breken, het laten rijpen van baggerspecie, het ontwateren van baggerspecie en zandscheiding.
- **Wat niet onder bewerken valt:** het uitzeven van bodemvreemde materialen, louter natuurlijke, niet gestimuleerde processen of omstandigheden, zoals verdamping, natuurlijke afbraak, natuurlijke oxidatie en reductie, wijziging van de structuur van de grond ten gevolge van graafwerkzaamheden. (het ploegen van landbouwgronden moet hier niet bij, want het gaat niet om uitname of toepassing van grond).
- **Op of nabij dezelfde plaats:** het moet gaan om het terugbrengen in hetzelfde werk. In de praktijk wordt hier verschillend mee omgegaan. Van belang is vooral dat duidelijke afspraken worden gemaakt over wat hieronder wordt verstaan.
- **Onder dezelfde condities:** zodat de bouwstof qua samenstelling en emissie niet verandert. Het emissiegedrag van een materiaal kan bijvoorbeeld worden beïnvloed door verandering van de pH-waarde, zuurstofrijke of zuurstofarme omstandigheden of

sterk reducerende omstandigheden. Hierbij is het bijvoorbeeld van belang of er een afscherpende werking van een wegverharding is of niet.

Wat hier niet onder valt: het toepassen van baggerspecie op landbodem (natte toepassing wordt droge toepassing) het toepassen van grond afkomstig uit de kern van een weglichaam als afdeklaag van dat weglichaam (onderlaag wordt toplaag).

In aanvulling daarop worden hieronder een aantal voorbeelden gegeven die niet aan de voorwaarde «onder dezelfde condities» voldoen:

- Het toepassen van (niet gerijpte) baggerspecie op landbodem (natte toepassing wordt droge toepassing);
- Het toepassen van grond afkomstig uit de kern van een weglichaam of geluidswal als afdeklaag van respectievelijk het weglichaam of de geluidswal (onderlaag wordt toplaag).

In aanvulling daarop worden hieronder een aantal voorbeelden gegeven die aan de voorwaarde voor «bewerken» voldoen:

- Rijpen van baggerspecie, voor zover de tijdelijke verplaatsing hierop gericht is;
- Ontwateren van baggerspecie, voor zover de tijdelijke verplaatsing hierop gericht is;
- Zandscheiding.

De eerste twee voorbeelden vinden niet enkel en alleen om logistieke redenen plaats. Daarbij kunnen (bijkomende) natuurlijke chemische en fysische processen optreden die onontkoombaar zijn,

zonder dat er be- of verwerkingsactiviteiten plaatsvinden die dergelijke processen zouden bevorderen.

De volgende voorbeelden vallen niet onder het begrip «bewerken»:

- Het uitzeven van bodemvreemde bestanddelen;
- Louter natuurlijke, niet gestimuleerde processen of omstandigheden, zoals verdamping, microbiële afbraak, natuurlijke oxidatie en reductie;
- Wijziging van de structuur van de grond of baggerspecie, zoals ten gevolge van graafwerkzaamheden of het ploegen van landbouwgronden.

De gedachte bij het eerste en derde voorbeeld is dat de grove bestanddelen veelal materialen betreffen, die als zodanig weer kunnen worden toegepast. De kwaliteit van de grond en baggerspecie zelf blijft hierdoor onveranderd.

Het lokale bevoegd gezag voor het Bbk moet in individuele gevallen zelfstandig bepalen of zij vindt dat sprake is van tijdelijke uitname. Uiteindelijk heeft natuurlijk de rechter daarin het laatste woord.

Tijdelijke opslag bij tijdelijke uitname

Tijdelijke opslag van bouwstoffen, grond of baggerspecie kan onderdeel uitmaken van de tijdelijke uitname.

Deze opslag duurt niet langer dan de looptijd van de onderhouds- of aanlegwerkzaamheden waarop het tijdelijk verplaatsen of wegnemen is gericht.

Deze vorm van tijdelijke opslag hoeft daarom niet te worden gemeld, onderzocht of getoetst (onderzoeksverplichtingen die voortvloeien uit andere wet- en regelgeving gelden uiteraard onverkort).

Overtollig materiaal dat na afronding van de werkzaamheden op de locatie in opslag blijft, in afwachting van een nieuwe bestemming, valt niet onder deze uitzonderingsbepaling.

De plaats van tijdelijke opslag is niet nader bepaald. Dit betekent dat deze opslaglocatie ver van de plaats van uitname en hertoepassing kan zijn gelegen. Uiteraard geldt hier, net als bij het transport, dat een tijdelijke opslag op grote afstand van de plaats van tijdelijke uitname nadere aandacht verdient.

Overige controleaspecten en zorgplichtbepalingen

Overige bepalingen, onder andere zoals opgenomen in hoofdstuk 1 Bbk en andere wetgeving, blijven zowel bij tijdelijke uitname als bij tijdelijke opslag onverminderd van kracht:

- Functionaliteit (art. 5 Bbk);
- Zorgplicht bodem (art. 13 Wbb);
- Zorgplicht oppervlaktewater (art. 7 Bbk);

- Toepassings-eisen voor bouwstoffen:
  - geen vermenging met de bodem;
  - verwijderbaarheid en de verwijderingsplicht (art. 33 Bbk).

Transport bij tijdelijke uitname

Bij tijdelijke uitname kunnen bouwstoffen, grond of baggerspecie worden getransporteerd. Als dit binnen de grenzen van een werk gebeurt is het niet nodig dat hierbij schriftelijke bescheiden aanwezig zijn. Als het transport naar een tijdelijke opslag buiten de grenzen van het werk plaatsvindt kan de aanwezigheid van schriftelijke bescheiden wel noodzakelijk zijn.

Een oorspronkelijk toegepaste bouwstof kan bijvoorbeeld afval zijn. In dat geval moet het transport zijn vergezeld van een begeleidingsbrief.

Het is hierbij wel van belang dat de houder van een bouwstof, grond of baggerspecie zich niet ontdoet van die stof maar deze slechts tijdelijk uitneemt. Meestal zal er dan ook geen sprake zijn van afvaltransport, ook al is het materiaal verontreinigd.

Als een bouwstof wordt vervoerd ten behoeve van een tijdelijke uitname geldt de verplichting om een afleverbon bij de partij aanwezig te hebben niet.

Art. 28 Bbk is immers op grond van art. 27 lid 2 Bbk niet van toepassing.

Bij het transport van een bouwstof, grond of baggerspecie buiten een werk zal wel een vrachtbon aanwezig zijn.

Zoals hiervoor al is aangegeven, zijn de art. 28 en 38 Bbk niet van toepassing als het om tijdelijke uitname gaat. Dat betekent dat op grond van het Bbk bij een transport dus ook geen kwaliteitsgegevens van de partij aanwezig behoeven te zijn.

12.1.3 Betrokken partijen

Bij de tijdelijke uitname en daarbij behorende tijdelijke opslag van bouwstoffen, grond en baggerspecie op of in de bodem of in het oppervlaktewater zijn verschillende partijen betrokken, te weten:

Tabel 34: Betrokken partijen tijdelijke uitname

BETROKKENE	VERANTWOORDELIJKHEID
Tijdelijk ondoener/eigenaar	Relevant bij bouwstoffen is o.a. het voorhanden hebben en het toepassen (Art. 28 Bbk). Bij grond of baggerspecie is alleen het toepassen geregeld. Aangezien de tijdelijk ondoener deze activiteiten niet uitvoert is hij volgens het Bbk dus niet verantwoordelijk. Als later blijkt dat er geen sprake was van tijdelijke uitname is de ondoener op grond van art. 10.1 Wm natuurlijk wel verantwoordelijk.
Opdrachtgever	Relevant bij bouwstoffen is o.a. het toepassen (Art. 28 Bbk). De opdrachtgever laat de bouwstof toepassen, hetgeen gelijk is aan toepassen (definitie art. 1 Bbk). Hij is dus direct verantwoordelijk. Het laten toepassen van grond of baggerspecie wordt gezien als toepassen (definitie art. 1 Bbk). Degene die grond of baggerspecie (opnieuw) laat toepassen is direct verantwoordelijk.
Uitvoerder	De toepasser van bouwstoffen, grond of baggerspecie is direct verantwoordelijk.
Gemeente	De gemeente is bevoegd voor het toezicht op het toepassen van bouwstoffen, grond of baggerspecie. Ze is daarnaast, ook bij tijdelijke uitname, bevoegd om op te treden op grond van andere regelgeving, zoals hiervoor is opgesomd.
Provincie	De provincie is verantwoordelijk voor het toezicht op een Wm-vergunning of algemene regels voor zover toepassing plaatsvindt binnen een inrichting waarvoor zij bevoegd gezag is.
Waterkwaliteitsbeheerder	De waterkwaliteitsbeheerder is op grond van het Bbk direct verantwoordelijk voor het toezicht op het toepassen van bouwstoffen, grond of baggerspecie in oppervlaktewater. Ze is bevoegd daarnaast om op te treden op grond van de Wvo bij het optreden van waterverontreiniging t.g.v. de toepassing van bouwstoffen, grond of baggerspecie, ook als hier sprake is van tijdelijke uitname.
Inspectie (VROM of VenW)	De VROM-Inspectie is voor de toepassing van grond en baggerspecie op grond van art. 4, lid 4 Bbk het bevoegd gezag ten opzichte van degene die in opdracht grond of baggerspecie toepast op of in de bodem. De Inspectie VenW is niet verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving bij toepassingen in oppervlaktewater. De Inspecties zijn verantwoordelijk voor de handhaving van Kwalibo.

Tabel 35: Tijdelijke opslag i.v.m. tijdelijke uitname

BETROKKE	VERANTWOORDELIJKHEID
Terreineigenaar	<p>Relevant bij bouwstoffen is het voorhanden hebben en toepassen of toegepast houden (Art. 28 Bbk). De terreineigenaar heeft de bouwstoffen voorhanden en houdt deze toegepast en is dus ook verantwoordelijk voor de tijdelijke opslag.</p> <p>Opslag van grond of baggerspecie is een toepassing op grond van art. 35 Bbk. Het tijdelijk toegepast houden van grond of baggerspecie wordt gezien als toepassen (definitie art. 1 Bbk). De eigenaar die grond of baggerspecie toegepast houdt is, ook als dit tijdelijk gebeurt, direct verantwoordelijk.</p>
Opdrachtgever	<p>Relevant bij bouwstoffen is het voorhanden hebben (Art. 28 Bbk). De opdrachtgever heeft de bouwstof niet voorhanden. Strafrechtelijk kan hij, vanwege "doen plegen" wel verantwoordelijk zijn.</p> <p>Opslag van grond of baggerspecie is een toepassing op grond van art. 35 Bbk. Het laten toepassen van grond of baggerspecie wordt gezien als toepassen (definitie art. 1 Bbk). Degene die grond of baggerspecie tijdelijk laat toepassen is dan ook direct verantwoordelijk.</p>
Uitvoerder	<p>Bij bouwstoffen is de uitvoerder vanwege het Bbk niet verantwoordelijk voor de tijdelijke opslag. Hij kan deze echter wel voorhanden hebben gehad of hebben vervoerd. Daar is hij wel voor verantwoordelijk.</p> <p>Opslag van grond of baggerspecie is een toepassing op grond van art. 35 Bbk. De toepasser van grond of baggerspecie is direct verantwoordelijk.</p>
Gemeente	<p>Bij een bouwstof is de gemeente alleen verantwoordelijk voor het toepassen. De gemeente is bij "droge" toepassing eerstverantwoordelijke voor het toezicht richting eigenaar en opdrachtgever.</p> <p>Tijdelijke opslag van grond of baggerspecie is gelijk aan een toepassing, dus is de gemeente ook hierbij verantwoordelijk voor het toezicht.</p> <p>Daarnaast kan de gemeente verantwoordelijk zijn voor het toezicht op de overige genoemde regelgeving.</p>
Provincie	<p>De provincie kan verantwoordelijk zijn voor het toezicht als opslag plaatsvindt binnen een Wm-inrichting, waarvoor zij bevoegd gezag is of voor de Grondwaterwet / PMV als dit binnen een grondwaterbeschermingsgebied gebeurt.</p> <p>Daarnaast is zij in de meeste gevallen verantwoordelijk voor de handhaving van de Wbb als tijdelijke uitname plaatsvindt op een saneringslocatie. Daarnaast kan de provincie verantwoordelijk zijn voor het toezicht op de overige genoemde regelgeving.</p>
Waterkwaliteitsbeheerder	<p>De waterkwaliteitsbeheerder is bij "natte" toepassing van grond of baggerspecie eerstverantwoordelijke voor het toezicht richting eigenaar, opdrachtgever en uitvoerder/ feitelijke toepasser. (Tijdelijke)opslag is hierbij gelijk aan een definitieve toepassing. Bij tijdelijke opslag kan de waterkwaliteitsbeheerder optreden tegen eventuele verontreiniging van oppervlaktewater.</p>
Inspectie (VROM of VenW)	<p>Bij bouwstoffen zijn de Inspecties verantwoordelijk voor het toezicht op alle handelingen, uitgezonderd het toepassen.</p> <p>De VROM-Inspectie is voor de toepassing van grond en baggerspecie op grond van art. 4, lid 4 Bbk het bevoegd gezag ten opzichte van degene die in opdracht grond of baggerspecie toepast op of in de bodem.</p> <p>De Inspectie VenW is verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving bij toepassingen in oppervlaktewater.</p> <p>De Inspecties zijn verantwoordelijk voor de handhaving van Kwalibo.</p>

12.2 Verspreiden van baggerspecie over aangrenzende percelen

Voor de inwerkingtreding van het Bbk werd het verspreiden van baggerspecie geregeld via de Wet milieubeheer en het Besluit stortverbod buiten inrichtingen. Met de inwerkingtreding van het Bbk is het verspreiden van baggerspecie hierin als nuttige toepassing opgenomen.

Op grond van de Keur van het waterschap of het Reglement op de Watergangen is een eigenaar van veel watergangen verplicht deze jaarlijks, in het najaar te onderhouden. Daarnaast kunnen watergangen in de loop van het jaar worden gebaggerd om deze op diepte te houden. De baggerspecie die hierbij vrij komt wordt vaak op de aangrenzende percelen verspreid. Het Bbk stelt regels voor het verspreiden van baggerspecie over deze aangrenzende percelen. Achtergrond hiervan is de plicht die eigenaren van aangrenzende percelen hebben om onderhoudsbaggerspecie te ontvangen. Met dit onderdeel wordt de reeds lang bestaande mogelijkheid tot het verspreiden van (onderhouds)baggerspecie op de kant voortgezet. Het verspreiden van baggerspecie over aan de watergang grenzende percelen is een eeuwenoude vorm van actief bodembeheer.

12.2.1 Wet- en regelgeving

Een belangrijk gegeven rondom het verspreiden van baggerspecie over aangrenzende percelen is het feit dat deze activiteit in art. 35 onder f Bbk is opgenomen als toepassing, waarop het Bbk van toepassing is.

Het verspreiden van baggerspecie op aangrenzende percelen kan ook als nuttige toepassing worden gekwalificeerd. Overigens valt het verspreiden vanuit een watergang in de uiterwaarden (dus binnen oppervlakte-water) niet onder dit toepassingskader.

Voor het verspreiden van deze baggerspecie is geen melding vereist. Wel moet, op grond van art. 38 Bbk, de kwaliteit van de baggerspecie bepaald zijn.

Niet verdachte watergangen zijn hiervan uitgezonderd. Hier wordt bij de aandachtspunten verder op ingegaan.

Het bepalen van de kwaliteit van de ontvangende bodem is overigens niet noodzakelijk.

Voor deze baggerspecie geldt op grond van bijlage B van de Regeling bodemkwaliteit een afzonderlijk toetsingskader.

Hieronder zijn de belangrijkste bepalingen uit andere wet- en regelgeving weergegeven:

Tabel 36: Wet- en regelgeving verspreiden van baggerspecie over aangrenzende percelen

RELEVANTE WET- EN REGELGEVING	RELATIE MET BOUWLOCATIES
Wet bodembescherming	De zorgplicht bodem (art. 13 Wbb) en zorgplicht water (art. 7 Bbk) blijven vanzelfsprekend altijd van kracht. Art 28 Wbb bepaalt dat werkzaamheden waardoor verontreinigingen van de bodem wordt verminderd of verplaatst, moeten worden gemeld aan de provincie.
Flora- en faunawet	Deze wet regelt het verbod op handelingen die schade kunnen brengen aan beschermende soorten. Bij het baggeren van watergangen kan dit heel expliciet aan de orde zijn.
Keur / Reglement op de watergangen	De waterschappen stellen op basis van de Waterschapswet een waterschapskeur op. Dat is een verordening met gebods- en verbodsbepalingen. Voor het beïnvloeden van de capaciteit van oppervlaktewater (waterberging of waterafvoer) is altijd een vergunning van het waterschap vereist. Daarnaast is de eigenaar van een watergang verplicht jaarlijks onderhoud te verrichten aan de watergang. Het waterschap controleert of het onderhoud aan de watergangen en kaden goed is uitgevoerd. Dat wordt de 'schouw' genoemd.
Wet verontreiniging oppervlaktewateren	De Wvo is de aangewezen wet bij verontreiniging van het oppervlaktewater of bij een vermoeden daarvan. Het doel van de Wvo is het oppervlaktewater te beschermen tegen verontreiniging. Rechtstreekse lozingen, al dan niet via een werk, vallen onder de Wvo. Op grond van deze wet kan het noodzakelijk zijn om bij het baggeren extra preventieve maatregelen te nemen ter voorkoming van waterverontreiniging.

12.2.2 Aandachtspunten

Aangrenzend perceel

Het verspreiden mag in alle situaties plaatsvinden binnen het 'aangrenzende perceel'. Daarmee is de oude 20 metergrens komen te vervallen en geldt een ruimere begrenzing. Het Bbk sluit met de begrenzing van het aangrenzende perceel aan bij art. 11 uit de Waterstaatswet uit 1900: "Erven en gronden, gescheiden van de watergang door een weg, voetpad of ander werk of door een grondstrook te gering van breedte om de specie te ontvangen, worden als aan de watergang gelegen aangemerkt". Hierbij zal meestal de kadastrale situatie leidend zijn.

Toestemming grondeigenaar

De toepasser dient normaal conform het eigendomsrecht, altijd toestemming te hebben van de eigenaar om de baggerspecie te mogen verspreiden. Percelen waarop vanuit de Keur de ontvangstplicht geldt, zijn hiervan uitgezonderd.

Weilanddepots

Een weilanddepot is een vorm van tijdelijke opslag van baggerspecie op een perceel, grenzend aan de watergang van waaruit de baggerspecie afkomstig is. Deze weilanddepots kunnen worden gebruikt om de baggerspecie te ontwateren en te rijpen voordat het materiaal wordt toegepast. De opslag mag maximaal 3 jaar plaatsvinden en dient via het meldpunt van Bodem+ te worden gemeld. Na de tijdelijke opslag kan de ontwaterde baggerspecie over het aangrenzend perceel worden verspreid of toegepast. Voor weilanddepots hoeft, als deze korter dan 3 jaar aanwezig zijn, geen vergunning in het kader van de Wet milieubeheer en Wet verontreiniging oppervlaktewateren te worden aangevraagd. Wel kan op grond van het bestemmingsplan een aanlegvergunning nodig zijn.

Bepalen kwaliteit baggerspecie

Op grond van art. 38 Bbk moet de kwaliteit van baggerspecie worden bepaald, voordat deze wordt toegepast. Op grond van art. 4.3.4. lid 4 Regeling bodemkwaliteit is dit niet noodzakelijk voor het verspreiden van baggerspecie op aangrenzende percelen of voor weilanddepots, tenzij dit deze afkomstig is van oppervlaktewateren in de gebieden:

- a. die zijn bebouwd, daaronder begrepen kassen- en industriegebieden;
- b. waar regelmatig beroeps- of pleziermotorvaart plaatsvindt;
- c. waar geloosd wordt na de laatste keer dat er is gebaggerd;

- d. grenzend aan wegen met een verkeersintensiteit van meer dan 500 voertuigen per dag, tenzij het betreft bermsloten op een afstand van ten minste 15 meter waarin de wegriolering niet loost;
  - e. met een oeverbeschoeiing die bestaat uit met gecreosoteerde olie behandeld hout;
  - f. waarvan redelijkerwijs vermoed kan worden dat deze niet voldoen aan de maximale waarden voor het verspreiden van baggerspecie als bedoeld in art. 35, onder f en i, van het Bbk, of
  - g. die niet zijn aangegeven in een beheersplan als bedoeld in art. 9 van de Wet op de waterhuishouding;
- De lokale waterkwaliteitsbeheerder kan aangeven welke wateren hieronder vallen.

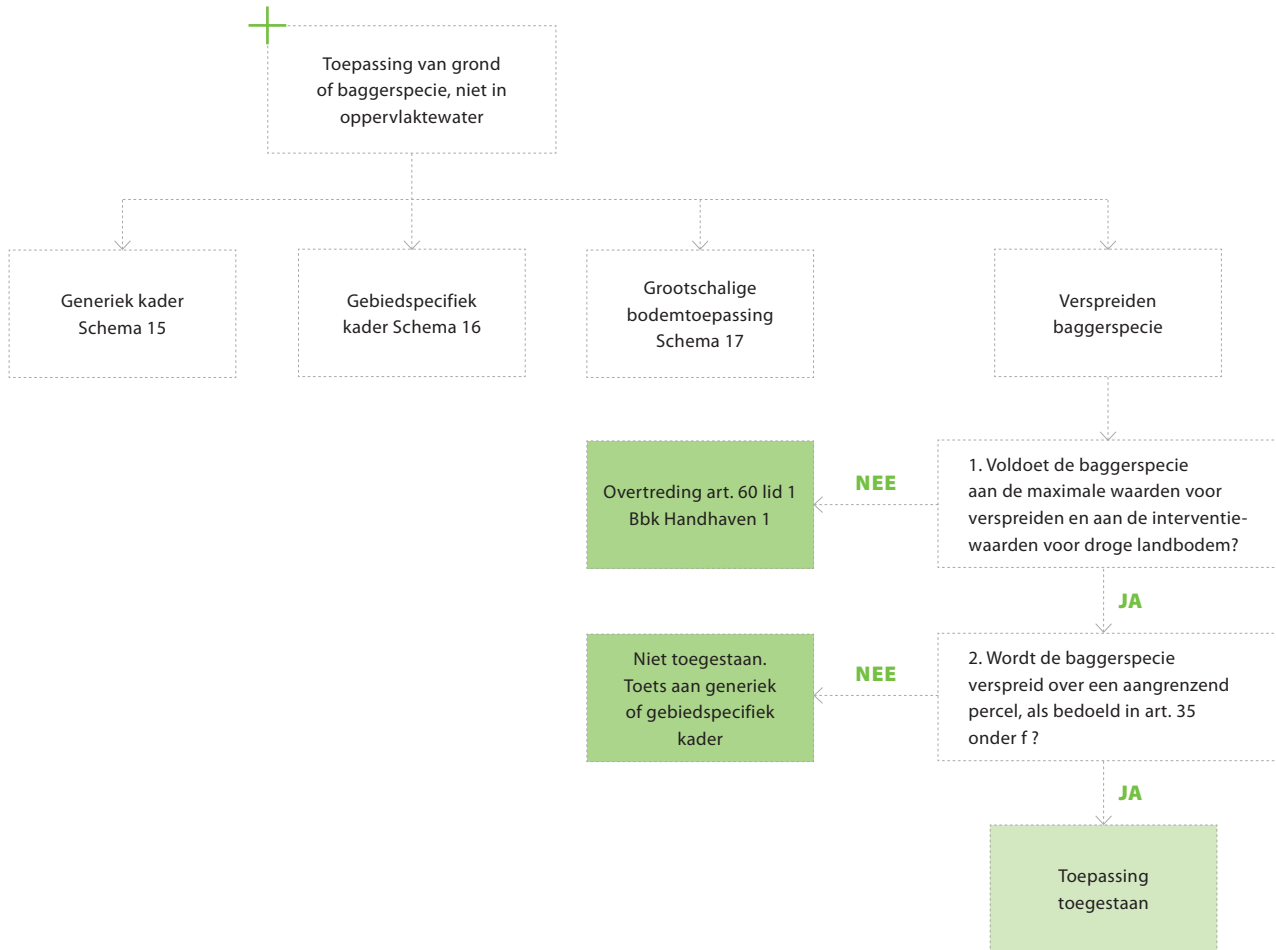
Bewerken van verontreinigde baggerspecie

Rijping van baggerspecie is opgenomen in SIKB-protocol 7511. Dit betekent dat het behandelen van baggerspecie om dit te laten rijpen onder de werkzaamheden valt waarvoor erkenning noodzakelijk is. Hierbij gelden de normdocumenten BRL SIKB 7500 en SIKB-protocol 7511. In de praktijk vindt rijping automatisch plaats. Hier wordt dan ook gedoeld op specifieke bewerkingen die tot doel hebben de rijping te bevorderen.

Toezichtvragen

In het volgende schema is dit kader uitgewerkt.

Schema 27: Verspreiden baggerspecie op aangrenzende percelen

Handhaven 1:

- Als een toepassing niet is toegestaan, moet de toegepaste baggerspecie worden verwijderd. Optreden i.v.m. overtreding art. 60 lid 1 Bbk. Informeer het toezichtskollet.

12.2.3 Betrokken partijen

Bij het verspreiden van baggerspecie op aangrenzende percelen kunnen de volgende partijen zijn betrokken:

Tabel 37: Betrokken partijen verspreiden baggerspecie

BETROKKE	VERANTWOORDELIJKHEID
Eigenaar	In art. 1 Bbk is aangegeven dat het toegepast houden van baggerspecie wordt gezien als een toepassing. De eigenaar van een toepassingslocatie is dus direct verantwoordelijk voor het houden van de baggerspecie in een toepassing. In relatie met de acceptatieplicht van de eigenaar van het aangrenzende perceel kan hier uiteraard sprake zijn van overmacht/afwezigheid van schuld.
Opdrachtgever	In art. 1 Bbk is aangegeven dat het laten aanbrengen van baggerspecie wordt gezien als een toepassing. De opdrachtgever is dus direct verantwoordelijk. De hoofdaannemer kan hierbij t.o.v. een onderaannemer gelden als opdrachtgever.
Uitvoerder	Degene die baggerspecie op of in de bodem aanbrengt is direct verantwoordelijk.
Gemeente	Voor toepassingen op de bodem is de gemeente bevoegd gezag. Voor toepassingen in het oppervlaktewater heeft de gemeente geen rol als bevoegd gezag. Aangezien de grens van landbodem en oppervlaktewater niet altijd even voor de hand liggend is, strekt het de aanbeveling bij toepassingen nabij wateren goed overleg te voeren.
Provincie	De provincie is in beginsel verantwoordelijk voor het toezicht op een Wm-vergunning of algemene regels voor zover toepassing plaatsvindt binnen een inrichting waarvoor zij bevoegd gezag is. Dit zal hier meestal niet het geval zijn.
Waterkwaliteitsbeheerder	De waterkwaliteitsbeheerder is voor de toepassing van baggerspecie op grond van art. 3 Bbk. het bevoegd gezag ten opzichte van degene die baggerspecie toepast in oppervlaktewater. De waterkwaliteitsbeheerder is tevens voor de toepassing van baggerspecie op grond van art. 3 Bbk. het bevoegd gezag ten opzichte van degene die in opdracht baggerspecie toepast in oppervlaktewater.
Inspectie VenW	De Inspectie VenW is verantwoordelijk voor de handhaving van Kwalibo, ook als deze van toepassing is op het toepassen van baggerspecie.

12.2.4 Wat kan er mis gaan?

In de volgende tabel zijn risicovolle situaties genoemd die bij het verspreiden of opslaan van baggerspecie kunnen voorkomen.

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
KWALITEITSBEPALING BAGGERSPECIE				
De kwaliteit van de baggerspecie is niet bepaald, terwijl dit wel had moeten gebeuren.	Baggerspecie van verkeerde kwaliteit kan worden gebruikt (bijvoorbeeld licht verontreinigd i.p.v. schoon, of ernstig i.p.v. licht verontreinigd).	Controleer de herkomstlocatie van de baggerspecie. Controleer welke soort watergang hier betreft en ga na in hoeverre de uitzondering van art. 4.3.4. lid 4 Regeling bodemkwaliteit van toepassing is.	Voorkom toepassing van de baggerspecie en leg lopende werkzaamheden stil. Meld de bevindingen aan het bodemloket en de politie.	Art. 38 Bbk.
TOEPASSEN				
Toegepaste baggerspecie mag vanwege de kwaliteit op deze locatie niet worden toegepast (of opgeslagen).	Baggerspecie van verkeerde kwaliteit kan worden gebruikt of opgeslagen.	Controleer a.d.h.v. bemonstering en analyse de kwaliteit van de baggerspecie. Controleer de eventuele milieuhygiënische verklaringen en transportdocumenten. Beoordeel of wordt voldaan aan de eisen van het gekozen toepassingskader Bbk.	Leg werkzaamheden stil. Laat foutief toegepaste baggerspecie verwijderen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang) Maak pv op. Informeel omliggende bevoegde gezagen. Meld de bevindingen aan het bodemloket en de politie.	Art. 37 en 60 Bbk.

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
<p>Toegepaste baggerspecie mag op deze locatie niet worden toegepast (of opgeslagen) omdat het geen aangrenzend perceel betreft.</p>	<p>Baggerspecie van verkeerde kwaliteit kan worden gebruikt of opgeslagen.</p>	<p>Controleer de herkomst van de baggerspecie en de locatie van toepassing.</p>	<p>Leg werkzaamheden stil. Laat de toepassing melden en toets deze aan het ter plaatse geldende toepassingskader. Laat foutief toegepaste baggerspecie verwijderen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang) Maak pv op.</p> <p>Laat, indien mogelijk, foutief toegepaste baggerspecie verwijderen.</p> <p>Informeel het bevoegd gezag die toezicht uitoefent bij de ontdoener van de betreffende partij.</p> <p>Meld de bevindingen aan het bodemloket en de politie.</p>	<p>Art. 37 Bbk.</p>
<p>De toegepaste baggerspecie mag nergens worden toegepast.</p>	<p>Baggerspecie van verkeerde kwaliteit kan worden gebruikt (bijvoorbeeld omdat het gevaarlijk afval is of het op grond van de kwaliteit niet toepasbaar is).</p>	<p>Controleer de herkomst van de baggerspecie, zowel administratief als fysiek. Controleer de kwaliteit van de toegepaste baggerspecie a.d.h.v. bemonstering en analyse.</p>	<p>Laat foutief toegepaste baggerspecie verwijderen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang) Maak pv op.</p> <p>Informeel het bevoegd gezag die toezicht uitoefent bij de ontdoener van de betreffende partij.</p> <p>Meld de bevindingen aan het bodemloket en de politie.</p>	<p>Art. 36 of 37 Bbk.</p>

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
De toegepaste baggerspecie mag onder deze omstandigheden of in deze hoeveelheden niet worden toegepast. (Bijv. het toepassen van te grote hoeveelheden baggerspecie op een klein perceel).	Baggerspecie wordt niet functioneel toegepast. Er is evt. sprake van het niet nuttig toepassen van afvalstoffen.	Beoordeel of er aan de eisen van functionaliteit wordt voldaan. Dit zal in z'n algemeenheid wel het geval zijn. Alleen in extreme situaties zou sprake kunnen zijn van een niet-functionele toepassing.	Leg de werkzaamheden stil totdat de evt. functionaliteit is aangehouden. Laat zo nodig de toegepaste baggerspecie verwijderen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang) Maak pv op. Meld de bevindingen aan het bodemloket en de politie.	Art. 5 lid 1 Bbk.
WEILANDEPOT				
Het weilanddepot is langer dan 3 jaar aanwezig.	De ontvangende bodem kan worden verontreinigd door de opgeslagen baggerspecie. De omgeving kan ongewenste langdurige nadelige effecten ondervinden. De opslag kan worden gezien als een locatie waar men zich van baggerspecie/afval ontdoet.	Controleer start- en einddatum van het depot.	Laat het depot verwijderen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang) Maak pv op. Meld de bevindingen aan het bodemloket en de politie.	Art. 8.1 Wm Art. 10.2 Wm.

WAT KAN ER MIS GAAN?	KETENRISICO'S	CONTROLEASPECTEN	OPTREDEN EN VERVOLG KETENTOEZICHT	WET- EN REGELGEVING
<p>Er wordt materiaal ontvangen die niet aangevoerd had mogen worden, b.v. baggerspecie van niet-aangrenzende percelen of grond van elders.</p>	<p>De ontvangende bodem kan worden verontreinigd door de opgeslagen baggerspecie of grond.</p> <p>Partijen van ongelijke kwaliteit kunnen worden vermengd.</p> <p>Ernstig verontreinigde baggerspecie kan worden hergebruikt.</p>	<p>Leg een relatie tussen de herkomst en volume en de kwaliteit van het materiaal.</p> <p>Controleer de samenstelling van de aanwezige partijen baggerspecie of grond en vergelijk deze met de te verwachten samenstelling. De lokale waterkwaliteitsbeheerder kan hierbij belangrijke informatie verschaffen.</p> <p>Besteed voorafgaand en tijdens de controle voldoende aandacht aan een eventuele administratie; vergelijk hoeveelheden (administratief met werkelijk aanwezig) en de herkomst en bestemmingen.</p> <p>Maak indien mogelijk een aantal balansen van afzonderlijke stromen.</p>	<p>Laat foutief toegepaste baggerspecie verwijderen. Dwing dit zo nodig bestuursrechtelijk af (dwangsom of bestuursdwang)</p> <p>Maak pv op.</p> <p>Win informatie in bij het meldpunt van de provincie of het LMA m.b.t. afvalstroomnummers;</p> <p>Win informatie in bij de bodemhand- haver van de gemeente of de water- kwaliteitsbeheerder van herkomst.</p> <p>Meld de bevindingen aan het bodem- loket en de politie voor een evt. uitgebreider ketenonderzoek.</p>	<p>Wm-vergunning Art. 56, 59, 60 Bbk Art. 15 / 18 Bbk i.r.t. Bijlage C Regeling bodemkwaliteit (bijv. BRL 9335)</p>

12.2.5 Kwalibo

Deze paragraaf gaat over het verspreiden of tijdelijk opslaan van baggerspecie. Deze handeling betreft geen werkzaamheid die rechtstreeks valt onder de Kwalibo-eisen. Om deze handeling te mogen verrichten zijn in hoofdstuk 4 van het Bbk vele bepalingen opgenomen. Voor vele van deze bepalingen dienen werkzaamheden te worden verricht die wel vallen onder de Kwalibo-eisen. Deze werkzaamheden zijn in art. 2.1, eerste lid uit de Regeling bodemkwaliteit aangewezen als werkzaamheden die vallen onder de Kwalibo-regeling. Deze werkzaamheden zijn beschreven in normdocumenten die zijn aangewezen in Bijlage C van de Regeling bodemkwaliteit.

Het kan hier gaan om de volgende werkzaamheden:

- Afgeven van kwaliteitsverklaringen;
- Samenvoegen of splitsen van partijen (BRL 9335);
- Bemonsteren en analyseren van partijen baggerspecie;
- Bewerken van verontreinigde baggerspecie
- Uitvoeren van een sanering.

De Inspecties (VROM en VenW) zijn verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving bij Kwalibo. Vanzelfsprekend heeft het lokale bevoegde gezag hierbij de verantwoordelijkheid om zelf op te treden, daar waar dit mogelijk is, en heeft zij een oog- en oorfunctie voor de Inspecties.

12.2.6 Oordeelsvorming en interventie

In hoofdstuk 2 is aangegeven dat met name de volgende activiteiten als aandachtspunt van het Bbk moeten worden gezien:

Hoofdstuk 1 Bbk Algemeen

1. Bouwstoffen, grond of baggerspecie niet nuttig toepassen
2. Algemene zorgplicht Wvo (art. 7 Bbk)
3. Algemene zorgplicht bodem (Art. 13 Wbb)

Hoofdstuk 4 Bbk Grond en baggerspecie

4. Toepassen van grond of baggerspecie die niet aan de eisen voldoet
5. Kwaliteit niet op de juiste wijze aangetoond
6. Bij tijdelijk depot niet voldoen aan voorwaarden (eindbestemming, nuttige toepassing)

Hiermee kunnen veel situaties die in de vorige paragrafen zijn beschreven worden betiteld als kernbepaling. Dit betekent dat het toezicht zich vooral op deze bepalingen dient te richten. Of en hoe opgetreden moet worden is afhankelijk van de plaats van deze overtreding in de handavingspiramide, zoals die is beschreven in paragraaf 3.4.1.

Indien een gemeentelijke toezichthouder/handhaver twijfelt aan de kwaliteit of herkomst van het toe te passen materiaal, dient zij dit te onderzoeken. Zij is immers zelf verantwoordelijk voor de handhaving bij de toepassing. Daarnaast moeten overtredingen gemeld worden bij het toezichtsloket van de Inspecties (www.vrom.nl/bodemsignaal).

Als er elders in de keten onderzoek noodzakelijk is, kan uiteraard ten eerste het lokaal bevoegde gezag worden ingeschakeld. Daarnaast is de VROM-Inspectie of Inspectie VenW hiervoor verantwoordelijk (www.vrom.nl/bodemsignaal). De Inspectie handelt dit verder af en schakelt indien nodig het OM in. Daarnaast kan contact worden opgenomen met het bevoegd gezag dat op grond van andere wetgeving (zie eerder in deze paragraaf) toezicht uitoefent op de locatie van herkomst.

Verontreinigde baggerspecie kan afkomstig zijn van een waterbodemsanering (al dan niet ernstig). Als er twijfels zijn over de kwaliteit van deze baggerspecie moet hierover contact opgenomen met het Wbb-bevoegd gezag voor de sanering (vaak provincie).

In de HUM Wbb wordt verder ingegaan op de daarvoor geldende regelgeving en handhaving-aanpak.

13

Adequaat niveau Besluit bodemkwaliteit

Het blijkt voor een overheid moeilijk om in te schatten hoe zij haar handhavingstaken op bodemgebied moet organiseren en welke kwaliteit en capaciteit daarvoor noodzakelijk zijn. Daarom is hierna een beschrijving opgenomen waarin wordt ingegaan op de relevante aspecten van een adequaat niveau. Daarnaast wordt voor het adequaat niveau verwezen naar de afspraken die daarover in landelijk en provinciaal verband zijn gemaakt in het kader van de professionalisering van de milieuhandhaving. In dat kader zijn door de verschillende overheden ook diverse documenten en protocollen vastgesteld.

13.1 Uitvoering van het Besluit bodemkwaliteit door de gemeente en waterkwaliteitsbeheerder

De VROM-Inspectie heeft een adequaat niveau opgesteld voor het Bbk. Omdat dit adequate niveau een onderdeel vormt van het Adequate niveau 2008 voor alle VROM-taken, is het stramien van het adequaat niveau VROM-taken aangehouden.

Het adequaat niveau 2008 is gericht op het verkrijgen van een algemeen beeld van het functioneren van de gemeente met betrekking tot de VROM-taken en in dit geval dus in het bijzonder voor het Bbk. Het geeft

aan wat de VI minimaal verwacht van een gemeente. (Zie voor verdere informatie de site: www.vrom.nl/get.asp?file=docs/publicaties/8361.pdf&dn=8361&b=vrom).

Op basis van dit adequaat niveau is in dit hoofdstuk een handreiking voor gemeenten en waterkwaliteitsbeheerders opgenomen.

13.2 Gemeente als bodembeheerder

Met het in werking treden van het Bbk is het bodembeleid in belangrijke mate gedecentraliseerd. Gemeenten en waterkwaliteitsbeheerders hebben op dit terrein

nu meer eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden. In haar rol als bodembeheerder komen zij voor de keuze te staan voor gebiedsspecifiek dan wel generiek beleid. Daarnaast mag voor gebieden waar een bodemkwaliteitskaart en een bodembeheerplan is opgesteld, volgens de Vrijstellingsregeling grondverzet, worden gewerkt. Dit mag voor de duur waarvoor de bodemkwaliteitskaart geldt, tot maximaal 5 jaar na inwerkingtreding van het Bbk.

Het is belangrijk om de keuze voor generiek, gebiedsspecifiek dan wel de keuze om vooralsnog volgens de Vrijstellingsregeling Grondverzet te werken te motiveren, bij voorkeur in een beleidsnota.

Generiek kader

Indien de bodembeheerder (gemeente of waterkwaliteitsbeheerder) kiest voor het generieke beleidskader dan zijn de volgende stukken relevant:

- Bodemfunctieklassenkaart (voor landbodems): uiterlijk een half jaar na inwerkingtreding van het Bbk (dus voor 1 januari 2009) moest het college van B&W een kaart vaststellen met daarop de bodemfunctieklassen voor de gebieden waarop het generiek beleid van toepassing is. Wanneer de bodemfunctieklassenkaart nog niet is vastgesteld, mag alleen schone grond/baggerspecie worden toegepast. Dat is grond die voldoet aan de zgn. Achtergrondwaarden.
- Bodemkwaliteitskaart: In het generieke kader kan de bodembeheerder een bodemkwaliteitskaart vaststellen. De bodemkwaliteitskaart kan handig zijn omdat het als milieuhygiënische verklaring kan worden gebruikt voor een partij toe te passen grond/baggerspecie.

Gebiedsspecifiek kader

Bodemkwaliteitskaart: bij keuze voor gebiedsspecifieke beleid dient de bodembeheerder voor de gebieden waarvoor dit beleid geldt, te beschikken over een bodemkwaliteitskaart.

Tevens dient de bodembeheerder te beschikken over een bodembeheernota.

13.3 Toezichtsbeleid

Om op een adequate wijze uitvoering te kunnen geven aan het toezicht op en de handhaving van het Bbk stelt de gemeente of waterkwaliteitsbeheerder een (toezicht) beleid waarin beschreven is hoe zij het Bbk uitvoert en toetst. De volgende onderwerpen zouden in ieder geval in dat beleid aan de orde moeten komen:

- Een risicoanalyse en een (daaruit volgende) prioriteitsstelling (welke toepassingen zijn te onderscheiden, welke risico's kennen die toepassingen en wat wordt de toezichtsfrequentie voor de diverse toepassingen);

- Deze HUM is verwerkt in dit beleid;
- In het beleid dient aan de orde te komen hoe een functionele scheiding is aangebracht tussen de taken als bevoegd gezag, opdrachtgever en opdrachtnemer aanbrengt;
- Het beleid voorziet in een structuur voor de actieve signalering van (illegale) toepassingen van grond, baggerspecie en bouwstoffen. Dit betekent dat aangegeven wordt hoe wordt gedacht zacht te krijgen op de toepassingen van grond, baggerspecie en bouwstoffen binnen het grondgebied;
- In het beleid is de rol van het bevoegde gezag in het ketentoezicht expliciet opgenomen: hierin wordt aangegeven hoe invulling wordt gegeven aan dat ketentoezicht en welke afspraken zijn gemaakt met de handhavingpartners (over o.a. informatie-uitwisseling);
- Bij een (vermoedelijke) overtreding door andere actoren in de keten dan de aannemer en de opdrachtgever, wordt dit doorgegeven aan het Toezichtloket;
- Een handhavingsschakelplan.

13.4 Uitvoering toezicht en handhaving

13.4.1 Beoordelen van meldingen

De gemeente of waterkwaliteitsbeheerder beoordeelt volgens haar risicoanalyse de meldingen die op grond van het Bbk zijn gedaan op:

- Ontvankelijkheid en volledigheid;
- Of de gegevens afkomstig zijn van een daartoe erkende intermediair;
- Tijdigheid;
- Functionaliteit (art. 5 Bbk);
- Aanwezigheid en juistheid van de milieuhygiënische kwaliteitsverklaringen;
- Bij hergebruik van bouwstoffen zonder eigendoms-overdracht (art. 29) wordt beoordeeld of wordt voldaan aan de criteria (daadwerkelijk geen eigendomsoverdracht en toepassing onder dezelfde condities);
- Bij toepassing van IBC-bouwstoffen of wordt voldaan aan de voorwaarden van de Regeling bodemkwaliteit (zie paragraaf 3.9 van de Regeling).

Specifiek voor grond en baggerspecie beoordeel aanvullend:

- Of sprake is van een toegestane toepassing (art. 35 Bbk);
- Of de gemelde toepassing voldoet aan de eisen van het toepassingskader (generiek, gebiedsspecifiek, grootschalige toepassing) (art. 44-64).

Indien sprake is van overgangsrecht:

- Beoordeel de meldingen die zijn binnengekomen op grond van de Vrijstellingsregeling grondverzet en het Bouwstoffenbesluit.

13.4.2 Kwalibo

Het volgende geldt niet alleen voor meldingen op grond van het Bbk, maar ook voor specifieke activiteiten in het kader van de Wet milieubeheer, de Woningwet, de Wet bodembescherming en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren.

Aanvragen om een beschikking of melding waarbij bodemgegevens worden aangeleverd en/of bodemwerkzaamheden worden uitgevoerd, worden niet in behandeling genomen als:

- de gegevens afkomstig zijn van een bedrijf dat niet is erkend voor het uitvoeren van de betreffende werkzaamheden die zijn genoemd in art. 2.1 van de Regeling bodemkwaliteit;
- er niet wordt voldaan aan de aanvullende eisen voor persoonsregistratie.

13.4.3 Toezicht

De gemeente of waterkwaliteitsbeheerder houdt structureel toezicht en controle op toepassingen van bouwstoffen, grond en baggerspecie binnen haar grondgebied. Structureel toezicht houdt in dat het toezicht conform het toezichtsbeleid en de daarin gestelde prioriteiten is.

De gemeente of waterkwaliteitsbeheerder heeft inzichtelijk welke toepassingen van bouwstoffen, grond en baggerspecie binnen haar grondgebied plaatsvinden. Bij toepassing binnen één of meer bodembeheersgebieden wordt door de desbetreffende bestuursorganen een bevoegd gezag aangewezen dat zorg draagt voor een gecoördineerd toezicht (art. 4 lid 2 Bbk).

Indien sprake is van overgangsrecht: De gemeente of de waterkwaliteitsbeheerder houdt structureel toezicht en controle of de toepassing van grond conform de Vrijstellingsregeling en het Bouwstoffenbesluit plaatsvindt.

De gemeente of de waterkwaliteitsbeheerder geeft met het toezicht invulling aan de ketenhandhaving.

Bij overtredingen wordt conform de HUM Bbk handhavend opgetreden tegen de opdrachtgever (art. 4 lid 3), de waterkwaliteitsbeheerder kan ook handhavend optreden tegen de aannemer. Daarbij wordt het landelijke toezichtloket (www.VROM.nl/bodemsignaal of www.ivw.nl/bodemsignaal) geïnformeerd om handhaving door de VROM-Inspectie en de Inspectie Verkeer en Waterstaat in de keten mogelijk te maken (art. 4 lid 1).

De gemeente of de waterkwaliteitsbeheerder handelt signalen af over overtredingen die zij daartoe ontvangt van het toezichtloket. Zij meldt terug hoe dit signaal is afgehandeld.

13.4.4 Werken met IBC-bouwstoffen

De gemeente houdt toezicht op het voorgeschreven beheer van werken waarin IBC-bouwstoffen zijn toegepast, gedurende de levensduur van die werken. Om deze taak adequaat te kunnen uitvoeren, wordt van elk werk een dossier aangelegd en bijgehouden, zodanig dat dit dossier gedurende de levensduur van het werk in stand wordt gehouden (duurzame archivering).

Het dossier omvat tenminste:

- De melding, ter informatie: deze bestaat voor IBC-bouwstoffen uit:
  - de naam en het adres van de toepasser;
  - de datum waarop de toepassing zal plaatsvinden;
  - de toepassingslocatie ;
  - de beoogde toepassing;
  - het soort en de hoeveelheid toe te passen bouwstof;
  - een milieuhygiënische verklaring;
  - de beschrijving van de isolatie, controle- en beheersmaatregelen, alsmede de vermelding van de persoon of instelling die deze maatregelen heeft goedgekeurd.
- Nulonderzoek;
- Het beheers- en controleplan;
- Monitoringsgegevens.

Toepassing van IBC-bouwstoffen is niet toegestaan in oppervlaktewater. De waterkwaliteitsbeheerder ziet hierop toe.

13.5 Rol als opdrachtgever/opdrachtnemer

De gemeente of de waterkwaliteitsbeheerder als opdrachtgever/opdrachtnemer voor het toepassen van bouwstoffen, grond en baggerspecie:

- De organisatie die zelf werkzaamheden uitvoert zoals genoemd in art. 2.1 van de Regeling bodemkwaliteit is hiervoor erkend en hanteert de aanvullende eisen van persoonsregistratie en functiescheiding;
- De organisatie die opdracht verstrekt voor het uitvoeren van werkzaamheden zoals genoemd in art. 2.1 van de Regeling bodemkwaliteit, verleent deze opdracht uitsluitend aan een intermediair die hiertoe is erkend en hanteert de aanvullende eisen van persoonsregistratie en functiescheiding.

Bijlage 1: Strafbaarheidstelling

HFD BBK	ART BBK	OMSCHRIJVING	DELEGATIEBEPALING	WED
1 Alg	7	zorgplicht Wvo	2a Wvo	1a onder 1o
	15	verbod op werkz. zonder erkenning	11.2, lid 1 (jo lid 3) Wm	1a onder 2o
2 Kwalibo	16	verbod gebruik en tbs onbetrouwbaar resultaat werkz.	11.2, lid 1, (jo lid 2, onder g en h) Wm	1a onder 2o
	17	verbod belangenverstrengeling	11.2, lid 1, (jo lid 3) Wm	1a onder 2o
	18	verbod uitvoeren werkz. in strijd met normdocument	11.2, lid 1, (jo lid 4) Wm	1a onder 2o
	19	meldplicht faillissement en surceance van betaling	11.2, lid 1, (jo lid 4, onder c) Wm	1a onder 2o
	20	meldplicht verlies certificaat of accreditatie	11.2, lid 1, (jo lid 4, onder d) Wm	1a onder 2o
	22	verbod gegevens van niet erkende peirsoon of instelling te verstrekken aan bestuursorgaan	11.2, lid 1, (jo art 11.3, onder b) Wm	1a onder 2o
	28	<i>verbod tenzij... bouwstoffen hele keten; zie hieronder</i>		
3 Bouwstoffen	28, lid 1, onder a	analyse	art 9.2.2.1 (lid 1) Wm	1a onder 1o
	28, lid 1, onder b	voldoen aan normstelling	art 9.2.2.1 (lid 1, jo lid 2, onder f) Wm	1a onder 1o
	28, lid 1, onder c	bewijs via milieuhyg verklaring	Art 9.2.2.1 lid 1, jo lid 2 Wm	1a onder 1o
	28, lid 1, onder d	aanwezigheid afleveringsbon	Art 9.2.2.1 lid 1, jo lid 2 Wm	1a onder 1o
	28, lid 3	bewaarplicht milieuhyg. verklaring en afleveringsbon	Art 9.2.2.1 lid 1, jo lid 2 Wm	1a onder 1o
	28, lid 5	verbod bouwst toe te passen in strijd met art 5, lid 1	vzv in strijd met art 5: art 9.2.2.1 Wm en (afh. van de gedraging) de art 6 - 8 of 12a Wbb.	1a onder 1o

HFD BBK	ART BBK	OMSCHRIJVING	DELEGATIEBEPALING	WED
	28, lid 5	verbod bouwst toe te passen in strijd met art 7	vzv in strijd met art 7: art 2a Wvo.	1a onder 1o
	30, lid 1	voorwaarden toepassing JBC bouwstof op land	(afh. van de gedraging) de artt 6 - 8 of 12a Wbb.	1a onder 1o
	30, lid 2	verbod toepassing JBC bouwstof in water	2a Wvo	1a onder 1o
	32	meldingsplicht (bouwstof hergebruiken zonder eigendomsoverdracht)	art 9.2.2.1 (lid 1, jo lid 2, onder i) Wrm en (afh. van de gedraging) de artt 6 - 8 of 12a (jo art 15, lid 1, onder d), Wbb.	1a onder 1o
	33	toepassing bouwstof terugneembaar	Afh. van de gedraging de artt 6 - 8 of 12a (jo art 16a, lid 2, onder d), Wbb.	1a onder 1o

HFD BBK	ART BBK	OMSCHRIJVING	DELEGATIEBEPALING	WED
4 Grond en bagger	36	verbod g&bb toe te passen als deze gevaarlijk afval zijn	Afh. van de gedraging de artt 6 - 8 of 12a Wbb (droog) of art 2a Wvo (nat).	1a onder 1o
	37, lid 1	<i>verbod g&bb toe te passen in strijd met div artt besluit, zie hieronder</i>		
	37, lid 1	in strijd met art 5, lid 1, Bbk	art 9.2.2.1 Wm en (afh. van de gedraging) de art 6 - 8 of 12a Wbb	1a onder 1o
	37, lid 1	in strijd met art 7 Bbk	art 2a Wvo	1a onder 1o
	37, lid 1	in strijd met art 38, lid 1 Bbk	38, lid 1, Bbk: art 9.2.2.1 (lid 1 Jo lid 2, onder f) Wm en (afh. van de gedraging) de artt 6 - 8 of 12a Wbb.	1a onder 1o
	37, lid 1	in strijd met art 38, lid 2 Bbk	38, lid 2, Bbk: artt 6-12 Wbb Jo art 15, lid 1, onder c Wbb.	1a onder 1o
	37, lid 1	in strijd met art 42 Bbk	Afh. van de gedraging: droog de artt 6 - 8 of 12a Jo art 15, lid 1, onder d, Wbb; voor water: art 2b Wvo.	1a onder 1o
	37, lid 1	in strijd met art 52 Bbk	droog de artt 6 - 8 of 12a Wbb; voor water: art 2a Wvo.	1a onder 1o
	37, lid 1	in strijd met art 59 Bbk	artt 6 - 8 of 12a Wbb	1a onder 1o
	37, lid 1	in strijd met art 60 Bbk	art 2a Wvo	1a onder 1o
	37, lid 1	in strijd met art 63 Bbk	droog de artt 6 - 8 of 12a Wbb; voor water: art 2a Wvo	1a onder 1o
	37, lid 1	in strijd met art 64 Bbk	droog de artt 6 - 8 of 12a Wbb; voor water: art 2a Wvo	1a onder 1o

HFD BBK	ART BBK	OMSCHRIJVING	DELEGATIEBEPALING	WED
	38, lid 1	monstername en analyse g&b door erkende persoon of instelling	art 9.2.2.1 (lid 1 jo lid 2, onder f) Wm en (afh. van de gedraging) de artt 6 - 8 of 12a Wbb.	1a onder 1o
	38, lid 2	aanwezigheid milieuhygiënische verklaring g&b	artt 6-12 Wbb jo art 15, lid 1, onder c Wbb	1a onder 1o
	40, lid 1	vaststellen kwaliteit bodem door erkende persoon of instelling op de voorgeschreven wijze	artt 6-12 Wbb jo art 17, lid 1 Wbb	1a onder 1o
	40, lid 2	aanwezigheid milieuhygiënische verklaring bodem	artt 6-12 Wbb jo art 15, lid 1, onder c Wbb	1a onder 1o
	43, lid 2	toepassing baggerspecie buiten verspreidingsvakken (nat)	art 2a Wvo	1a onder 1o
	55, lid 4	toepassing g&b > AW (droog)	afh. van de gedraging de artt 6 - 8 of 12a Wbb (droog)	1a onder 1o
	56	toepassen niet-schone g&b op functieklasse anders dan wonen en industrie alleen indien kwaliteit < achtergrondwaarde	droog de artt 6 - 8 of 12a Wbb; voor water: art 2a Wvo	1a onder 1o
	58, lid 1	vaststellen bodemkwaliteitsklasse	artt 6-12 Wbb jo art 15, lid 1, onder c Wbb (droog) of art 2a Wvo (nat)	1a onder 1o

Bijlage 2: Relatie tussen een bouwstof, grond of baggerspecie en afval

Wanneer is iets afval?

Op blz. 78 van de Nota van toelichting van het Bbk wordt dit beschreven.

Hier wordt gesteld:

In de Kaderrichtlijn afvalstoffen)Richtlijn nr. 75/442/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 15 juli 1975 betreffende afvalstoffen (PbEG 1975, L 194)' zijn afvalstoffen gedefinieerd als: elke stof of elk voorwerp behorende tot de in bijlage I genoemde categorieën waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen.

De categorieën in bijlage I zijn zeer ruim omschreven en bovendien is als laatste categorie omschreven "alle stoffen, materialen of producten die niet onder de hierboven vermelde categorieën vallen", zodat er vrijwel niets is dat niet in beginsel onder de Kaderrichtlijn afvalstoffen kan vallen.

Het doorslaggevende criterium is de vraag of de houder (de producent of de natuurlijke of rechtspersoon die de afvalstoffen in bezit heeft) zich van die stoffen ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen. Dat criterium wordt in de jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie en, in navolging van dat Hof, door de Nederlandse Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State zeer ruim uitgelegd.

Als recent voorbeeld daarvan kan de uitspraak van het Hof van Justitie in de zaak Van de Walle (C-1/03) worden genoemd. Daarin oordeelde het Hof van Justitie dat per ongeluk door koolwaterstoffen verontreinigde bodem zelfs voordat die is ontgraven als afvalstof moet worden beschouwd. In het licht van de richtlijn en deze jurisprudentie moet ervan uit worden gegaan dat grond en baggerspecie na het ontgraven ervan in de meeste gevallen als afvalstof dienen te worden beschouwd. Om die reden zijn de voorschriften in dit besluit opgesteld met als uitgangspunt dat dit besluit aan alle eisen voldoet die aan afvalstoffen worden gesteld: degene die grond of baggerspecie toepast, hoeft zich dan niet (of in elk geval zo min mogelijk) af te vragen of hij al dan niet met een afvalstof bezig is.

Uitgangspunt is dus dat ontgraven grond in beginsel een afvalstof is. Dit betekent dat de afvalstoffenregelgeving hierop van toepassing is, tenzij dit expliciet wordt uitgezonderd.

Bouwstoffen

Op blz. 81 van de Nota van toelichting van het Bbk staat over bouwstoffen het volgende:

Voor bouwstoffen geldt dat in dit besluit geen onderscheid wordt gemaakt tussen primaire bouwstoffen en afvalstoffen. Beide moeten op dezelfde wijze voldoen aan de milieuhygiënische eisen om als bouwstof te mogen worden toegepast. Voor zover bouwstoffen tevens afvalstoffen zijn, moet daarnaast wel worden voldaan aan de eisen die de Kaderrichtlijn afvalstoffen stelt. Afvalstoffen spelen op twee manieren een rol in de bouwstoffenstroom. Ten eerste worden afvalstoffen gerecycled tot nieuw toe te passen bouwstoffen of als grondstof toegepast voor de productie van nieuwe bouwstoffen. Ten tweede kunnen sommige bouwstoffen die vrijkomen uit een ouder werk direct worden hergebruikt, zonder verdere bewerking tot nieuw product. Op beide manieren wordt het gebruik van primaire hulpbronnen verminderd en **worden afvalstoffen nuttig toegepast**. Hierin heeft dit besluit voor het onderdeel bouwstoffen dezelfde doelstelling als de Kaderrichtlijn afvalstoffen.
(De verwachting is dat binnen afzienbare tijd een aangepaste/nieuwe Kaderrichtlijn afvalstoffen wordt vastgesteld. Als daarna de Wet milieubeheer en het landelijk Afvalbeheerplan II worden aangepast, wordt ook deze bijlage aangepast.)

Hieruit blijkt dat ook bouwstoffen een afvalstof kunnen zijn. Omdat het in onze handhavingspraktijk bij niet-vormgegeven bouwstoffen meestal om secundaire bouwstoffen gaat, is de afvalstoffenregelgeving ook hierop van toepassing, tenzij dit expliciet wordt uitgezonderd.

Aanpassingen n.a.v. het Bbk

In de art. 68 t/m 70 van het Bbk staat aangegeven dat een aantal Besluiten worden aangepast aan het Bbk. Hierbij wordt gesproken over het Inrichtingen- en vergunningenbesluit, Besluit vrijstelling stortverbod buiten inrichtingen en het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen. Hier is aangegeven dat enkele bepalingen uit deze Besluiten zodanig worden aangepast dat zij niet van toepassing zijn als grond, baggerspecie of bouwstoffen worden toegepast binnen de kaders van het Bbk. Het betreft hier alleen handelingen die toepassing van deze stoffen betreffen. Dit betekent dat de afvalstoffenregelgeving voor de overige onderdelen, bijvoorbeeld voor het transport, wel van toepassing blijft.

Op blz. 72, par. 5.3.3. van de Nota van Toelichting wordt aangegeven dat de uitzonderingen op de afvalstoffenregelgeving alleen gelden als er sprake is van een toepassing in werken met een functioneel karakter. De volgende onderdelen van de afvalstoffenregelgeving is dan niet van toepassing:

- Stortverbod ex. art. 10.2 Wm;
- Besluit stortplaatsen en stortverboden.

Het vierde aspect dat wordt genoemd op blz. 72 is hierbij erg illustratief: Een voorgenomen toepassing van IBC-bouwstoffen moet worden gemeld op grond van het Bbk. Tevens geldt een meldingsplicht voor de afgifte van afvalstoffen.

Conclusie is dat bijna iedere partij grond of secundaire bouwstof tevens afvalstof is. Op alle handelingen met grond, baggerspecie en bouwstoffen (die tevens afval zijn) zijn de bepalingen van de afvalstoffenregelgeving van toepassing, uitgezonderd op de toepassing zelf als dit plaatsvindt binnen de kaders van het Bbk.

Zie voor meer informatie ook Tweede Kamerstuk 30015 en 2928, nummer 25, vergaderjaar 2007-2008.

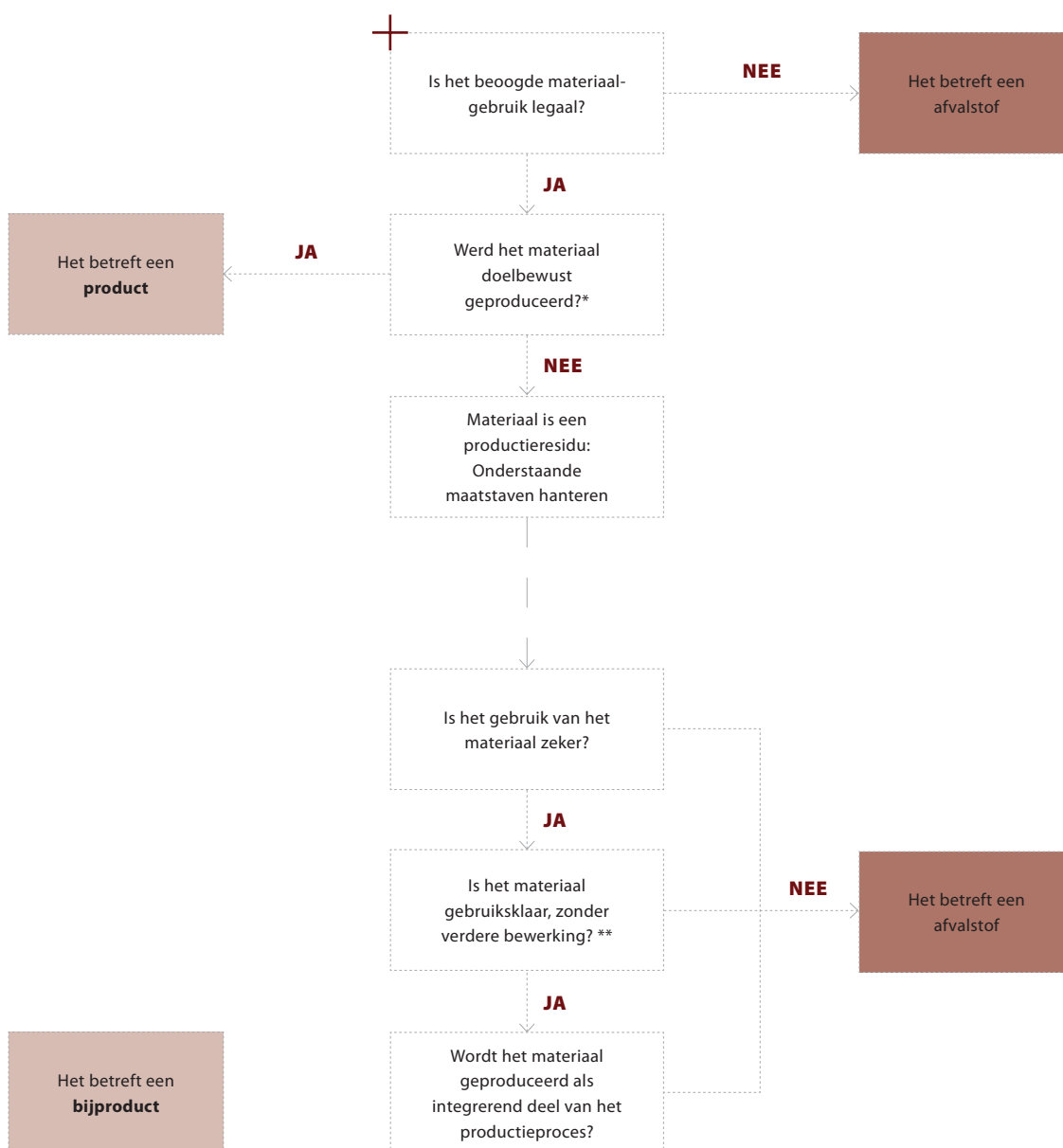
Beslisboom of een geproduceerd materiaal een afvalstof dan wel een bijproduct is

In de voorgaande pagina's is vanuit het Bbk bekeken of een bouwstof, grond of baggerspecie als afvalstof moet worden gezien. Deze vraag kan ook (of moet misschien wel) worden beantwoord vanuit de Kaderrichtlijn Afvalstoffen en het landelijk afvalbeheerplan.

De hierna opgenomen beslisboom geeft aanwijzingen hoe dit hierin is geregeld. Hierin wordt vooral ingegaan

op de vraag of een geproduceerd (of vrijgekomen) stof een afvalstof of een product betreft.

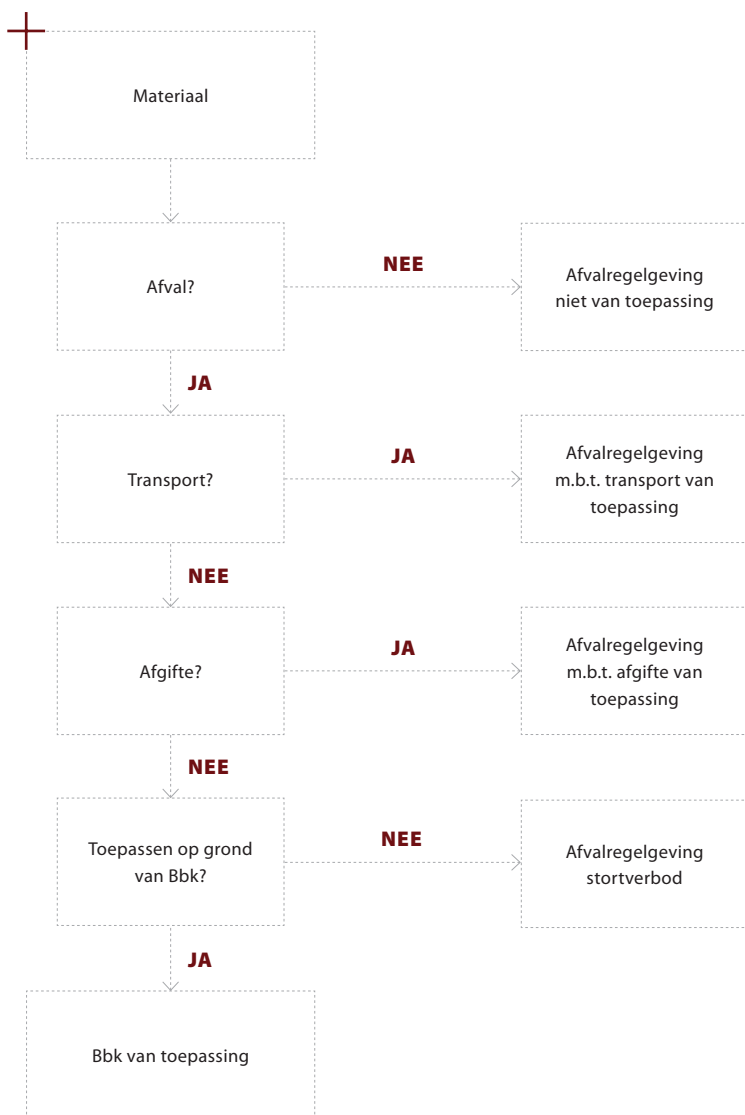
Voor absolute zekerheid moet worden getoetst aan de Kaderrichtlijn Afvalstoffen en het landelijk afvalbeheerplan.

* Werd het productieproces gewijzigd om het materiaal te produceren?

** M.u.v. een normale bewerking als integrerend deel van het productieproces

In onderstaand schema is de relatie tussen de afvalstoffenregelgeving en het Bbk weergegeven.

Bijlage 3: Hergebruik van niet-ernstig verontreinigde grond of baggerspecie van saneringslocaties

Afstemming bodemsaneringsbeleid op hergebruiksbeleid Bbk

Over de afstemming van het bodemsaneringsbeleid op het hergebruiksbeleid van het Bbk kan www.bodemplus.nl worden geraadpleegd.

Uitgangspunt is het volgende:

Met het oog op vereenvoudiging en modernisering van bodemregelgeving is het wenselijk dat de Maximale Waarden voor hergebruik van grond en baggerspecie die het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) kent, óók worden gebruikt als terugsaneerwaarde voor immobiele verontreinigingen in de bovengrond. De circulaire bodemsanering en de Regeling uniforme saneringen zijn hier per 1 oktober 2008 op aangepast.

Tot 1 oktober 2008 werden de landelijk geldende bodemgebruikswaarden (BGW's) als terugsaneerwaarden gebruikt. Deze BGW's bepaalden ook de kwaliteit van de grond in de leeflaag en van de aanvulgrond. Vanaf 1 oktober 2008 worden de Maximale Waarden dus ook gebruikt bij bodemsanering, waarmee sprake is van een eenduidig en afgestemd beleidskader voor bodemsanering en hergebruik van grond en baggerspecie. Gemeenten moeten in het kader van het Bbk kiezen voor generiek of gebiedsspecifiek beleid. In het eerste geval gelden de landelijke normen voor de Achtergrondwaarde, de bodemfunctieklasse Wonen en de bodemfunctieklasse Industrie, die zijn opgenomen in de Regeling bodemkwaliteit. In het tweede geval stelt een gemeente eigen Lokale Maximale Waarden (LMW's) vast.

Per saneringsgeval moet worden nagegaan in welke bodemfunctieklasse het gebied is ingedeeld waarin het is gelegen of dat er sprake is van LMW's.

Veelal zal het bevoegd gezag Wbb in de saneringsbeschikking aansluiten bij de generieke of gebiedsspecifieke LMW's. Dat neemt niet weg dat het bevoegd gezag een eigen motiveringsplicht heeft bij het vaststellen van de saneringsdoelstelling en dat een afwijkende doelstelling voor een concreet geval of specifiek gebied tot de mogelijkheden behoort.

In dat geval geldt het strengste beleid. Bij een gemeente die kiest voor het generieke kader maar die geen bodemfunctiekaart heeft vastgesteld, betekent dit dat de (generieke) Achtergrondwaarde als terugsaneerwaarde moet worden toegepast.

Indien bij een sanering vóór 1 oktober 2008 een beschikking instemming saneringsplan is afgegeven door het bevoegd gezag (of voor deze datum een BUS melding is ontvangen door het bevoegd gezag), dan blijven de oude BGW's nog gelden, tenzij hierover in de beschikking door het bevoegd gezag afwijkende voorschriften zijn opgenomen.

Hergebruik van niet-ernstig verontreinigde grond van saneringslocaties

Op saneringslocaties kan niet-ernstig verontreinigde grond (of baggerspecie) vrijkomen. De kwaliteit van deze grond kan voldoen aan de *bodemkwaliteitsklasse* wonen of industrie.

Deze grond mag in zijn algemeenheid op grond van het Bbk ter plaatse worden hergebruikt als het past binnen

de lokaal geldende normen. Dit is afhankelijk van het geldende Bbk-kader (gebiedsspecifiek of generiek).

Hergebruik van niet-ernstig verontreinigde grond als grootschalige bodemtoepassing

Als aan de eisen van art. 63 Bbk wordt voldaan kan niet-ernstig verontreinigde grond of baggerspecie van saneringslocaties in een grootschalige bodemtoepassing worden hergebruikt. De leeflaag dient dan uiteraard wel te voldoen aan de normen van het geldende Bbk-kader (gebiedsspecifiek of generiek).

Daarnaast gelden –binnen de saneringslocatie- ook hier de normen van de Wbb-beschikking of het BUS.

Afvalstoffenregelgeving

Uiteraard is, zoals uit de vorige bijlage blijkt, verontreinigde grond afval. Hierop is dus de afvalstoffenregelgeving van toepassing. Bij toepassing binnen de regels van het Bbk valt het onder het Vrijstellingsbesluit stortverbod. De overige regels rondom afval (melden, begeleidingsbrief bij transport, vergunningplicht bij bewerking, enz.) gelden hierbij altijd.

Bijlage 4: Illegale bodemsanering

Het Besluit bodemkwaliteit lijkt misschien niet van toepassing op illegale bodemsaneringen. Schijn bedriegt hier echter. Het Bbk is bij illegale saneringen om de volgende redenen relevant:

1. Kwalibo-aspecten;
2. Vrijkomende bouwstoffen, grond of baggerspecie.

Kwalibo-aspecten

Bodemsanering is vanzelfsprekend allereerst geregeld in de Wbb. Ook Kwalibo speelt hierbij een belangrijke rol.

Onder hoofdstuk 2 Bbk (Kwalibo) vallen onder andere de volgende werkzaamheden:

- Uitvoeren van bodemonderzoek (veldwerk en analyse);
- Uitvoeren van een bodemsanering;
- De milieukundige begeleiding;
- De bewerking van verontreinigde grond of baggerspecie.

Dit betekent dat degenen die de hiervoor opgesomde werkzaamheden uitvoeren op grond van art. 15 Bbk gecertificeerd en erkend moeten zijn.

Daarnaast moeten deze werkzaamheden op grond van art. 18 Bbk worden uitgevoerd overeenkomstig de daarvoor geldende normdocumenten. Deze normdocumenten staan opgesomd in bijlage C van de Regeling bodemkwaliteit en kunnen worden gedownload van de site: www.sikb.nl.

Vrijkomende bouwstoffen, grond of baggerspecie

De bouwstoffen, grond of baggerspecie die vrijkomen bij een illegale sanering geraken vermoedelijk in de keten en

worden dan elders toegepast. Hieraan is een groot risico verbonden, omdat illegale saneerders snel genegen zullen zijn om het vrijkomende materiaal onopvallend te verwijderen. De meeste winst is dan te behalen door het afvoeren als toe te passen bouwstoffen, grond of baggerspecie. Hierop zijn dan de bepalingen van het Bbk van toepassing. Ook zijn de regels rondom de afvoer van afval hierop van toepassing, aangezien het vrijkomende materiaal vrijwel altijd afval is.

Optreden

Op grond van art. 18.2a Wet milieubeheer is alleen de minister van VROM en VenW bevoegd op te treden bij overtredingen van Kwalibo. Dit betekent dat in de praktijk de VROM-Inspectie en Inspectie VenW hierop handhaven. Het bevoegd gezag voor de Wbb lijkt dus niet bevoegd om hiertegen op te treden en zal overtredingen dus moeten melden aan de Inspecties.

Wel is het in art. 22 Bbk geregeld dat de gegevens die niet onder erkenning zijn verkregen niet mogen worden gebruikt door het milieukundig bureau voor de evaluatie. Ook het bevoegd gezag mag deze gegevens niet accepteren om de evaluatie te beschikken.

Bij saneringen die vallen onder het Besluit Uniforme Saneringen is direct optreden echter wel mogelijk. In art. 2.2. en 2.3. Regeling Uniforme Saneringen is namelijk geregeld dat de saneerder en de milieukundig begeleider erkend moeten zijn. Tegen het saneren zonder erkenning kan dus door het Wbb-bevoegd gezag direct worden opgetreden!

Bijlage 5: Grond in afgedamde sloot brengen

Vraagstelling:

Wie is of zijn de bevoegde overheden in een geval iemand grond in een afgedamde sloot aanbrengt of stort? Is dat het waterschap of de gemeente?

1. Tot 1 januari 2008 gold voor het brengen van grond, zeezand en ander materiaal in oppervlaktewateren het vergunningvereiste ex art. 1, derde lid, Wet verontreiniging oppervlaktewateren (hierna: Wvo). Artikel 5, tweede lid, Besluit bodemkwaliteit (hierna: Bbk), deel uitmakend van de delen die met het Bbk van 10 december 2007, Stb. 2007, 571, al per januari 2008 van kracht werden, schakelt deze Wvo-bepaling voor bepaalde lozingen uit. Artikel 5, tweede lid, Bbk bepaalt dat de verboden, bedoeld in art. 1 van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren, niet langer gelden voor toepassingen van *bouwstoffen, grond of baggerspecie* in oppervlaktewater die voldoen aan het bepaalde in het eerste lid. Deze merkwaardige tussenfase was per 1 juli 2008 voorbij.
2. Het Bbk wijst de waterbeheerder aan als het bevoegd gezag als men zulke materialen brengt in oppervlaktewater of op de bodem van een zodanig water.
3. De rechtspraak heeft het *begrip oppervlaktewater* gedefinieerd omdat de wetgever oordeelde dat een wettelijke definitie te star zou zijn om de praktijkontwikkelingen goed te kunnen volgen. De strafkamer van de Hoge Raad formuleerde het aldus: 'Als oppervlaktewater in de zin van de Wet is te beschouwen een – anders dan louter incidenteel aanwezige – aan het aardoppervlak en aan de openlucht grenzende watermassa (met inbegrip van een bedding waarin zodanige watermassa al dan niet bij voortduring voorkomt), tenzij daarin als gevolg van rechtmatig gebruik ten behoeve van een specifiek doel geen normaal samenhangend geheel van levende organismen in een niet-levende omgeving (ecosysteem) aanwezig is, dan wel het een ter berging van afval gegraven bekken betreft waarin slechts in een overgangsfase water aanwezig is en zich geen normaal ecosysteem heeft ontwikkeld.' De Belastingkamer van de Hoge Raad bepaalde in BNB 1997/149 dat een afgedamde sloot met een inhoud van ongeveer 300 m³ waarvan de feitenrechter had vastgesteld dat zij doorgaans water bevatte, oppervlaktewater is. De Belastingkamer oordeelde het niet van belang of er in deze sloot het ecosysteem nog aanwezig is of dat de grootschalige lozingen vanuit een bedrijf hier een eind aan hadden gemaakt.
4. Het afdammen als zodanig is in de Keur van het waterschap verboden omdat een verkleining van het waterbergend vermogen doorgaans het kwantiteit-beheer bemoeilijkt. Het waterschap kan op aanvraag een ontheffing van dat verbod geven. In een aan de ontheffing te verbinden voorschrift kan het waterschap bepalen dat de aanvrager de afdichting zodanig moet uitvoeren dat er geen doorgang, uitloging, etc., van stoffen naar het (resterend) oppervlaktewater mogelijk is. Onbesproken blijft de vraag of het aanbrengen van een afdamming op zichzelf is onderworpen aan Wvo of Bbk.

5. De volgende varianten kunnen zich nu voordoen waarbij X grond stort in een afgedamde sloot.

a. *In de sloot is nog geen fysieke afscheiding (dam) aangebracht.*

Op grond van de jurisprudentie geldt dat X stort in oppervlaktewater, c.q. op de bodem van een zulk water → Waterbeheerder is bevoegd gezag.

b. *In de sloot is voorafgaand aan het inbrengen van grond een dam aangelegd, maar staat nog vol water.*

Door het inbrengen van grond moet het water wijken. Het is hoogst waarschijnlijk dat dit wijkende water in contact is geweest met de ingebrachte grond. De waterbeheerder zal dit inbrengen van grond aanmerken als een activiteit die hem aangaat → Waterbeheerder is bevoegd gezag.

c. *In de sloot is voorafgaand aan het inbrengen van grond met toestemming van het waterschap (Keurontheffing) een dam aangelegd. De sloot staat evenwel nog vol water.*

Als b → Waterbeheerder is bevoegd gezag.

d. *In de sloot is voorafgaand aan het inbrengen van grond is met toestemming van het waterschap (Keurontheffing) een vloeistofdichte dam aangelegd.*

De sloot is vervolgens leeg gepompt, waarna X de grond inbrengt.

Onder deze omstandigheden is er niet langer sprake van een oppervlaktewater → gemeente is bevoegd gezag.

e. *In de sloot is voorafgaand aan het inbrengen van grond is met toestemming van het waterschap (Keurontheffing) een dam aangelegd. De dam blijkt bij controle door het waterschap niet vloeistofdicht te zijn. Het waterschap treedt hier niet tegen op, maar verwacht dat na demping de ingebrachte grond voor afdoende afdichting zorgt.*

Op grond van een uitspraak van de Raad moet het afgedamde stuk sloot worden gezien als een oppervlaktewater, in dat geval is het waterschap het bevoegde gezag. Het lijkt realistischer de gemeente als bevoegd gezag te zien; zij heeft er belang bij de (vroegere) slootbodem niet vervuild raakt. Het waterschap zal naar verwachting alleen interesse tonen als het resterende oppervlaktewater wordt belast met uit de afdamming tredende stoffen.

Bijlage 6: Toezichthouders bevoegd voor Bbk?

Bevoegdheden

Welke bevoegdheden hebben toezichthouders op grond van het Bbk?

Deze bevoegdheden staan opgesomd in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en vloeien voort uit deze wet en uit de Wet milieubeheer.

Een toezichthouder kan in beginsel de volgende bevoegdheden uit hoofdstuk 5 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) gebruiken:

Art. 5:15 Awb Betreden van plaatsen

Een toezichthouder is bevoegd, met medeneming van de benodigde apparatuur, elke plaats te betreden met uitzondering van een woning zonder toestemming van de bewoner.
Zo nodig verschaft hij zich toegang met behulp van de sterke arm.
Hij is bevoegd zich te doen vergezellen door personen die daartoe door hem zijn aangewezen.

Art. 5:16 Awb Vorderen van inlichtingen

Een toezichthouder is bevoegd inlichtingen te vorderen.

Art. 5:16a Awb Vorderen identiteitsbewijs

Een toezichthouder is bevoegd van personen inzage te vorderen van een identiteitsbewijs als bedoeld in art. 1 van de Wet op de Identificatieplicht.

Art. 5:17 Awb Vorderen van inzage

Een toezichthouder is bevoegd inzage te vorderen van zakelijke gegevens en bescheiden.
Hij is bevoegd van de gegevens en bescheiden kopieën te maken.
Indien het maken van kopieën niet ter plaatse kan geschieden, is hij bevoegd de gegevens en bescheiden voor dat doel voor korte tijd mee te nemen tegen een door hem af te geven schriftelijk bewijs.

Art. 5:18 Awb Onderzoek / opneming / monsterneming

Een toezichthouder is bevoegd zaken te onderzoeken, aan opneming te onderwerpen en daarvan monsters te nemen.
Hij is bevoegd daartoe verpakkingen te openen.
De toezichthouder neemt op verzoek van de belanghebbende indien mogelijk een tweede monster, tenzij bij of krachtens wettelijk voorschrift anders is bepaald.
Indien het onderzoek, de opneming of de monsterneming niet ter plaatse kan geschieden, is hij bevoegd de zaken voor dat doel voor korte tijd mee te nemen tegen een door hem af te geven schriftelijk bewijs.
De genomen monsters worden voor zover mogelijk teruggegeven.
De belanghebbende wordt op zijn verzoek zo spoedig mogelijk in kennis gesteld van de resultaten van het onderzoek, de opneming of de monsterneming.

Art. 5:19 Awb Onderzoek van vervoermiddelen / lading / inzage bescheiden / stilhouding

Een toezichthouder is bevoegd vervoermiddelen te onderzoeken met betrekking waartoe hij een toezichthoudende taak heeft.
Hij is bevoegd vervoermiddelen waarmee naar zijn redelijk oordeel zaken worden vervoerd met betrekking waartoe hij een toezichthoudende taak heeft, op hun lading te onderzoeken.
Hij is bevoegd van de bestuurder van een vervoermiddel inzage te vorderen van de wettelijk voorgeschreven bescheiden met betrekking waartoe hij een toezichthoudende taak heeft.
Hij is bevoegd met het oog op de uitoefening van deze bevoegdheden van de bestuurder van een voertuig of van de schipper van een vaartuig te vorderen dat deze zijn vervoermiddel stilhoudt en naar een door hem aangewezen plaats overbrengt.
Bij regeling van Onze Minister van Justitie wordt bepaald op welke wijze de vordering tot stilhouden wordt gedaan.

De toezichthouders – die beschikken over de in art. 5:19 Awb toegekende bevoegdheden met betrekking tot het onderzoeken van vervoermiddelen en lading en het vorderen van inzage van bescheiden – zijn dus op grond van art. 5:19 vierde lid Awb bevoegd een vordering tot stilhouden van een vervoermiddel te geven. Opzettelijk niet voldoen aan deze vordering tot stilhouden, levert een overtreding op van het misdrijf art. 184 Sr. De toezichthouders zijn wel gebonden aan regelingen waarop de vordering tot stilhouden dient te worden gegeven. Zo bepaalt de Regeling stilhoudingsvordering toezichthouder¹ dat een toezichthouder – die een vordering tot stilhouden doet als bedoeld in art. 5:19 4^e lid van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) – uitsluitend gebruik mag maken van de hieronder vermelde stoptekens:

a. In of aan de auto aangebrachte transparant, waarin de aanduiding “STOP”, al dan niet in combinatie

met de aanduiding van de dienst waar de toezichthouders werkzaam is, in rode letters verlicht wordt.

b. In de overige gevallen:

1. Van een half uur vóór zonsopgang tot een half uur na zonsondergang, door het opsteken van een stopteken, bestaande uit een rode rand, waarin met witte letters in ieder geval de aanduiding “STOP” is geplaatst.
2. Van een half uur na zonsondergang tot een half uur vóór zonsopgang, door het verticaal op en neer bewegen van een rood lichtsein dat is aangebracht in het midden van het in onderdeel 1 bedoelde stopteken.

In de Wijziging Regeling stilhoudingsvordering toezichthouders² wordt aangegeven dat het stopteken naast de transparant en het ronde stopbord – dat bij duisternis van een rood lichtsein voorzien moet zijn – ook mag

¹ Regeling stilhoudingsvordering toezichthouders, 18 december 1977, Nr. 6712619716, Staatscourant 1997, nr. 247 pag. 17

² Wijziging Regeling stilhoudingsvordering toezichthouders, 3 juli 1988 Nr. 705931/98/6 Staatscourant 1998, nr.126 pag. 15

geschieden op een van de in art. 82 RVV genoemde wijze. In de toelichting behorende bij deze wijziging wordt aangegeven, dat met name in het kader van de wegenverkeerswetgeving en de Wet administratief-rechtelijke handhaving verkeersvoorschrift (Wahv) het geven van stopstekens op een andere wijze geschiedt,

namelijk mondeling of door gebaren, zoals weergegeven in art. 82 RVV en nader uitgewerkt in de bijlage II van dat reglement.

Hieronder is nog eens schematisch aangegeven aan welke eisen een stopsteken moet voldoen:

OVERZICHT TOEGESTANE STOPTEKENS		
1	Opsporingsambtenaren	- In beginsel vormvrij
2	Toezichthouders	- Transparant, in of aan het dienstvoertuig - Rond stopbord, dat bij duisternis is voorzien van een rood lichtsein. - Mondeling of gebaren (art. 82 RVV) - (Algemeen stopsteken)

Art. 5:20 Awb Verplichting tot medewerking

1. Een ieder is verplicht aan een toezichthouder binnen de door hem gestelde redelijke termijn alle medewerking te verlenen die deze redelijkerwijs kan vorderen bij de uitoefening van zijn bevoegdheden.
2. Zij die uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift verplicht zijn tot geheimhouding, kunnen het verlenen van medewerking weigeren, voor zover dit uit hun geheimhoudingsplicht voortvloeit.

Grondslag bevoegdheden

De bevoegdheden zoals die hiervoor zijn opgesomd kunnen niet altijd door iedere toezichthouder worden toegepast.

Allereerst is hierbij art. 5:13 Awb van belang:

Art. 5:13 Awb

Een toezichthouder maakt van zijn bevoegdheden slechts gebruik voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is.

Het uitgangspunt is dus:

- Taak = bevoegdheid
- Geen taak = geen bevoegdheid

De taken (en daarmee dus ook de bevoegdheden) vanuit het Bbk zijn verdeeld over verschillende instanties:

- Bij toepassing van bouwstoffen, grond of baggerspecie op of in de bodem is het lokaal bevoegd gezag verantwoordelijk voor het toezicht op zowel de aannemer als de opdrachtgever. Het lokaal bevoegd gezag kan alleen daadwerkelijk handhaven tegen de opdrachtgever, maar dit is afdoende om de overtreding op toepassingsniveau ongedaan te maken. Het is dan niet nodig om tegen de aannemer

handhavend op te treden. In sommige gevallen kan dat wel nodig zijn, met name als een aannemer op meerdere locaties overtredingen begaat.

De VROM-Inspectie kan dan handhavend optreden tegen overtredingen die structureel door een aannemer worden gepleegd. Het lokaal bevoegd gezag moet daarnaast toezicht uitoefenen op het uitvoeren van de werkzaamheden door een erkende instelling of persoon en op de functiescheiding zoals die door Kwalibo wordt voorgeschreven;

- De VROM-Inspectie is verantwoordelijk en dus ook bevoegd voor de handhaving in het overige gedeelte van de keten van bouwstoffen, grond en baggerspecie.

- Bij toepassing van bouwstoffen, grond of baggerspecie in oppervlaktewater is het lokaal bevoegd gezag verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving op zowel de aannemer als de opdrachtgever. Het lokaal bevoegd gezag moet daarnaast toezicht uitoefenen op het uitvoeren van de werkzaamheden door een erkende instelling of persoon en op de functiescheiding zoals die door Kwalibo wordt voorgeschreven;
- De Inspectie Verkeer en Waterstaat is verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving in de rest van de keten;
- De beide Inspecties zijn op grond van art. 18.2a Wm verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving op Kwalibo.

Het lokale bevoegd gezag is dus primair bevoegd voor toezicht en handhaving bij de toepassing van bouwstoffen, grond en baggerspecie.

Dit houdt in dat het lokale bevoegd gezag bestuurlijk bevoegdheden kan toepassen bij toezicht op:

- de wijze van toepassing (overeenkomstig de kwaliteitsverklaring en eventueel in overeenstemming met de gebiedspecifieke voorwaarden);
- de tijdige en correcte melding;
- de te verstrekken kwaliteitsverklaringen.

Het lokale bevoegd gezag kan, zoals al eerder opgemerkt, bestuursrechtelijke maatregelen alleen inzetten tegen de opdrachtgever en in geval van oppervlaktewater tevens tegen de aannemer. De toezichthouders van het lokale bevoegde gezag zijn, voorzover aangewezen, natuurlijk wel bevoegd tot het uitoefenen van toezicht op activiteiten en actoren als ze op grond van andere wetgeving, zoals de Wet milieubeheer of de Wet bodembescherming daartoe bevoegd zijn.

Om bestuurlijke handhaving mogelijk te maken van actoren die buiten de reikwijdte van het lokale bevoegde gezag vallen, kan een overtreding doorgegeven worden aan het Toezichtsloket (Inspecties). Daarnaast kan strafrechtelijke handhaving worden geïnitieerd door het (laten) opmaken van een procesverbaal.

De VROM-Inspectie is dus het bevoegd gezag voor:

- De hele bouwstoffenketen die voorafgaat aan de aannemer;
- Het deel van de keten grond en baggerspecie die voorafgaat aan de aannemer, voor zover de activiteiten vallen onder hoofdstuk 2 van het Bbk (Kwalibo).

De VROM-Inspectie is daarnaast bevoegd tot bestuurlijke handhaving van:

- De aannemer die bouwstoffen, grond of baggerspecie toepast op of in de bodem.

De Inspectie VenW is bevoegd gezag voor de ketens bouwstoffen, grond en baggerspecie die voorafgaan

aan de aannemer, voor zover de activiteiten vallen onder hoofdstuk 2 van het Bbk (Kwalibo).

De Inspecties zijn bevoegd gezag voor hoofdstuk 2 van het Bbk (Kwalibo), wat de volgende taken inhoudt:

- adviserende rol bij het verlenen van de erkenningen;
- uitoefenen van toezicht op erkende intermediairs en certificerende instellingen;
- het zo nodig bestuurlijk handhavend optreden als de vereiste erkenning ontbreekt;
- het zo nodig schorsen of intrekken van erkenningen bij geconstateerde overtredingen.

Daarnaast is art. 18.4 lid 3 van de Wet milieubeheer (Wm) van belang.

Art. 18.4 lid 3 Wm

Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens de betrokken wet bepaalde **binnen hun ambtsgebied** zijn eveneens belast de bij besluit van gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders of andere met de uitvoering van de betrokken wet belaste bestuursorganen aangewezen ambtenaren.

De vraag is in hoeverre toezichthouders van gemeenten, waterschappen en provincies bevoegd zijn om toezicht te houden op verplichtingen die bij of krachtens hoofdstuk 2 Bbk zijn gesteld. Meer in het bijzonder: zijn deze toezichthouders bijvoorbeeld bevoegd om inlichtingen te vorderen omtrent personen en bedrijven die een bodemsanering uitvoeren, bijvoorbeeld om vast te stellen of de betrokken bedrijven beschikken over een erkenning en of de betrokken milieukundig begeleider of veldwerker staat geregistreerd op de erkenning. Deze vraag speelt vooral op het moment dat men op een saneringslocatie aan een toezichthouder voor de sanering weigert de namen te geven van de betrokken bedrijven of anderszins weigert medewerking te verlenen.

Antwoord

De bevoegdheid om inlichtingen te vorderen (en zo nodig met een dwangmiddel af te dwingen) is een bevoegdheid voorbehouden aan toezichthouders. Volgens de Awb is een toezichthouder degene die krachtens wettelijk voorschrift is belast met toezicht (art. 5:11 Awb). Hoofdstuk 2 van het Bbk is gebaseerd op hoofdstuk 11 Wet milieubeheer (Wm). In art. 18.4, derde lid Wm is bepaald dat met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens de betrokken wet bepaalde **binnen hun ambtsgebied** zijn belast de bij besluit van GS en B&W of andere met de uitvoering van de betrokken wet belaste bestuursorganen aangewezen

ambtenaren. Met "de betrokken wet" wordt bedoeld een van de wetten genoemd in art. 13, tweede lid Wm (o.a. Wet bodembescherming).

M.a.w.: voor het toezicht op alle wettelijke verplichtingen die bij of krachtens de Wm en de in art. 13, tweede lid genoemde wetten zijn gesteld, zijn de toezichthouders van de desbetreffende gemeente en provincie bevoegd. Daarbij geldt uitdrukkelijk wel dat het College van B&W respectievelijk het College van GS de ambtenaren moet hebben aangewezen als toezichthouder voor hoofdstuk 11 Wm. Tevens geldt uiteraard dat de toezichthouders alleen bevoegd zijn voor inrichtingen en saneringslocaties die binnen de gemeente / provincie zijn gelegen. Dat betekent derhalve dat de toezichthouder van de gemeente of provincie die een controle uitvoert op een bodemsanering tevens bevoegd is om toezicht te houden op de verplichtingen die bij of krachtens hoofdstuk 2 Bbk zijn gesteld. Deze toezichthouder kan dus van de betrokkenen vorderen dat zij inlichtingen verstrekken omtrent zaken die binnen het kader van Kwalibo vallen.

Aanvulling

Het is dus niet zo dat alleen het bevoegde gezag voor de handhaving de toezichthouders kan aanwijzen. Om te voorkomen dat de regelgeving op dit punt te ingewikkeld zou worden heeft de wetgever er bewust voor gekozen om dit open te laten. Illustratief is een passage uit de memorie van toelichting bij de Wabo: *"Uit het vorenstaande komt naar voren dat het in nogal wat situaties noodzakelijk is, dat meer bestuursorganen gelijktijdig bevoegd zijn om toezicht op de naleving uit te laten oefenen door daartoe door hen aangewezen toezichthouders. In beginsel zou het mogelijk zijn om bij wettelijk voorschrift precies aan te geven voor welke situaties ambtenaren mogen worden aangewezen door bestuursorganen met het doel toezicht op de naleving uit te oefenen. Dit leidt echter tot een zeer gecompliceerde regeling. De gangbare wijze van aanwijzing van toezichthouders is immers gericht op specifieke bij het besluit tot aanwijzing aan te duiden regelgeving."*

Bijlage 7: Overgangsbeleid

Op grond van hoofdstuk 5 kent het Bbk verschillende overgangsbepalingen.

Voor de handhaving zijn de volgende overgangsbepalingen relevant:

1. Verlengde geldigheid van bewijsmiddelen;
2. Beëindigen van lopende werkzaamheden;
3. Verlengde geldigheid van de Vrijstellingsregeling grondverzet.

Ad 1; Verlengde geldigheid van bewijsmiddelen (Art. 75 en 77 Bbk).

Toepassingen die legaal zijn toegepast onder het regime van het Bouwstoffenbesluit blijven natuurlijk legaal, ook als het Bbk inmiddels andere bepalingen kent.

Partijkeuringen, erkende kwaliteitsverklaringen of andere bewijsmiddelen die voor 1 januari 2008 (nat) of 1 juli 2008 (droog) zijn afgegeven op grond van het Bouwstoffenbesluit, blijven gelden voor de duur van de betreffende verklaring, tot ten hoogste 1 januari 2011(nat) of 1 juli 2011 (droog).

Dit betekent dat de partij waar de verklaring betrekking op heeft mag worden toegepast, mits op de wijze zoals aangegeven op de verklaring. De op de verklaring aangeduide maximale toepassingshoogte en eventuele andere technische eisen die waren gekoppeld aan het Bouwstoffenbesluit blijven daarom onverkort van kracht op de partij. Indien de verklaring aangeeft dat sprake is van een

categorie 2-bouwstof, dient deze onder IBC-voorzieningen te worden aangebracht. Voor de specifieke IBC-voorzieningen geldt het Bbk wel, tenzij het gaat om een situatie als bedoeld in de hierna genoemde situatie.

Ad 2; Beëindigen van lopende werkzaamheden; (Art. 78 en 79 Bbk).

Werkzaamheden die voor de ingangsdatum van het Bbk (1 januari 2008 of 1 juli 2008) zijn gemeld mogen tot 1 januari respectievelijk 1 juli 2011 worden voortgezet onder regime van het Bouwstoffenbesluit.

Ad 3; Verlengde geldigheid van de Vrijstellingsregeling grondverzet.

Veel gemeenten hebben een bodemkwaliteitskaart die is opgesteld op grond van de Vrijstellingsregeling grondverzet. Voor de duur van de bodemkwaliteitskaart met een maximum tot 1 juli 2013 blijft de Vrijstellingsregeling grondverzet gelden. Dit betekent o.a. dat meldingen nog op de oude manier (dus rechtstreeks aan het lokaal bevoegde gezag) plaatsvinden.

De Vrijstellingsregeling grondverzet ziet niet toe op het verspreiden van baggerspecie, de tijdelijke opslag van grond of baggerspecie en de grootschalige toepassingen (GBT's).

Dit overgangsbeleid geldt daarom niet voor dergelijke toepassingen.

Bijlage 8: Controlelijst toepassing en transport grond of baggerspecie (Droog)

Merk op: als de toepassing is gemeld, kunt u de meeste informatie aan de melding ontlelen.

CONTROLEVRAAG / TOEZICHTSVRAAG	SCHEMA VELDUITGAVE	ANTWOORD	INFORMATIEBRONNEN WAARUIT BLIJKT DAT?
1. Valt de toepassing onder het Besluit bodemkwaliteit?	Tabel 26		Melding en (milieuhygiënische) verklaringen Bewijslast ligt bij toepasser
2. Is voldaan aan de meldplicht?	25		Uw organisatie ontvangt meldingen automatisch van Bodem+
3. Voldoet de uitvoerder aan de eisen van Kwalibo?	1 t/m 4		Regeling bodemkwaliteit Lijst met erkende intermediairs op www.bodemplus.nl
4. Is de informatie over de herkomstlocatie juist?	pag. 34		Zie de HUM Wbb
5. Komt de feitelijke toepassing van de bouwstof overeen met de eisen van het gekozen toepassingskader?	10 t/m 13		Veldbezoek Bij IBC bouwstoffen de gegevens van de melding
6. Komt de feitelijke toepassing van grond en baggerspecie overeen met de eisen van het gekozen toepassingskader?	pag. 40 t/m 55		Veldbezoek en gegevens van de melding. www.biells.nl geeft een overzicht van gemeenten met gebiedsspecifiek toetsingskader
7. Is de toepassing functioneel?	18		Veldbezoek
8. Worden bij een opslag niet gelijkwaardige partijen grond en baggerspecie gescheiden gehouden?	8 en 9, en pag. 34		Veldbezoek
9. Worden/zijn partijen grond, baggerspecie of bouwstoffen op de juiste wijze gesplitst of samengevoegd?	11 en 12		
10. Zijn de juiste milieuhygiënische verklaringen gebruikt?	Tabel 9		Melding
11. Zijn de milieuhygiënische verklaringen op de juiste wijze verkregen?			Melding www.sikb.nl bevat een overzicht van toegestane bewijsmiddelen
12. Zijn alle relevante stoffen onderzocht? * alleen voor grond en baggerspecie			Melding
13. Hoort de milieuhygiënische verklaring bij de partij grond of baggerspecie?	pag. 34		

Controle transport

VOERTUIG / TREKKEND VOERTUIG

Kenteken:
Nationaliteit:

AANHANGER / OPLEGGER

Registratienr. kenteken:
Nationaliteit:

TRANSPORTEUR / VERVOERDER

Naam/bedrijfsnaam:

Adres:

Postcode:

Plaats:

BIA/VIHnr.:

Land:

geen vermelding

CHAUFFEUR

Naam:

Voornamen:

Geboorteplaats:

Adres:

Postcode:

Plaats:

Gegevens gecontroleerd a.d.h.v.: paspoort rijbewijs identiteitsbewijs overig nr.:

Voorvoegsel:

Nationaliteit:

Geboortedatum:

GEGEVENS AFVAL / GROND / BAGGERSPECIE

Betreft het afval (is meestal!) dan is een begeleidingsbrief verplicht!

Begeleidingsbrief

Afvalstroomnr.:

Euralcode:

Afvalstroomnr.:

Euralcode:

Betreft het een bouwstof volgens het Bbk, dan is (ook) een afleveringsbon verplicht!

Afleveringsbon:

Wordt een bouwstof vervoerd of grond, baggerspecie t.b.v. een toepassing, dan is (ook) een milieuhygiënische verklaring verplicht!

Milieuhygiënische verklaring:

Fabrikant eigen verklaring

Erkende kwaliteitsverklaring

Partijkeuring

Bodemkwaliteitskaart

Bodemonderzoek NVN 5740

ONTDOENER

Bedrijfsnaam:

Adres:

Postcode:

Plaats:

Land:

Gegevens conform: Verklaring Document:

VIHB-nr. Geen vermelding

LAADPLAATS / HERKOMST

Bedrijfsnaam:

Adres:

Postcode:

Plaats:

Land:

Gegevens conform: Verklaring Document:

BE- / VERWERKER / ONTVANGER

Bedrijfsnaam:

Adres:

Postcode:

Plaats:

Land:

Gegevens conform: Verklaring Document:

VIHB-nr. Geen vermelding

Verwerkingwijze:

LOSPLAATS / BESTEMMING

Bedrijfsnaam:

Adres:

Postcode:

Plaats:

Land:

Gegevens conform: Verklaring Document:

HANDELAAR / BEMIDDELAAR VIHB-nr.:

Geen vermelding

Bedrijfsnaam:

Adres:

Postcode:

Plaats:

Land:

EIGENAAR LADING

ontdoener ontvanger handelaar bemiddelaar transporteur anders, nl.:

Bijlage 9: Trefwoordenregister

Aandachtspunten HUM-Bbk	9	Beoordelen meldingen	162
Aangrenzende percelen	153	Bevoegd gezag Bbk	17
Aantreffen bouwstoffen, stroomschema	84	Bevoegd gezag transport	71
Aantreffen grond of baggerspecie, stroomschema	84	Bevoegdheden toezichhouders	177
Aantreffen grond of baggerspecie, stroomschema	101	Bewerken baggerspecie	148
Accreditatie	22	Bodemsaneringsbeleid	172
Adequaat niveau Bbk	161	Bodemvreemd materiaal	107, 123
Afgiftemelding	69	Bouw- en sloopafval	42, 84
Afleverbon	75	Bouwstof toetsen, stroomschema	85
Afval begeleidingsbrief	69	Bouwstoffen opslaan	50
Afval meldplicht	69	Bouwstoffen toepassen	82
Afval omlabelen	76	Bouwstoffen, afwijkende partijgrootte, stroomschema	88
Afvalstoffenregelgeving	168		
Afvalstroomnummer	69, 74, 79	Certificering	22
Afvaltransport	70	Controle specifieke situatie	15
Afwijkende partijgrootte grond of baggerspecie	58	Controleformulier	16
Afwijkende partijgrootte bouwstoffen	88	Controlemomenten transport	71
Asbest	84, 103, 124		
Asfalt, teerhoudend	84	Dempen van oppervlaktewater	103, 124
		Doel HUM-Bbk	8
Baggerspecie opslaan	50	Doelgroepen HUM-Bbk	8
Baggerspecie verspreiden	152	Droge toepassing grond en baggerspecie	100
Baggerspecie verspreiden, stroomschema	154	Duur van tijdelijke opslag	53
Bemonstering	16		
Beoordelen melding, stroomschema	140		

Erkenning	24, 28	Op of nabij-regeling	53, 138, 147, 148
Erkenning Kwalibo stroomschema	28	Ophogen bodem	82
Externe functiescheiding stroomschema	30	Oppervlaktewater dempen	83, 103, 124, 175
Functiescheiding	29	Opslag	48
Functionele toepassing, stroomschema	112	Opslag op saneringslocatie	54
Gebiedspecifiek kader, stroomschema	109, 127	Overgangsrecht	11, 182
Gebiedstoezicht	15	Partijen bouwstoffen samenvoegen	89
Gegevensverzameling	16	Partijen bouwstoffen splitsen	89
Generiek kader, stroomschema	107, 126	Partijkeuring	16, 41, 87
Grond of baggerspecie aantreffen, stroomschema	105	Persoonsregistratie	25
Grond of baggerspecie melden, stroomschema	139	Puinggranulaat	70, 82
Grond of baggerspecie toepassen	100	Rapporteren	16
Grond of baggerspecie toepassen, stroomschema	101	Registraties VIHB	70
Grond opslaan	48	RMT	18
Grondstromenplan	103	Samenstellings- en emissiewaarden	86
Grootschalige bodemtoepassing, stroomschema	101, 126	Samenvoegen grond of baggerspecie	59
IBC-bouwstoffen	89, 90, 163	Samenvoegen partijen bouwstoffen	89
IBC-bouwstoffen, stroomschema	91	Sloop	42
Illegale bodemsanering	174	Splitsen partijen bouwstoffen	89
IMT	18	Splitsen van grond of baggerspecie	56
Inrichting categorieën Ivb	50	Standaardaanpak	12, 16
Interne functiescheiding stroomschema	29	Stoffenpakket	41
Isolerende voorzieningen IBC-bouwstoffen	89	Strafbaarheidstelling	164
Kaderrichtlijn Afvalstoffen	168	Strafrecht	17
Kernbepalingen	9	Teerhoudend asfalt	84
Melding beoordelen, stroomschema	140	Tijdelijke opslag	48
Meldingsplicht grond of baggerspecie	53, 138, 139	Tijdelijke opslag stroomschema	56
Meldingsplicht grond of baggerspecie, stroomschema	139	Tijdelijke uitname	146
Meldplicht afval	69	Tijdelijke uitname en transport	149
Nalevingspiramide	17	Toepassen bouw- en sloopafval	84
Normdocumenten stroomschema	31	Toepassen bouwstoffen	82
Nuttige toepassing	113	Toepassen grond of baggerspecie, gebiedspecifiek kader	104, 109, 125, 127
Omlabelen afval	78	Toepassen grond of baggerspecie, generiek kader	104, 107, 125, 126
Ontvangstmelding	78	Toepassen grond of baggerspecie, droog	100
Ontwerp IBC-maatregelen	89	Toepassen grond of baggerspecie, nat	121
		Toepassingseisen grond of baggerspecie	104, 125

Toepassingskaders grond of baggerspecie	104, 125
Toeziethoudende bevoegdheden	177
Toezietsbeleid	162
Transport afval	70
Transport en meldingen Bbk	74
Transport, bevoegd gezag	71
Transportafstand	71
Verspreiden baggerspecie, stroomschema	154
Verspreiden in oppervlaktewater, stroomschema	128
VIHB registraties	70
Voorfase	13
Weilanddepots	54, 153
Werkzaamheden Kwalibo	24
Wet- en regelgeving grond of baggerspecie	102
Wet- en regelgeving grond of baggerspecie, nat	123
Wet- en regelgeving opslag	49
Wet- en regelgeving productie	40
Wet- en regelgeving tijdelijke uitname	146
Wet- en regelgeving toepassen bouwstoffen	83
Wet- en regelgeving transport	68
Wet- en regelgeving verspreiden baggerspecie	152
Wetgeving grond en baggerspecie	54
Zorgplicht bodem, stroomschema	115
Zorgplicht water, stroomschema	131

Bijlage 10: Afkortingenlijst

HUM	Handhaving Uitvoeringsmethode
AMvB	Algemene maatregel van bestuur
Art	Artikel
AVI-bodemas	Afval verbrandingsinstallatie-bodemas
Awb	Algemene wet bestuursrecht
Bbk	Besluit bodemkwaliteit
BGW's	Bodemgebruikswaarden
Biab	Besluit indienvereisten aanvraag bouwvergunningen
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BRL	Beoordelingsrichtlijn
BSA	Bouw- en sloopafval
Bsb	Bouwstoffenbesluit
BUS	Besluit Uniforme Saneringen
CI's	Certificerende Instellingen
CROW	Nationale kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte
GBT	Grootschalige bodemtoepassing
HDPE-folie	Hoge Dichtheid Poly Ethyleen-folie
IBC	Isoleren Beheersen Controleren
IMT	Interregionaal Milieu Team
Inspectie VenW	Inspectie Verkeer en Waterstaat
LMA	Landelijk Meldpunt Afvalstoffen
NEN	Nederlands Normalisatie-instituut (zie www.NEN.nl)
NVN	Nederlandse Voornorm
RMT	Regionaal Milieu Team
SIKB	Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (Zie www.sikb.nl)
Stb	Staatsblad
TOP	Tijdelijke opslagplaats
Wbb	Wet bodembescherming
Wbr	Wet beheer Rijkswaterstaatwerken
Wm	Wet milieubeheer
Wro	Wet ruimtelijke ordening
Wvo	Wet verontreiniging oppervlaktewateren
WvSr	Wetboek van Strafrecht

Bijlage 11: Projectgroep en meeleesgroep

Deze HUM is tot stand gekomen onder begeleiding van de Projectgroep ontwikkeling HUM Besluit Bodemkwaliteit. De projectgroep heeft een belangrijke rol gespeeld bij de nadere invulling van de kaders en opzet van de HUM en was tevens een belangrijk klankbord voor de opstellers. De projectgroep is in de periode november 2007 tot december 2008, 6 keer bijeen geweest. Aan de projectgroep hebben deelgenomen:

Rick Heijstee
Alex ter Dorsthorst
Gerard Kruse
Peter Oosterling
Mariette Schut
Gwen Bruijns
Martin Keve
Sebastiaan Jansen
Rob van der Heijden
Ad van der Hoek
Jan-Willem van Veenendaal

Gemeente Venlo (tot 1 juli 2008)
Gemeente Arnhem
Gemeente Enschede
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
Provincie Drenthe (tot 1 januari 2008)
Provincie Noord-Holland (vanaf 1 februari 2008)
VROM Inspectie
Inspectie verkeer en Waterstaat
Rijkswaterstaat DON
Rijkswaterstaat DON
Politieacademie

Wim Coopmans
Roelof Westerhof
Anouska Hoogendoorn-Lagerwaard
Bart Waltmans
Olaf Duisters
Petra Bakker
Fred Wessels
Herman Miedema

De Biezen Integraal Advies (opsteller en opdrachtnemer)
Royal Haskoning (opsteller)
Royal Haskoning (tot 1 oktober 2008) (opsteller)
Royal Haskoning (vanaf 1 oktober 2008) (opsteller)
Archimil BV (opsteller)
Bodem+ (begeleiding)
Bodem+ (begeleiding)
Bodem+ (begeleiding en opdrachtgever)

Daarnaast heeft nog een groot aantal personen als meelezer gefungeerd en naar aanleiding van de concepten de opstellers van bruikbare praktijkvragen, commentaar en van goede verbeter suggesties voorzien.

De volgende personen hebben als meelezer een bijdrage geleverd:

Karin Nobel	Gemeente Amsterdam
Marianne IJnsen	Gemeente Amsterdam
Laurens Martens	Gemeente Sittard Geleen
Theo Bovens	Gemeente Maastricht
Jeanet Kuik	Gemeente Houten
Miriam van Vilsteren	Gemeente Ommen
Fokke Aalders	Gemeente Dinkelland
Herma Mars	Gemeente Zwartewaterland
Henk Huiskamp	Gemeente Steenwijkerland
Wilhard Knipscheer	Gemeente Doetinchem
Alex Jirka	Milieudienst West-Holland
Richard Welling	Regionale Milieudienst West-Brabant
Bernd van den Berg	Milieudienst Midden-Holland
Rene Westveer	DCMR
Gert Jan Evers	Provincie Drenthe
Henk Arends	Provincie Limburg
Pieter Jan Schouwstra	Provincie Fryslân
Mariska Meijer	RWS - Vergunningen
Lida van den Eijkel	NFI milieuonderzoek
Anita Biezeman	NFI milieuonderzoek
Luc van Soest	NFI milieuonderzoek

COLOFON

Agentschap NL
Bodem+

Juliana van Stolberglaan 3
Postbus 93144
2509 AC Den Haag
Telefoon (088) 602 51 23
Telefax (088) 602 90 23

E-mail: bodemplus@agentschapnl.nl
Internet: www.bodemplus.nl

3BODM0906, april 2010

In opdracht van

Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en
Milieubeheer